

ขึ้นอติด ชัยบุรี

๕๐ปี เขตชนบุรี

ทศพิธราชธรรม

ทศพิธราชธรรม ๑๐ คือธรรมล้ำหัวบพระราชา ใน การใช้พระราชอำนาจและ การบำเพ็ญประโยชน์ ต่ออาณา
ประชาราษฎร์ ดังพระราชกรณียกิจที่ปรากฏ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. **ทานั้ง** หรือการให้ หมายถึงการพระราชทานพระราษฎร์ส่วนพระองค์ การทรงเลี้ยงสละพระกำลังในการปักครองแผ่นดิน การพระราชทานพระราชดำริอันก่อให้เกิดสติปัญญาและพัฒนาชาติ การพระราชทานเลี้ยงภาพ อันเป็นหัวใจแห่งมนุษย์

๒. **ศีลัง** หรือการตั้งและทรงประพฤติพระราชจรรยาบุน្ញัตร พระภาย พระวaja ให้ปราศจากโไทย ทึ้งในการปักครอง อันได้แก่ กุญแจและนิติราชประเพณี และในทางศาสนา อันได้แก่ เบญจศิลามาสเมื่อ

๓. **ปริจักดัง** หรือการบริจาค อันได้แก่ การที่ทรงสละสิ่งไม่เป็นประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อยเพื่อลังที่ดีกว่า คือ เมื่อถึงคราวกีฬาได้แม่พระราษฎร์ ตลอดจนพระโลหิตหรือแม้แต่พระชนม์ชีพ เพื่อรักษาธรรมและพระราชนาจักรของพระองค์

๔. **อาชะวัง** หรือความซื่อตรง อันได้แก่ การที่ทรงซื่อตรงในฐานะที่เป็นผู้ปักครอง ดำรงอยู่ในสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อพระราชนลัมพันโนมิตร และอาณาประชาราษฎร์

๕. **มัทธะวัง** หรือทรงเป็นผู้มีอธิรัตน์อ่อนโยนเคราะฟในเหตุผลที่ควร ทรงมีสัมมาคาระต่อผู้ਆวุโสและ อ่อนโยนต่อบุคคลที่เสมอ กันและต่ำกว่า

๖. **ตะปีง** หรือความเพียรที่แนดเพาความเกียจคร้าน คือ การที่พระมหาภักษัติทรงตั้งพระราษฎร์สหะ ปฏิบัติพระราชกรณียกิจให้เป็นไปด้วยดี โดยปราศจากความเกียจคร้าน

๗. **อั้กไกรอะ** หรือความไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏ ไม่พยายามมุ่งร้ายผู้อื่นแม้จะลงโทษผู้ทำผิดก็ทำตามเหตุผล และสำหรับพระมหาภักษัติยืนนั้นต้องทรงมีพระเมตตาไม่ทรงก่อเรื่องแก่ผู้ใด ไม่ทรงพระพิโตรโดยเหตุที่ไม่ควร และแม้จะทรงพระพิโตร ก็ทรงข่มเลี้ยงให้ลงบได้

๘. **อะวีหิลสัญจ** คือ ทรงมีพระราชอธิรัตน์ กอบปรัชยพระมหากรุณา ไม่ทรงก่อทุกข์หรือเบียดเบี้ยนผู้อื่น ทรงปักครองประชาชนดังบิดาปักครองบุตร

๙. **ขันติกุจ** คือ การที่ทรงมีพระราชจริยานุวัตร อันอดทนต่อสิ่งทั้งปวง รักษาพระราษฎร์ทัย และพระอาการ พระภาย พระวaja ให้เรียบรอง

๑๐. **อะวีໄระะนัง** คือ การที่ทรงตั้งอยู่ในขัตติยราชประเพณี ไม่ทรงประพฤติผิดจากพระราชจริยานุวัตร นิติศาสตร์ ราชศาสตร์ ไม่ทรงประพฤติให้กล้าดจากความยุติธรรม ทรงอุปถัมภ์กยย่องคนที่มีความชอบ ทรงบำราบ คนที่มีความผิด โดยปราศจากอำนาจจศติ ๕ ประการ และไม่ทรงแสดงให้เห็นด้วยพระราษฎร์ทัยยินดีในร้าย

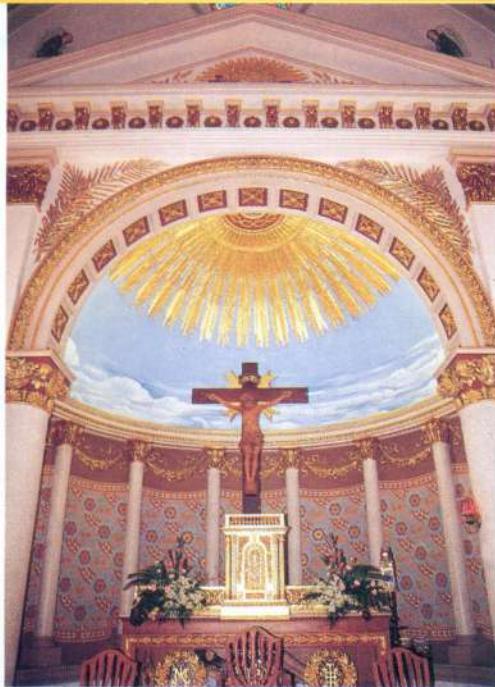
คำนำ

เขตอนบุรี ในทางภาษาภาพเป็นเขตที่มีสัดส่วนพื้นที่ต่อประชากรค่อนข้างหนาแน่น ในทางประวัติศาสตร์ เขตอนบุรี (กรุงอนบุรี) มีความเป็นมาอย่างนานถึงกว่า 240 ปี สำหรับพื้นที่ฝั่งธนบุรีแล้ว เขตอนบุรีถือเป็นเขตที่มีความสำคัญ ซึ่งต้องบันทึกไว้เพื่อเป็นภาพลักษณ์ท่อนการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา

หนังสือ “๘๐ ปี เขตอนบุรี” (ถึงปี พ.ศ.๒๕๔๘) จึงเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการถือกำเนิด เป็นเขตอนบุรี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่สมัยโบราณ เดิมกรุงอนบุรีมีฐานะเป็นถึงราชธานีของไทย เคยดำรงสถานะ เป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยจนถึงปัจจุบันคือเขตหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกคล้องท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ทำให้ การบริหารราชการของเขตมีความก้าวหน้า มีการพัฒนา และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าการแบ่งเขตปกครองจะถูกเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้ง จากเดิมที่มีเพียง 24 เขต มาเป็น 36 เขตและเป็น 50 เขตในปัจจุบัน เขตอนบุรียังดำรงสถานะเป็น เขตการปกครองที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตลอด โดยเฉพาะในเรื่องความติดเต้นของศาสนาสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ และยังเป็นเขตที่มีความเกี่ยวพันทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงอนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี สิ่งที่ชาวฝั่งธนบุรีมีความสำนึกรักและระลึกถึงเมื่อกล่าวถึงเขตอนบุรีคือ การที่ดินพระเกี้ยรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเมื่อผ่านไปมาในพื้นที่นี้ จะเห็นพระบรมราชนิรภัยของพระองค์ท่านประดิษฐานเป็นหลักในบริเวณลานกว้างที่เรียกว่า “วงเวียนใหญ่” สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นความภาคภูมิใจที่ชาวฝั่งธนบุรี อยากให้คนไทยทั้งประเทศได้มีโอกาสมาสัมผัส และชื่นชมเอกลักษณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการอยู่ร่วมกัน อย่างปกติสุขของผู้คนในพื้นที่เขตอนบุรี

ขอขอบคุณผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ข้าราชการ และลูกจ้างในสังกัดสำนักงานเขตอนบุรี สถาบันการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ พิพิธภัณฑ์ วัด และบุคคลอาชญากร ที่ได้ร่วมแรงกล้า แรงใจ ให้ข้อมูล ในการผลิตหนังสือเล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ในการจัดพิมพ์จนเป็นรูปเล่มขึ้นมาซึ่งคงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้อ่าน ดังความตั้งใจของ คณะกรรมการ

วัดชาปตากรุ๊ส

ศาลเจ้าเกียนอันเงง

สารบัญ

พูนิหารกรุงเทพมหานคร	8
พูนิหารราชการกรุงเทพมหานคร	9
พูนิหารสำนักงานเขตธนบุรี	10
สมาธิกสภารกรุงเทพมหานครเขตธนบุรี สมาธิกสภากเขตธนบุรี	11
พูนิหารโรงเรียนลังกัดสำนักงานเขตธนบุรี	12
สำรวจพื้นที่ราชการกรุงเทพมหานคร	14
สำรวจปลัดกรุงเทพมหานคร	15
สำรวจพื้นที่สำนักงานเขตธนบุรี	16
ลัญลักษณ์เขตธนบุรี	17
แผนกที่เขตธนบุรี และกิจกรรมสถานที่สำนักงานเขตธนบุรี	18

วัดกัลยานมิตรรัมมหาวิหาร

มัสยิดบางคลอง

กรุงธนบุรี	21
ประวัติความเป็นมาของเขตธนบุรี	24
เกิดพระ: กียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	31
พระบรมราชาบุลสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	44
ศาสนสถาน	47
เรื่องเล่าจากอดีต ตอน พู้เต่าเล่าฯ	75
॥เหล่งรวมภูมิปัญญาอวสีชีวิต॥และก้องกีบ	109
ของร่ำอย่างรับนบุรี	117
การก่อทงเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เขตธนบุรี	122
ร่วมแรงร่วมใจพัฒนาเขตธนบุรีให้เข้มแข็งและเป็นอยู่	131

ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร

นายอภิรักษ์ โภษโยธิน
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

นายจิตติชัย แสงทอง
เลขาธุการผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

นายวัลลภ สุวรรณดี
รองผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

นายพนิช วิกิตเศรษฐ์
รองผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

นางบรรณโภกิจชู เมฆวิชัย
รองผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์
รองผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารราชการกรุงเทพมหานคร

คุณหญิงณัฐนท ทวีสิน
ปลัดกรุงเทพมหานคร

นายพงศ์ศักดิ์ เสมลันด์
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

นายอนันต์ ศิริภัสรกรณ์
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

นายพิชัย ไชยพจน์พานิช
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

นายรัชพล มีชนะการ
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

นายปิตินันท์ ณัฐรุจิろจน์
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

นายยลโฉม สุขมาก
รองปลัดกรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารสำนักงานเขตธนบุรี

นางวิมลพร ฟ่องเภสช์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตธนบุรี

นายอธิรบูรณ์ มนูพิรพันธ์
ผู้อำนวยการเขตธนบุรี

นายศักดิ์ชัย สมบูรณ์วินิจ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตธนบุรี

นางปราณี ลือนาม
หัวหน้าฝ่ายปกครอง

นายพิสุทธิ์ วิเศษกุล
หัวหน้าฝ่ายทะเบียน

นางสาวอัจฉรา บุณศรี
หัวหน้าฝ่ายการคลัง

นางกัญญาณี จงสวัสดิ์
หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน
และศรีสุทธิการสังคม

นายกัญญาณี พรหมณรงค์
หัวหน้าฝ่ายรักษาความสงบ
และส่วนราชการ

นางสาวนพรัตน์ ศิริชาติ
หัวหน้าฝ่ายรายได้

นายวุฒิ เยงวัฒนา¹
หัวหน้าฝ่ายโยธา

นายไกรฤทธิ์ กนกวิจตรคิลป์
หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ

นายไกรฤทธิ์ โภทค์
ศึกษาธิการเขต

นายวัชระ ใจสอน
หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

พันธุ์โพธิสว่าง พวงพา
สสตีเขต

สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

นายสมชาย เอี่ยมมงคล
สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตธนบุรี เขต 1

นายวิชัย หุตังคบดี
สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตธนบุรี เขต 2

สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายวันชัย วัฒนมงคล
ประธานสภากาเขตอนบุรี

นายสุวรรณ เอี่ยมสุขนันท์
รองประธานสภากาเขตอนบุรี

นายสุ빈 พันธุ์ธรรมสาร
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายนิยมไชย สิริเครรัมพันธ์
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายรัชต์ โภญจนาท
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายสมเกียรติ กันทรารักษ์
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายนิพนธ์ จิตดังธรรมกุล
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

นายสมชาย เดเมศิลปิน
สมาชิกสภากาเขตอนบุรี

ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตอนบุรี

นายวิจิตร สุขช่วย
พอ. โรงเรียนวัดเทพรัตน์

นางอรุณ พงษ์ลักษมิพล
พอ. โรงเรียนวัดบางต่างแกใน

นายสุวนัน บุณยะกาญจน์
พอ. โรงเรียนวัดกระเจ้าพินิจ

นายสุชาติ เมฆธารา
พอ. โรงเรียนวัดบุมคตโล

นางสุภา เจริญภักดี
พอ. โรงเรียนวัดดาวคนอง

นายสมเจตນ์ สมบูรณ์ศิลป์
พอ. โรงเรียนวัดโพธินิมิต

นางนภาวรรณ์ จุลเสวก
พอ. โรงเรียนกันตثارาราม

นางรัตนา อรุณแสงธรรม
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดกัลยาณมิตร

นางสุภา ลุขวิบูลย์
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดราชคฤห์

ผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตธนบุรี

นายกฤตดา ไทยธรรม
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดใหญ่ศรีสุพรรณ

นางสาวนิท โรจนวิภาต
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดประดิษฐาราม

นายระวงศ์ ลี้วิชัย
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดใหม่มาียนนุย

นายไพทธิรัตน์ เบญจพุกนชชาดิ
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดখุนจันทร์

นางปราณี ศรีโชค
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดบางสะแกนอก

นายณัฐวุฒิ ชูสุข
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดพระบูรพาวงศ์

นายนคร ลิงห์ดำรงค์
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดบางนาชน

นายศักดิ์ชัย ชัยคร
อาจารย์ใหญ่โรงเรียน
วัดราชวินิฟ

นายอภิรักษ์ โภชنةโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเมืองหลวงให้เป็นเมืองสวยงามน่าอยู่ มีทั้งความทันสมัย คล่องตัว ควบคู่ไปกับศิลปวัฒนธรรมอันดงงาม สำนักงานเขตในฐานะหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุดจำเป็นต้องนำนโยบายไปปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนการสร้างกลไกความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ประชาชนและเยาวชนได้เห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนส่งเสริมผลักดันให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาปรับปรุงความงามด้านทัศนศิลป์ของเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่น่าท่องเที่ยว ซึ่งเขตชนบุรีเป็นเขตที่อยู่ในกลุ่มเขตอนุรักษ์เมืองเก่า ประกอบกับมีแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน วัด โบสถ์ มัสยิด ที่ทรงคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ศิลปจิตรกรรมตามวิถีชีวิตดั้งเดิมมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี การที่สำนักงานเขตชนบุรีได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ “๙๐ ปี เขตชนบุรี” เพื่อเป็นการรำลึกถึงภาพเหตุการณ์และเรื่องราวในอดีตที่วิวัฒนาการมาตลอดระยะเวลา ๙๐ ปี จะเป็นประโยชน์ในการสืบสานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปสู่ชนรุ่นหลัง เพื่อให้ได้ศึกษาเรียนรู้จนเกิดความภูมิใจและปลูกสำเนียงให้ช่วยกันรักษาสิ่งดีงามไว้สืบไป

ผมและคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครขอแสดงความชื่นชม คณะทำงานทุกท่านที่เสียสละทุ่มเทแรงกายและแรงใจ ในการจัดทำหนังสือ “๙๐ ปี เขตชนบุรี” จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือแห่งประวัติศาสตร์เล่มนี้ จะช่วยบันทึกความทรงจำและความเป็นมาในอดีตของกรุงชนบุรี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่บรรพบุรุษและประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันสร้างไว้ เพื่อจะสืบทอดเป็นมรดกอันล้ำค่าสู่ชนรุ่นต่อไป

(นายอภิรักษ์ โภชنةโยธิน)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คุณหญิงสุนนท์ ทวีสิน ปลัดกรุงเทพมหานคร

เขตธนบุรี ได้ก่อตั้งมาครบ 90 ปีแล้ว ตลอดเวลาที่ผ่านมาพื้นที่ฝั่งธนบุรีมีความเจริญเติบโตคู่กับฝั่งพระนครอย่างต่อเนื่อง เขตธนบุรีมีประวัติความเป็นมายาวนาน ย้อนอดีตไป ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี เมืองหลวงของประเทศไทย นอกจากนั้นธนบุรียังเคยเป็นจังหวัดมา ก่อน จนกระทั่งมาเป็นอำเภอธนบุรี และเปลี่ยนมาเป็นสำนักงานเขตธนบุรี ที่เป็นหนึ่งใน 24 เขต และ 36 เขต ของกรุงเทพมหานคร ตามลำดับจนถึงปัจจุบันสำนักงานเขตธนบุรี ถือเป็น 1 ใน 50 เขต ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร

การเปลี่ยนแปลงของเขตธนบุรี มีวัฒนาการที่สะท้อนถึงความเป็นมาของประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นที่น่าศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวพันกับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น มีความหลากหลาย และมีการสืบทอดจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

หนังสือ “๙๐ ปี เขตธนบุรี” จึงมีคุณค่าในแง่ของการเป็นแหล่งรวมความรู้ที่เกี่ยวพัน กับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่รวมเอาเนื้อหาด้านต่างๆ ทั้งการปกครอง การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิตการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีอยู่ในอดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน มานำเสนอเพื่อสะท้อนภาพความเป็นไปของเขตธนบุรีได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังมีส่วนสำคัญของหนังสือเล่มนี้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติไทยในสมัย กรุงธนบุรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเดิมพันและเสี่ยงโชค รวมทั้งการเมืองและการต่อต้านการบุกรุก ซึ่งช่วยให้คุณรุ่นหลังได้ใช้เป็นข้อมูลในการค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ในฐานะของข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานครคนหนึ่งที่เคยผ่านงานในหน้าที่ที่เป็นทั้ง ผู้ใต้ บังคับบัญชา และเป็นผู้บังคับบัญชาได้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนข้าราชการมาโดยตลอด ได้ช่วย กันแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งการช่วยกันอนุรักษ์สิ่งที่ดีงามของท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร มาอย่างต่อเนื่อง จึงมีความประรรณานาที่จะหวังให้พื้นท้องชาวกรุงเทพมหานครทั้งหลายไม่ว่าจะ อยู่ในท้องถิ่นใด มีชีวิตที่มีความสุข มีพลังความสามัคคีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป

๙๔๘๘ ๗๘๒๔

(คุณหญิงสุนนท์ ทวีสิน)

ปลัดกรุงเทพมหานคร

ถูบัตรกรุงธนบุรีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหามัย

นายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์ ผู้อำนวยการเขตชนบุรี

ในโอกาสที่สำนักงานเขตชนบุรีได้ดำเนินการเป็นเขตปกครองหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ครบ 90 ปี ในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานเขตชนบุรีได้จัดทำหมั่งลือ “๙๐ ปี เขตชนบุรี” ขึ้นเพื่อเป็นการรำลึกถึงการเริ่มก่อตั้งสำนักงานเขต และเพื่อให้หนังสือเล่มนี้เป็นตัวแทนของการรวมรวมเรื่องราวต่างๆ บอกเล่าให้คนรุ่นหลังได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของพื้นที่เขตชนบุรีได้มากขึ้น

ในฐานะที่เป็นผู้บริหารของสำนักงานเขตชนบุรี ผมมีความตระหนักและมุ่งมั่นยึดหยัดทำงานหน้า เพื่อที่จะบริหารงานด้านต่างๆ ทั้งการแก้ไขปัญหา การส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชุมชนสภาคปลดภัย ประชาชนมีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตดี” ตลอดจนการให้บริการประชาชนจากฝ่ายต่างๆ อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สุข ต่อชาวเขตชนบุรี

หนังสือ “๙๐ ปี เขตชนบุรี” จะเป็นการรวมรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านการปกครอง ชนบทธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่สำคัญด้านการท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญด้านโบราณสถาน ในร้านวัดถุ ของดีท้องถิ่น รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทำความรู้ขึ้นของคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไป และเป็นสื่อเน้นย้ำให้เกิดความภาคภูมิใจในคนรุ่นบรรพบุรุษ ที่ทำให้คนพื้นที่ฝั่งชนบุรี เป็นอีกหน้าหนึ่งที่บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ชาติไทย ขอให้ได้ภาคภูมิใจ และช่วยกันอนุรักษ์ รักษาสิ่งดีๆ ไว้ตลอดไป

(นายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์)
ผู้อำนวยการเขตชนบุรี

ลั่นก้าวชนีเขตอนบุรี

គំប្រឈមបន្ទប់

ដើម្បីលើការសង្គមបន្ទប់
រៀបចំការងារអាជីវកម្ម^១
ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
និងប្រទេសឥណទាន^២
ក្នុងប្រទេសឥណទាន^៣
ក្នុងប្រទេសឥណទាន^៤
និងប្រទេសឥណទាន^៥

នៅលើ

ពិធីរតិបន្ទប់នៃការងារបន្ទប់

នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៣៨-២៥៣៩-២៥៤១ កន្លែងការបិទប្រគល់
នៅ ទីក្រុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ៩ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤០
នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤២ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៣ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៤ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៦ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៧ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៨ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៤៩ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៥០ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ
នៅថ្ងៃទី ១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២៥៥១ នៅក្នុងក្រសួងការបិទប្រគល់ ភ្នំពេញ

ពិធីរតិបន្ទប់នៃការងារបន្ទប់

“ដើម្បីយករាយការងារបន្ទប់ ដើម្បីយករាយការងារបន្ទប់ ដើម្បីយករាយការងារបន្ទប់”

กรุงธนบุรี

กรุงธนบุรี

หรือที่เรียกวันมาແຕครังเก่า ก่อนว่า “บางกอก” เป็นเมืองที่ถูกกล่าวถึงและเรียกชื่อ “ถนนบุรีศรีมหาสมุทร” ในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่บ้านเวณปากคลองบางกอกใหญ่ ซึ่งมักเรียกว่า คลองบางหลวง มีความสำคัญในฐานะเมืองหน้าด่าน หรือเมืองท่าขอน พ่อค้าข้าวต่างชาติที่เดินเรือเข้ามาค้าขาย กับกรุงศรีอยุธยาจะต้องแวะจอดที่ เมืองธนบุรีก่อน เพื่อเสียภาษีลินค์ที่บรรทุกเรือผ่านทั้งขาเข้าและขาออก

ในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระไชยราษฎร์ฯโปรดเกล้าฯ ให้ชุดคลองลัดเชื่อมระหว่างปากคลองบางกอกน้อยกับปากคลองบางกอกใหญ่ เนื่องจากแต่เดิมนั้น คลองบางกอกน้อย และคลองบางกอกใหญ่ คือแม่น้ำอ้อมทำให้การคมนาคมทางน้ำต้องใช้เวลานาน เมื่อชุดคลอง

ลัดแล้ว ลำน้ำเจ้าพระยาที่สามารถไหลผ่านคลองลัดเป็นเส้นตรง ครั้นเวลาผ่านไปคลองลัดก็ขยายกว้างจนกลายเป็นลำน้ำใหม่ลำน้ำเดิมป่วงที่ไหลคดโค้งกลับตัวเขิน ด้วยเหตุนี้บริเวณแม่น้ำอ้อมซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองธนบุรีมีลำน้ำใหม่ไหลผ่านอนบุรีจึงมีลักษณะเป็นเมืองอกแตก คือเกิดชุมชนเมืองทั้งสองฝั่งแม่น้ำ ในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้โปรดเกล้าฯ ให้ฝรั่งเศสเข้ามาสร้างป้อมที่ปากคลองบางกอกใหญ่และป้อมทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนราชินี (ล่าง) ในปัจจุบัน

ธนบุรี : ราชธานีแห่งใหม่

เมื่อทรงครามไทรburnกับพม่า จนเสียกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2310 และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงนำทัพเข้ากอบกู้กรุงศรีอยุธยาจากพม่าได้สำเร็จ แต่ตลอดระยะเวลาที่

ต้องทำการรบเพื่อกอบกู้เอกสารชัยและขับไล่พม่า ชาวบ้านและทหารต้องล้มตายเป็นจำนวนมาก วัดวาอารามเมืองและเรือกลวนไร่นาถูกเผาทำลายเสียหายเกินกว่าที่จะบูรณณะให้คืนสภาพดีเหมือนเดิมในเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้ราชภรัชทุกชั้นเชิง แล้วอดอยากแสลงสาหัส สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้การต้อนและอพยพผู้คน สมณพราหมณานาจารย์ โบราณชัตติวงศ์ที่ยังเหลืออยู่ ชาวจีนและชาวอินเดียที่ทำการค้าขายกับไทยรวมถึงชาวมอญ ชาวลาวและໄพร່พลที่เป็นเชลยลงมาอยู่ที่เมืองธนบุรีด้วยกัน หมวดทั้งสิ้นและทรงเลือกเมืองธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ เนื่องจากมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเมืองธนบุรี เป็นเมืองขนาดย่อมเหมาะสมกับกำลังทหารที่มีอยู่น้อย หากไม่สามารถต้านทานช้าศักได้ ก็อาจถอยทันไปตั้งนั้นที่จังหวัด

คลองบางหลวงในอดีต

คลองบางหลวงในปัจจุบัน

เมืองอนบุรีมีป้อมปราการที่แน่นหนา ตั้งอยู่ปากน้ำทำให้สามารถควบคุมเส้นทางการเดินเรือ มีให้ห้าเมืองเห็นอีกชื่อหาวหูจากชาวต่างชาติได้ อีกทั้ง เมืองอนบุรีมีความอุดมสมบูรณ์เป็นที่ร่วนสุ่น เหมาะสมแก่การปลูกข้าว มะพร้าว มาก และผลไม้ต่างๆ ซึ่งสามารถช่วยบรรเทาความขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรงระหว่างการทำศึกสงครามเป็นเวลาติดต่อ กันนานนาน

การที่ต้องทำศึกสงครามอยู่ตลอดเวลาแทบไม่ได้ว่างเว้น ทำให้บ้านเมืองต้องสูญเสียวัตถุสมบัติที่มีคุณค่า ทางศิลปะ และมีคุณค่าทางจิตใจอย่าง

ใหญ่หลวง รวมทั้งนำพาความยากจน ให้หมายมาสู่มวลราษฎรของประเทศไทย การสร้างกำแพงเมืองฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกเพื่อปกป้องราชธานี ทรงใช้กุศลไบยอันชาญฉลาดยิ่ง โดยนำอิฐ เก่าที่รื้อจากที่ที่อื่นมาสร้างกำแพงเมือง รวมทั้งเกณฑ์ไพรพลมาเป็นกำลังในการบุกคลองคูเมืองขนาดกับกำแพงเมือง เป็นคูเมืองอนบุรีและขุดคลองเชื่อมเลี้นทางคุณตามทางน้ำ

หลังจากสิ้นแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ เป็นพระมหาภักษาริย์พระ

องค์แรกแห่งราชวงศ์จักรีทรงยกยานานีจากฝั่งอนบุรีมาอยู่ฝั่งพระนครซึ่งอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ กรุงเทพมหานครในปัจจุบันทรงโปรดเกล้าฯ ให้รื้อกำแพงกุศลอนบุรีฝั่งตะวันออกแล้วสร้างแนวกำแพงเมืองใหม่ที่แนวคลองรอบกรุง

เมื่อสังคมกับพม่าลีนสุดลง ในตอนต้นรัตนโกสินทร์ อนบุรีก็มีความสงบสุขอีกครั้งมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งปลูกไม้ผลนานาชนิด และยังเป็นถิ่นฐานบ้านเรือนของบรรดาเจ้านายและขุนนางทั้งหลาย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการบุกคลองสายเก่าในฝั่งอนบุรี ต่อมามีสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้บุกคลองภาษีเจริญและคลองมหาสวัสดิ์ เพื่อลำเลียงขนส่งสินค้า และขยายพื้นที่การเกษตร ในสมัยพระบาทสมเด็จจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงคลองสายเก่าและขุดคลองสายใหม่ เพื่อการคมนาคมทางน้ำได้แก่ คลองทวีวัฒนา คลองนราภิรมย์ สมัยพระบาทสมเด็จพระบรมงกุฎาเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำ

เจ้าพระยาแห่งแรก คือสละพานพระราม หก และสมัยพระบาทสมเด็จพระปกาเกล้า เจ้ายุทธห้วยโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งที่ 2 เนื่องในโอกาสครบรอบ 150 ปี ของกรุงเทพมหานครคือสละพานพระพุทธยอดฟ้า

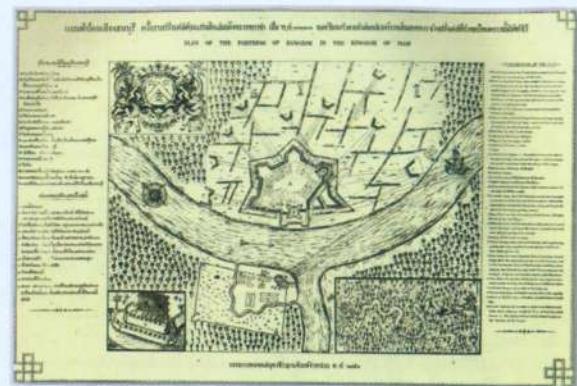
ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อนบุรีมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของพระนคร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้จัดการปกครอง เป็นคณะกรรมการบริหารครบทุกสิ่ง โดยรวมพื้นที่การปกครองในพระนคร อนบุรีและหัวเมืองใกล้เคียงรวมเรียกว่า มนตรลกรุงเทพพระรามมหานคร ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมหามงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกมนตรลกรุงเทพ พระมหานคร แต่มีฐานะเป็นกรุงเทพมหานคร โดยแยกออกเป็นจังหวัดพระนคร และจังหวัดอนบุรี ต่อมาได้มี การจัดระเบียบการบริหารใหม่ และ ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบ เศศบาล จังจัดตั้งเศศบาลอนบุรีขึ้นในปี พ.ศ.2480 และปี พ.ศ.2514 ได้มี ประกาศคณะกรรมการบริหารใหม่ และ ประกาศใช้พระราชบัญญัติจังหวัดพระนคร และจังหวัดอนบุรีเป็นจังหวัดเดียวกันเรียกว่า นครหลวงกรุงเทพฯ อนบุรีมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง โดยมีรูปแบบการ

บริหารราชการส่วน กลาง ส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่นเข้า ด้วยกันมีผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร ซึ่ง มาจากการแต่งตั้ง โดยคณะรัฐมนตรี และตามประกาศ คณะปฏิรัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้

เรียก นครหลวงกรุงเทพฯ อนบุรีว่า กรุงเทพมหานคร หลังเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มีการประการ ใช้ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทำให้ต้องเปลี่ยน รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 ให้ กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่นนครหลวง โดยแบ่งพื้นที่การปกครองเป็นเขตและแขวงประกอบ ด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและ ลักษณะกรุงเทพมหานคร

อนบุรีในปัจจุบัน

อนบุรีในอดีตคือเมืองที่เป็น แหล่งรวมวัฒนธรรมหลากหลายชาติ ซึ่ง อพยพมายังกรุงศรีอยุธยาครั้งกรุงแทก

แผนที่ปีก่อนเมืองอนบุรี ครั้งรับฟังชั่ว และได้ขยายแหล่งที่อยู่อาศัยและที่ทำนาทางกินตลอดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ลัดเลาะเข้าไปตามลำคลองนับร้อยสาย มีอัตติที่ปัจดามคือวัดวาอารามน้อยใหญ่ เดียงคู่ชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ มีเรือแจะ เรือพายสัญจรไปมาค้าขาย และนำสินค้านานาชนิดจากเรือกลวนริมน้ำบรรทุกไป กับลำเรือเที่ยวแล้วเที่ยวเล่า

อนบุรีในวันนี้คือผืนดินฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา การขยายขยายความเจริญภาคเมืองอุตสาหกรรมจากฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ทำให้มีการถมคุกคลองเพื่อ สร้างชุมชนเมืองใหม่ คุกคลองหลายแห่งถูกแปลงสภาพเป็นคลองระบายน้ำ ทั้งจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัยความต้องการ ภาคแรงงานของอุตสาหกรรม และ การโยกย้ายถิ่นฐานจากภาคชนบท เมืองได้เข้ามาแทนที่วัฒนธรรมชุมชนแบบเดิม

อนบุรี ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา (บริเวณปากคลองบางหลวง)

ภาพวาดวิถีชีวิตริเวชาร้อนบุรี

ประวัติความเป็นมาของ เขตธนบุรี

พื้นที่ในเขตธนบุรีเป็นส่วนหนึ่งของกรุงธนบุรีมาแต่อดีต ต่อมาเมื่อภัยการจัดการปกครองท้องที่ในสมัยรัชกาลที่ 5 พื้นที่เขตนี้เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอบางกอกใหญ่ ซึ่งจัดเป็นอำเภอชั้นในของพระนคร จากนั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 เมื่อ พ.ศ. 2458 มีการแบ่งเขตการปกครองใหม่ จึงได้รับการจัดตั้งเป็น อำเภอราชคฤห์ ขึ้นกับจังหวัดธนบุรี โดยตั้งที่ ว่าการอำเภออยู่ในพื้นที่ของวัดราชคฤห์ วรวิหาร จึงเรียกชื่ออำเภอตามชื่อวัดครั้นถึงวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2459 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น อำเภอบางยี่เรือ ตามชื่อตำบล ที่ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ และได้เปิดที่ว่าการเป็นเอกเทศของตัวเอง เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2459

วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2482

ได้มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนชื่ออำเภอ บางยี่เรือ เป็นอำเภอธนบุรี เนื่องจาก จังหวัดธนบุรีเคยเป็นราชธานีมา ก่อน และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีด้วยจนถึงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2510 ได้ย้ายที่ว่าการ อำเภอมาอยู่ ณ สถานที่แห่งใหม่ ภายใน บริเวณพื้นที่วัดเทวทราราม ตำบล บางยี่เรือจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2514 จังหวัดธนบุรีถูก รวมเข้ากับจังหวัดพระนคร เป็นนคร หลวงกรุงเทพธนบุรี และเปลี่ยนเป็น กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2515 อำเภอ ต่างๆ ถูกเปลี่ยนเป็นเขต อำเภอธนบุรี จึงเปลี่ยนเป็น “เขตธนบุรี” ขึ้นกับ กรุงเทพมหานครแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 5 แขวง คือ แขวงวัดกัลยาณ แขวงทิรัญญา แขวงบางยี่เรือ แขวง ตลาดพลู และแขวงบุคคล ต่อมา วันที่ 5

พฤษจิกายน พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานคร มีประกาศเปลี่ยนแปลงพื้นที่แขวงบุคคล แขวงบางยี่เรือ แขวงตลาดพลู แล้วตั้ง แขวงสำหรับ แขวงควบคุมองพิม รวมเป็น 7 แขวง โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา

ชื่อ “ธนบุรี” มาจากไหน

ชื่อ “ธนบุรี” เป็นชื่อของ กรุงธนบุรีเมืองหลวงของประเทศไทย ในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหา自在โดยชื่อเมืองนี้เริ่มปรากฏใน ก្មោហីម พระไอยการอาชญาลวง ซึ่งตราขึ้นตั้งแต่สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา เรียนว่า “ทอนบุรีศรีมหาสมุทร” ต่อมาในพระ ราชนำหนดเก่าสมัยสมเด็จพระเจ้า ปราสาททอง เรียนว่า “ทอนบุรี” (ก្មោហីម ตราสามดวง) ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

เมืองธนบุรีมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านทางท่าเรือซึ่งมีความสำคัญทั้งในด้านการค้าและด้านยุทธศาสตร์ ต่อมาเมื่อสิ้นกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงสถาปนาเมืองธนบุรีเป็นราชธานีใหม่ กรุงธนบุรี จังหวัดธนบุรีเป็นราชธานีอยู่จนถึงปี พ.ศ. 2325 รวมระยะเวลา 15 ปี

ส่วนที่มากของชื่อ “บางยี่เรือ” ซึ่งเป็นชื่อเดิมของเขตธนบุรีและเป็นชื่อแขวงหนึ่งในปัจจุบันนี้ สันนิษฐานว่า มาจากสภาพพื้นที่ริมคลองบางกอกใหญ่ ในยามเช้าอยู่ตรงช่วงโค้งของลำคลองในสมัยโบราณมีต้นละแกขึ้นหนาแน่น หมายความว่า “บังยิงเรือ” ต่อมาจึงเพียนเป็น บางยี่เรือ

นอกจากนี้ยังมีอักษรล้านนาเขียนว่า ในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานีมีการ

ติดต่อค้าขายกับประเทศจีนโดยใช้เรือสำเภารับส่งสินค้า พระญาติของ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี 2 ท่านได้นำ เรือสำเภามาจอดอยู่บริเวณใกล้เคียงกับวัดราษฎร์ที่เป็นประจำจึงเรียก ตำบลนี้ว่า “บางยี่เรือ” หมายถึงเรือ 2 ลำ

ที่ตั้ง สถานเขตสภาพพื้นที่

เขตธนบุรีเป็นเขตขั้นในของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา หรือฝั่งธนบุรี มีพื้นที่ 8,566 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 แขวง คือ แขวงวัดกัลยาณ์ แขวงหิรัญรูจี แขวงบางยี่เรือ แขวงตลาดพลู แขวงบุคคลโภ แขวงสำหร์ และแขวงดาวคนอง โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดเขตบางกอกใหญ่ มีคลองบางกอกใหญ่เป็นเส้นแบ่งเขต

และติดแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามคือเขตพะนัง

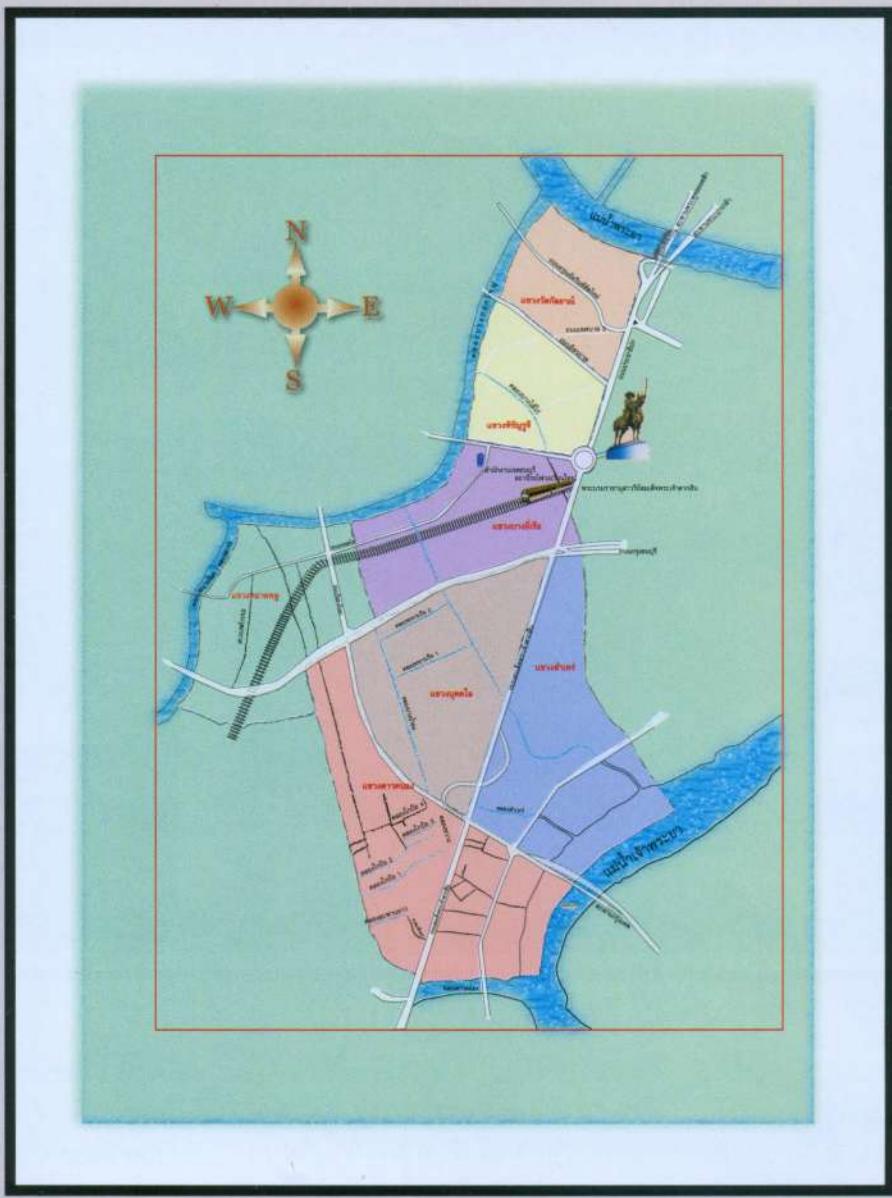
ทิศตะวันออก ติดเขตคลองสาน มีถนนประชาอิปิ๊ก และคลองบางไส้ゴ เป็นเส้นแบ่งเขต

ทิศใต้ ติดเขตราชภัฏธนบุรี มีคลองดาวคนอง เป็นเส้นแบ่งเขตและติดแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามคือเขตบางกอกแหลม

ทิศตะวันตก ติดเขตจอมทอง มีคลองบางสะแก คลองวัดใหม่ยายนุ้ย และคลองบางหลวง เป็นเส้นแบ่งเขต และติดเขตภาษีเจริญ มีคลองบางหลวงเป็นเส้นแบ่งเขต

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีอาณาเขตติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งทางทิศเหนือและทิศใต้ภายในที่นี่มีคลองตัดผ่านเป็นพื้นที่ชุมชนมีการก่อสร้างบ้านเรือน อาคารพาณิชย์หนาแน่น

พื้นที่การปกคลอง

แบ่งพื้นที่การปกคลองออกเป็น 7 แวงค์ คือ

1. แวงวัดกัลยาณี
2. แวงหิรัญรูจิ
3. แวงบางยี่เรือ
4. แวงตลาดพลู
5. แวงบุคคล
6. แวงสำเพร
7. แวงดาวคนอง

ประชากร

เขตอนบุรีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 136,971 คน (สำรวจ 31 ธันวาคม 2548) เป็นชาย 65,272 คน เป็นหญิง 71,699 คน จำนวนอาคารบ้านเรือน

42,226 หลังคาเรือน อาชีพ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้างค้าขาย และอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ที่ดังสำนักงานเขต

เลขที่ 160 ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตอนบุรี กรุงเทพมหานคร อุปภัยในพื้นที่วัดเวฬุราชิน

ถนนมหาธรรมยศ

ถนนรัชดาภิเษก

ถนนกรุงธนบุรี

ถนนเจริญนคร

ถนนอรุณอมรินทร์ตัดใหม่

ถนนประชาอธิปัตย์

ถนนนวม衍กาศ

ถนนเทอดไท

ถนนตากสิน-เพชรเกษม (ถนนราชพฤกษ์)

ถนนสายรอง 3 สาย คือ

1. ถนนเทศบาล สาย 1

2. ถนนเทศบาล สาย 2

ถนนสายหลัก มี 12 สายคือ

1. ถนนอิสรภาพ

2. ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน

3. ถนนอินทรพิทักษ์

คลองสาธารณะโยชน์ในพื้นที่เขตมี 46 คลอง ดังนี้

คลองโพธินิมิตร 1	คลองโพธินิมิตร 2	คลองโพธินิมิตร 3	คลองโพธินิมิตร 4
คลองโพธินิมิตร 5	คลองโพธินิมิตร 6	คลองแซชิม (หนองขุบ)	คลองโกรเจ 1
คลองซอยโรบเจ 2	คลองซอยโรบเจ 3	คลองซอยโรบเจ 4	คลองซอยทารเร่อ 1
คลองซอยทารเร่อ 2	คลองซอยประชากรไทย(ช.บันเกล้า11)	คลองแยกบางสะแก 1	คลองแยกบางสะแก 2
คลองซอยเกลี้ยไทย	คลองข้าววัดบุคคลิ	คลองซอยสละพานยา	คลองซอยเจริญนคร 78
คลองวัดบุนจันทร์	คลองซอยยวาริทัย	คลองข้างธนาคารกรุงเทพฯ	คลองวัดใหม่ยายนุ้ย
คลองซอยร่วมใจ	คลองศิริจันทร์	คลองซอย 5 เจตีร์	คลองแยกบางสะแก 3
คลองศาลาเจ้าต้นโพธิ์	คลองซอยหลวงเชิดราษฎรากาค	คลองหลังโรงเรียนถดศึกษา	คลองแยกบางสะแก 9
คลองแยกบางสะแก 5	คลองแยกบางสะแก 6	คลองแยกบางสะแก 8	คลองแยกบางสะแก 13
คลองแยกบางสะแก 10	คลองแยกบางสะแก 11	คลองแยกบางสะแก 12	คลองโภป้อ 2
คลองหลังวัดบางสะแกใน 1	คลองหลังวัดบางสะแกใน 2	คลองโภป้อ 1	
คลองโภป้อ 3	คลองโภป้อ 4	คลองขวาง	

ท่าน้ำที่อยู่ในพื้นที่เขต มี 17 ท่า ดังนี้

ท่าน้ำวัดใหม่ยายนุ้ย	ท่าน้ำวัดบุนจันทร์
ท่าน้ำใต้สะพานรัชดาภิเษก (ตลาดพลู) จำนวน 2 ท่า	ท่าน้ำวัดราชคฤห์
ท่าน้ำวัดจันทราราม	ท่าน้ำวัดอินทาราม
ท่าน้ำตลาดศรีอน	ท่าน้ำวัดเวทุราขิน
ท่าน้ำวัดกัลยาณมิตร จำนวน 2 ท่า	ท่าน้ำวัดชางตามครุ้ล
ท่าน้ำสำนักเทศกิจ	ท่าน้ำใต้สะพานพระพุทธยอดฟ้า
ท่าน้ำใต้สะพานกรุงเทพ	ท่าน้ำวัดบุคคลิ
ท่าน้ำวัดดาวคนอง	

ท่าน้ำวัดเวทุราขิน

ท่าน้ำวัดจันทราราม

ท่าน้ำวัดราชคฤห์

ท่าน้ำตลาดพลู

ดับเพลิงบางปี้เรือ

ท่าน้ำวัดชางตามครุ้ลในอดีต

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ (หัวหน้าเขต ผู้อำนวยการเขต)

นาม	ตำแหน่ง	วัน เดือน พ.ศ.
1. ขุนวิจารณ์ทะเบียนกิจ	นายอำเภอ	2458
2. ขุนสกลรักษากษา	นายอำเภอ	3 ส.ค. 2459
3. หลวงประชานุศาสน์	นายอำเภอ	3 มี.ค. 2461
4. หลวงนราธุรักษ์	นายอำเภอ	11 ส.ค. 2467
5. ขุนฤทธิ์พิจารณ์	นายอำเภอ	21 มี.ค. 2473
6. หลวงจรุญประศาสน์	นายอำเภอ	20 ก.ย. 2475
7. หลวงธรรมธรรักษ์	นายอำเภอ	12 ธ.ค. 2477
8. ขุนพิทักษ์บุรี	นายอำเภอ	1 ธ.ค. 2482
9. นายเตียม ณ ลงชลา	นายอำเภอ	18 ก.ค. 2485
10. นายชาญ จาเรวัสดุ	นายอำเภอ	12 ธ.ค. 2485
11. นายลากา เงินดี	นายอำเภอ	17 พ.ค. 2486
12. นายชัย นนทนาคร	นายอำเภอ	8 ก.ย. 2486
13. นายรัง พัฒนาณชลี	นายอำเภอ	11 ก.พ. 2487
14. นายอิษต ชื่นชูเวล	นายอำเภอ	22 มี.ค. 2488
15. นายอเนก บริยานนท์	นายอำเภอ	4 ส.ค. 2490
16. นายพัฒน์ พินทุโยธิน	นายอำเภอ	25 ต.ค. 2492
17. นายพร สุนทรารถ	นายอำเภอ	17 พ.ย. 2494
18. นายศักดิ์ สมสกุล	นายอำเภอ	1 ม.ค. 2499
19. นายผ่อง รามนัฐ	นายอำเภอ	1 ต.ค. 2505
20. นายดิเรก ศรีคุปพล	นายอำเภอ	25 พ.ค. 2509
21. นายลวิท สุวรรณิก	นายอำเภอ	19 เม.ย. 2511
22. นายโกวิท สุวรรณรูป	นายอำเภอ	1 เม.ย. 2512
23. นายอรุณ ยมจินดา	นายอำเภอ	18 มี.ค. 2513
24. นายตรี ภวภูตานนท์	นายอำเภอ	1 มี.ย. 2515
25. นายประพัทธ์ ศิริประภัสสร์	นายอำเภอ	1 ส.ค. 2517
26. นายอธิราช ศิริธรรม	หัวหน้าเขต	23 มิ.ย. 2518
27. นายอันนท์ ไทยเจริญ	หัวหน้าเขต	28 ก.ย. 2522
28. นายชัยโอด เงินไทย	หัวหน้าเขต	10 ก.ย. 2524
29. นายสุรเทพ ไyz อิคุล	ผู้อำนวยการเขต	1 ต.ค. 2527
30. นายเสนา มีสมบูรณ์	ผู้อำนวยการเขต	1 ต.ค. 2530
31. นายสุทธัคณ์ ชุมดี	ผู้อำนวยการเขต	3 ก.พ. 2532
32. นายสุพจน์ โพบูลย์	ผู้อำนวยการเขต	3 ก.ค. 2532
33. ว่าที่ ร.ต.ภิรมย์ รักษ์คิด	ผู้อำนวยการเขต	8 ต.ค. 2533
34. นายแแตง สักกหทัยยกุล	ผู้อำนวยการเขต	25 พ.ย. 2536
35. นายเทเวศวร์ ทองศรี	ผู้อำนวยการเขต	28 ธ.ค. 2538
36. นายกฤตภาส วิศรุทธัตน	ผู้อำนวยการเขต	20 พ.ย. 2541
37. นายประสิทธิ์ ฟองแกลส์ช	ผู้อำนวยการเขต	24 พ.ย. 2543
38. นายกำธร เลิศสินไทย	ผู้อำนวยการเขต	20 พ.ย. 2545
39. นายธีรบูรณ์ manusiphanw	ผู้อำนวยการเขต	15 ต.ค. 2547

สถานศึกษาในเขตธนบุรี

โรงเรียนประถมศึกษากrügเทพมahanครสังกัดสำนักงานเขตธนบุรี มี 17 แห่ง คือ

1. โรงเรียนวัดประยุรวงศ์
2. โรงเรียนวัดบุนจันทร์
3. โรงเรียนวัดบุคคลโภ
4. โรงเรียนวัดดาวคนอง
5. โรงเรียนวัดกัลยาณมิตร
6. โรงเรียนวัดราชคฤห์
7. โรงเรียนวัดประดิษฐาราม
8. โรงเรียนวัดบางสะแกใน
9. โรงเรียนวัดเวฬุราชิณ
10. โรงเรียนกันตثارาภาน
11. โรงเรียนวัดโพธินิมิตร
12. โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย
13. โรงเรียนวัดกระเจ้าพินิจ
14. โรงเรียนวัดราชวินิจ
15. โรงเรียนวัดบางสะแกนอก
16. โรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ
17. โรงเรียนวัดบางน้ำข้น

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน มี 5 แห่ง คือ

1. โรงเรียนเกื้อวิทยา
2. โรงเรียนดรุณวิทยา
3. โรงเรียนสหบำรุงวิทยา
4. โรงเรียนไกรวิทย์อนุสรณ์
5. โรงเรียนมนต์วิทยา

โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน มี 9 แห่ง คือ

1. โรงเรียนมณฑลวิทยา
2. โรงเรียนประจำจักษุวิทยา
3. โรงเรียนฤทธิเดชศึกษา
4. โรงเรียนจรายพรพิทยา
5. โรงเรียนลدنนิยมวิทยา
6. โรงเรียนพระปลาทวีวิทยา
7. โรงเรียนกงล้อจังชั่น
8. โรงเรียนอ่าน่วยศิลป์ศึกษา
9. โรงเรียนสหศรีกุหลาบ (ธนบุรี)

โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน มี 2 แห่ง คือ

1. โรงเรียนชางตากรุ้งศึกษา
2. โรงเรียนสาอิฒมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

โรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน มี 4 แห่ง คือ

1. โรงเรียนชางตากรุ้งคอนแวนท์
2. โรงเรียนแสงอรุณศึกษา
3. โรงเรียนวัฒนาศึกษา
4. โรงเรียนศิริรักษ์วิทยา

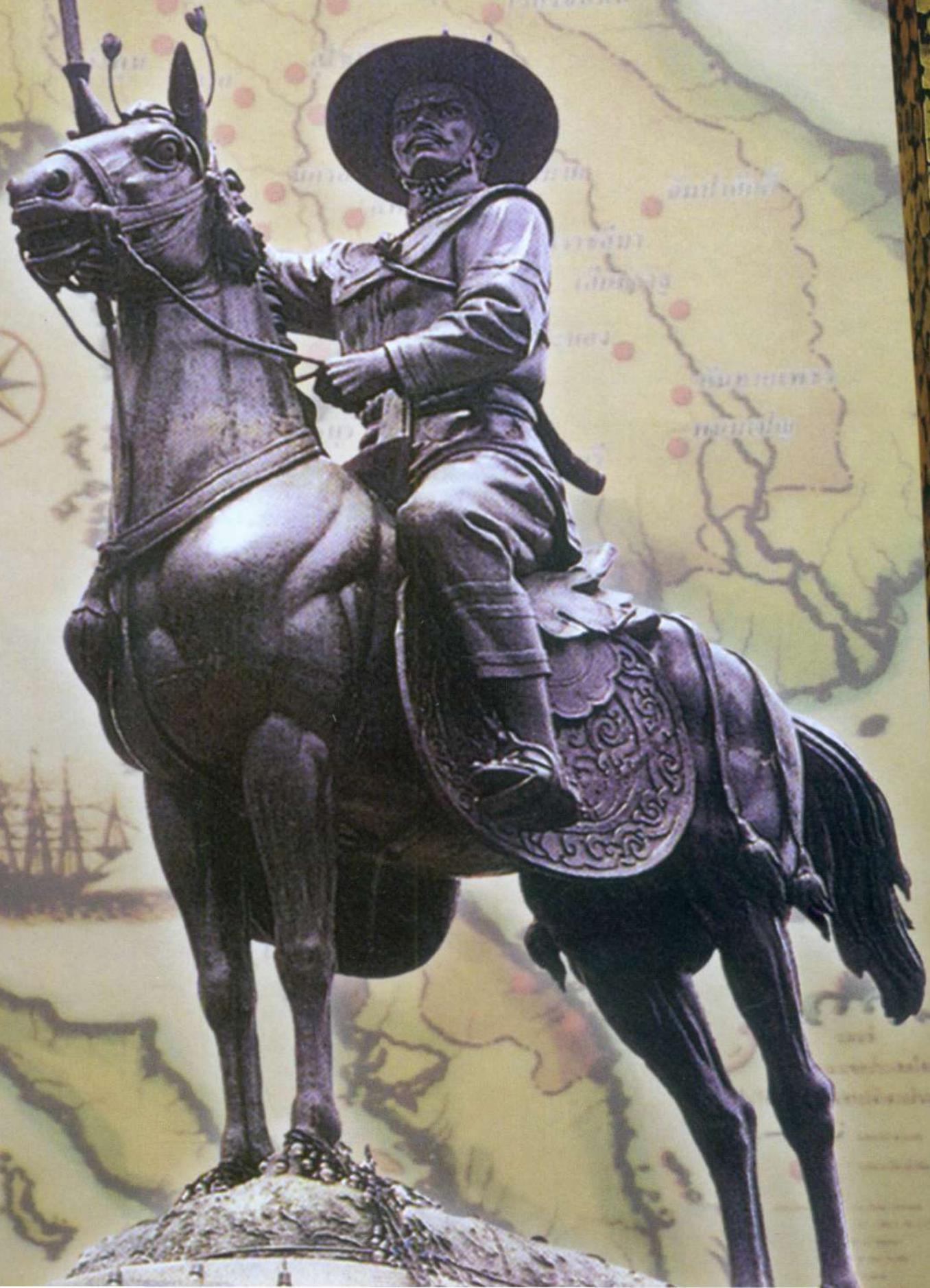
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มี 4 แห่ง คือ

1. โรงเรียนวัดอินทนาราม
2. โรงเรียนมัธยมวัดดาวคนอง
3. โรงเรียนศึกษานารี
4. โรงเรียนอนุรุพเพพลาวักษ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษามี 2 แห่ง คือ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เต็ดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าatakaสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าatakaสินมหาราช มีพระนามเดิมว่า สิน ทรงพระราชนิมพaph เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2277 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (พ.ศ. 2275-พ.ศ. 2301) ณ หมู่บ้านชาวจีนซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกของกรุงเมืองอยุธยา พระราชบิดาเป็นข้าวเจนซื้อ แต่ยัง หรือเฉินยง ซึ่งต่อมาได้ตាheads เป็นไทยซื้อ ขุนพัฒน์ เป็นนายอากรบ่อนเบี้ย สวนพระราชมารดานั้น เป็นหญิงไทย ซื้อ นา กอ เอียง ขุนพัฒน์ได้ยกเด็กชายสินให้เป็นบุตรบุญธรรมของพระยาจักรี ในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เมื่อเด็กชายสินอายุได้ 5 ขวบ (พ.ศ. 2282) พระยาจักรีได้นำไปฝึกเรียนในสำนักพระอาจารย์ทองดี มหาเถร วัดโภคาวาส หรือวัดคลังซึ่งเชื่อกันว่า คือ วัดสมณไกษัตรีในปัจจุบัน (ตามที่ปรากฏ ในจดหมายเหตุแกมป์เฟอร์ ผู้เป็นหม้อชาวออลันดาซึ่งเดินทางเข้ามากรุงศรีอยุธยาในระหว่างปีนั้น) เด็กชายสินได้เรียนหนังสือของไทยจนแตกฉาน รวมทั้งอ่านคัมภีร์ในพระไตรปิฎกได้

เมื่ออายุได้ 13 ขวบหลังจากตัดจุกแล้ว พระยาจักรีได้นำเข้าไปถวายตัวทำการสอนองพระเดชพระคุณเป็นมหาเด็กตាheads เป็นนายศักดิ์อยู่เรือนพระยาจักรี สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศปี พ.ศ. 2297 อายุครูบบวชจึงอุปสมบทที่สำนักอาจารย์ทองดี วัดโภคาวาส ในระหว่างที่บวชเป็นภิกษุนีเองได้มาร่วมเร่องเล่าในเกร็ดพงศาวดาร ดำเนินการสอนองพระเดชพระคุณเป็นมหาเด็กตាheads ที่พระภิกษุทองดีวังที่ทางสีแพรรงทับ สถาปัตย์ได้ทุ่มดื่นสนทนากปรารถนาภักดีกันยังนั้น มีชายจีนสูงวัยไว้ทางเบี้ยยวผู้หนึ่งเดินผ่านมา และหยุดอยู่ตรงหน้า จ้องมองดูพระภิกษุที่ล่องบูปอย่างไม่เกรงใจพร้อมกับหัวเราะส่งเสียงดังด้วยความขบขันก่อนที่จะเดินจากไป พระภิกษุสินจึงเรียกให้หยุด และได้ถามว่าเหตุใดจึงขบขันนักชายจีนชาติที่เป็นชนแสลง จึง

ตอบ ว่าพระภิกษุเป็นเจ้าทั้งสองข้างนี้บุคลิกลักษณะที่ลึกล้ำ ก dein กว่าสามัญ ชนธรรมชาติทั่วไป จึงขอทำนายว่าจักได้เป็น กษัตริย์เป็นแน่แท้ คือล่องท่านนี้เป็น แห่งเชียง พระเกิตมากข้างไม่เคยพบ ไม่เคยเห็นลักษณะเด่นพร้อม เช่น กษัตริย์ทุกประการดังล่องท่าน ว่าแล้ว นำหัวเรือหรือไม่ละพระคุณเจ้าทั้งสองที่ จะเป็นกษัตริย์ราชบัลลังก์กัน ณ ที่นี่ "

หลังจาก巴西ได้ 3 พรรษา จึงลาสิกขบท ออกมารับราชการดังเก่า พ.ศ. 2299 เมื่ออายุได้ 22 ปีสมเด็จ

พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงมีพระราชนิริคิริ นำร่องเป็นผู้ฉลาด รอบรู้ขั้นบบธรรมเนียมราชกิจและกฎหมายต่างๆ ดี เห็นสมควรจะให้เป็นผู้ต่างพระเนตร พระกรรมวังหลวงได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้名义สินเป็นมหาเด็ก รายงาน ในการมหิดไทยและกรรมวัง ค allen หลวง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2301 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเสด็จลัวร์ค นำร่องได้ลาออกจากราชการ และมีหลักฐานเชื่อว่าไปเป็นพ่อค้าเกวียนบ้าน

ภาพวาดสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี

บ้านข้าวเม่าหันหน้ามุ่งสู่หัวเมืองชาย ทະເລະວັນອຸກ ເພື່ອຮັບຮົມກຳລັງຄົນ ແລະອາວຸດຕ້າຍເຈຕິຈຳນົງໝາຍ ມຸ່ງດ້ວຍໃຈເດືດເດີຍທີ່ຈະກລັບນາກອບງົງເອກຮາຍຂອງກຽມຄຣູອຍຸອຍາໃຫ້ຈົງໄດ້

ກ່ອນກຽມແຕກໄດ້ຖຸກກອງທັບພມາລ້ອມໄວ້ເປັນເວລາສິ້ງ 15 ເດືອນ ແລະ ທລອດເວລາ ພມາຮະດມຍິງປິນໃຫຍ່ເພື່ອຄ່ອຍໆ ທຳລາຍກຳແພັງເມື່ອທຸກດ້ານອູ່ເປັນເວລານານ ໃນທີສຸດສູກປິນໃຫຍ່ພມາໄດ້ທະລາຍກຳແພັງເມື່ອລົງ ກອນທັພນໍາຕ່າງກີກຽມເຂົ້າຢືນກຽມຄຣູອຍຸອຍາໄດ້ທຸກດ້ານເນື້ອວັນທີ 8 ເມສານ ພ.ຄ.2310 ແລ້ວ ຕຽບເຂົ້າເພັນເວລາເຮືອນສ່ວນໜຶ່ງ ສ່ວນໜຶ່ງຕຽບເຂົ້າເພັນພະບານທັງໝົດ ໂດຍມີພະຍານຸ້ມ ເພື່ອກຳລັງທັງອຸກສູງ 8 ວັ້ນດ້ວຍທອງກຳທັງອຸກ 286 ຊັ້ນ (171.6 ກໂລກສິ້ນ) ນາມວ່າ ປະເທດສະຫະລັດລົງລົງເນື້ອ ພ.ຄ.2043 ໄດ້ສົນເຊີ້ມຕົວແທນທີ່ 2 ສ່ວນພມາອີກພວກໜຶ່ງເຂົ້າເພັນພະວິຫານມົກລົບພິທາເຄື່ອງໄນ້ຕົກລົງມາຕ້ອງພະເນາລື ແລະ ພະກອບຮາວທັກໄປຢ້າງໜຶ່ງ ແລະຢັ້ງເພົາທຳລາຍວັດວາອາວາມອີກກວ່າ 400 ແກ່່ງທັງໃນເກະເມື່ອງແລະນອກກຳແພັງເມື່ອງນອກຈາກນັ້ນຢູ່ຈາງຂ້າວນາຂ້າວ ກົງພມາ

ເພົາທຳລາຍດ້ວຍ ແລ້ວພມາໄດ້ກວາດຕ້ອນຜູ້ຄົນໄປເປັນເຂລຍ ທັພຍສິນທອງຄຳຄູກຂໍໂມຍແລະຍືດນັກລັບໄປຢັ້ງພມາ ກຽມຄຣູອຍາທີ່ເຄຍຮູ່ງເຮືອນມາກີ້ງ 417 ປິຈິງສ່ນສລາຍລັງ ເພະຄວາມອ່ອນແອນໃນກວາດປົກຄອງແລະສັນຄົມໃນຂະນັ້ນ

ຫັ້ງຈາກນັ້ນ 10 ວັ້ນ ພມາໄດ້ຍັກທັພກລັບໄດ້ມີໄດ້ຕັ້ງຜູ້ໄດ້ເປັນແມ່ທັພປົກຄອງກຽມຄຣູອຍອາຍາອ່າຍາເປັນທາງກວາ ເພີ່ງແຕ່ນອບໝາຍໃຫ້ສຸກີພຣະນາຍກອນເປັນແມ່ທັພຄຸມພລປະມານ 3,000 ດັບຕັ້ງອູ່ທີ່ກ່າຍໂພຣີສຳນັ້ນ ກຽມຄຣູອຍຸອຍາ ແລະໃຫ້ນາຍທອງອິນຄົນໄທທີ່ທັນໄປເຂົ້າພມ່ວຽບຮົມຜູ້ຄົນຕັ້ງຄ່າຍອູ່ທີ່ເມື່ອງຮນບູຮີເພື່ອສືບເສະຫາທັພຍສິນທີ່ເໜີລອອູ່ສົງໄປຢັ້ງພມາຕ່ອໄປ

ພຣະຍາຕາກສົມຄຣູອຍ ພວກໄພວິພລອກຈາກຄ່າຍເດີນທັພໄປບ້ານທັນທາວ ພມ່ຍກພລຕິດຕາມທັນໄດ້ຕ່ອບກັນພມາຕ້ານໄມ້ໄດ້ກີດຍກລັບໄປ ວັນອາທິທຍ່ຮູ່ງເຂົ້າພຣະຍາຕາກເດີນທັພໄປບ້ານໄພສາມຫວາ ອ້ວຍໂພສາວຫາຍຸຮ້ອຍໂພສັງທາຮພມ່ຍກພລຕິດຕາມໄປອີກໄດ້ຕ່ອບກັນເປັນລາມາຮດທັພມາແຕກກະຈັດກະຈາຍພ່າຍແພ້ໄປ ພຣະຍາຕາກເດີນທັພຕ່ອໄປຕອນເຢັ້ນສົງບ້ານພຣານນກຫຼຸດພັກແຮນ

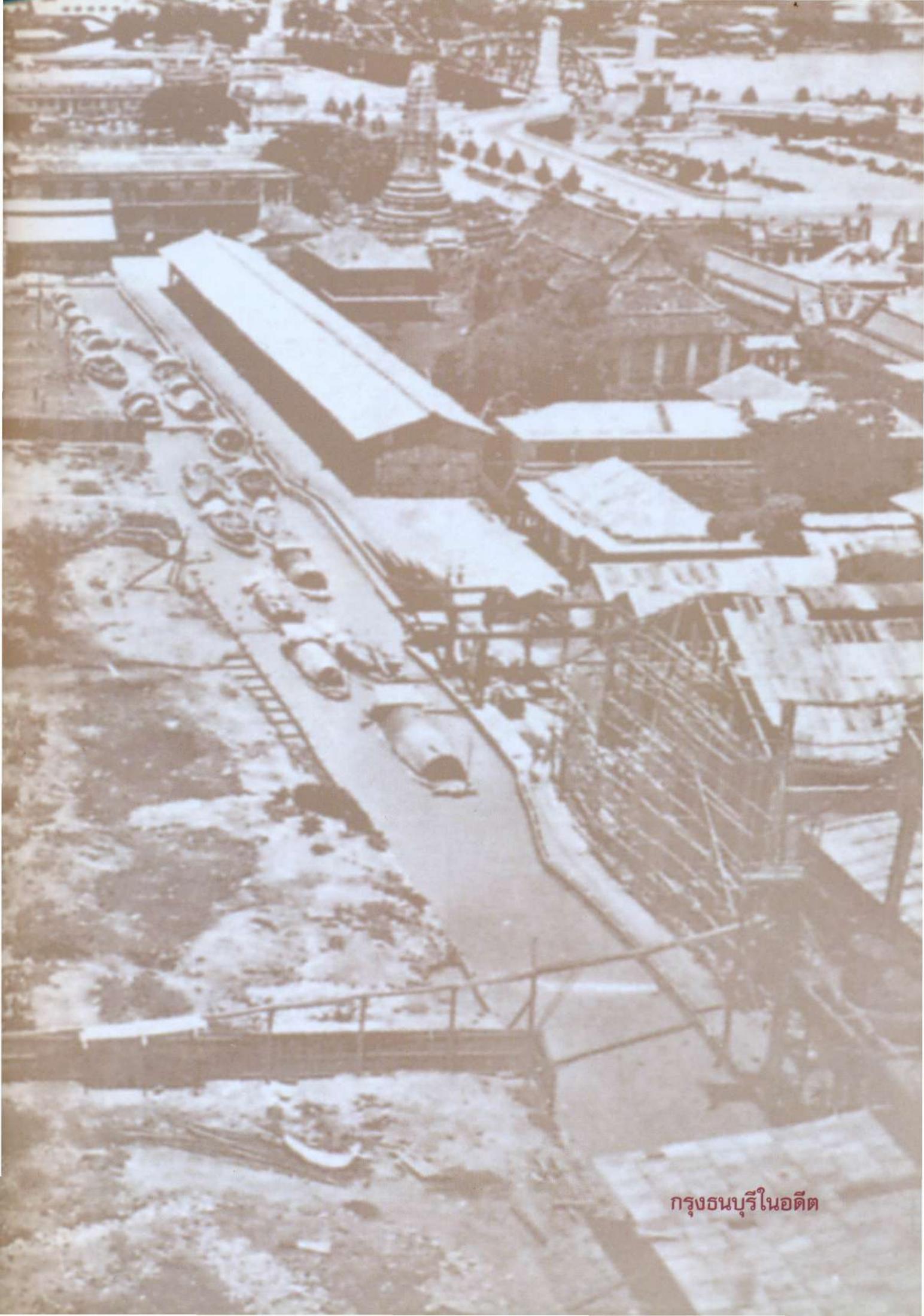

พระบรมราชานุสາරີ່ສົມເຊີ້ມຕົວແທນທັກສິນມหารາຍ ວັດອິນທາຮານພບກັບທຫາພມ່ຍກນາຈາກບາງຄາງ (ປຣາຈິນເກ່າ) ພຣະຍາຕາກຂັ້ນມ້າພັກອນໄພ່ພລອກອກຮບພມາ ກ່ອນຈັນແຕກກະຈາຍໄປອີກ ທແກລວ່າທຫາເກີນກຳລັງບຸນຖຸທີ່ເປັນອັດຈະຣໍຍ ຈຶ່ງຍົກຍ່ອງເປັນ “ຈອນກັກຕັງສົມຕົວງິສ”

ອີກ 3 ວັ້ນຕ່ອນມາສິ້ງເມື່ອງປຣາຈິນບູຮີຢ້າມແນ້ນໜີ່ດ່ານກບ (ເຈະ) (ປຣາຈິນຕາມປຣາຈິນບູຮີ) ໄດ້ພັກທັພວອສົມຄຣູອຍພວກທີ່ຕາມໄມ້ທັນອູ່ 3 ວັ້ນຝ່າຍພມ່າເກັນທັພເວົ້ວໃຫ້ຂັ້ນມ້າສົມທບກັບອົງທັບກົບທີ່ອູ່ປາກນ້ຳເຈົ້າໄລ (ເຈົ້າໄລ) ຍັກໄປຂັ້ນທ່າຍ້າມຕິດຕາມທັພພຣະຍາຕາກໄດ້ຮັບກັນໜັກຈົນພມາແຕກກະຈາຍພ່າຍໄປ

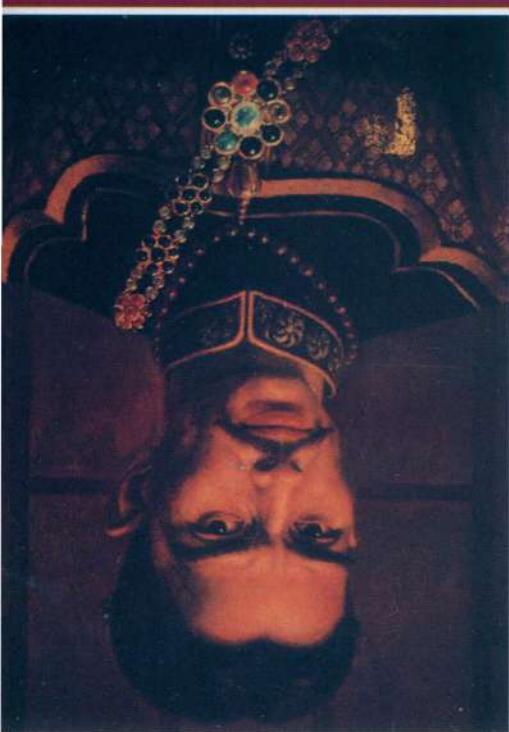
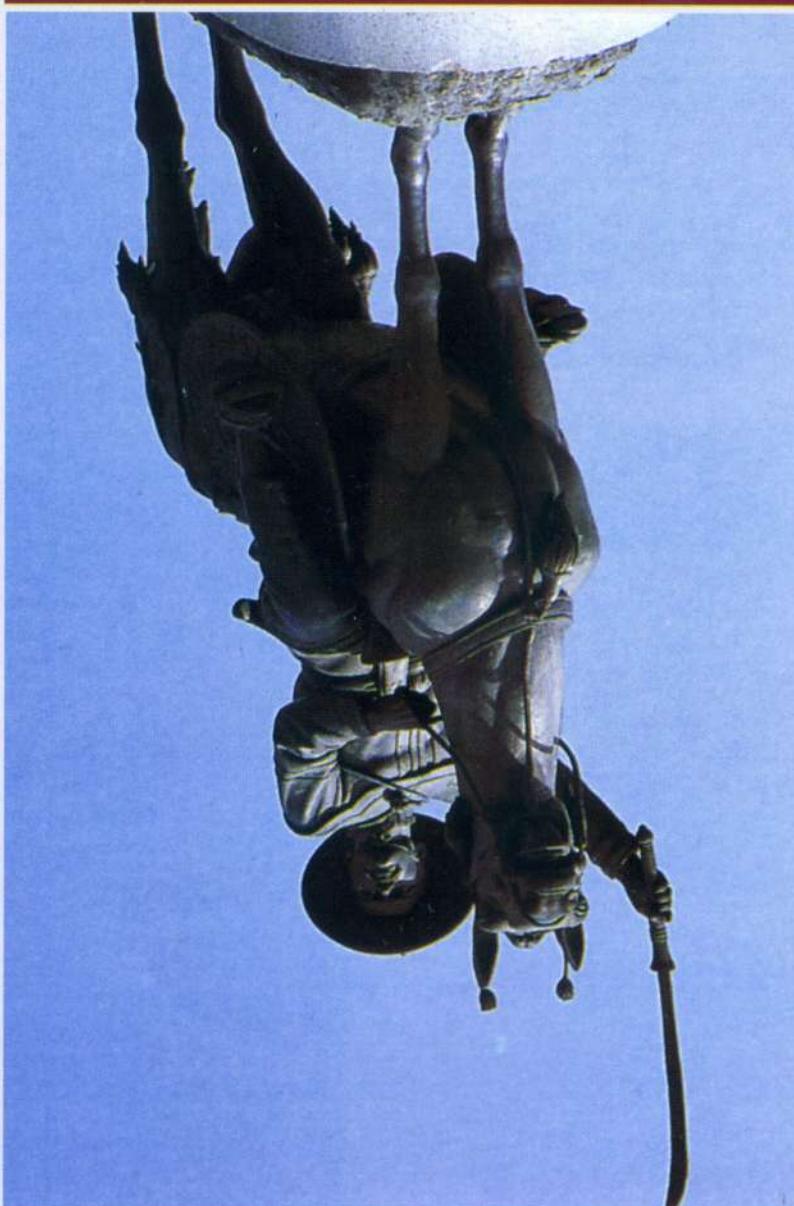

กรุงธนบุรีในอดีต

“ԱՐԵՎԵՐԵՐՈՒ
ԱՌԵՎԵՐԵՐՈՒ ԱՌԵՎԵՐԵՐՈՒ
ԱՌԵՎԵՐԵՐՈՒ ԱՌԵՎԵՐԵՐՈՒ ԱՌԵՎԵՐԵՐՈՒ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆԱԳՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒՅՆ ԱՐԴՅՈՒՆՈՒՅՆԱԳՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒՅՆ

ՏԵՂԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎՈՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎՈՐ

พระครพกวนมากขึ้นเรื่อยๆ นายบุญมา หรือนายสุดจินดา ได้เข้าถวายตัวต่อพระเจ้าตากโดยได้นำพระมารดาของพระเจ้าตากจากเมืองเพชรบุรีมาส่งให้พระองค์ที่ค่ายเมืองชลบุรีด้วย ซึ่งย่อมทำให้พระองค์ทรงยินดีเป็นอย่างมากจึงตั้งให้เป็นพระมหาณฑรี ดังปรากฏในพงศาวดารว่า “เจ้าตากได้รับนายสุดจินดาไว้ชูบแลียงเป็นพระมหาณฑรี เพราะเคยรู้จักคุ้นเคยกันมาตั้งแต่ก่อนกรุงยังไม่เลียนนั้น...”

พักรี้พลที่เมืองระยองระยะหนึ่งได้เดินทัพต่อไป จันทบุรี เล็ตจ ประทับ ณ วัดแก้ว ริมแม่น้ำจันทบุรี ฝ่ายเจ้าเมืองจันทบุรีไม่ยอมอ่อนน้อม ต่อพระเจ้าตาก กองทหารพระเจ้าตากจึงได้ล้อมและรบกับทัพเมืองจันทบุรีอยู่เป็นเวลานาน แต่ในที่สุดก็เมืองจันทบุรีได้มี เมื่อ วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2310 การตีเมืองจันทบุรีนั้นพงศาวดารเล่าว่า “เจ้าตากมีบัญชาให้ทุบหม้อข้าว เทหีบอาหารทึบหมอด ถ้าไม่ได้มีเมืองก็จะต้องอดตาย ครั้นถึงเวลา咽 สามเจ้าตากเองทรงข้างพังชื่อ “ครีบัญชา” เข้าบ้านบานประดู่เมืองจันทบุรี เป็นอันตีเมืองจันทบุรีได้ในวันนั้น...” ส่วนพระยาจันทบุรีพารอ卜ครัวลงเรือหนีไปยังเมืองบันทายมาศหรือเมืองอาเตียน ของญวน จีนเรียกเหอเชียนเจ็น วันที่พระเจ้าตากตีเมืองจันทบุรีได้ กรุงศรีอยุธยาได้เลี้ยงให้พม่าไปแล้วเป็นเวลา 2 เดือน

พระเจ้าตากยืดเมืองจันทบุรีได้ นับเป็นการตียิ่งสำหรับพระองค์ เพราะหลังจากกรุงศรีอยุธยาแตกแล้ว ได้เกิดชุมนุมต่างๆ ขึ้นตั้งตัวเป็นใหญ่ ชุมนุมที่สำคัญมี ชุมนุมพระยาพิษณุโลก ชุมนุมเจ้าพิมาย ชุมนุมเจ้าพระยานคร ศรีธรรมราช ชุมนุมเจ้าพระฝาง และรวมทั้งชุมนุมของพระเจ้าตากเองด้วย

ชุมนุมพระเจ้าตากนับเป็นชุมนุมที่แตกต่างจากชุมนุมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในระยะที่บ้านแทคลาแหกราดในประเดิม ที่ชุมนุมพระเจ้าตากมีจุดประสงค์แน่ แน่นอนคือ การกอบกู้บ้านเมืองและฟื้นฟูอาณาจักรอยุธยาขึ้นใหม่ และประกาศนโยบายที่ตั้งแต่เริ่มอกรจากค่ายวัดพิชัย ที่กรุงศรีอยุธยา แตกสลายอีกแล้วนั้น เพียงแต่รวมกันเพื่อป้องกันตนเองหรือ ปล้นสะดมผู้อื่น หรือถ้ามีจุดมุ่งหมาย ก็เพียงรักษาหัวเมืองหรือท้องถิ่นของตนให้ปลอดภัย อาจถือเป็นดั้งเดิมเป็นใหญ่คือ ตั้งตนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน แต่ก็ไม่มีนโยบายชัดเจนจนเปิดเผยว่าจะรื้อทิ้งพระราชนາจักรศรีอยุธยาขึ้นมาใหม่

นโยบายประกาศตนเป็นกษัตริย์ ของพระเจ้าตาก เพื่อยืนยันนโยบายพื้นฟูพระราชนາจักรศรีอยุธยานั้น ยอมมีเล่นห์แก่ชุนนางและเชื้อสายบุนนาคในส่วนกลางเป็นธรรมด้วย เช่น ว่าปูมหลังของพระเจ้าตากอาจเป็นที่เหยียดหยามของเหล่าราชกุลบุนนาค ออยุธยา และในระยะแรกกลุ่มของ

พระเจ้าตาก ยังไม่มีความสำเร็จที่เห็นได้ชัดว่าจะสามารถทำตามนโยบาย กิตติศักดิ์ของพระเจ้าตาก ในฐานะที่มีนโยบาย จะพัฒนากรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างมากไปกว้างขวางยิ่งเมื่อได้ทรงตั้งมั่นในเมืองอยุธยาแล้ว หลังเลี้ยงกรุงโกรก ของการรักษาพระราชอาณาจักรก็ยัง รับทรัพย์ ชุมนุมของพระเจ้าตากซึ่งมีฐานะที่มั่นอยู่ทางหัวเมืองชัยประเทศเดียว ประจำวันออก จึงเป็นความหวังเดียวของชุมนุมส่วนกลาง เพราะหัวเมืองชุมนุมนี้ได้ประกาศนโยบายนี้อย่างชัดเจนมาตั้งแต่ต้น จึงไม่ประหลาดที่พวกรี้พล ตระกูลบุนนาค ส่วนกลางจำนวนหนึ่ง พากันเข้าสัมมิทัศน์ ต่อพระองค์มากยิ่งขึ้น ดังที่เป็นกรณีของนายสุดจินดาเป็นต้น

ดังนั้นเมื่อพระเจ้าตากยืดเมืองจันทบุรีได้แล้วจึงเตรียมการที่จะกอบกู้บ้านเมือง งานที่ต้องทำขึ้นแรกคือการกำจัดอำนาจพม่าพระเจ้าตากได้รวบรวมกำลังผู้คนและอาชุอรุณหั้งต่อเรือเพื่อใช้ในการรบ ณ บริเวณบ้านเมืองปักม้า จันทบุรี (ยังมีชาวกาเรอจันมอยุรีมัลลิ่ง จึงลัษณะฐานว่า เป็นอู่ต่อเรือ หรือชื่อมารี ของพระเจ้าตาก) เตรียมที่จะยกเข้ายึดกรุงศรีอยุธยาให้จงได้ เมื่อสิ้นฤดูกาลเรือที่ต้องไว้จานวนหนึ่งก็เสร็จ ไฟร์พลมีมากถึงประมาณ 5,000 คน พร้อมที่จะรบ เวลาใดปีจะตามเหมาะสมด้วยสิ้นฤดูกาลพอดี พระเจ้าตากจึงคุนเรือ 100 ลำ พร้อมไฟร์พลทั้งหมดจากเมืองจันทบุรี เละขายฝั่งทะเลเลมาถึงปากแม่น้ำเจ้าพระยา

อนุสรณ์สถานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วัดอินทาราม

ในเดือนพฤษภาคม เพื่อโฉมติพม่าที่เมืองอนบุรี ครั้นดีเมืองอนบุรีได้แล้วก็จับตัวนายทองอิน ซึ่งเป็นหัวหน้าคุมกำลังของพม่า ประหารชีวิตเสียด้วยพระทัดถือพระเจ้าตากเงย หลังจากนั้นจึงยกพลไปตั้งที่ค่ายโพธีสามัคคีในกรุงศรีอยุธยาเข้ายึดค่ายโพธีสามัคคีในเพลากลางคืนรุ่งเข้าขัยแม่น้ำเจ้าพระยา ก่อนจะตั้นตกเข้าตีค่ายสักพะรานายกองกองทัพทั้งสองรบกันถึงเที่ยงจึงตีค่ายสักได้สำเร็จ และปราบพม่าจนหมดสิ้น ได้กรุงศรีอยุธยาคืนมา เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2310 หลังจากที่พม่ายึดกรุงศรีอยุธยาได้เพียง 7 เดือน และปราบด้าภัยเขกขั้นกรุงราชย์ เป็นพระมหาษัตริย์ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม

พ.ศ. 2310

พระราชนคราภารบันทึกเหตุการณ์ว่า "...ได้คิดปฏิลัษณ์พระนครศรีอยุธยาแล้วตั้งเป็นราชธานีตั้งแต่ก่อน จึงขึ้นทรงช้างที่นั่งทอดพระเนตรในบริเวณพระราชวัง และประพาสตามท้องที่ในพระนครในประสารามณเที่ยร ทำหนักใหญ่น้อย ทึ้งอาวาล วิหาร และบ้านเรือนข้าพระนครถูกข้าศึกเพาทำลายเสียเป็นอันมากที่ยังด้อยนั้นอยู่ ก็ลับเวชลดพระฤทธิ์... ในวันนั้น เล็ตจ เข้าประจำทับแรม ณ พระที่นั่งทรงเป็นขณบรมมหลับอยู่ทรงพระสุบินนิมิตว่าพระมหาษัตริย์แต่ก่อนมาขึ้นเปาเล้มให้อัญคันรุ่งเข้าจังหวัดเล่าให้ขุนนางทั้งปวงฟัง แล้วจึงคำรัสว่า "เราคิดลับเวช"

เห็นว่าบ้านเมืองจะร้าบรกเป็นป่าจะช่วยมาปฏิรูปบ้านบารุงให้สมบูรณ์ดี ดังก่อน เมื่อเจ้าของเดิมท่านยังทรงแหงอยู่แล้ว เรายังกันไปสร้างเมืองอนบุรีอยู่กันเกิด"

จากนั้นจึงมีพระราชบินใจชี้ว่า กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าทำลาย จนทรุดโทรมเกินกว่าจะบูรณะปฏิรูปสิ่งใด ด้วย กองทัพของพระองค์ที่มีจำนวนรึ่ผลไม่นากพอที่จะรักษากรุงศรีอยุธยาซึ่งเป็นเมืองขนาดใหญ่ได้ หากถูกใจมติโดยพม่าอกจากนี้ไม่สามารถรักษาต่อไปกรุงศรีอยุธยาได้เป็นอย่างตัวเองทางบกและทางน้ำและที่สำคัญคือตั้งอยู่ใกล้จากปากแม่น้ำไม่สะดวกกับการติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติซึ่งจะเป็นรายได้สำคัญในการพื้นฟูบ้านเมือง

เหตุผลสำคัญหลักประการที่พระเจ้าตากทรงเลือกเมืองอนบุรีเป็นราชธานีใหม่คือ

- เมืองอนบุรี มีขนาดพอเหมาะสมแก่กองทัพของพระองค์ที่รักษาได้อีกทั้งแวดล้อมด้วยที่ราบ ซึ่งเป็นленและโคลนนุ่มทำให้ป้องกันการโจมตีของข้าศึก ได้เป็นอย่างดี

- เมืองอนบุรี ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำ ถ้าไม่อาจรักษาเมืองได้ก็อาจหนีไปจังหวัดใหญ่ทางเรือได้สะดวก และมีทำเลอยู่ใกล้ท่าเรือ สามารถติดต่อค้าขายกับชาวต่างชาติได้โดยสะดวก ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพื้นฟูเศรษฐกิจ

- เมืองอนบุรี ตั้งอยู่ในใกล้จากกรุงศรีอยุธยาทำให้นักพระเจ้าตากสามารถคุ้มกันไม่ให้ขุนนุมอื่นๆ มาแย่งอำนาจจากการยึดครองกรุงศรีอยุธยา ไปจากพระองค์ เพราะกรุงศรีอยุธยาเป็นความสำคัญในแบบเป็นเอกลักษณ์ทางการเมือง ที่แสดงให้เห็นว่าพระองค์เป็นผู้กอบกู้ราชอาณาจักรอยุธยาขึ้นมา แต่ผู้เดียว และประการสุดท้าย เพราะทรงเป็นประชานกกำลังอดอยาก โซ ผอมเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ตามหนังสือประวัติครบ 100 ปี วัดอรุณราชวราราม ราชวรมมหาวิหารได้กล่าวถึง ตอนที่พระเจ้าตากเสด็จมาถึงวัดว่า "เสด็จกรีฑาพลลงมาทางชลมารค พอถึงวัดกีรุ่งแจ้ง

ภาพาดพระบรมราชานุสาวรีย์

พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราชขณะก่อสร้าง

พอตี มีพระราชดำริเห็นเป็นอุดมบคคล ถูกษ์โปรดให้เตียบเรือพระที่นั่งที่ท่าน้ำ เสด็จขึ้นลักษณะบูชาพระมหาธาตุที่พระปาราครแล้วเด็ดีจะระทับที่ค่าลากการเบรียญ ใกล้ร่มโพธิ์ และทรงทอดพระเนตรเห็นคนอดอยากด้วยทั้งนั้น ผู้คนเหลือแต่ตัว ยังคงถูกเผา หาผู้ที่จะทำนามาได้อาหารกันด้วยสารสำนาญถึงถังละ 5 บาท จะเอาเงินที่ไหนไปซื้อ ทรงลงทะเบียน ภราทัย มิอาจทอดทิ้งประชาชนที่กำลังอดอยากได้ จึงทรงตัดสินพระทัยพำนักอยู่เมืองอนุบุรี

เรื่องความอดอยากของประชาชนที่พระเจ้าตากไม่ทรงยอมแพ้นี้มีพระราชประภานในบันทึกดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนิเวศเทวีawanว่า “บุคคลใดเป็นอาทิคือ เทวดามากจะทำให้ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ยืนให้สัตว์โลกเป็นสุขได้ แม้ญี่หันจะปราบน้ำพรา พาหาแห่งเราข้างหนึ่ง ก็อาจตัดบริจัค ให้แก่ผู้นั้นได้” กับอีกด่อนหนึ่งที่ว่า “ได้เป็นใหญ่พม่าเอาไปมิได้ค้าอยุหิให้ระเบิด เอาหอลงสำเภา ซึ่งข้าวสารถังละ 6 บาท เลี้ยงคนไข้ได้กว่าพัน” และเรื่องที่ทรงต่อสู้กับความอดโขยองราชภูมนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้ทรงมีพระราชวิจารณ์ไว้ว่า “ເບີນຈະໄດ້ນາກາງໃມ່ວ່າ ເຈົກຮູນອຸນຸບູຮີເປັນຜູ້ຂຶ້ນຂໍ້ຂໍ້ມາແຈກເຊື່ອໄລ່ ໄກສັນໂຫຼມໄດ້ເລື່ອງບົດໄຕ້

กືອົມດ້ວຍກັນ ອົດກົດດ້ວຍກັນ”

นอกจากนี้ เนื่องจากข้าวสารมีราคาแพงมากในช่วงแรกๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2311-2313 ที่พระเจ้าตากได้เสด็จมาอยู่ที่กรุงอนุบุรี พระองค์จึงโปรดให้เกณฑ์ข้าราชการ ทหาร รวมทั้งขุนนางเดิมต่างๆ ข่วยกันทำงานปั้งอย่างขนาดใหญ่ เพื่อมิให้ต้องไปแบ่งข้าวที่ซื้อให้กับประชาชนกิน ดังปรากฏในหนังสือเรื่อง “ต้นครากูลสุนทรโลหิต” ว่าบรรพบุรุษคนหนึ่ง เคยเป็นทหารในสมเด็จพระเจ้ากรุงอนุบุรี และเคยรับหน้าที่ปลูกข้าวทำงานที่ริมคลองบางกอกใหญ่ ฝั่งอนุบุรี ซึ่งมีกุฎិเจ้าเข็นเป็นปลายนาเรียกว่า “กุฎិปลายนา” บริเวณนั้นเคยมีศาลาที่เปลี่ยนพื้นเตี้ย เล่ากันว่าเป็นศาลาที่สมเด็จพระเจ้ากรุงอนุบุรีเสด็จมาทดสอบพระเนตร การทำงานข้าวซึ่งตรงกับในจดหมายเหตุ โทรที่กล่าวว่า “ปีฉลู จ.ศ. ๑๗๐๗ (พ.ศ. ๒๔๕๔) พระชนมายุ ๖๖ พรรษา...ปลายปีเกิดทุพกิกขภัย ข้าวແພີໃຫ້ข้าราชการทำงานบ้าง

สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ทรงนำทัพปราบปรามชุมชนต่างๆ ได้อย่างราบคาบในปี พ.ศ. 2313 โดยปราบชุมชนพระเจ้าฝางเป็นชุมชนสุดท้าย สมเด็จพระเจ้าตากสินได้นำเสือริภพความมั่นคงทางการเมืองภายใน พระราชอาณาจักรคืนกลับมา และตั้งตัวได้ใน

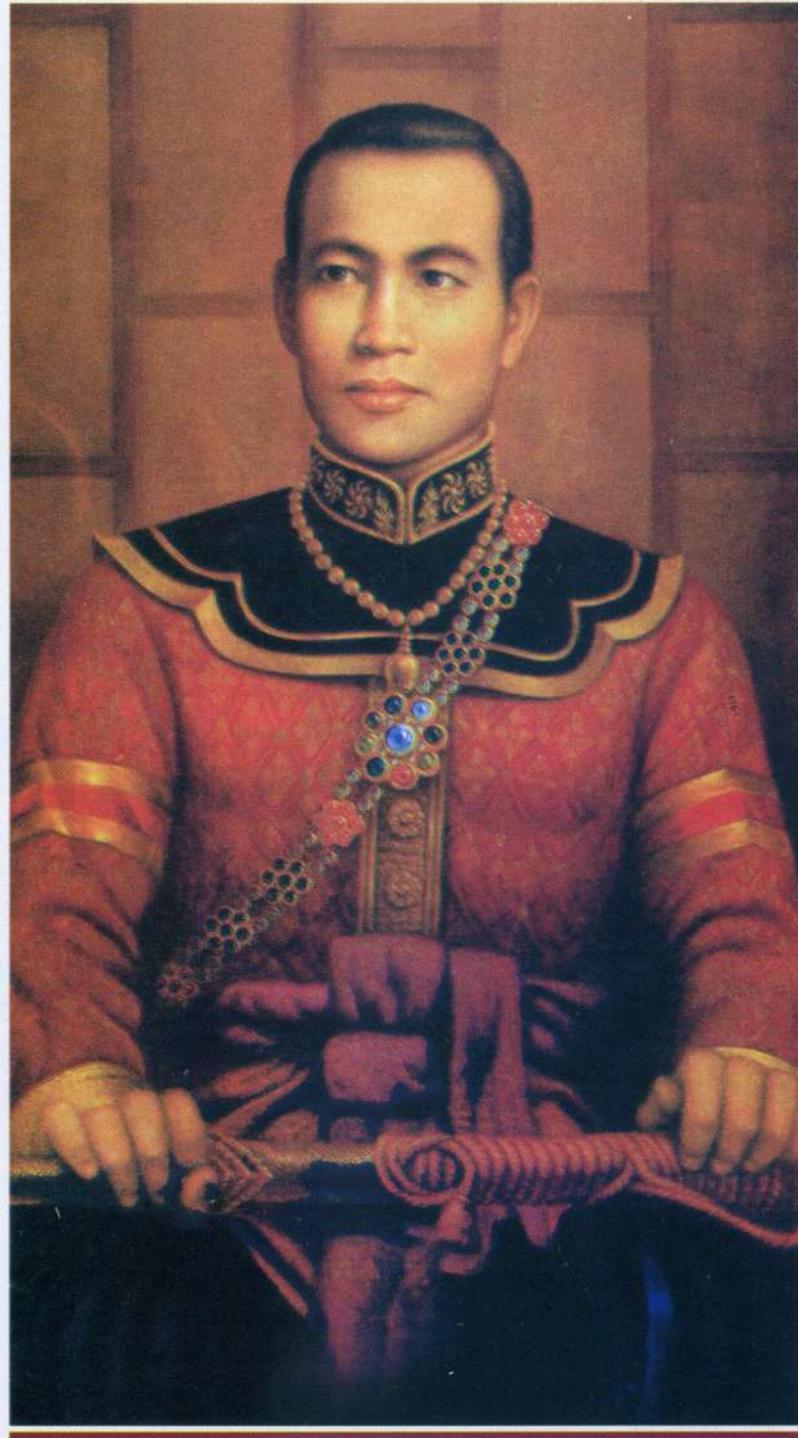
ระดับหนึ่ง พระราชกรณียกิจสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินคือการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพระราชนาจักร และการทำสังคมกับพม่า ทำให้มีโอกาสที่จะปรับปรุงกิจการบ้านเมืองได้มากนัก คงดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลลัพธ์ของการปกครอง ส่วนใหญ่ของพระองค์จึงยังมีรูปแบบตามแบบสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนปลาย ซึ่งยังคงหลักการปกครองตามแบบที่สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงวางไว้ แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากพระมหาชัตติรย์ในอยุธยาคือ ทรงปกครองไฟร์ฟ้าประราษฎร์ ด้วยการปฏิบัติพระราชกิจลัชชิตกับประชาชนโดยทั่วถึงกันไม่ว่าจะเป็นคนไทย คนจีน หรือคนญี่ปุ่นและโดยเฉพาะญี่ปุ่นที่ตั้งถิ่นฐานในกรุงศรีอยุธยานั้น สมเด็จพระเจ้าตากสินได้พระราชทานที่ดินจำนวนหนึ่งทางด้านใต้ของบ้านวิชัยประสิทธิ์ ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาให้เป็นที่อยู่อาศัย และสร้างศาสนสถานนิกายโรมันคาಥอลิกเป็นแห่งแรกในกรุงอนุบุรี ซึ่งวัดช่างตากڑี เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2312 โดยมีบาทหลวงชาวฝรั่งเศส ซึ่งออกอร์ เป็นสังฆราชของค์แรก และบาทหลวงท่านนี้ได้กล่าวสรรเสริญสมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ไว้ดังนี้ “เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคมปี

พระเจ้ากรุงสยามได้เสด็จมาเยี่ยมข้าพเจ้าด้วยพระองค์เอง ซึ่งเป็นการไม่เคยมีตัวอย่างมาเลยพากขุนนางผู้ใหญ่ก็ไม่กล้ามาสนทนากับสังฆราชที่บ้านบาทหลวง พระเจ้ากรุงสยามเสด็จ มาครั้งนี้ได้ทอดพระเนตรเห็นว่าที่ของ เรากับแคนมากจึงมีรับสั่งให้รือคลาชีช่องอยู่ในที่ของเราราลงหลังหนึ่ง และได้รับสั่งให้บุคคลาดินเข้าถังที่ และให้ก่อผังโนบลส์ ชีบปีดอยู่ทุกด้าน”

ในปี พ.ศ. 2315 นี้ได้พบจดหมายนองซิเออร์เลอบลองลงวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.1772 (พ.ศ.2315) เล่าถึงพระอุปนิสัยอย่างหนึ่งของสมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ความตอนหนึ่งว่า “บรรดาคนทั้งหลายเรียกพระเจ้าตากว่าเป็นพระเจ้าแผ่นดิน แต่พระเจ้าตากเรียกพระองค์ว่าเป็นแต่เพียงผู้รักษากรุงเท่านั้น” พระเจ้าตากหาได้ทรงประพฤติเหมือนพระเจ้าแผ่นดินองค์ก่อนๆ ไม่และในธรรมเนียมของพระเจ้าแผ่นดินฝ่ายตะวันออก ที่ไม่เสด็จออกให้ราษฎรเห็นพระองค์ ด้วยกล้าวเสื่อมเสียพระเกียรติยศนั้น พระเจ้าตาก ไม่ทรงเห็นขอบด้วยเลย พระเจ้าตาก ทรงพระปริยาสามารถยิ่งกว่าคนธรรมด้า เพราะฉะนั้น จึงไม่ทรงเกรงว่า ถ้าเสด็จออกให้ราษฎรพะเนื่องเห็นพระองค์ และถ้ามีรับสั่งด้วยแล้วจะทำให้เสียพระราชน้ำใจ จึงฟังการทั้งหลายด้วย เพราะพระองค์มีพระประஸต์ จะหอดพระเนตรการทั้งปวงด้วยพระเนตรของพระองค์เอง และจะฟังการทั้งหลายด้วยพระกรรณของพระองค์เองทั้งสิ้น พระองค์ทรงทบทวน ต่อความเห็นด้วยกัน ทั้งทรงกล้าหาญ และพระบัญญาเฉียบแหลม มีพระนิสัย กล้าได้กล้าเสีย และพระทัยเริ่ว ถ้าจะว่าก็เป็นทหารอันกล้าหาญคนหนึ่ง มีเรื่องเล่าว่าบางครั้ง สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ ก็ทรงข้างอกพระราชน้ำสิ่งของแก่ราษฎรท่านกลางการเบียดเสียดเยียดยัดเขยื้อนพระบารมี ทรงมีพระดำรัสที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตาแก่ราษฎร ที่เข้าเฝ้าว่า “อย่าเข้ามาใกล้ลูกเดียวช้าบันทำร้ายເອົາ” ความสัมพันธ์ระหว่างพระองค์กับข้าราชการพาราก็เป็นลักษณะพอกับลูก ทรงเรียกพระองค์ว่า

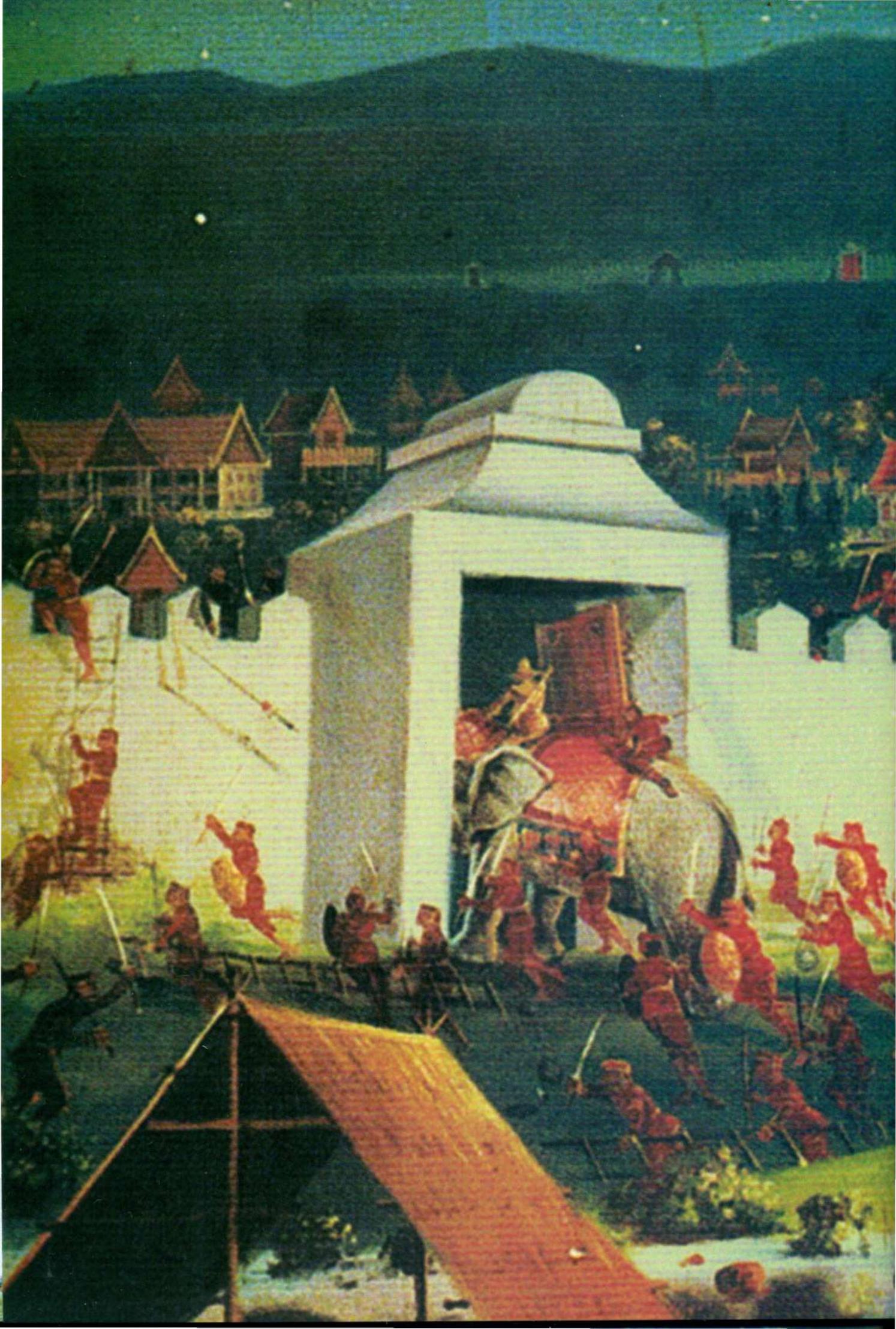

“พ่อ” ในขณะที่ทรงเรียกข้าราชการให้ญน้อยว่า “ลูก” และทรงแสดงออกถึงหน้าที่ของความเป็นพ่อต่อข้าราชการบริพารเสมอ เช่น การอบรมสั่งสอนหน้าที่การทำงานการงาน เป็นต้น

หลัง พ.ศ.2314 ในอดีตของกรุงธนบุรี ได้มีพื้นที่ที่บ้านมากขึ้น โดยขยายมาทางภาคตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะเติบโตด้วยและหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ

โปรดฯ ให้บุดคลองคูเมืองเมื่อ พ.ศ. 2316 ก็เกิดการท่านาอย่างขนาดใหญ่ขึ้น เพราะสามารถนำน้ำจากคลองคูเมืองมาช่วยในการทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้น สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของอาณาประราษฎร ข้าราชการ และทหารกว่าสองหมื่นคนได้มากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นที่พ่อพระราษฎรทัยของสมเด็จพระเจ้าตากสินฯ แล้วจึงโปรดฯ ให้สร้างกำแพงเมืองขนาดใหญ่ไปกับคลองคูเมืองในคราวเดียวกันนี้ด้วย

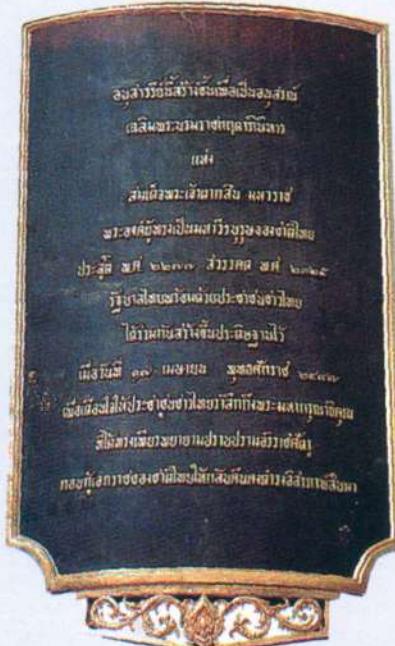

พระบรมราชนุสารีส์มเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เมื่อปี พ.ศ.2477 นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอนบุรีได้เสนอให้รัฐบาลที่มีพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายก รัฐมนตรีจัดสร้างพระบรมราชนุสารีส์ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชประดิษฐาน กกลางวงเวียนใหญ่ด้วยสำนักในพระมหากรุณาธิคุณและเพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับ

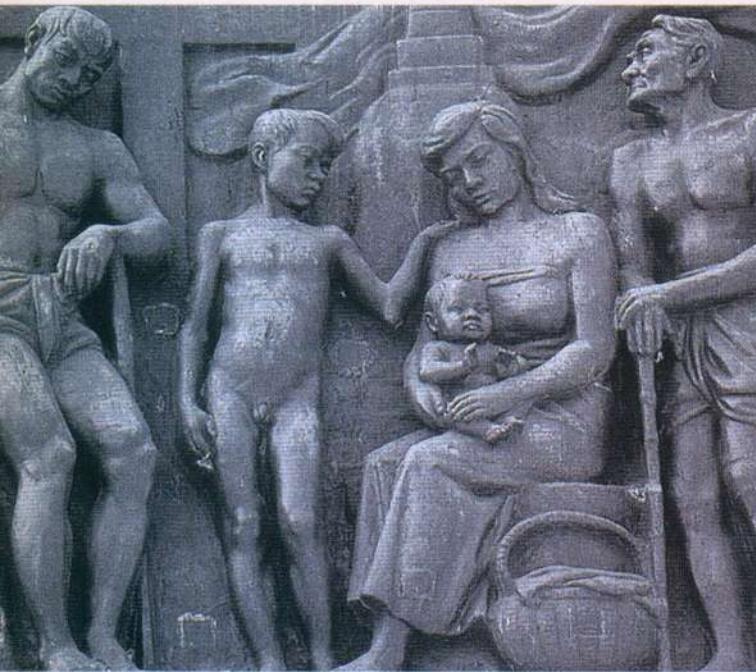
พระวีรกรรมยันหาญกล้า รัฐบาลเห็นชอบ ด้วยและได้มอบหมายให้กรมศิลปากร ออกแบบ และปั้นพระบรมรูปจำลองขึ้น 7 แบบ นำออกแสดงในงานรัฐธรรมนูญ ประจำปี พ.ศ.2480 เพื่อขอمنติจากมหาชน ผู้ใดชอบแบบใดก็ขอให้บริจาคทรัพย์เป็น ค่าแนนเลียง โดยวิธีหยอดสตางค์ลงใน หีบใต้ฐานพระบรมรูปจำลอง การนับ ค่าแนนเลียงนับชั้นหนึ่งเป็นเลียงหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงค่าของเงินและเงินเหล่านี้ จะส่งเข้าสมบททุนสร้างพระบรมราชนุสารีส์ แบบที่สร้างในปัจจุบันเป็นแบบที่ ทำยอดเงินบริจาคสูงสุดคือ 3,932 ค่าแนน ในส่วนประชาชนได้จัดงานขึ้นที่วัดอินทรา รวมวรวิหาร อำเภออนบุรี เพื่อหาทุน สมบทด้วย

ต่อมาเกิดสิ่งครั้งที่ 2 การดำเนินงานจึงหยุดชะงักไป การดำเนินงานก่อสร้างได้เริ่มอีกครั้งเมื่อ พ.ศ.2491 โดยนายทองอยู่ พุฒพัฒน์ สมาชิกสภาเทศบาลกรรณบุรี รื้อพื้น เรื่องขึ้น และนายเพทาย ใจตันธุชิต ใน ฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด อนบุรี ได้นำเสนอเรื่องต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อปี พ.ศ.2492 รัฐบาลซึ่งมี

จอมพลแพลก พิบูลสงคราม เป็นนายก รัฐมนตรีได้เริ่มงานสร้างพระบรมราชนุสารีส์ โดยเปิดรับเงินเรียไรจาก ประชาชนด้วย

ในการก่อสร้างกรมศิลปากร ได้ออกแบบและปั้นหล่อพระบรมรูป ออกแบบแท่นฐาน เรียบเรียงค่าจารีก และจัดทำแผ่นจารีก กรมโยธาธิการ ตกแต่งบริเวณวงเวียนใหญ่ และบริษัท สหการก่อสร้างจำกัด ก่อสร้างแท่นฐาน ศาลาเจ้าจารย์ศิลป์ พิริศรี ผู้ก่อตั้ง มหาวิทยาลัยศิลปากร ปั้นพระบรมรูป ในลักษณะทรงม้าและเสร็จเมื่อเดือน สิงหาคม พ.ศ.2494 ประกอบพิธีวาง ศิลป์ แล้วเททองหล่อพระศิริเป็น ปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2494 เมื่องานก่อสร้างทั้งหมดแล้วเสร็จ พระบรมรูปหล่อด้วยสำริด อยู่ ในพระอิริยาบถทรงม้าออกศึกทรงเครื่อง นักรบอย่างพระมหาภัตtriy พระหัตถ์ ขวัญพระและดาบหนีอพระศิริ ผน

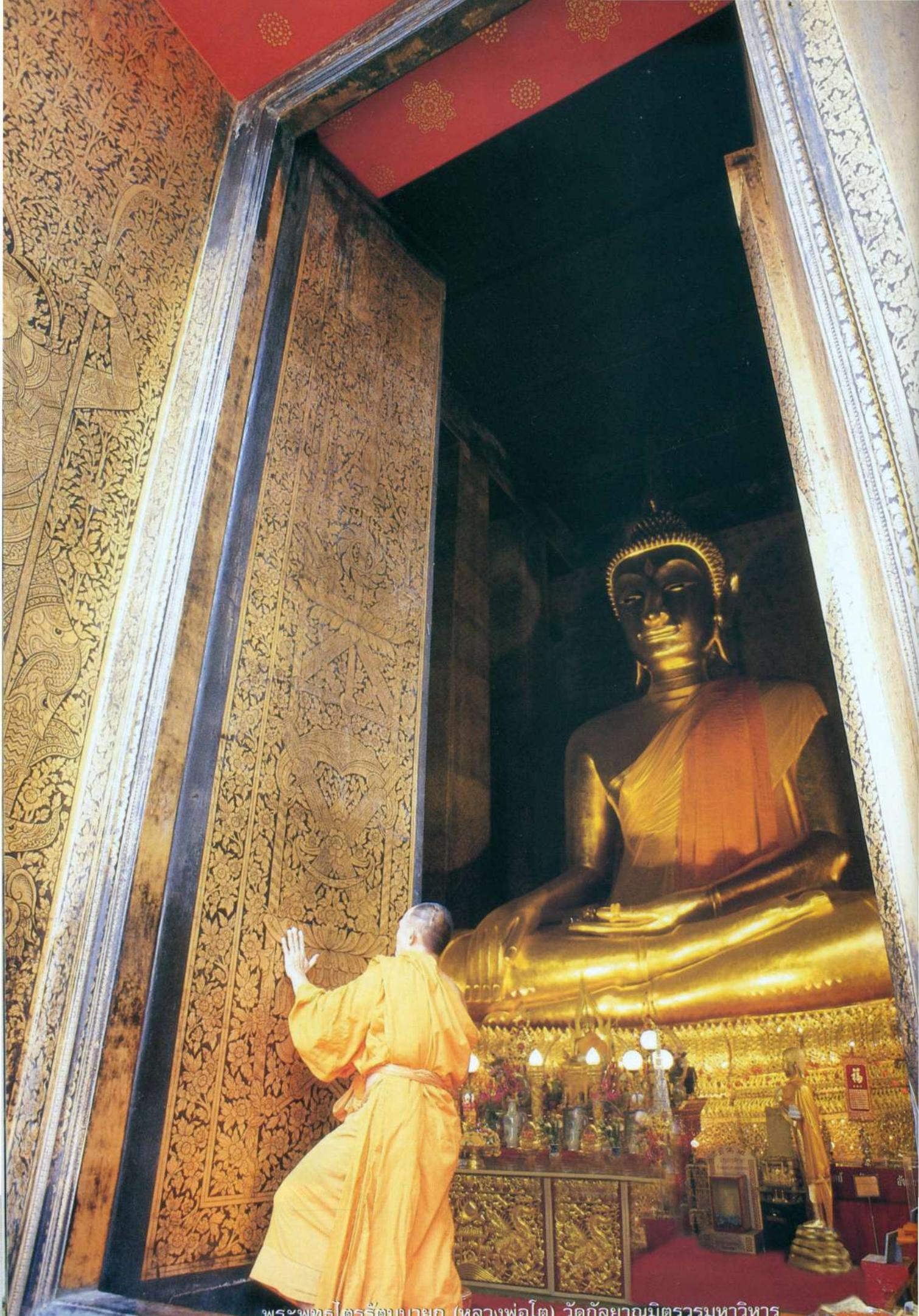

ปั้นกรรมบิวตี้เรือนอบฯพราหมณราชาอนุสรีย์สมเด็จพระเจ้าทากลินมหาราช

พระพักตร์ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองจันทบุรี สถานที่ที่ทรงรวมพลเพื่อ gob ก្រោម พระหัตถ์ ข้ายกรงบังเหียนควบคุมม้าศึกที่พร้อมวิงไวยานไปข้างหน้าประดิษฐานบนแท่นเลาสูงทรงรี มุนหัปสีเปลี่ยนหล่อด้วยคอนกรีต เสริมเหล็ก มีจารึกและรูปประดิษฐามูนต่า แสดงเหตุการณ์ในครั้งเสียกรุงและการกอบกู้กรุงศรีอยุธยาที่ผนังด้านขวา ของฐานทั้ง 2 ด้าน ด้านละ 2 รูป ด้านข่ายเป็นภาพรายภูม มีเด็ก ผู้หญิง ขายฉกรรจ์ และคนชนรา ในสภาพเคราล้อยหมด หวง เบื้องหลังเป็นชา geleidi และปราสาทราชวัง ภาพล่างเป็นภาพสมเด็จพระเจ้ากรุงนบุรี และทหารไทย ข้างบนรายภูม ร่วมกับกอบกู้ชาติ ด้านขวา ภาพบนเป็นภาพทหารไทยขับไล่ทหารพม่า และภาพล่าง เป็นภาพบ้านเมืองที่อยู่เย็นเป็นสุข ผู้หญิง กำลังเก็บผลไม้ เด็กๆ หยอกเย้ากัน ขายฉกรรจ์ให้อาหารวัว เบื้องหลังเป็นหมู่ต้นไม้ร่มรื่นเห็นพระปรางค์ และหลังคายาใบสัก ใกล้ ออกไป ด้านหน้าติดแผ่นสำริดจากร่องคำให้พระเกียรติและประวัติการสร้าง

ในวันที่ 28 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันที่สมเด็จพระเจ้าทากลินมหาราชเสด็จปราบดาภิเษกขึ้นครองราชย์ ส่วนรายการ และประชายนได้พร้อมใจกันจัดพิธีถวายบังคมด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ทุกปีเสมอมา

พระพุทธไตรรัตนนายก (หลวงพ่อໂທ) วัดกัลยาณมิตรารามมหาวิหาร

รวมประวัติ 30 สถานสถานที่ในเขตอุบลฯ

วัดในพื้นที่เขตอุบลฯ

วัด มี 25 วัด คือ

1. วัดกัลยาณมิตรารามมหาวิหาร
2. วัดจันทรารามมหาวิหาร
3. วัดເພົ່າມະນີ
4. วัดประยุรวงศារວิหาร
5. วัดโพธินิมิตรสถิตมหาสีมาราม
6. วัดราชคฤห์วิหาร
7. วัดທิรัญชีวิหาร
8. วัดอินหารามมหาวิหาร
9. วัดกันທາราราม
10. วัดกระเจ้าพินิจ
11. วัดกลางดาวคนอง
12. วัดดาวคนอง
13. วัดบางน้ำข้น
14. วัดบางสะแกนอก
15. วัดบางไส้ໄກ
16. วัดบุปผารามมหาวิหาร
17. วัดบุคคล
18. วัดราชวินิท
19. วัดประดิษฐาราม
20. วัดสุทธาราษฎร์
21. วัดสันติธรรมาราม
22. วัดสุทธาราษฎร์
23. วัดวารามาทยกันหลาราราม (ชุมชนที่)
24. วัดใหญ่ครีสตุบรรณ
25. วัดใหม่ยายนุ้ย

มัสยิด

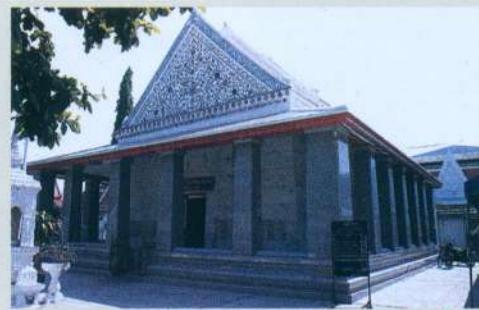
มัสยิด มี 3 แห่ง คือ

1. มัสยิดกูรีข่าว (บางหลวง)
2. มัสยิดสวนพลู
3. มัสยิดนูรุลญบิน (บ้านสมเด็จ)

โบสถ์ คริสตจักร

โบสถ์ คริสตจักร มี 2 แห่ง คือ

1. โบสถ์ชางตากรุ๊ส (กูรีจีน)
2. คริสตจักรที่ 1 สำเร่

วัดอินหารามมหาวิหาร

วัดประยุรวงศារวิหาร

มัสยิดบ้านหลวง (กูรีข่าว)

โบสถ์ชางตากรุ๊ส (กูรีจีน)

วัดกัลยาณมิตรารามมหาวิหาร

วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

สถานที่ตั้ง วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิด วรมหาวิหาร ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ป่าคลองบางกอกใหญ่ (ฝั่งใต้) หน้าวัดติดแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก เลขที่ 371 ถนนเทศบาลสาย 1 แขวงวัดกัลยาณ์ เขตอนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประวัติความเป็นมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เจ้าพระยานิกรบดินทร์ (เจ้าสัวโต) ต้นสกุลกัลยาณมิตร บุตรพระยาชัยวารี (มั่น แซอิง) ครั้งยังเป็นพระยาราช

สุภาพดี เจ้ากรมพระสุรัสวดีกลาง ได้อุทิศบ้านเรือน และซื้อที่ดินสร้างวัดขึ้นในปีรากาจ.ศ.1187 ตรงกับ พ.ศ.2368 ถวายเป็นพระอารามหลวง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนานมอันเป็นสิริมงคลว่า “วัดกัลยาณมิตร” เนื่องมาจากความลัมพันธ์ส่วนพระองค์ที่ทรงมีต่อเจ้าพระยานิกรบดินทร์ผู้สร้างวัดนี้ ไม่เพียงแต่พระองค์ท่านเท่านั้นที่ทรงพระเมตตาต่อวัดกัลยาณมิตรเป็นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์โปรดเกล้าฯ สร้างหอพระธรรม

เจ้าพระยาในกรอบดินทร์ (เจ้าสัวน้ำรัชดา)
ศิลปะไทยกับภัยภานมิตร

เจ้าพระยานิกรบดินทร์ผู้อุทิศบ้านและที่ดินสร้างวัดกัลยาณมิตร

มนเทียรเดลิปพระเกียรติขึ้น ณ วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวิหาร ในปีพ.ศ.2408 เพื่อเฉลิมพระเกียรติแด่สัมเด็จพระศรีสุดารักษ์ (แก้ว) ซึ่งทรงเป็นพระเชษฐาภิคิน尼พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และพระบรมมาตา ณ ห้ายากอิบตี (เจ้าขรัวเงิน พระภัสดาในสมเด็จพระศรีสุดารักษ์) พระชนนีและพระชนก ในสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบมาทัย (เจ้าฟ้าบุญรอด) พระ

ราชชนนีในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงเคยประทับในเรือนแพทรงบริเวณหอพระอรุณมงคลเตี้ยริมแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาได้ยินจนกล่าวเป็นแผ่นดิน การสร้างครั้งนั้นเพื่อปะร哥บการกุศลตามเสถียรพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมเชษฐาอิริราชและเป็นการบูรณะหนึ่ง ความชอบแก่เจ้าพระยานิกรบดินทร์ซึ่งในรัชกาลของ

พระปางป่าเลไลย พระประโคนในพระอุโบสถ

จิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดกัลยาณมิตร

พระองค์ทรงพระเมตตา พระรายทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นเจ้าพระยานิกรบดินทร์ มหินทรรามหาภัลยามิตร ว่าที่ลงมุนายนาก และพระราชนามพระโค้ก “พระพุทธไตรรัตนนายก”

บูชานิยลสถานและบูชานิยวัดถุที่สำคัญ

พระวิหารหลวง เป็นพระวิหารที่สูงใหญ่ที่สุดในวัด พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระรายทาน เมื่อ พ.ศ.2380 ประดิษฐาน “พระพุทธไตรรัตนนายก”

วัดกระจับพินิจ

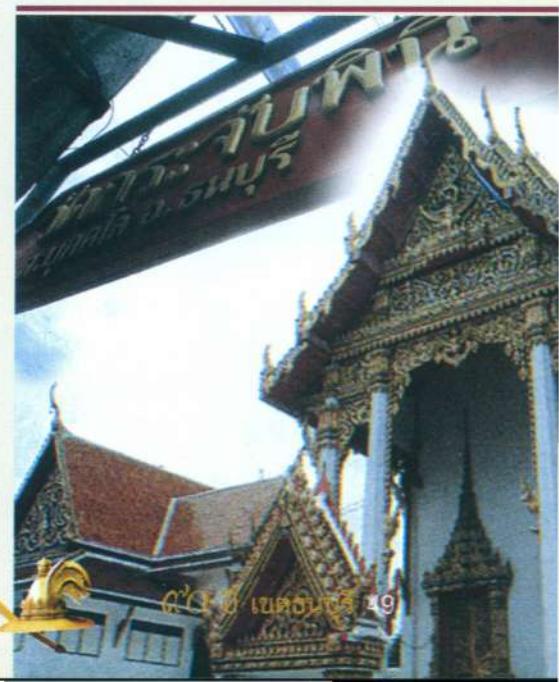
สถานที่ตั้ง วัดกระจับพินิจ ตั้งอยู่เลขที่ 104 ซอยสุขุมวิท 22 ถนนสุขุมวิทฯ แขวงบุคคลิ เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 13 ไร่ 3 งาน 86 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา วัดกระจับพินิจ สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 ประมาณ พ.ศ.2367 ไม่ทราบนามและประวัติผู้สร้าง เดิมมีนามว่า “วัดใหม่กลางคลอง” คงจะหมายถึง วัดสร้างใหม่ระยะระหว่างกลางคลอง ครั้นต่อมาได้บำรุงทรุดโทรม

ลงตามกาลเวลา เมื่อปี พ.ศ. 2467 คุณหลวงพินิจ วิเทศกันต์ กับคุณนายกระจับ ได้มายขอทำกรบูรณะซ่อมแซมอาคารเสนาสนะต่างๆ จนเป็นหลักฐานมั่นคง แล้วขานนามวัดใหม่เป็น“วัดกระจับพินิจ”ตามนามของผู้บูรณะปฏิสังขรณ์วัด

บูชานิยวัดถุที่สำคัญ

มีพระประโคนหน้าตัก 21 เมตรเศษ สมัยอยุธัย และพระพุทธรูปอื่นๆ ในอุโบสถ คือ ปางห้ามญาติ 5 องค์ แบบสมัยทวารวดีพระพุทธรูปปูนปั้นหน้าตัก 2 ศอก 1 องค์ และพระอานන्धะรềห์ หล่อด้วยทองเหลืองหน้าตัก 2 ศอก

วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

สถานที่ตั้ง วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 24 ด้านหน้าติดกับสะพานพระพุทธยอดฟ้าฝั่งธนบุรี ถนนประชาธิปก แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี วัดมีเนื้อที่ 27 ไร่ เศษ

ประวัติความเป็นมา ผู้สร้างวัดนี้คือสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยุรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) ขณะเป็นเจ้าพระยา

พระคลัง (ดิศ) ว่าที่กรรณทำแล้วว่าที่สมุทพระกา咧โภน พร้อมกันสองตำแหน่งในแผ่นดินสมเด็จพระนังเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ได้อุทิศสวนกาแฟลร้างเป็นวัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2371 และถวายเป็นพระอารามหลวงชั้นรัชกาลที่ 3 ได้พระราชทานนามว่า “วัดประยุรวงศ์” นอกจากชื่อนี้แล้ว ชาวบ้านนิยมเรียกวัดนี้ว่า “วัดรั้วเหล็ก” อันเนื่องมาจากมีรั้วเหล็กเป็นกำแพงวัดใน

บางช่วง สูงประมาณ 3 ศอกเศษ ทำเป็นอาวุธ คือ หอก ดาบ ขวน ซึ่งสั่งทำจาก ประทศอังกฤษ

ต่อมาได้มีการซ่อมแซมพระอุโบสถเป็นครั้งแรกโดยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ป่วง บุนนาค) เมื่อ พ.ศ. 2422 ในรัชกาลสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ครั้งที่สอง มีการบูรณะปฏิสังขรณ์เมื่อประมาณ พ.ศ. 2488 หลังสังคրามโลโกครั้งที่สอง

รั้วเหล็กซึ่งลั่นทำจากประเทศไทยอังกฤษ

เนื่องจากส่งผลให้วัดประยุรวงค์ราษฎร ประลิบภัยจากเรืองระเบิดที่ฝ่ายสัมพันธมิตรทึ่งลงมา หวังทำลายสะพานพระพุทธยอดฟ้า และเมื่อ พ.ศ.2533 พระเทพประสิทธิคุณ (พระพุทธอรญาณเมื่อมรณภาพ) เจ้าอาวาลในขณะนั้นได้

อายุวัดครบ 162 ปี และในโอกาสนี้เอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาถวายผ้าพระกฐิน

นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

อยู่ในบริเวณวัดนี้ด้วย คือ โรงเรียนวัดประยุรวงค์

บูชานิยมสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ

พระอุโบสถเป็นสถาปัตยกรรมแบบทรงไทย หน้าบันเป็นลายดอกพุดตาน มีพระประธานในพระอุโบสถเป็นพระพุทธอรุณหล่อปางมารวิชัยทำพิธีหล่อ โดยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยุรวงค์ ในปี พ.ศ.2371

วัดกันฑหาราราม

สถานที่ตั้ง วัดกันฑหาราราม ตั้งอยู่เลขที่ 414 คลองบางน้ำยืน ซอยวัดกันฑหาราราม แขวงตลาดพลู เขตหนองบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 3 ไร่ 3 งาน 98 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา วัดกันฑหาราราม สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2434 ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดใหม่เจ็นกัน” โดยมีนายกัน นางเจ็น พร้อมด้วยบุตรอิดาได้อุทิศถวายสวนพลูเนื้อที่ 4 ไร่ เป็นที่สร้างวัดหลังจากดำเนินการสร้างเสร็จเรียบร้อยเมื่อปี พ.ศ.2437 ก็ได้นำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานนามวัด พร้อมกับขอพระราชทานวิสุจนามสัมมา ซึ่งได้โปรดพระราชทานนามวัดว่า “วัดกันฑหาราราม” คำว่า กัน แปลว่า โภก หรือ ผสม เพราะผู้ถวายที่ดินเป็นคนเจนไวน์เปรียบเช่น “กัน” คำว่า “หาร” แปลว่าผู้ให้กำเนิดทาง (ภรรยา) รวมความว่า กันตะ + หาร + อาราม เป็นกันฑหาราราม วัดกันฑหารารามได้รับพระราชทานวิสุจนามสัมมา เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2438 เขตวิสุจนามสัมมา กว้าง 12 เมตร ยาว 24 เมตร และได้ทำพิธีผูกพัทธสีมา ในปี พ.ศ.2439 นอกจากนี้ยังได้ให้ทางราชการสร้างโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วัดประดิษฐาราม

สถานที่ตั้ง วัดประดิษฐารามเป็นวัดที่สังกัดคณะลัทธมานิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 33 ซอยอิสรภาพ 17/1 ถนนอิสรภาพ แขวงทวีภูรี เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา เดิมเชื่อว่า “วัดบ้านสวน” สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2293 ก่อนกรุงศรีอยุธยาแตก 17 ปี ไม่ปรากฏนามผู้สร้างตั้งตัวอยู่ริมคลองเล็กๆ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวน เช่น สวนมะพร้าว สวนมาก สวนผลไม้ เป็นต้น ต่อมารับพรบุรุษชาวบ้านมอญที่มาสร้างบ้านเรือนแต่เดิมได้เข้าเป็นทหารเรือฝ่าย

โดยการรวบรวมของสมเด็จเจ้าพระยา บรมมหาครีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เรียกว่าทหารเรือหลวงหรือทหารเรือบ้านสมเด็จ ได้แก่ อาสามอยุทธาเป็นเล็ก แล้วได้ชักชวนชาวมอญที่ปลูกสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่ใกล้เคียงกันร่วมกันบูรณะ “วัดบ้านสวน” และเรียกว่า “วัดมอยราษฎร์” แต่ช้าบ้านนิยมเรียกว่า “วัดน้อย” ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงชื่อโดยเปลี่ยนเป็น “วัดรามัญประดิษฐ์” แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเปลี่ยนแปลงปี พ.ศ.ใด จากนั้นสมัยที่มีการ

ปริวรรตทางภาษา โดยผู้นำประเทศตอนนั้นคือจอมพลป.พิบูลสงครามได้เปลี่ยนมาเป็นคำไทยฯ ว่า “วัดประดิษฐาราม” มาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในบริเวณวัดด้วย

บุณยิลกานและปูชนียสถานที่สำคัญ

พระพุทธรูปปางสีหไลยสัน หรือพระนอง ไม่ปรากฏว่าสร้างในสมัยใด ประดิษฐารามอยู่ในวิหารพระนอง เจดีย์คู่ซึ่งเป็นเจดีย์ที่สร้างคู่กับวัดมานานแล้ว เป็นเจดีย์ทรงมอน

วัดบางสะแกนออก

สถานที่ตั้ง วัดบางสะแกนออก ตั้งอยู่เลขที่ 154 ซอยเทอดไท 33 ถนนเทอดไท แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 6 ไร่ 23 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา วัดบางสะแกนออก สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ประมาณปี พ.ศ.2290 ไม่ทราบนามและประวัติผู้สร้าง เดิมเป็นวัดร้างขาดการบูรณะบำรุง ตามคิลาราจึกหน้าอุโบสถ แจ้งว่ามีพระอุดคงค์เดินทางมาพัก ชาวบ้านจึงได้นิมนต์ให้อัญเชิญพระมาและ

ทำการบูรณะพัฒนาวัดโดยมีอุบาลิกา จันปาน, เมื่อ และอุบาลิก ศุภมี เป็นผู้อุปถัมภ์การก่อสร้างสำเร็จเมื่อปี พ.ศ. 2377 ต่อมาพระอุดคงค์รูปนี้ได้รับพระราชทานนามว่า “พระมหาทอองตี” เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น “พระราษฎรญาณมุนี” ซึ่งตรงกับรัชกาลที่ 3 และได้มีการพัฒนาวัดอีกครั้ง เมื่อปี พ.ศ.2483 เป็นต้นมาทางวัดเคยได้รับการคัดเลือกจากการทรงคุณวัดดี เป็นวัดพัฒนาด้วยอย่างเมื่อปี พ.ศ. 2514 เกียวกับนามวัดเรียกงานกันตาม

ชื่อคล้องที่วัดตั้งอยู่ และโดยที่มีอีกวัดหนึ่งตั้งอยู่ด้านในนามว่า “วัดบางสะแกใน” วัดนี้จึงมีนามว่า “วัดบางสะแกนออก” เพื่อไม่ให้เข้ากันและวัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุสุกามสีมา เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2377

วัดไนยศรีสุพรรณ

สถานที่ตั้ง เลขที่ 58 ซอยวัดไนยศรีสุพรรณ แขวงหิรัญรูจิ เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 19 ไร่ 3 งาน 51 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา ชาวบ้านเรียกกันว่า “วัดไนย” สร้างขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายราชปี พ.ศ. 2290 โดยผู้มีอำนาจเจ้าสานาซึ่งมีความครั้งคราในพระพุทธศาสนาทรงกูลหนึ่ง ซึ่งไม่ปรากฏชื่อ ที่เรียกกันว่า “วัดไนย” เพราะว่าเป็นวัดซึ่งผู้เป็นพี่ (เข้าใจว่าเป็นพี่ของเจ้าขัวเงิน พระชนกของพระราชนีในรัชกาลที่ 2) ได้สร้างขึ้นและน้อมได้สร้างวัดซึ่ง “วัดน้อย” (วัดหิรัญรูจิ) มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ เริ่มในปี พ.ศ. 2498 ลักษณะครุประสาทรูมกิจเป็นเจ้าอาวาล วัดไนยศรีสุพรรณได้รับพระราชทานวิสุสุกามสีมาประมาณปี พ.ศ. 2298 เขตวิสุสุกามสีมา กว้าง 8 เมตร ยาว 16 เมตร ได้ทำพิธีผูกพัทธสีมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2310

วัดอินทารามารวิหาร

สถานที่ตั้ง เป็นพระอารามหลวงชั้นตระดับวิหารฝ่ายมานะนิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 432 ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา เป็นวัดเก่ามีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างเมื่อใดและคราวเป็นผู้สร้าง เดิมเรียกวัดบางยี่เรือนอกคู่กับวัดราษฎร์ ซึ่งเรียกวัดบางยี่เรือใน และวัดจันทาราม ซึ่งเรียกวัดบางยี่เรือกลาง เพราะเหตุที่วัดอินทารามอยู่รอบนอกบริเวณนี้ แม้ว่าวัดอินทารามซึ่งเป็นเพียงวัดเล็กที่ทรุดโทรมมากแต่เป็นสถานที่ร่นรื่นอยู่ริมคลอง เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเสด็จมาทางเรือจากการทรงอย่างปลกวิเวกได้พบวัดนี้โดย

เจดีย์กุฎาติก่อนการบูรณณะหน้าพระอุโบสถเดิม

บังเอญและพอพระราชหฤทัยจึงมีพระราชดำริให้บูรณะปฏิสังขรณ์ทั่วทั้งอาราม เป็นต้นว่าขยายที่ดินเป็นธรณีลงมาให้กว้างขวางกว่าเดิม บุดดูกุฎ บูรณะพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ และสร้างเสนาสนะแล้วทรงสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงขั้นเอกพิเศษ นอกจากนี้ยังเสด็จมาทรงศึกษาเพื่อยกราบไหว้ ประทับแรม ณ พระต่านหัก ในวัดอินทารามในปี พ.ศ. 2319 ทรงถวายเรือใบนดยาปิดทองทึบหลังค้าประชาขาว แก้วัดทรงนินท์พระภิกษุลังษ์ฝ่ายวิปัสสนาธุระจำวัดในภูวีที่ทรงสร้าง แล้วเกณฑ์ข้าราชการให้ปฏิบัติแก่พระภิกษุลังษ์ทุกรูป อย่างดีด้วยพระราชวิธีในพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด นอกจากทรงสถาปนาขึ้นและมีสถาปัตยกรรมใหม่ๆ ให้แล้ว พระองค์ยังโปรดให้มีการประกอบพระราชกุศล ณ วัดนี้เสมอ อาทิ งานถวายพระเพลิง และบ้านบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอธิสมเด็จพระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง กรรมพิทักษ์เทพามาตย์ งานพระราชทานเพลิงศพพระเจ้าสุรวงษ์สุดท้าย เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตใน ปี พ.ศ. 2325 นั้นได้ฝังพระบรมศพไว้ ณ วัดนี้ด้วย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี โปรดให้บุญพระบรมศพ ขึ้นมาบำเพ็ญพระราชกุศล และเสด็จพระราชทานเพลิงพระบรมศพ ด้วยพระองค์ เอง พร้อมกับสมเด็จกรมพระราชวังบรมมหาสุรลึงหนาท ทรงฉลองพระองค์ด้วยพระภูษาขาว อันเป็นการถวายความเคารพและถวายพระเกียรติแด่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ รัชกาลที่ 3 พระยาครีสเทพ (เพ็ง) ปลดบัญชีกรรมมหาดไทยข้าราชการ

เจดีย์กุฎาติกองปัจจุบัน

รูปหล่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชหน้าพระอุโบสถ ในพระองค์ได้บูรณะวัดนี้ใหม่โดยสร้างพระอุโบสถหลังใหม่ขึ้นบนพื้นดินตรงบริเวณที่ฝังพระบรมศพของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจากนั้นได้อัญเชิญพระสรีรังคารของพระองค์บรรจุไว้ในฐานหยกซึ่งของพระประทานในพระอุโบสถหลังเก่าพระพุทธอรุปองค์นี้เป็นปางตรัสรูป ซึ่งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นผู้สร้างขึ้นเองเมื่อการบูรณะวัดเสร็จ เรียบร้อยพระยาครีสเทพได้ขอพระราชทานนามใหม่จากรัชกาลที่ 3 และได้รับพระราชทานนามว่า "วัดอินทาราม"

บุษนียสถานและบุษนีย์วัดทุกที่สำคัญ

พระอุโบสถหลังเก่าที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงปฏิสังขรณ์ไว้ปัจจุบันใช้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปฉลອງพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชบนหลังคานหัวบันพระดับเครื่องลายคราม

วัดสุวนาราม (วัดใหม่ตากสุต)

สถานที่ตั้ง เลขที่ 4 ซอยสมเด็จพระเจ้าตากสิน 24 ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน แขวงบุคคล
เขตธนบุรี สังกัดคณะกรรมการพิริยพัฒนา วัดมีเนื้อที่ 3 ไร่ 2 งาน

ประวัติความเป็นมา สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2333 ผู้สร้างวัดชื่อ “สุต” เป็นทหารของ
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยนายสุตได้ช่วยรับกับข้าศึกมาตลอดสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช เมื่อแผลดินลงบึงกีดลงบังเกิดน้ำอย่างรุนแรงสุดได้ชักหัวน้ำถูกตีพ่นขึ้น และชาวบ้านช่วยกันสร้าง
วัดขึ้น และเรียกนามวัดว่า “วัดใหม่ตากสุต” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดสุวนาราม” ได้รับพระราชทาน
วิสุทธิ์มา เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2455

วัดเวหุราชณ

สถานที่ตั้ง เป็นพระอารามหลวง ชั้น
ตรี ชนิดสามัญฝ่ายมหาณิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 142
ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา วัดเวหุราชณ
สร้างในสมัยรัชกาลโกสินทร์ตอนต้น เจ้าพระยา
พลเทพ (เอี่ยม) ต้นครรภุลูปูโถ เป็นผู้สร้างใน
ปลายสมัยรัชกาลที่ 3 สร้างเสร็จ และถวายเป็น^๑
อาرامหลวงในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงพระราชทาน
นามใหม่ว่า “วัดเวหุราชณ” แปลว่า “วัดซึ่งเกิด^๒
จากหนึ่งเจ้าชีไม่ໄฟของพระราชา”^๓ เดิมเรียกว่า
“วัดใหม่ท้องคุ้ง” เพราะอยู่ในบริเวณใกล้คุ้งน้ำ
การสร้างวัดสร้างด้วยเงินภาษีไม่ไไฟส์สุกที่เจ้าพระ
ยาพลเทพเป็นเจ้าชีรับเหมาผูกขาดตัดตอน
ไปจากรัฐบาลเป็นรายปีเร่งรัดได้จากราชภรรยาที่
ค้างเป็นหนี้สินมหาลัยปี เจ้าพระยาพลเทพได้
นำภาษีไม่ไไฟส์สุกที่เก็บได้นำมาสร้างวัด ในสมัย

รัชกาลที่ 5 พระยาพิศาลศุภผล (ชื่อ^๔
พิศาลบุตร) กับขุนตลาโนนขาก (นิม
เสนวัด) ได้ร่วมมือกับปฏิสังขรณ์วัดนี้
ใหม่ทั้งหมด ได้แก่ พระอุโบสถ พระ
วิหารทิศ กำแพงแก้ว ศาลาการเปรียญ
เจดีย์ใหญ่ ศาลาท่าน้ำ ศาลาจัตรムุห หอ
ระฆัง หอสวดมนต์ ลรณะเป็นการ
ปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ เท่ากับการสร้างวัด^๕
ใหม่ ต่อมาพระไพโรจน์ธรรมกรรณ (พระ
ราษฎร์สุวัฒนากรรณ) (พู ปิยะจารโว)^๖ เมื่อ
มรณภาพ เจ้าอาวาส (รูปที่ 6) ในขณะ
นั้นได้บูรณะวัดจนอยู่ในสภาพทึ่งดงาม

บูรณะสถานและบูรณะวัดทุกที่สำคัญ

พระอุโบสถ ภายใต้มิจตรกรรม
ฝาพนังที่ซองหน้าต่างเป็นภาพพาชาดา มี
พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางลักษณะ
มาร มีพระสาวีบุตรอยู่เบื้องขวาพระไม่ค
คัลลานะอยู่เบื้องซ้าย

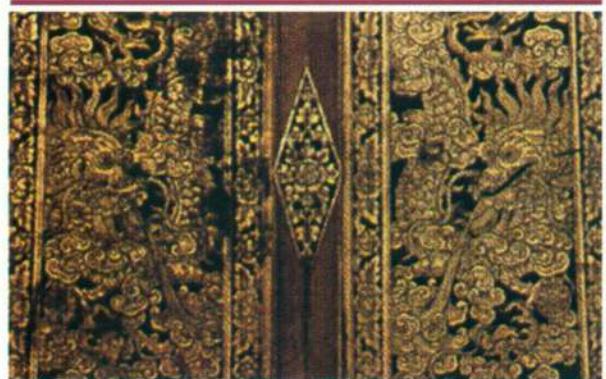

วัดบางสะแกใน

สถานที่ตั้ง วัดบางสะแกใน ตั้งอยู่เลขที่ 1583 ซอยเทอดไท 33 ถนนเทอดไท แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 8 ไร่ 28 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา วัดบางสะแกในสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ.2420 ได้รับพระราชทาน วิสุทธิ์คามสีมา เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2490 เขตวิสุทธิ์คามสีมากว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร

ด้านการศึกษาเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ และทางวัดยังให้การสอนภาษาไทย สำหรับเด็กๆ ในวัด เป็นการสอนสนับสนุน การศึกษาของชาติอีกด้วย

วัดจันทารามวรวิหาร (วัดกลาง)

สถานที่ตั้ง วัดจันทารามวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 448 แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา ตามพระราชนพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 ของเจ้าพระยาพิพากวงศ์ กกล่าวว่า สันนิษฐานว่า วัดนี้คงสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตามหลักฐาน

จากหลักฐาน พระยาสุรเสนา (บุนเดช) เป็นผู้สร้างวัดเดิมชื่อวัดบางยี่เรือกลาง หรือวัดกลาง เพราะอยู่กลางระหว่างวัดบางยี่เรือในหรือวัดราษฎร์ ในปัจจุบัน กับวัดบางยี่เรือนอก หรือวัดอินทาราม เมืองธนบุรีเดิม สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานีตั้งอยู่ใกล้วัดคลาสสีหน้า ในคลองบางหลวงหรือวัดคุหาสวัրค์ ในปัจจุบัน จากเมืองเก่ามาถึงวัดราษฎร์ก่อน จึงเรียกวัดราษฎร์ว่า วัดบางยี่เรือใน ส่วนวัดจันทาราม อยู่กลาง เรียกว่าวัดบางยี่เรือกลาง ถัดมาถึงวัดอินทาราม จึงเรียกว่าวัดบางยี่เรือนอก ที่เรียกันอย่างนั้น เพราะในสมัยโบราณยังไม่มีการตั้งชื่อวัดอย่างเป็นทางการ เมื่อในสมัยปัจจุบัน เป็นแต่ร่องรอยทางโบราณก็เรียกตามสถานที่ ตำบลที่ตั้งนั้นและถ้าตำบลนั้นมีหลาด และอยู่ใกล้ๆ กัน ซึ่งอาจจะกำหนดได้จากตัวเมืองว่า ในกลาง นอก ก็เรียกวัดใกล้ๆ วัดใน วัดถัดไปก็เรียกวัดกลาง และวัดสุดท้ายก็เรียกวัดนอก รัชกาลที่ 3 ได้ทรงพระราชทานนามใหม่ว่า “วัดจันทาราม”

วัดสันติธรรมาราม

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1169 ซอยสุเมดิจพระเจ้าตากสิน 27 ถนนสุเมดิจพระเจ้าตากสิน แขวงสำเพร เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 4 ไร่ 7 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา เดิมมีนามว่า “วัดโคล” สร้างขึ้นเมื่อประมาณปลายสมัยอยุธยาหรือต้นกรุงธนบุรี ต่อ

มาวัดขาดผู้ทำนำบูรุง จึงได้กล่าวไปเป็นเวลานาน ครั้นถึงปี พ.ศ. 2495 ทางการคณะสงฆ์ อันมีเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ อดิศเจ้าอาวาสวัดอนงค์ารามในฐานะเป็นสังฆมนตรี ว่าการองค์การสารอราญปการ และเป็นเจ้าคณะจังหวัดธนบุรีได้อนมัตให้พื้นที่วัดโคลซึ่งใหม่ ตามมติของคณะสังฆมนตรีโดยพระมหาโพธิคาการย์เป็นประธานฝ่ายบรรพชิต สวนฝ่ายคฤหัสด์ มีนาวาโพธิศรุทธิ์รัตนชัยร.น. เป็นประธานกรรมธรรมศึกษาอธิการได้ประกาศยกสภาพวัดร้างเป็นวัดมีพระสงฆ์เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2495 ต่อมาได้เปลี่ยนนามจาก “วัดโคล” มาเป็น “วัดสันติธรรมาราม” เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496 วัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุทโข คำสماครั้งหลัง นับจากได้ยกสภาพเป็นวัดมีพระสงฆ์เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 เขตวิสุทโขคำสما กว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร ได้ผูกพัทธสีมาในปี พ.ศ. 2510

ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุที่สำคัญ
พระพุทธอรุณหลวงพ่อขาว พระประธานในพระอุโบสถ ซึ่งมีการเล่าขาน

สืบทอดมาว่าเดิมนั้นขึ้นส่วนขององค์พระพุทธอรุณ เป็น พระพาหา พระเพลา พระองค์ลี และอื่นๆ กองรวมกันอยู่บนฐานชักขหน้าพระประธานในโบสถ์ ขึ้นส่วนเหล่านั้นเป็นศิลาแลงเก่าแก่มีอายุเท่าไหร่อาจทราบได้ สันนิษฐานว่าองค์พระเดิมคงถูกทำลาย ต่อมาในระยะพื้นฟูก่อสร้างวัด ชาวบ้านได้นำเอาร่องส่วนต่างๆ น้ำมาประกอบเป็นองค์พระให้สมบูรณ์ และร่วมกับทางวัดพร้อมใจกันสร้างวิหารให้เป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อขาว

วัดบุปผารามวรวิหาร

สถานที่ตั้ง วัดบุปผารามวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงขึ้นต่อพระราชวิหาร ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 293 ถนนเทศบาลสาย 1 แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา วัดนี้เป็นวัดโบราณ มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีชื่อว่า “วัดตอกไม้” ต่อมาเป็นด้วยเจ้าอาวาสท่านนายกอลินท์ สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ท่านผู้หญิงจันทร์ ภารยาเอก สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศบุนนาค) และบุตรของท่าน คือสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริวงศ์ (ช่วงบุนนาค) ขณะยังเป็นจื่นไวยวนานาถกับสมเด็จเจ้าพระยาทิพารวงศ์ (บำบุนนาค) ขณะยังเป็นจื่นราษฎร์ได้ปฏิสังขรณ์ชื่อการปฏิสังขรณ์ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงการรื้อต่อที่ล้วนขึ้นจะได้เท่ากับสร้างขึ้นใหม่หมดทั้งวัด เพราะข่องเก่าทรุดโทรมมากจนเกินที่จะปฏิสังขรณ์ของเก่าได้ เนื่องจากว่างามนาน และเมื่อปฏิสังขรณ์เรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามใหม่ว่า “วัดบุปผาราม” กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนวัดบุปผารามเป็นโบราณสถาน เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2520

วัดโพธินิมิตรสัตਮหาสีมาرام

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 86 ซอยเหตุไห 19 ถนนเหตุไห แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี เป็นพระอารามหลวงชั้นตระหันต์สามัญ ฝ่ายมานานิกาย ประนาทขันธสีมา(พัทธสีมา) และมหาสีมาได้รับพระราชทานวิสุกคามสีมา เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2417

ประวัติความเป็นมา เดิมชื่อวัด “โพมิ” ตั้งตามนามเดิมของผู้มีกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินบริเวณของวัดคือนายโพและนางมิ ไยมบิดาไยมารดาของสมเด็จพระวันรัตน (แตงสีลาทัณฑ์) วัดสุทัคเนพาราม หลัง

จากไยมบิดา ไยมารดา ถึงแก่กรรม เมื่อปี พ.ศ.2416 ท่านยังเป็นพระราชาคณะที่ “พระเทพกิริ” วัดสุทัคเนพาราม ได้อุทิศที่ดิน และส่วนซึ่งรับมารถกลสร้างวัดใหม่ ขึ้นอีกวัดหนึ่ง โดยกำหนดที่ซึ่งเป็นที่เกิดของท่าน เป็นเขตวิสุกคามสีมา กว้าง 7 วา ยาว 10 วา เพื่อที่จะได้สร้างพระอุโบสถ กำหนดเขตทำสังฆกรรมของพระสังฆ เข้าใจว่าได้สร้างพระอุโบสถ ขึ้นก่อนแล้วจึงขอพระราชทานพระบรมราชนาคุณาตทำพิธีผูกพัทธสีมาไว้บริบูรณ์ เมื่อวันเสาร์ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 4 ปีจอย พ.ศ. 2417 ตามประกาศพระบรมราชโองการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ นามของวัด “โพมิ” อันเป็นชื่อเดิมของไยมหฤทัยและไยมายาของพระเทพกิริ ใหม่ ว่า “วัดโพธินิมิตร”

วัดบุคคลโภ

สถานที่ตั้ง วัดบุคคลโภ ตั้งอยู่เลขที่ 142 ซอยเจริญนคร 63 แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มานานิกาย วัดมีเนื้อที่ 6 ไร่ ลักษณะพื้นที่ของวัดเป็นที่ร้างลุ่มติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาทางทิศตะวันออก

ประวัติความเป็นมา วัดบุคคลโภ เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงธนบุรี ประมาณปี พ.ศ.2323 ไม่ปรากฏนามผู้สร้างวัดได้รับพระราชทานวิสุกคามสีมาปี พ.ศ.

2420 ไม่ปรากฏนามเจ้าอาวาส จากเอกสารกรรมการศาสนได้อ้างถึงห้งสือพระราพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2477 หน้า 405 กล่าวว่า ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยเจ้าฟ้าหญิงอุบลราชนา สันนิษฐานว่าเป็นพระอิດานิรภัยรัชกาลที่ 4 ทรงเสด็จทางเรือทอดพระเนตรเห็นวัดบุคคลโภทรุดโทรมมาก จึงได้ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ พระวิหาร และกุฎิพระสังฆ เรียบร้อยแล้วจึงมีการเปลี่ยนชื่อวัดใหม่เรียกว่า “วัดอุบลราชนา” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา แต่โดยทั่วไปยังเรียกติดปากว่า “วัดบุคคลโภ”

นอกจากนี้ วัดบุคคลโภยังเปิดสอนอบรมการฝึกกรรมฐาน สาดมนต์ให้หวั่พระเจริญawan ในวันอาทิตย์และวันพระ มีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในบริเวณวัดด้วย

บุษนียสถานและบุษนียวัดที่สำคัญ

พระอุโบสถกว้าง 6.10 เมตร ยาว 16.49 เมตร มีพระประธานที่เล่ากันว่า มีพระพักตร์เปล่งปลั่งสว่างงานที่สุดในพระอุโบสถ หน้าตักกว้าง 73 นิ้ว สูง 29 นิ้ว นามว่าหลวงพ่อแพ เป็นพระพุทธรูปที่ล้อมมากับแพ漫ออยู่หน้าด้วยลายวัน ขาวบ้านได้ทำพิธีอันเชิญขึ้นประดิษฐาน ณ วัดบุคคลโภ การคงนาคนิมัยนั้น เดินทางทางเรือล่องทางสากล ประชานนิยมเข้ามารกราบไหว้ขอพรหลวงพ่อแพ ทำให้ทำมาค้าขายเจริญรุ่งเรืองสมความปราถนา

พระวิหารเล็ก เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อเจ้า ยอดพระเจ้าราษฎร์ ผู้มีว่าจาริสิทธิ์ มีรอยพระพุทธรากจำลองและหลวงพ่อพระพุทธโลหะ หลวงพ่อวัดบ้านแหลม หลวงพ่อวัดไชยวัฒนาราม ประดิษฐานให้ญาติโยมได้กราบไหว้บูชา เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและครอบครัว เป็นพระมหาลาภศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองมาข้างนาน

วัดบางไส้ໄກ

สถานที่ตั้ง วัดบางไส้ໄກ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกายตั้งอยู่ หลังมหา

วิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แขวงทีร 若要จี เขตธนบุรี อาณาเขต ของวัดมีเนื้อที่ 2 ไร่ 3 งาน 8 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงอนุรักษ์เป็นราชธานี ประมาณปี พ.ศ.2320 โดยชาวลาว เมืองเวียงจันทน์ ที่ถูกการตัดต้อนเข้ามา เมื่อครั้งพระยาจักรีแม่ทัพในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพไปปราบกบฏ เมืองเวียงจันทน์ และได้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาด้วย ชาวลาวทั้งหลายที่ถูกการตัดต้อนมาถูกจับแยกย้ายให้ไปอยู่คุณละทิศ ละทาง ส่วนที่ตกด้านอยู่ในกรุงอนุรักษ์ ปลูกบ้านเรือนอยู่บริเวณริมคลองบางไส้ໄກ ทาวน์ทะเสนและท้าวอินทะเสน ที่น่องข้าวลาว ผู้เป็นประมุขของลาว อพยพ ได้ชักชวนชาวลาวที่เมืองครัวท่า ในพระพุทธศาสนาสร้างวัดประจำหมู่บ้านขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจและบำเพ็ญพิธีทางศาสนาของชาวลาวที่บางไส้ໄกนี้ เศรษฐีในจบุญชื่อยাযขัน เป็นสูกครึ่ง

ไทย-จีน ได้ทำการอุปถัมภ์ในการสร้างวัด ด้วย จึงสามารถสร้างวัดได้สำเร็จและให้ชื่อว่า “วัดลาว” เพราะจำเป็นต้องมีเปลี่ยนชื่อเป็นวัดบางไส้ໄก ตามชื่อคลองซึ่งเรียกกันมาจนถึงปัจจุบันได้รับพระราชทานวิสุทโธรรมสima เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2433

พระประ oran ในพระอุโบสถ นามว่า “หลวงพ่อศรีเวียง” พระพุทธรูปศิลปะลงยาอยุธยาปางสามารិ

วัดราชวินทร์ (สำเรห์)

สถานที่ตั้ง เลขที่ 919 ซอย สมเด็จพระเจ้าตากสิน 21 ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน แขวงสำเรห์ เขตธนบุรี

สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 6 ไร่ 2 งาน 28 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา วัดราชวินทร์สร้างขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2310 สมัยอยุธยาตอนปลาย ไม่ทราบนามและประวัติผู้สร้างสันนิษฐานจากนานวัดแล้วเข้าใจว่า วัดนี้คงจะถูกสร้างหรือบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นโดยผู้มีมีศรัทธา

บรรดาศักดิ์ แต่ชาวบ้านมักนิยมเรียกว่า “วัดสำเรห์” ซึ่งคงจะถือเอาว่าวัดตั้งอยู่ใกล้คลองสำเรห์ จึงได้เรียกชื่อกัน อย่างนี้มาแต่เดิมแม้จะได้เปลี่ยนนาม ใหม่มาเป็น “วัดราชวินทร์” แล้วก็ตาม และวัดนี้เป็นวัดตัวอย่างในการจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการใช้สอยสมกับเป็นวัดขนาดเล็กที่ดูสวยงามวัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุทโธรรมสima เมื่อประมาณปี พ.ศ.2325 นอกจากนี้ยังให้ทางราชการสร้างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครขึ้นในพื้นที่ของวัดอีกด้วย

วัดราษฎร์ภัณฑาราม (วัดบุนจันทร์)

สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่ เลขที่ 1144 ถนนเทอดไท แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดมีเนื้อที่ 11 ไร่ 3 งาน 85 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา สร้างขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2370 โดยมีพระยามหาอำมาตย์ (ป้อม) เป็นผู้สร้างพระยามหาอำมาตย์ เป็นบุตรคนที่ 2 ของหลวงพิพิธสมบัติ (เอม) เกิดปี戌酉 จ.ศ. 1143 (พ.ศ. 2324) ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ในรักกาลที่ 1 และรักกาลที่ 2 ต่อมาในรักกาลที่ 3 ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นพระสุริยภักดีเจ้ากรมพระธรรมราชนมหาราชฯ เมื่อคราวเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ขึ้นบดในปี พ.ศ. 2369 ได้ยกทัพไปปราบดีเวียงจันทน์แตก ในปี พ.ศ. 2370 พร้อมกับนำตัวเชลยเวียงจันทน์ นามากมายจึงได้มารับร้างวัดขึ้น เป็นการสร้างกุศลเม่นามว่า "วัดบุนจันทร์" และในปี พ.ศ. 2380 พระสุริยภักดีได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสื่อนยศบรรดาศักดิ์

เป็นพระยามหาอำมาตย์ และได้ถึงแก่อันดับกรรม เมื่อปี พ.ศ. 2391 ต่อมา วัดบุนจันทร์ได้ทรุดโทรมลงมาก บุตรีคนเล็กของพระยา มหาอำมาตย์ ในขณะนั้นได้รับราชการอัญญาในวังหลวง สมัยรักกาลที่ 4 เป็นท้าวภัณฑาร ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดบุนจันทร์ ให้คงตามเดิมอีกครั้ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามให้เป็นมงคล โดยใช้ชื่อผู้สร้างและผู้ปฏิสังขรณ์รวมกันเป็นนามวัดใหม่ว่า "วัดราษฎร์ภัณฑาราม" และได้รับพระราชทานวิสุทโคมสีมา ประมาณปี พ.ศ. 2440 อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านยังคงเรียกวัดนี้ว่า "วัดบุนจันทร์" ตราบเท่าทุกวันนี้ นอกจากนั้น

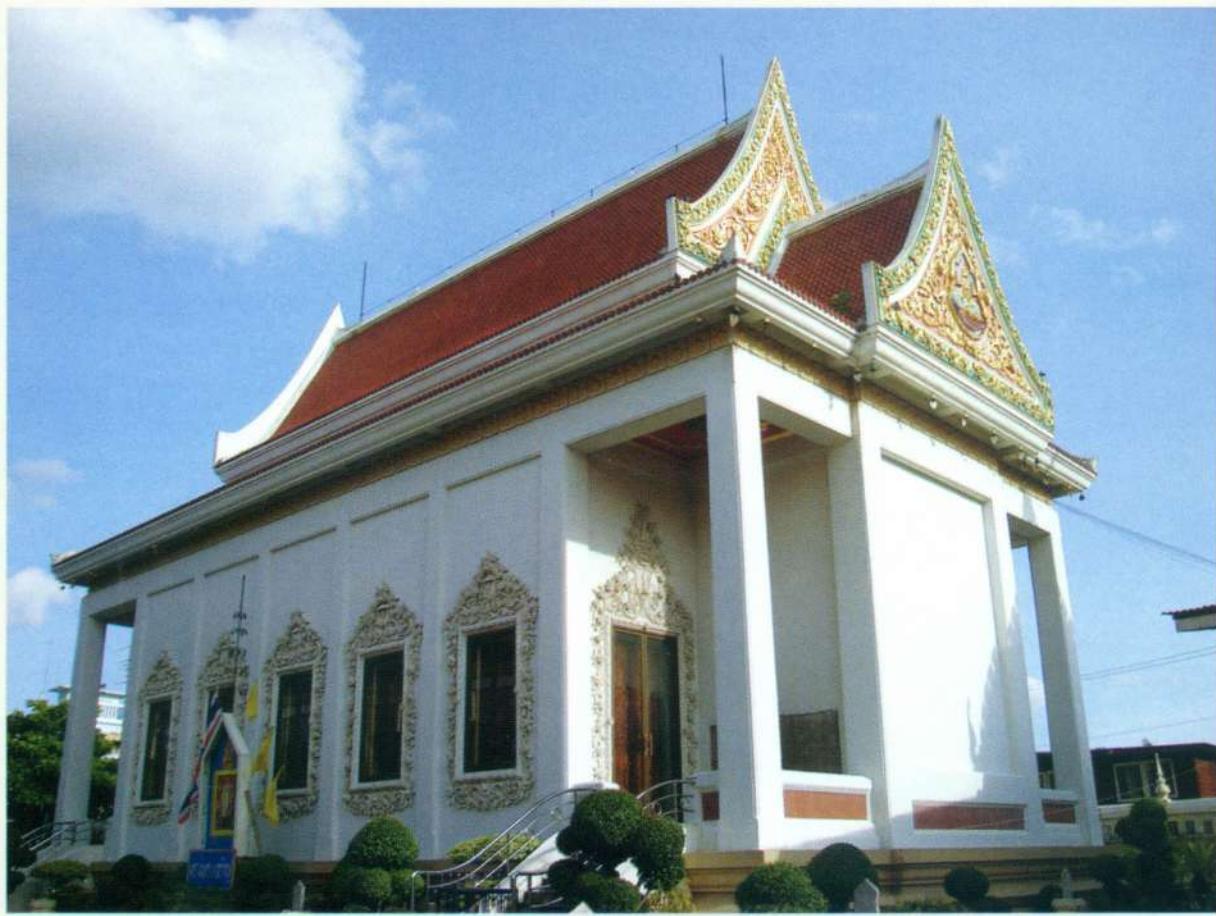

ยังมีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในบริเวณวัดด้วย

ปูนิยสกานและปูนิยวัตถุที่สำคัญ

พระพุทธรูปแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายในพระอุโบสถ และพระพุทธรูป "หลวงพ่อトイ" ในพระวิหาร พระอุโบสถทรงปั้นหยา มีภูมิสังฆ์เป็นเรือนไม้ 2 ชั้นมุงด้วยกระเบื้องลอนและมีภูมิไม้ทรงไทย 2 หลัง

วัดใหม่เมืองนุ้ย

สถานที่ตั้ง เลขที่ 282 ซอยวุฒากาศ 24 ถนนวุฒากาศ แขวงตลาดพลู เขตธนบุรี สังกัดคณะส่งฟ้ามหานิกราย วัดมีเนื้อที่ 3 ไร่ 2 งาน 36 ตารางวา
ประวัติความเป็นมา ชาวบ้านมักเรียกว่า “วัดใหม่เมืองนุ้ย” สร้างระหว่าง พ.ศ. 2434 ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีเมืองนุ้ย และแม่ชีจันทร์ ซึ่งเป็นญาติพี่น้องกัน เป็นผู้ถวายที่ดินและดำเนินการสร้างวัด จึงได้ขานนามว่า “วัดเมืองนุ้ย” เพื่อเป็นเกียรติอนุสรณ์และศักดิ์ศรีแก่เมืองนุ้ย ต่อมานายนาค นายจำปา และรายภรตได้ร่วมกันขอพระราชทานวิสุทโธรรมสีนาในนามของวัดว่า “วัดใหม่เมืองนุ้ย” ได้รับพระราชทานเป็นเขตวิสุทโธรรมสีนา กว้าง 15 เมตร ยาว 20 เมตร เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2445 แต่ก็ยังคงใช้นามว่า “วัดใหม่เมืองนุ้ย” ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ในด้านการศึกษาทางวัดสนับสนุนการศึกษาของชาติ โดยให้ทางราชการสร้างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในที่ดินของวัด

วัดทิรัญญีวรวิหาร

สถานที่ตั้ง เป็นพระอาราม
หลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ฝ่ายมahanikay
ตั้งอยู่เลขที่ 122 แขวงทิรัญญี เขตธนบุรี
วัดมีเนื้อที่ 13 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา

ประวัติความเป็นมา เดิมชื่อ “**วัด
น้อย**” เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยปลาย
แผ่นดินของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหา
ราชปรมานุ พ.ศ. 2321 โดยเจ้าชรabein
พระชนกในสมเด็จกรมพระศรีสุริเยน
ทรา牟าดย (พระราชนิในรัชกาลที่ 2 แห่ง
ราชวงศ์จักรี พระมารดาในรัชกาลที่ 4)
ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว พระยาอนุชิตได้ทำการ
บูรณะปฏิสังขรณ์วัดนี้อีกครั้งหนึ่งแล้ว
น้อมถวายเป็นพระอารามหลวง เมื่อปี
พ.ศ. 2397 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว พระราชนมามงคลว่า “**วัด
ทิรัญญี**” พร้อมทั้งโปรดเกล้าฯ ให้หล่อ
พระพุทธรูปด้วยเงินทั้งองค์ปางมารวิชัย
ขนาดหน้าตักกว้าง 17 นิ้ว สูง 1 ศอก 2
นิ้ว ประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถเพื่อเป็น
พระพุทธรูปประจำวัด (ปัจจุบันอัญเชิญ

ขึ้นไปประดิษฐานไว้บนภูมิเจ้าอาวาส
เพื่อความปลอดภัยจากการถูกโจรมรร)

หลังจากนั้นสับบุรุษทายกทายิกาได้
ช่วยกันบูรณะปฏิสังขรณ์เรื่อยมาตาม
ลำดับ

บูรณะและปฏิสังขรณ์วัดทิรัญญี

พระอุโบสถ เป็นสถาปัตยกรรม
สมัยรัชกาลที่ 3 ศิลปะไทยผสมจีน คือ
หลังคาไม่มีช่อฟ้าใบระกาหางแหงส์ ก่อ^{อิฐ} ถือปูน ใช้ผังผายหั้งสีด้านรับน้ำหนัก^{แทนเสาหัวบัน} เป็นลายปูนปั้นรูปดอกไม้
และนก พระอุโบสถได้รับการปฏิสังขรณ์
ครั้งใหญ่ ในรัชกาลที่ 4 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.
2472 พระวิเศษศิลคุณ (อินทร์ พุทธโส)
เจ้าอาวาสรูปที่ 7 ร่วมกับทายกทายิกา
ปฏิสังขรณ์อีกครั้งหนึ่งและปฏิสังขรณ์
ครั้งหลังสุด เมื่อปี พ.ศ. 2520

คริสตจักรที่ 1 สำเหร์

สถานที่ตั้ง เลขที่ 37 ซอยเจริญนคร 57 ถนนเจริญนคร แขวงสำเหร์ เขตหนองบุรี

ประวัติความเป็นมา คริสตจักรที่ 1 สำเหร์ เป็นคริสตจักรแห่งแรกของมิชชันนารีคณะอเมริกันเพรสไบทีเรียน ซึ่งเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2383 (รัชกาลที่ 3) ในครั้งนั้นยังไม่มีตั้งคริสตจักรเป็นของตนเอง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้อัญรวมกับชาวต่างชาติอื่นๆ ที่บริเวณ “กุฎีจีน” หรือบริเวณหลังวัดอรุณราชวรารามในปัจจุบัน

ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2392 มิชชันนารี 5 ท่าน คือ หมอนแมตตูน และภรรยา (REV. STEPHEN MATTOON) หมอบุชและภรรยา (REV. STEPHEN BUSH) และหมอเอลส์ (REV. SAMUEL RENOLD HOUSE) ได้ร่วมกันก่อตั้งคริสตจักรขึ้นซึ่งชื่อว่า “คริสตจักรเพรสไบทีเรียนที่กรุงเทพ” หมอนแมตตูน เป็นคิตายากิบาลแต่ยังไม่ได้สร้างสถานที่ทำการโดยเฉพาะ แต่อย่างใด ยังคงใช้สถานที่ทำการในบ้านพักของมิชชันนารี

ในปี พ.ศ. 2400 ได้ย้ายบ้านพักของมิชชันนารีมาที่ “สำเหร์” บริเวณนี้ เดิมใช้เป็นที่สำหรับพระราชนักษาไทย แต่ก็ยังไม่ได้สร้างพระวิหารเป็นการถาวร เพราะยังขาดเงินทุนในการก่อสร้าง

ในวันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2402 “นายชื่น” คนไทยคนแรกที่รับศิลปัติ นับเป็นคนไทยคนแรกที่กลับใจมาเชื่อในพระเยซูคริสต์ โดยการประกาศศาสนาของมิชชันนารีคณะอเมริกันเพรสไบทีเรียนในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2403 (สมัยรัชกาลที่ 4) ได้เริ่มสร้างพระวิหารเป็นการถาวร โดยอาศัยเงินเรียกจากพ่อค้า กลางสีหุต มิชชันนารีชาวต่างประเทศที่อยู่ในกรุงเทพขณะนั้น ตลอดทั้งปีได้ขอความร่วมมือไปยังประเทศไทยในปี พ.ศ.

ร่วมมือไปยังประเทศไทยอเมริกาในการช่วยเรียกเงินด้วย แต่พอตีช่วงนั้น ก็เกิดสงครามกลางเมืองในประเทศไทย อเมริกาจึงทำให้การก่อสร้างพระวิหารล่าช้าไปจนมาสำเร็จในปี พ.ศ. 2405 และมีพิธีมอบถวายในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2405

จากนั้นเป็นต้นมา “คริสตจักรที่ 1 สำเหร์” ได้กลایเป็นศูนย์กลางการทำงานของมิชชันนารี คณะอเมริกันเพรสไบทีเรียน มีทั้งบ้านพัก มิชชันนารี โถดังเก็บของ โรงพิมพ์ โรงเรียน

ใหม่เป็น “โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย” มาจนกระทั่งทุกวันนี้ (เริ่มต้นความเป็นโรงเรียนเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2395 เป็นโรงเรียนสอนเด็กชายที่กุฎีจีนนับเป็นโรงเรียนรายวรรษายางแห่งแรกในประเทศไทย)

ทางด้านคริสตจักรเมื่อสร้างพระวิหารเป็นการถาวรแล้ว ก็มีผู้มาสนับสนุนการเพิ่มมากขึ้นจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2453 (รัชกาลที่ 5 สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช) ได้ทำการรื้อพระวิหารหลังเดิมที่สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2403 ลง และได้สร้างพระวิหารหลังใหม่ขึ้นที่เดิม โดยส่วนใหญ่

สำหรับโรงเรียนนั้นมีชื่อว่า “สำเหร์ บอยส์ คริสต์เดียน ไฮสคูล” (SAMRAY BOYS CHRISTIAN HIGH SCHOOL) มีทั้งนักเรียนประจำและไปกลับ ครูสอนก็มีทั้งมิชชันนารีและคนไทย ต่อมาโรงเรียนสำเหร์ บอยส์ คริสต์เดียน ไฮสคูล ได้ย้ายไปยังถนนประมวลัญฝั่งพระนครและเปลี่ยนชื่อ

บังคงรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิมไว้มีการจารึกรายชื่อผู้ร่วมสมบทบุญถวายเงินสร้างพระวิหารไว้ในคริสตจักรด้วย และพระวิหารหลังนี้ยังคงใช้มีสักการอยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้

ปี พ.ศ. 2455 ก่อสร้างหอระฆังโดยการเรียกเงินจากสมาคมและบุคคลทั่วไป

วัดหลังที่ 2 ศิลปะแบบเจน

วัดช่างตากรูส (กุญจีน)

สถานที่ตั้ง เลขที่ 4 ถนน
เทศบาลสาย 1 (ติดกับโรงเรียนช่าง
ตากรูสศึกษา) แขวงวัดกัลยาณ์ เขต
อนบุรี

ประวัติความเป็นมา กุญจีน
เป็นชื่อของชุมชนที่เริ่มก่อตั้งเมื่อ
สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชตั้ง
ราชธานีออยู่ที่กรุงอนบุรีได้มีชาวคริสต์ซึ่ง
เป็นผู้รับเชื้อสายโปรตุเกสจำนวนหนึ่ง

อพยพตามพระองค์มาด้วย สมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราชได้พระราชทานที่ดิน
ด้านทิศใต้ของคลองกุญจีน ให้เป็นที่ตั้ง^๑
ของชุมชนคริสต์ดัง ที่เรียกว่ากุญจีนนั้น^๒
กรมพระยาดำรงราชานุภาพินิจฉัยว่า
น่าจะหมายถึงศาลเจ้าขนาดใหญ่อยู่ตรง^๓
คลองกุญจีน (ปัจจุบันคือศาลเจ้าเกียน
อันเงงประดิษฐานเจ้าแม่กวนอิม) ชาว
จีนอกเกี้ยนเป็นผู้สร้างมาก่อนที่จะขุด^๔
คลองลัดทางออก คำว่า กุญจีน เป็นคำ^๕
เรียกที่ติดปากมาแต่เดิมจนถึงปัจจุบัน^๖
ชาวคริสต์ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในซอยกุญจีน
แต่เดิมเป็นชาวโปรตุเกส ต่อมามีชาว
คริสต์ลัญชาติอื่นมาอยู่ร่วมด้วย เป็นชาว
คริสต์ที่อพยพมาจากเขมร ชาวคริสต์^๗
เชื้อสายจีนจากสิงคโปร์ แต่ส่วนใหญ่นั้น^๘
ถือศาสนาคริสต์ วัดนี้เป็นมรดกล้ำค่า^๙
ของบรรพบุรุษคริสต์ศาสสนิกชนในท้อง^{๑๐}
ถิ่นนี้ โดยได้ก่อสร้างขึ้นหลังแรกเมื่อปี^{๑๑}
พ.ศ.2312 ผู้นำในการก่อสร้างวัดนี้เป็น^{๑๒}
บาทหลวงชาวฝรั่งเศส ชื่อจีคล์กอร์ (ญา^{๑๓}
โกเบ กอร์) ท่านได้รับรวมชาวคริสต์^{๑๔}
ประมาณ 400 คนส่วนใหญ่เป็นชาว
โปรตุเกสซึ่งมีลึกลับ^{๑๕} เมื่อครั้งเสียกรุง^{๑๖}

พิธีเล็กวัดใหม่หลังที่ 2

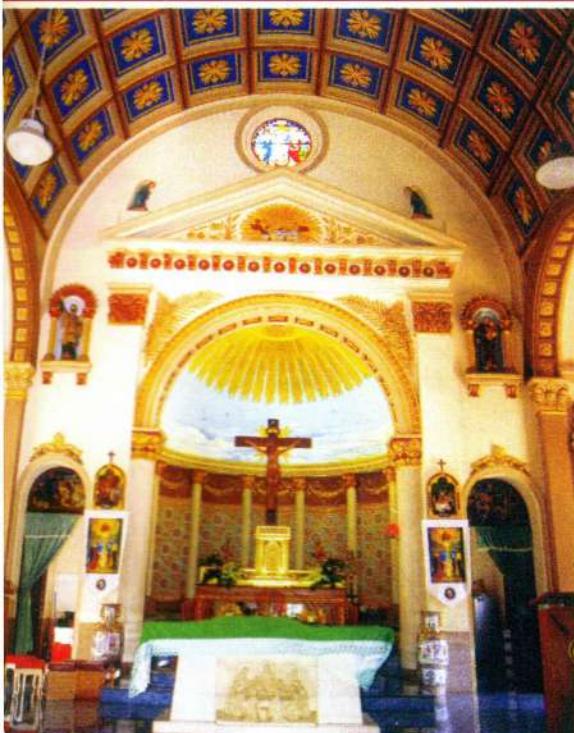
ครืออยุธยาแก่pmacrรั้งที่ 2 ร่วมกันสร้าง^{๑๗}
ต่อมาในปี พ.ศ. 2378 พระสังฆราชกร
เวอชี (Mgr.Courveyz) ซึ่งได้รับการ
อภิเษกที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม
ค.ศ.1833 (พ.ศ.2376) และสืบต่ำแหน่ง^{๑๘}
พระมุขมิลซัชสยาม ในวันที่ 30 มีนาคม
ค.ศ.1834 (พ.ศ.2377) พระลั้งมราษฎร์เวอ
ซีได้เห็นว่าวัดช่างตากรูส (แปลว่า “กาง
แขนศักดิ์สิทธิ์” เป็นภาษาโปรตุเกส) มี^{๑๙}
สภาพดีน่า ในการก่อสร้างวัดนี้เป็น^{๒๐}
บาทหลวงชาวฝรั่งเศส ชื่อจีคล์กอร์ (ญา^{๒๑}
โกเบ กอร์) ท่านได้รับรวมชาวคริสต์^{๒๒}
ประมาณ 400 คนส่วนใหญ่เป็นชาว
โปรตุเกสซึ่งมีลึกลับ^{๒๓} เมื่อครั้งเสียกรุง^{๒๔}

เป็นผู้ดำเนินการสร้างวัดใหม่หลังที่ส่อง (ลักษณะทางสถาปัตยกรรมลักษณะแบบจีน) และพระลังษาราช ได้ทำพิธีเลิกวัดใหม่ ในวันที่ 1 กันยายน ค.ศ.1835 (พ.ศ. 2378) เมื่อการสร้างวัดเสร็จสิ้น แล้วในปี ค.ศ.1836 (พ.ศ.2379) คุณพ่อปีลเลือก้า กีได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดคอน เช็ปชูน (อิมมาคุเลต คอนเช็ปชูน) ส่วนที่วัดช่างตากรูส มีคุณพ่อกรองยัง (Grand jean) เป็นเจ้าอาวาลสืบต่อมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2405 ได้เกิดอัคคีภัยร้ายแรงในหมู่บ้านกุฎีจีนและวัดช่างตากรูส จึงได้มีการสร้างวัดขึ้นใหม่เป็นหลังที่ 3 เมื่อปี พ.ศ. 2456 โดยบาทหลวงกูเลียล โม กิน ดา ครูส ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัดช่างตากรูส ในขณะนั้น ได้ตัดสินใจรื้อวัดเดิมและสร้างขึ้นใหม่เป็นสถาปัตยกรรม แบบอิตาเลียนลัมป์เรโนซองส์ (โฉมเป็นแบบนีโอลัลสิก ด้วยอาคารเป็นแบบกอร์ธิค) ก่ออิฐถือปูนหินหน้าไปทางทิศเหนือออก สู่แม่น้ำเจ้าพระยาบานประทูหน้าต่างทำเป็นรูปไม้ก้างเขนตามชื่อวัดโดยสร้างอาคารเป็นแบบโบราณ คือ ผนังอาคารทั้ง 2 ด้านรันหนังของฝ้าเพดาน โดยมีคานยึดหัวเสา (เป็นแบบบาร์ล็อก) กับผนังฝ้าเพดานเป็นคอนกรีตหล่อโค้ง มี

ช่องดาวเพดานซึ่งหล่อเป็นช่องๆ แล้วนำมาริดกับคานคอนกรีตเสริมเหล็กให้เข้ากับรูปโค้งการก่อสร้างวัดช่างตากรูส หลังที่ 3 ใช้เวลา 2 ปี 3 เดือน โดยสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2459 ต่อมาในเดือนเมษายน พ.ศ. 2539 ซึ่งครบรอบ 80 ปีของการสร้างวัดช่างตากรูสหลังที่ 3 ได้มีการบูรณะวัดช่างตากรูสซึ่นอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เป็นวัดที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์สืบทอดไป นอกจากวัดช่างตากรูส จะเป็นศูนย์กลางการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของคริสตศาสนิกชนในพื้นที่กุฎีจีนแล้ว ยังมีคุณค่าต่อสังคมไทยหลายประการ เช่นในปี พ.ศ. 2339 ลัฟราช อาร์โนลด์ การ์นาล (Arnould Antoinone Garnault) ได้นำแท่นพิมพ์อักษรโรตันเข้ามาในเมืองไทยเป็นครั้งแรก และได้พิมพ์หนังสือเก้าแก่ที่สุดของไทยที่รัตน์โดยใช้อักษรโรตันแต่อ่านออกเสียงเป็นภาษาไทยเรียกว่าภาษาตังกล่าวว่าภาษาวัด (Romanized Siamese Language) บรรยายหน้าปากว่า คำสอนคริสต์ตั้งภาคตันพิมพ์ที่วัดช่างตากรูส ณ บางกอก ศักราช ที่ได้ชาติมุนญ์ 1796 ปัจจุบันเหลือเพียง 2 เล่มเก็บรักษาไว้ที่วัดอัลลัมชูน ล่วงหนึ่ง และเป็นสมบัติของหมู่บ้านหลัง

พินิจ ชุมลาย ซึ่งได้มาจากการประมูลที่กรุงปารีสอีกเล่มหนึ่ง นอกจากนี้วัดช่างตากรูส ยังเป็นศูนย์กลางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่กุฎีจีน ได้แก่ การจัดตั้งโรงเรียนช่างตากรูสค่อนแวนท์ ในปี พ.ศ. 2449 โดยลัฟราชหลุยส์เวย์ (Louis Vey) ในระยะต่อมาเมืองเรียน เอกชนอีกหลายโรงที่ก่อตั้งขึ้นในชุมชนนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนทางคริสตศาสนา หมู่บ้านกุฎีจีนแห่งนี้ยังเป็นสถานที่แรกของการเริ่มถ่ายภาพในประเทศไทย สันนิษฐานว่าลัฟราชปีลเลือก้าวเป็นบุคคลแรกที่นำวิทยาการนี้เข้ามาในประเทศไทย ต่อมาท่านได้ถ่ายทอดให้คนไทยในหมู่บ้านกุฎีจีน คือ หลวงอัคเน นฤมิตร (จิตร จิตรานัน) ซึ่งได้ตั้งร้านถ่ายภาพเป็นครั้งแรกที่แพห์น้ำวัดช่างตากรูสซึ่ง ร้านฟรานซิล จิตแอนด์ซัน (Francis Chit & Son) เมื่อปี พ.ศ. 2406 ซึ่งได้ถ่ายรูปบุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญ อันเป็นข้อมูลสำคัญในทางประวัติศาสตร์ปัจจุบันรูปภาพดังกล่าวได้เก็บในหอดจำماءเหตุแห่งชาติและยังเป็นที่ตั้งท้องที่สำนักงานที่ทำการสืบสานความมั่นคงจากต่างประเทศแห่งแรกในสยามซึ่ง “ห้างนอร์เแกน และอันเตอร์” หรือ “ห้างหันตรา”

ในลัฟราชตากรูสหลังที่ 3 (หลังปัจจุบัน)

มัสยิดบางหลวง (กุฎีขาว)

สถานที่ตั้ง เลขที่ 151 ซอยบางหลวง ถนนเทศบาลสาย 1 แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี

ประวัติความเป็นมา จากหลักฐานในหนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2543 หน้า 62 มีแผนที่เป็นหลักฐานว่า “มัสยิดบางหลวง” สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 2325-2352 และ มุสลิมสุหనี ได้ย้ายขึ้นมาอยู่บนบกในปี พ.ศ.2328 จึงอนุมานว่ามัสยิดบางหลวงสร้างขึ้นในระยะนั้น

ครั้งนั้น มีผู้ค้ามุสลิมในหมู่บ้านชื่อ โต๊ะหยี ได้รวบรวมสมัครพรรคพวากำการก่อสร้างมัสยิดนี้ขึ้นในหมู่บ้าน เป็นอาคารทรงไทยก่ออิฐถือปูนทึ่งหลังมีหน้าบันประดับด้วยปูนปั้นลายศิลปะ 3 ชาติ คือ

1. กรอบสามเหลี่ยมหน้าบัน เป็นศิลปะปูนปั้น “เครื่องล้ำของ” ของไทย
2. “ก้านและใบไม้” ในกรอบสามเหลี่ยมหน้าบัน เป็นศิลปะปูนปั้น ของฝรั่งเศส

3. ดอกไม้ เป็น “ดอกเมดาtan”

ศิลปะปูนปั้น ของจีน

ศิลปะ 3 ชาตินี้ ได้นำมาประดับที่กรอบประตูและหน้าต่างทุกบานของมัสยิด ในส่วนตัวอาคารและผนังที่เป็นปูน ทาสีขาว ทึ่งหมวด สวนที่เป็นไม้ทาสีเขียว และเครื่องบนทึ่งหมวด เช่น คาน รอด และแผ่นเพดาน จะวางไว้ในทึ่งคบโดยไม่ตอกตะปู สามารถถอดได้เป็นแผ่นๆ

ทึ่งอาคารมีห้องกลางห้องเดียว ผาณังของห้อง ทำหน้าที่แทนเสาค้ำยันเครื่องบนทึ่งหมวด ห้องนี้เป็นห้องละหมาด หน้าห้องละหมาดเป็นหน้ามุข มีพาโลหรือเฉลียงโดยรอบห้อง และถึงแม้มัสยิดนี้จะสร้างเป็นทรงไทยทั้งหลังแต่ผู้สร้างก็ได้บรรจุหลักการสำคัญของศาสนาไว้ เช่น มีเล้าค้ำยันชาดคพาไลโดยรอบจำนวน 30 ตัน (เท่ากับบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน ที่มี 30 บท) ห้องละหมาด มี 1 ประตู 12 หน้าต่างรวม 13 ช่อง (เท่ากับจำนวน รากัน หรือ กุฏิละหมาด 13 ช่อง)

ตัวอาคารทันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีบันไดขึ้นทางหน้ามัสยิด 2 ข้างประกอบด้วยศิลปะไทย “บังกัน” มีหน้ามุขเข้าห้องละหมาดเพื่อห้องละหมาด บูด้วยกระเบื้องหน้าวัวสีแดงอกนั้นเพ็นกวายนาอยู่ด้วยกระเบื้องปูนซึ่งแนบติดกัน ของมัสยิด กว้าง 12 เมตร ยาว 24 เมตร สูง 16 เมตร นับได้ว่าเป็น “มัสยิดก่ออิฐถือปูนทรงไทยแห่งเดียวในโลก”

ท่านเตะหยี ผู้นำสร้างมัสยิดนี้ ท่านทราบดีว่า พระเจ้ามีได้กำหนดให้สร้างมัสยิดเป็นแบบใด การที่มัสยิดทั่วไปมีรูปเป็น一朵กีเป็นศิลปะแบบหนึ่ง ดังนั้นมัสยิดที่ท่านได้สร้างในเมืองไทย ท่านจึงสร้างในศิลปะไทยเป็นหลัก และประดับด้วยปูนปั้นของอีก 2 ชาติ คือ ฝรั่ง และจีน ซึ่งจาก 200 กว่าปี ในปัจจุบันเราได้ทราบกันว่า มัสยิดที่เมืองจีนเป็นศิลปะจีนที่เมืองฝรั่ง ก็เป็นศิลปะฝรั่ง นี้คือความเข้าใจในศาสนาที่ถ่องแท้และกว้างไกลเพราะ จนบัดนี้ ประจักษ์แล้วว่า มุสลิมมีอยู่ทั่วโลกเป็นรัฐมุสลิม 55 ประเทศ และเป็นพลเมือง

ของชาติต่างๆ 30 ประเทศ/พระเจ้า
กำหนดไว้ล่วงหน้าว่า “**ศาสนายอท่าน**
ท่านกันดีอไป ศาสนาของเราร้าย
นับถือของเรารา” และมนุษย์ที่จะต้อง มี
รูปร่างแตกต่างกันไป อยู่ในส่วนต่างๆ
ของโลก มีชาติประเทศของแต่ละเพ่า
พันธุ์ ชนิดที่มองเห็นก็รู้ได้ว่าเป็นมนุษย์
เพ่าพันธุ์ใด พระเจ้าจึงกำหนดล่วงหน้า
ไว้อีกว่า “**มุสลิมเกิดที่แผ่นดินใด ต้อง**
พิทักษ์รักษาแผ่นดินนั้น แม้จะต้อง

เสนได้ขอซื้อพระตำแหน่งกังหันหน้าเก่ามา
ทำเป็นค่าจ้างมัสยิดเป็นไม้ทึบหลัง และ
เป็นทรงไทยเช่นเดียวกัน เป็นทึบคานา
เลี้ยง และเก็บวัสดุครุภัณฑ์ของมัสยิด
ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของมัสยิด กับได้
สร้างหอกลง เป็นหล่อไม้ ตั้งอยู่ทางทิศ
ใต้ของมัสยิด มีสุสานประจำหมู่บ้านใน
สุสานมีคานาสำหรับจัดพก่อนฝัง เรียก
ว่าคานาดิน รวมทั้งบุดลระนาสสำหรับอวน
น้ำลามหาด อยู่บุนชัยของมัสยิด โดยน้ำ

ด้วย ก้าน ใบ ฝรั่งเศส ประดับด้วย
ดอกมาตาฐานของศิลปะจีนตลอดซุ้ม โดย
เฉพาะที่เป็นลายไทย เริ่มตั้งแต่ ฐาน
ล่างของซุ้ม ฐานหัวสิงห์ ห้าพรหมคร.
ดอกประจามหั้ง 8 เสา บัวหัวเสา รั้ด
เกล้า บันแดลง ส่วนที่เลาซุ้มมีศิลปะลาย
ไทยทั้งปูนปั้นและประดับ ด้วยกระจาดลี
มีลายพุ่มข้าวบินท์ ลายรักร้อย และ
ลายแก้วชิงดวง

ส่วนด้านบน เป็นทรงวiman 3

ผลลัพธ์

ดังจะเห็นได้ว่า มุสลิมด้วยกัน
เอง ซึ่งเฝ้าพันธุ์แตกต่างกัน เข้ารับกัน
เพื่อชาติของเข้า เช่น อิหร่านกับอิรัก
หรืออิรักโขมตีคุเวต เป็นต้น

ในเรื่องรูปแบบของอาคาร
มัสยิดแห่งแรกในโลกนั้น มีรูปแบบทรง
สี่เหลี่ยมเรียบๆ ตั้งอยู่ที่เมืองเมกกะ
ประเทศซาอุดิอารเบียซึ่งว่า อัล กะบะห์
เป็นจุดศูนย์รวมของมัสยิดทั่วโลกมุสลิม
ที่ละหมาดในทุกมัสยิด ต้องหันหน้าไป
ทางทิศกิบลลัต คือที่ มัสยิด อัล กะบะห์
ทั้งสิ้น

ขณะเดียวกัน ท่านใช้พิมพ์

ดินในสระมาถมพื้นมัสยิด สูงจากพื้นดิน
1 เมตร เนื่องจากในเวลานั้นหมู่บ้าน
บางหลวงน้ำท่วมเกือบ 1 เมตร ทุกปี

ครั้นต่อมา ถึงอิหม่ามคนที่ 3
มินบาร์ในมัสยิดชำรุดลง (มินบาร์ คือแท่น
ยืนแสดงธรรม ส่วนตัวซุ้มทั้งหมด เรียก
ว่า เมี้ยะหรอบ) เจ้าสวพูก ซึ่งเป็นเจ้า
มุสลิม มาได้กรรยาในหมู่บ้านได้ทำการ
ก่อสร้างมินบาร์และเมี้ยะหรอบให้ใหม่
เป็น ซุ้มทรงวiman 3 ยอด ก่ออิฐถือปูน
ปิดทอง ล่องชาดปรับกระจากสีทึบซุ้ม
โดยนำศิลปะปูนปั้นของ 3 ชาติที่หน้า
บันมาผสมผสาน ประกอบด้วยตัวซุ้ม
เป็นลายไทยศิลปะไทย เกี่ยวกะหรัด

ยอด ผลมผลานด้วย ลายปูนปั้นประดับ
กระจาดลี เป็นก้าน ใบ ฝรั่งเศส และดอก
มาตาฐานของจีน เติมหั้ง 3 ยอดกระจาดลี
ที่ประดับตลอดตัวซุ้มนั้น มี 6 สี คือ เยียว
ขาว แดง เหลือง น้ำเงิน ม่วงที่ผนังซุ้ม
มีแผ่นไม้แกะลักเป็นอักษรอาหรับ นูน
ลอย ประดับกระจาดลี เป็นข้อความใน
อัลกรอาน และอัลอาทีสีที่สำคัญ เป็น
ชื่อพระเจ้า พระคยาสดา ผู้นำศาสนาที่
สำคัญ และผลบุญการสร้างมัสยิด

ซุ้มนีมินบาร์และเมี้ยะหรอบนี้ มี
ผู้ทรงคุณวุฒิได้มาชม และให้ความเห็น
ว่าต้องเป็นฝีมือของช่างสิบหมู่ เพราะ
ลวดลายปูนปั้นปิดทองล่องชาด การ

ประดับกระจก เป็นฝิมือช่างขันสูง เพราะกระจกสินั้น ช่างกระจกต้องหุ่นกระจกเอง ตัดเป็นสี่เหลี่ยมนั่นเปียกปูนเท่ากัน แล้วประดับลวดลายไทยดัง

กล่าวโดยเฉพาะความยาก อุยที่เป็นชั้มลายออกแบบจากผ้าพันธ์ ต้องมีช่างเขียนแบบที่ผ้าพันธ์ ช่างเหล็กค้ายานตามลวดลาย ช่างปูนปั้นที่ต้องปั้นตามลาย

เขียนที่ผ้าพันธ์ ช่างไม้แบบ ช่างปิดทองล่องชาด ช่างประดับกระจก จึงสำเร็จเป็นชั้มที่สวยงามเช่นนี้

มัลยิดสวนพลู

สถานที่ตั้ง เลขที่ 226 ถนนริมทางรถไฟ แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี

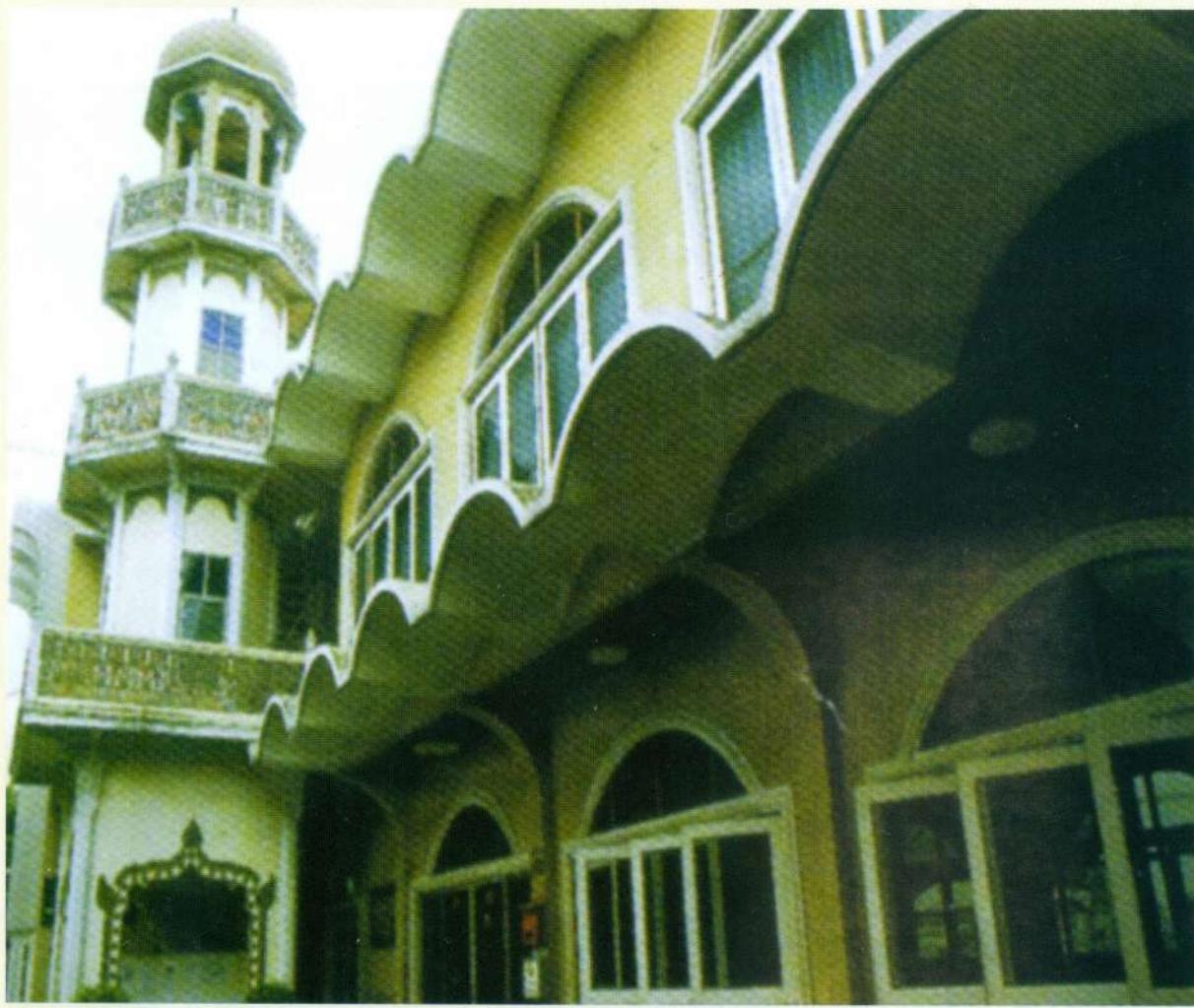
ประวัติความเป็นมา เมื่อปี พ.ศ. 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ส่งกองทัพอันเกรียงไกรของพระองค์ลงไปตีเมืองปัตตานีหรือตานีในสมัยนั้น ซึ่งเป็นหัวเมืองเอกทางใต้ก่อนถึงแหลมมลายู ซึ่งลมมายองพระองค์ค่าณ้ำจารของไทยได้แฝไปถึงแหลมมลายู ประเทศมาเลเซียเบียงรัฐซึ่งประชาชนไทยรู้จักในขณะนั้นคือรัฐปะลิค กลันตัน ตรังกานู และไทรบุรี การตีเมืองตานีในครั้งนั้นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติหรือที่บรรพบุรุษของชาวไทยมุสลิมรู้จักในนาม “ด้าโต๊ะสมเด็จ” ครั้ง

กระนั้นกองทัพของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้กวาดต้อนและรวมรวมชาวตานีมายังกรุงเทพด้วยและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นนายกองควบคุมชาวตานีในครั้งนั้นก็คือ “ตนกุณะหมุด” ซึ่งเป็นชาวไทรบุรี ชาวตานีที่ถูกกวัดต้อนมาทางการได้จัดให้พักอาศัยเป็นสัดส่วนหลายแห่ง โดยเฉพาะที่กรุงเทพและอนบุรี ที่ปรากรูหหลักฐานแน่นชัดมีดังนี้ บริเวณสุเหราเก่า สวนหลวงบ้านไทร (อาณาบริเวณคลองตัน) 月中旬 บ้านสมเด็จ คลองบางหลวงที่คลองบางหลวงนี้ ก็คือตลอดแนวทางปากคลองจนถึงบริเวณวัดใหม่ห้องคุ้ง(วัดเรวพุราชิน) เป็นบริเวณต่อเนื่องบ้านสวนพลูในปัจจุบัน และเป็นที่

ตั้งของมัลยิดสวนพลูในขณะนี้

มัลยิดสวนพลู แต่เดิมเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว วันเวลาที่เริ่มปลูกสร้างไม่ปรากฏแน่นชัด มีลักษณะเป็นรูปทรงแบบเรือนไทย (บ้านหยา) ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 8 เมตร มีโถมเสาบัง (หอกลอง) เป็นไม้เช่นเดียวกัน จนถึงปี พ.ศ. 2379 อัจฉิโต๊ะชาบอ (ชาบ) ซึ่งเป็นอิหร่านคนแรกและเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างตัวอาคารแบบไทย (กุฎี) ก่ออิฐถือปูนซึ่งชาวบ้าน (สับปุรุช) ในล้มยันเรียกว่าสุเหราหรือกุฎี (เพราะน้ำรูปร่างเหมือนกุฎีหรือวิหารทางพุทธศาสนา) ซึ่งลักษณะ เช่นนี้ยังมีให้คนรุ่นหลังได้เห็นอีกแห่งเดียวคือมัลยิดบางหลวงหรือกุฎีขาว ริมคลองบางหลวงในปัจจุบัน

เดิมที่เดียว ตัวอาคารที่ก่ออิฐถือปูน มีลักษณะเป็นรูปทรงปั้นหยาเช่นเดียวกับอาคารไม้เดิม ตรงกลางอาคารมีเสากลาง เพื่อรับน้ำหนักโครงหลังคาที่มุ่งด้วยกระเบื้องใบราวน มีความกว้าง 8 เมตร ยาว 12 เมตร เมื่อเวลาผ่านไปประมาณปีพุทธศักราช 2446 จำนวนสับปุรุษเพิ่มมากขึ้นคนละบริหาร (ทัวร์สตี) ในครุกนั้นได้ซ่อนแซมปรับปรุงตัวอาคารนี้ด้วยการขยายประดิษฐ์ทางเข้าออกอีก รวมความยาวของตัวอาคารเป็น 16 เมตร แต่ความกว้างยังคงเดิม คือ 8 เมตร และได้เปลี่ยนโครงหลังคาใหม่ใช้กระเบื้องสีเหลืองขนาด 8x8 นิ้ว

ในปัจจุบันยังคงใช้บางอาคารอยู่บ้าง โดยได้รื้อเสากลางออก ทำซัมประดิษฐ์ห้าต่างเป็นลดลายไม้ฉลุแบบไทยใหม่ทึ่งหมวดรวมทั้งคิลปะเป็นแบบไทยทุกประการ มัสยิดสวนพูลโคชือที่

จดทะเบียนเป็นมัสยิดบุคคลต่อทางราชการ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2491 ก่อนหน้านั้นเป็นที่รู้จักกัน ในหมู่ทั่วไปว่า “บ้านสวน” เนื่องจากเป็นมัสยิดที่เก่าแก่แห่งหนึ่งในกรุงอนุรักษ์ มีประวัติความเป็นมาอยอนหลังนับได้ 180 ปี ต่อมาเมื่อมัสยิดได้จดทะเบียนและมีคณะกรรมการการบริหารตามพระราชบัญญัต้มัสยิด อิสลาม โดยการนำของท่านอิหม่าม อัจฉริยะ อับดุล อะมิต จุลธีระ ได้ต่อเติมอาคาร ด้านตะวันออกไปอีก 8 เมตร แต่ยังคงรักษารูปแบบของตัวอาคารเดิมไว้ทุกประการและได้ปรับปรุงตัวบานแล (เรือนไม้) ซึ่งมีอยู่ต่อจากตัวอาคารมัสยิดด้วยการปรับพื้นลดลงทำแนวต่อเนื่องไปกับตัวอาคารมัสยิด รวมแล้วเป็นความยาวของมัสยิดประมาณ 24 เมตร แต่ถึงกระนั้นมีอ่วwanเวลาผ่านไปความทรุดโทรมและคับแคบก็มายืน

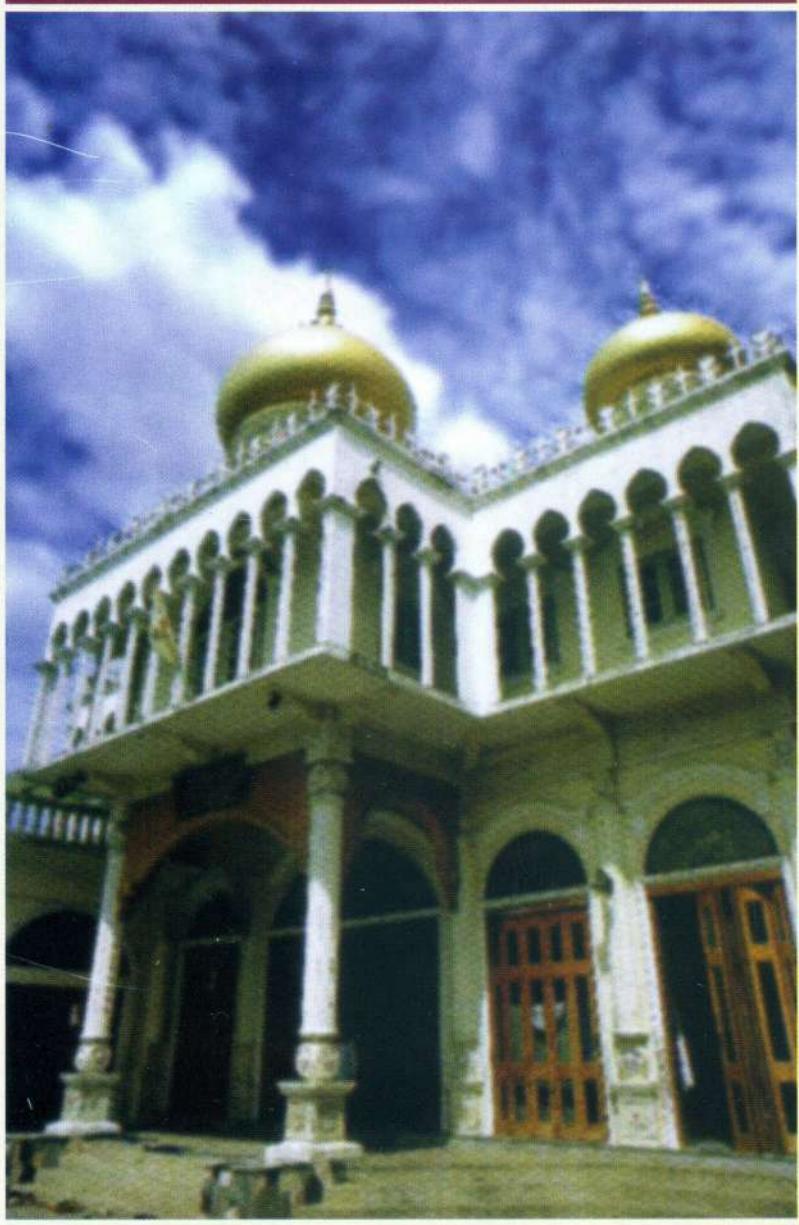
อีกเนื่องจากมีสับปุรุษเพิ่มทวีปั้นจำนวนมากในระยะหลังๆ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ได้ประชุมร่วมกันกับสับปุรุษ และญาติมุสลิมสวนพูล เห็นพ้องต้องกันว่า ต้องรื้อตัวอาคารเดิมออกทั้งหมดและวางแผนโครงการก่อสร้างมัสยิดหลังใหม่ขณะนี้มีทุนดำเนินการอยู่แล้ว 280,000 บาทซึ่งบริจาคโดยอัจฉริยะเนาะยกยอคุณ ผู้มีจิตศรัทธา(สับปุรุษ) และมุสลิม ห้องถินอื่นๆ ได้สนับสนุนการก่อสร้าง อาคารหลังใหม่จะแล้วเสร็จตั้งประกาย ในปัจจุบัน ซึ่งใช้ทุนดำเนินการก่อสร้าง อาคารเป็นเงินทั้งสิ้น 1,040,552 บาท ปรับปรุงสถาปัตยกรรม (หอกลอง) ซึ่งของเดิมชำรุดให้เป็นรูปแบบศิลปะเข้ากับตัว อาคารหลังใหม่เป็นสัญลักษณ์ที่มีอยู่เดิมเป็นตระหง่านประจำมัสยิดเรียก ได้ว่าเป็นลิ้งก่อสร้างที่สูงที่สุดประจำหมู่บ้านสวนพูล

มัสยิดนรัลมูบิน (บ้านสมเด็จ)

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1134 ซอย
มัลยิด ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจิ เขต
ธนบุรี

ประวัติความเป็นมา สมเด็จ
เจ้าพระยาบรมมหาครีสตุริวงศ์ (ช่วง
บุนนาค) เป็นบุตรของสมเด็จเจ้าพระยา
บรมมหาประยูรวงศ์ (ติศ บุนนาค) กับ
ท่านผู้หญิงจัน สีบสายสกุลมาจากท่าน
เชกอะหมัด กุมมี (เช็ก อะหมัด) เป็น
ชาวอิหร่านซึ่งเข้ามาค้าขายในเมืองไทย
สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จ
เจ้าพระยาฯ ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กใน
รัชกาลที่ 2 จนถึงรัชกาลที่ 5 มีตำแหน่ง
ตั้งแต่มหาดเล็กจนถึงผู้สำเร็จราชการ
แทนพระองค์ เมื่อปี พ.ศ. 2404 พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีรับสั่ง^{ให้} ให้สมเด็จเจ้าพระยาฯ พร้อมด้วยพระเจ้า
ลูกยาเธอกรุณายาชวิชญานารถนิภาธร
เดินทางไปเมืองสิงคโปร์เพื่อดูการพัฒนา^{ให้}
บ้านเมืองของเข้าแล้ว กลับมาพัฒนาทำนุ
บำรุงพระนคร ท่านพบว่ามุสลิมเชื้อสาย
มาลายู ที่อยู่ตามหัวเมืองเหล่านั้นเป็นผู้
มีฝีมือการค้าและก่อสร้าง จึงร่วบรวม^{ให้}
พื้นท้องมุสลิมจากจังหวัดปัตตานีและสตูล
ซึ่งเป็นบุคคลกระตับผู้นำศาสนาตลอดจน
ทายาทเจ้าเมืองปัตตานี มาช่วยงาน
ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยประมาณที่ดิน^{ให้}
สวนหนึ่งให้เป็นที่อยู่อาศัยของมุสลิมนี้^{ให้}
บริเวณหลังสวนซึ่งเป็นที่ตั้งของมหา^{ให้}
วิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ในปัจจุบัน โดยแบ่งเนื้อที่สวนหนึ่งไว้ทำ
กุเบร์ ทำการบ้านที่ประกอบพิธีทางศาสนา
ผู้คนจึงเรียกพื้นท้องมุสลิมกลุ่มนี้ว่า “**กอก
สมเด็จ**” หรือ “**มุสลิมบ้านสมเด็จ**” หรือ
“**บ้านแยก**” พื้นท้องมุสลิมกลุ่มนี้จัดสร้าง
สุ Nuria ขึ้นเป็นหลังแกริมคลองซอย
ตรงข้ามกับวัดน้อย (วัดหิรัญรูจิ) โดย^{ให้}
สร้างเป็นเรือนไนขึ้นเดียวเรียกว่า “**บานแยก**”^{ให้}
ใช้สำหรับประกอบศาสนกิจ และสอน
ยลกุรอาณวยตั้งอยู่บนพื้นที่ที่กันไว้
สำหรับทำกุเบร์และมัลยิด ต้านทิศตะวันตก
หันหน้าทางกุเบร์มีปอน้ำสำหรับกันน้ำ^{ให้}
ไว้ใช้อยู่ด้านหน้าจะเรียกว่าเป็นบ่อน้ำ^{ให้}

อนงค์ประสงค์ก็ได้ พื้นท้องมุสลิมบ้าน
สมเด็จหลายคนได้มีโอกาสเข้ารับราช
การในหน่วยงานต่างๆ จนได้รับความดี
ความชอบตามความสามารถ ได้รับ^{ให้}
พระราชทานบรรดาศักดิ์ก็มีและได้รับ^{ให้}
พระราชทานนามสกุลก็มี เมื่อร่วมกัน^{ให้}
สร้างสุ Nuria เรียบร้อยแล้ว ก็พร้อมใจ^{ให้}
กันเชิญท่านตามกูโน เป็นอิหม่าม(ถือเป็น^{ให้}
อิหม่ามคนแรกของมัสยิดบ้านสมเด็จ)^{ให้}
ท่านผู้นี้เป็นเชื้อสายของเจ้าเมืองปัตตานี^{ให้}
และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการศาสนา
อิสลาม ทำหน้าที่ทำการบัญชีติดศาสนกิจ^{ให้}
พร้อมทั้งสอนศาสนาไปด้วยได้รับคำบอกรับ^{ให้}

เล่าว่า ท่านเป็นต้นสกุล “**บันดานุ**” ซึ่ง^{ให้}
สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ความเป็นอยู่^{ให้}
ของพื้นท้องมุสลิมบ้านสมเด็จในสมัยนั้น^{ให้}
นอกจากผู้ที่ไปรับใช้งานของสมเด็จเจ้า
พระยาฯ แล้วผู้ที่อยู่บ้านก็มีอาชีพทาง^{ให้}
หากุ้งหาปลาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งต่างก็มี^{ให้}
ความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการประกอบ^{ให้}
กับลัทธิในลัทธิในลัทธิในลัทธิในลัทธิ^{ให้}
เป็นอยู่สมควรตามอัตภาพไม่ได้อรือร้อน^{ให้}
ต่อกماสุ Nuria เรือนไม้เริ่มชำรุด^{ให้}
ตามกาลเวลา สมเด็จเจ้าพระยาจึงได้^{ให้}
ร่วมปรึกษาหารือกับบรรดาพื้นท้องมุสลิม^{ให้}
บ้านสมเด็จ ต่างมีความเห็นพ้องกันว่า^{ให้}

ให้สร้างใหม่ใหญ่กว่าเดิมและสร้างเป็นอาคารตึก จะได้มีความคงทนภายนอก กว่าเรือนไม้ ประมาณปี พ.ศ. 2450 การก่อสร้างอาคารมัลยิดกีเริ่มขึ้น โดยการรื้อเรือนไม้ออก แล้วสร้างบนเนื้อที่เดิม กว้าง 5 วา ยาว 10 วา กำแพงอิฐฉาบปูน รอบ 4 ด้านเครื่องบันเป็นไม้หลังคากระเบื้องวัวพื้นปูกระเบื้องลาย ประดู่เข้า 2 บาน มีช่องเมียะหรอบตรงกลาง ยื่นจากตัวอาคารเริ่มสร้างด้วยการลงเย็บลาย (ใช้ไม้หงอนหลังและต้นหมาก) ตามแนวกำแพงแล้วเทปูนเป็นคานทับหัวเข็ม (ปูนซิเมนต์ต้องสังจากต่างประเทศไทยยังไม่มีการผลิตปูนซิเมนต์) แล้วจึงก่ออิฐฉาบปูนโดยรอบ (ปูนฉาบใช้ปูนขาวผสมน้ำอ้อยแล้วหมักค้างคืนไว้) ในขณะนั้นคนไทยยังไม่ถนัดงานปูน จึงว่าจ้างชาวจีนให้หน้าหัวหน้าช่างซึ่งนายย่งเงย มาทำงานปูน ส่วนงานไม้ก็มีช่างมุสลิมช่วยงานอยู่แล้วจึงป่วยกันทำแต่กว่างานปูนจะเสร็จก็เกินเวลา 2-3 ปี เพราะติดขัดเรื่องงบประมาณ ต้องใช้วิธีทำไปหาไปมีเงินบริจาคมาครั้งหนึ่งก็เรียกช่างปูนมาทำต่อจากงานปูนเสร็จ ก็ถึงเวลาที่ช่างไม้จะต้องยกเครื่องบันขึ้นโดยสร้างหลังคาทรงบันหยา มุงกระเบื้องจากชายคาสีด้านขึ้นไปบรรจบกันที่กลางออกไก่ มีไม้ฉลุลาย

ประดับตามยอดของตัวอาคาร ทำให้เด่นมองเห็นแต่ไกล ส่วนฝ้าเพดานทำด้วยไม้ฝ้าร้างด้านละ 2 เมตร คล้ายกับห้องเรือค่าว ซึ่งเป็นงานที่วิจิตรพิสดารหาดูได้ยาก และท้าทายความสามารถเมื่อปี พ.ศ. 2457 การก่อสร้างอาคารถาวรสหธรรมยังคงมัลยิดบ้านสมเด็จกีเริ่มรับร้อย ใช้เวลา ก่อสร้างทั้งหมด 7 ปี มีการจัดงานฉลองกัน 5 วัน 5 คืน หลังจากฉลองได้สร้างอาคารขึ้นอีกหลังหนึ่ง ด้านหน้าติดต่อกับอาคารมัลยิดเป็นอาคารทรงบันหยา ขวางตัวอาคารใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีในงานสำคัญๆ หรืองานบรรยายศาสนาธรรมและใช้สอนศาสนาด้วย ต่อมาไม่นานเกิดลง闳โนโลครั้งที่ 1 แล้วต่อด้วยลง闳โนโลหะเชี่ยวบูรพาชุมชนบ้านสมเด็จเป็นกลุ่มชนที่อยู่ใกล้กับเมืองหลวง จังหวัดนนทบุรี บ้านสมเด็จจำนวนมาก พื้นดินมุลลิมบ้านสมเด็จจำนวนมาก ต้องอพยพพย้ายที่อยู่ไปที่ปลอดภัยคงเหลือไม่กี่หลังคาเรือน เมื่อลง闳ลงบลังต่างทยอยกันกลับสู่ถิ่นฐานเดิม ลง闳ได้ทิ้งความเสียหายทางเศรษฐกิจไว้มาก จึงต้องใช้เวลาฟื้นฟูสถานภาพของครอบครัวและลังคมอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง และในปี พ.ศ. 2497 ท่านอิทธิมานและคณะกรรมการ มีมติให้รื้ออาคารส่วนหน้า ซึ่งชำรุดมากออกแล้วสร้างใหม่เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดใหญ่กว่าเดิม ทำห้องใต้ดินไว้เก็บของ ด้านปีกขวาของอาคารการก่อสร้างสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

(เลาบัง) แปดเหลี่ยม สูงยึกสองขั้น คล้ายรูปทรงอาชานเดิน เมื่อการออกแบบเรียบร้อยได้มีการวางแผนศิลาฤกษ์รavage ปี พ.ศ. 2498 การก่อสร้างดำเนินไปอย่างช้าๆ ตามอัตราพัฒนาระบบท่าไป ใช้เวลาประมาณ 2 ปี งานโครงสร้างจึงเสร็จราวกางลางปี พ.ศ. 2500 แรกเริ่มเดินที่ มัลยิดนี้หลายชื่อแต่พื้นท้องมุลลิมบ้านสมเด็จพอยจะใช้ชื่อ “สุเรหำบ้านสมเด็จ” เมื่อมัลยิดเสร็จสมบูรณ์แล้ว ท่านอิทธิมานนิต เกียรติอาภัย ได้ไปขอคำปรึกษาจากท่านอาจารย์อะหันดีชีઆબુદ્ડીન બિન ચોલાહ (કૃષ્ણાલ્લ) ซึ่งท่านถือกำเนิดเป็นลูกบ้านสมเด็จ ผู้หนึ่งได้กรุณาตั้งชื่อให้ว่า “મલયિદ્દુર્રથ્મુદ્દીન” เมื่อปี พ.ศ. 2501 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2505 อาคารมัลยิดเริ่มชำรุด โดยเฉพาะกระเบื้องวัวมุลลิมค่า ซึ่งใช้มาเกินกว่า 50 ปี จึงหมดสภาพไม่สามารถซ่อมแซมได้ เพราะวัสดุหยาภาก จึงมีมติให้เปลี่ยนหลังคาเป็นกระเบื้องลูกฟูก เทดาดพ้า เลาบัง แล้วขยายตัว อาคารด้านข้างออกไปทั้ง 2 ด้าน totaling 2 เมตร ให้เสนอ กับตัวอาคารส่วนหน้าที่สร้างเสร็จแล้ว เป็นแนวเดียวกัน จะได้รวมอาคารทั้งสองเป็นอาคารเดียวเป็นอาคารมัลยิดที่ใหญ่เป็นสองเท่า ด้วยเห็นว่ามีอัตราเพิ่มของประชากรมากขึ้น พร้อมทั้งให้ทำห้องใต้ดินไว้เก็บของ ด้านปีกขวาของอาคารการก่อสร้างสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

น้ำท่วมเชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้า ถนนประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2485

น้ำท่วมตลาดพลู ถนนเทอดไท เมื่อปี พ.ศ. 2485

ปี nondit ranburī

ตอน ผู้เฒ่าเล่าฯ

สวนทุเรียนชาว Ranburī

อารีย์ เมลาวนนท์

ชันอายุ 93 ปีคิดว่าอายุมากที่สุด ในแบบนี้ สมัยก่อนยังนับเป็นสวนข้าวบ้าน ปลูกสวนพลูกันเป็นสวนใหญ่ มีแต่บ้าน ฉันกับพี่น้องที่ทำสวนทุเรียน สมัยนั้น ทำสวนยากรามไม่เหมือนสมัยนี้มีความ หลากหลายทุกอย่าง การทำสวนแต่ ก่อนจะต้องทำห้องร่วงสำหรับรองรับน้ำ และต้องดูและตบบ้านให้พอติ สมัยนั้น ทุเรียนที่ปลูกคือพันธุ์กับพันธุ์กำปั่นmac พันธุ์หัก พันธุ์ก้านยาว พันธุ์กับขี้เด็ก พันธุ์กับตากล้า ซึ่งเป็นทุเรียนที่ເาพันธุ์ มาจากนนทบุรี ราชอาติอร่อย เหมือนกัน นนทบุรีย่านนี้ก็มีที่บ้านฉันแหล่งเดียว เวลาไปขายก็พายเรือออกไปขายทุกอย่าง ในสวนเก็บไปขายได้หมด ห้างมะละกอ มะพร้าว กล้วย ขาลับก็ซื้อข้าวสาร กะปิ น้ำปลา น้ำมัน ฯลฯ กลับมาแทน เหมือนเอ้าไปแลกกัน หลายลิบปีก่อน ถ้าไคร้อยากกินทุเรียนเนื้อดี เนียน ละเอียดจะต้องมาที่ฝั่งนนทบุรี ว่ากันว่า ทุเรียนสวนที่ปลูกกันในย่านนี้ สวนหนึ่ง มีพื้นเพมาจากปักษ์ใต้เข้าสู่เมืองกรุง

พร้อมๆ กับการโยกย้ายถิ่นฐานของชาวใต้ ในยุคดันกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการผลิต พันธุ์ทุเรียนกันหลายพันธุ์จนกลายเป็น พันธุ์ใหม่ๆ ในเวลาต่อมา มีการตั้งชื่อ ตามรูปพรรณลักษณะบ้าง ตามรูปทรง ของผลบ้างไปจนถึงภาษาท้องถิ่นที่ใช้ เรียกกันเฉพาะท้องถิ่น

เมื่อย่างเข้าสู่ศตวรรษที่ 19 เวลาที่ชาว สวนทุเรียนจะต้องตัดแต่งกิ่งทุเรียนที่ให้ ผลไปแล้วให้เข้ารูป โดยตัดเฉพาะจาก ห้องร่องขั้นสูงตามโคนต้นไม้ ซึ่งตัดเฉพาะ เป็นต้นที่เหมาะสม หั้งแร่ร่าดุที่มากบ่น้า จากแม่น้ำ รวมถึงใบหงอนหลางแก่ที่ร่วง ลงสู่พื้นดินและห้องร่องสวน ชาวสวน นักปลูกต้นทองหลางไว้แทนทุกคันติด ด้วยเป็นต้นไม้ที่มีประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อสวน และนั้นคือการให้อาหารและบำรุงรักษาสภาพดิน เพื่อรับ ผลที่ได้ในปีถัดไป

สมัยก่อนจะแวงนี้มีคลองตัดเข้า มาเรียกว่าคลองซอยแยกออกจากแม่น้ำ คลองใหญ่ ช่วงนี้คือคลองลำหร จริงๆ แล้วบ้านเกิดฉัน อยู่หลังโรงเรียน วัดโพธินิมิตรพอ แต่งงาน ก็ย้าย มาอยู่ที่ตรงด้าน หน้าวัดโพธินิมิตร การแต่งงานสมัย ก่อน ผู้ใหญ่จะ ตกลงกันเองฉัน ว่าผู้ใหญ่เขานอง การณ์โภคุณปู บุเลี้ยงชีวิต ตอนอายุ 70 ปี แล้ว

อารีย์ เมลาวนนท์

(สามีคุณย่าอารีย์) ทำงานรับราชการ ในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ไม่มีโอกาสได้เจอกันก่อนหรือ ก็เงาๆ ผู้ใหญ่ก็จัดการให้เสร็จ ฉันแต่งงานตั้ง แต่อายุ 17 ปี สมัยนี้ เด็กอายุน้อยๆ ก็ มีลูกกันแล้ว พ่อแม่ไม่รู้ไม่เห็นสมัยที่ฉัน ยังเป็นเด็กไม่ได้คิดอะไรพอเดือนตุลาคม น้ำเริ่มท่วมแล้วก็เล่นกับลูกกัน

น้ำท่วมหนักสมัยปี พ.ศ.2475 ท่วมสวนทุเรียนหมดเลยไม่เหลือ รวม ทั้งมีสังคมด้วย การทำสวนช่วงนั้น ก็ หมด จำได้ว่าต้องพายเรือออกไปส่งคุณปู ทำงานตอน 2 ไมงเข้าที่ล่องแพพูธอ้าม แห่น้ำไปไม่ได้อันตรายเขายิงกัน ที่ระเบิด กัน พอตกบ่ายก็ต้องมาขอรับคุณปูกลับบ้าน ระหว่างที่รอคุณปูกลับก็ใจคอไม่ดีคุณ บุเลี้ยงชีวิต ตอนอายุ 70 ปี แล้ว

หลังสังคมก็ทำสวนเล็กๆ น้อยๆ เลี้ยงตัวไปวันๆ ผู้คนสวนใหญ่ประกอบ

บ้านคุณย่าอารีย์ ซึ่งเก่าแก่ในย่านวัดโพธินิมิตรพิฒนาลัย

50 ปี เนินบุรี 75

สวนทุเรียนในติด

อาชีพเกษตรเมืองเดิม ปลูกพืชทำสวน เป็นสวนใหญ่ พิชสวนมีหลายชนิด เช่น ขมุน มังคุด ส้มพันธุ์ต่างๆ กล้วย มะพร้าว ไข่มุก หมาก พลู และพืชต่างๆ หลากหลาย แล้วแต่ครอบครัวได้จะถนัดปลูกพืชเช่นไร ทุกครอบครัวที่นี่ส่วนมากจะขยายและมีรายได้จากการนำผลผลิตไปขายที่ตลาด วัดกลาง (วัดจันทารามวรวิหาร) จัดพื้นที่ รอบวัดเป็นที่จำาน่ายพืชสวน เพราะ เป็นที่รวมตัวของพ่อค้าแม่ค้าและเปลี่ยน ซื้อขายกันมาก เป็นศูนย์กลางการค้าพืช สวนที่มั่นคงจะต้องการขนส่งทางเรือ โดยในสมัยอดีตการคมนาคมส่วนใหญ่ ใช้ทางแม่น้ำลำคลองเป็นตลาดที่ตั้งร้าน ขายกันเป็นแวดวงขนาดน้ำหนักคลองบาง หลาง (คลองบางกอกใหญ่) เริ่มตั้งแต่ สีแยกตลาดพลูยุวาราดามแนวถนนถึงวัด มนต์ (วัดราชคฤห์วรวิหาร) เรียกว่า ตลาดวัดมนต์ มาจนถึงตลาดวัดกลาง ตลาดวัดกลางนี้เป็นตลาดที่มีคนหนาแน่น ในการค้าขาย เพราะเป็นศูนย์กลางที่มี พื้นที่เหมาะสมกว้างพื้นที่อื่นๆ และตลาด ยังมีแนวราษฎร์บ้านสวนมาปักตัวได้ (วัด อินทารามวรวิหาร) แต่เมื่อพื้นที่น้อยกว่ามาก เมื่อมีคนอยู่ร่วมกันมีอาชีพมั่นคง ก็เกิดความเจริญ และมีความสามัคคี

เกิดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่ลือชื่อ และนำสรรเริญมีอายุนานกว่า 80 ปี ฉันจะขอหยิบยกมาเล่าให้ฟังประเพณี หนึ่งคือ งานประเพณีแห่เทียนพรรษา ของชาวบางยี่เรือ สถานที่เป็นเหตุให้เกิดงาน คือ ศาลสะพานแดงของวัดโพธินิมิตรสถิตมหาสีมาราม สะพานนี้ เมื่อย้อนหลังยาวกว่า 80 ปี เป็นสะพาน ที่ชาวสวนมักมา่านั่งเล่นพักผ่อน คนหนึ่งมีความคิดว่าพวกเรามาหล่อเทียนพรรษา ถวายวัดโพธินิมิตรฯ เพื่อบูชาท่านเจ้า ประคุณสมเด็จพระวันรัตน (แดง) ในฐานะที่ท่านได้สร้างวัดนี้ไว้ให้ ในกลุ่ม ที่นั่งอยู่ด้วยกันก็เห็นด้วย จึงนำเรื่องไป ปรึกษา กันในบางในกลุ่มชาวสวนจึง เห็นพ้องต้องกัน พอก่ออนถึงเทศบาล เข้าพรรษาของชาวสวนเหล่านั้น ก็ร่วมกัน ออกเงินทำแบบหล่อเทียน เมื่อถึง 15 ค่ำ เดือน 8 จึงนำเทียนที่หล่อเสร็จแล้วมา ตบทั้งประตูดับดอกไม้อวย่างสวยงาม แล้วนำเทียนนั้นมาตั้งในพิธีเป็นการ ฉลองบิมนต์พระลัษณะเจริญพระพุทธมนต์ ถวายภัตตาหารเพลแล้ว นำเทียนพรรษา ขึ้นเครื่อง ชาวสวนเหล่านั้นจัดขบวนแห่ ให้ร้องแห่รอบพระอุโบสถวัดโพธินิมิตรฯ แล้วถวายพระลงในวัดโดยมีแทรวง ใหญ่ในทางของ นายแมว คุหาเพชร เป็น ขบวนนำและตามด้วยขบวนอื่นๆ

ชาวบ้านที่มีที่ดินถูกตัด เป็นถนนก็ย้ายกรุงราก ออกไปอยู่ที่อื่นกันหมด โชคดีที่ที่ดินของฉันไม่ โดนถนนผ่าน จึงอยู่รอด มาได้ทุกนั้น ลักษณะเดิมๆ ก็ไม่มีอะไรเหลือแล้วทุก อย่างเปลี่ยนแปลงไปหมด สภาพสวนก็กลับเป็นบ้าน ที่อยู่อาศัย บ้านฉันเคย เป็นสวนทุเรียน สวยงาม มาก มีอยู่ช่วงหนึ่งคุณปู่ ปลูกกล้วยไม้สวยงาม เคียงส่งประภาต์ได้รับ รางวัลจากสมเด็จพระ นางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สวนพลูที่ตลาดพลู

ตลาดพลูหรือชาวบ้าน

เรียกกันติดปากว่า ตลาดวัดกลางเกิด ขึ้นในคลองบางหลงโกลั้งกับปาก คลองด่านซึ่งเป็นย่านสวนพลูเป็นศูนย์ รวมสินค้าทั้งของสวนย่านนี้ และของ ต่างถิ่นโดยเฉพาะหัวเมืองตะวันออก เช่น ไม้พิน ไม้ราก จากรากญี่ปุ่น รายบุรี น้ำตาลโคนดและของทະເລ จากเมืองเพชร เกลือ กะปี น้ำปลาปลา ทະປາທະເລแห้งจากมหาชัย พริก หอม กระเทียมจากบางช้าง เป็นต้น

สวนพลูแถบนี้ปลูกอยู่ที่ว่าไปใน คลองบางไส้ໄກ บางสะแกนอก บาง สะแกใน บางน้ำข้น และขยายไปจนถึง ถนนบางพรอม บางแรก บางໄไฟ เมื่อเก็บ พลูตัดมากแล้ว ชาวสวนจะพาเข้า ออกกันชุมนุมวางแผนขายตั้งแต่เช้าหน้า วัดอมญ วัดกลาง ไปจนถึงวัดใต้ จนกลายเป็น ศูนย์กลางขายส่งมากพลู ก่อนกระจายไป ตามย่านอื่นๆ ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า ตลาดพลูและกลับเป็นชื่อต่ำลงในที่สุด

หลังถูกตัดผ่านเข้ามาถึงย่าน ตลาดพลู ย่านนี้ก็เพิ่งบทบาทในการเป็น ศูนย์กลางต่อรถต่อเรือของคนชานเมือง ด้านตะวันตก ถนนภาษีเจริญ บางแค บางบอน หนองแขม และเป็นแหล่ง สถานบันเทิงบุคลากรฯ ของคนผังรอน

“ตลาดวัดกลาง”ติดแต่เข้ามีดพอ สายกีวัย ตกป้ายชาวบ้านจะเอาผ้า ปลา หมู มาวางขายที่ถนนสายในตรง

สวนทุเรียนตลาดพลู

หน้าวัดมอญเรื่อยไปจนถึงใต้สะพานรัชดาภิเษกปัจจุบัน พวกริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่เป็นห้องแถวที่ขายของชำร้านดังๆ สมัยนั้น ก็เงียบ เก่า อะ ตรงใต้สะพานมีวิหารหงส์รากรา ของฝั่งธน ซึ่งอวิกิก็งดงามหรือเรียกว่าวิหารสูง เพราะฉะนั้น หงส์รากรา ของฝั่งธน จึงมีชื่อว่าหงส์รากรา หงส์รากรา ทำเป็นตลาด ตอนหลังเกิดวิกเตี้ยอกวิกหนึ่ง พ่อเปลี่ยนเจ้าของแล้วก็เปลี่ยนชื่อเป็นโรงหนังคริตลาดพลู ตั้งจากวิก

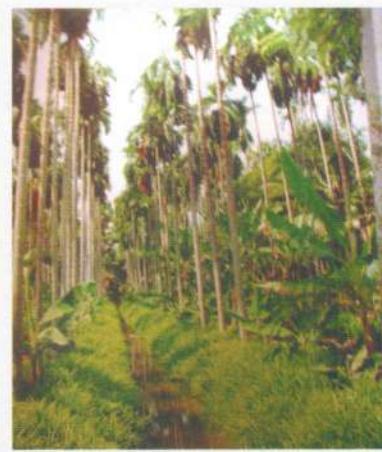

เตี้ยเป็นโรงยาฟัน พวกรุ่นล่ามจันตามโรงสีโรงเลือยในคลองจะมานอนสูบกัน ลมยักษ์ก่อนใคร ๆ ก็ต้องมาตลาดพลู โดยเฉพาะชาวไร่หนัง

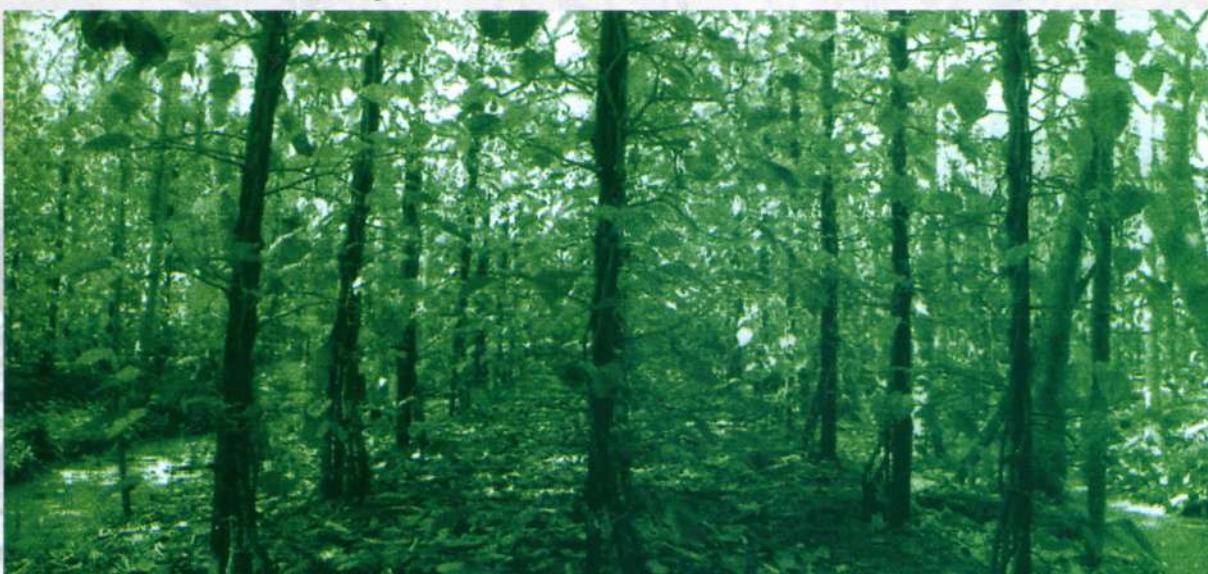
ความคึกคักของคลองบางหลวงยังทำให้เกิดย่านตลาดย่อย ๆ อีกหลายแห่ง เช่น ในคลองด่านป่างต่อ กับคลองบางหลวง ระหว่างวัดขุนจันทร์ (วัดรามาทยภัณฑสาราราม) กับวัดหมู่

เป็นแหล่งจอดแพไม้รากจากกาญจนบุรี ราชบุรี และวัดอินทารามมีเรือจากจอดขายเรียงราย ส่วนที่ปากคลองบางหลวง หน้าวัดกัลยาณมิตร เป็นตลาดขายมะม่วงและน้ำตาลมะพร้าว หน้ามะม่วงจะมีเรือจากบางช้างมาจอดขายกันแน่นอยู่เป็นเดือนๆ พอหมดฤดูก็เหลือเรือน้ำตาลตลอดปี

หลักฐานสำคัญที่ทำให้เราทราบว่าตลาดพลูเป็นย่านเก่าแก่ ได้แก่ ศาลเจ้าจันทน์เมี้ยว ซึ่งสร้างโดยชาวจีน ออกเกี้ยวนเมื่อปี พ.ศ. 2329 ศาลที่เห็นในปัจจุบันเป็นศาลาที่สร้างขึ้นแทนศาลาเดิม ซึ่งทรุดโทรมลงไป บางคนเชื่อว่าศาลาดังนี้เป็นศาลาเจ้าที่เก่าแก่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร แต่ข้อลับนี้ฐานะนี้ก็ยังไม่เป็นที่ยุติ ชาวจันทน์ตลาดพลูส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต่จีวิทเข้ามากำทำการค้า ของกิจการร้านค้ายานเด็ก โดยบริเวณริมคลองบางหลวงตั้งแต่วัดจันทารามไล่ไปจนแยกเข้าคลองด่านจนถึงวัดขุนจันทร์และวัดอัปสรสวรรค์นั้น มีพ่อค้าแม่ค้าชาวจีนทำนาหกินกันหนาแน่นมาก ส่วนที่ลึกเข้าไปก็เป็นสวนพลู ซึ่งเจ้าของสวนและคนงานเก็บพลูส่วนใหญ่เป็นชาวจีน จนอาจกล่าวได้ว่าในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ บริเวณนี้เป็นย่านเดียวในเมืองหลวงที่มีเกษตรกรชาวจีนอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ แซที่สำคัญๆ ได้แก่ แซตั้ง แซล้ม แซลี แซลัว และแซเอองเจ้าของตึกแถวแห่งแรกในตลาดพลู ก็แซล้มคือ นายต่าง แซล้ม

ย่านตลาดพลูมีคนจีนมากถึงขนาดมีรายงานของทางการในสมัยรัชกาลที่ 5 ว่ามีการวิวาทของอั้งยี่กลุ่มต่างๆ สวนโรงเรียนสอนภาษาจีนนั้น ก็มีถึงสามโรงได้แก่ กงลีจงชัน เอกเซียง และตงเจี่ย กงลีจงชัน (ซึ่ง “จงชัน” เป็นชื่อของ ดร. ชุนยัดเซ็น) เป็นโรงเรียนที่ตั้งหลังสุด แต่ก็มีขนาดใหญ่ที่สุดและเป็นแห่งเดียวที่ยังคงเปิดสอนอยู่

สวนพลูในอดีตแห่งบางยี่เรือ

กิ่งอำเภอบุปผาราม

ราห์ ใจนวิภาต

เรือนทรงไทยขนาดกลาง 2 ชั้น ตกแต่งด้วยลวดลายฉลุ ช่องลม ประทูหน้าต่างระเบียงชั้นล่างทั้งด้านหน้าด้านหลัง เป็นทรงบ้านขอมปังซิง หันหน้าสู่คลองบางหลวงหรือคลองบางกอกใหญ่ ในปัจจุบัน ตรงข้ามวัดสังฆารามของเห็นเด่นเป็นส่วนริมคลอง ที่นี่เป็นที่ตั้งแห่งแรกของอำเภอบاغkokใหญ่ โดย มีชื่อยิ่งราชภักดีเป็นนายอำเภอ มีทางเดินด้านข้างมีปูลูกดันจำปีใหญ่ ด้านข้างปูลูกดันจันกระพ้อ สวายงาม รั่วเรื่น ด้านหลังมีทางเดินไปสู่หอวัดมณฑล (ปัจจุบันคือซอยวัดประดิษฐาราม)

บ้านหลังนี้ปัจจุบันคือบ้านของผู้เล่า (นายราห์ ใจนวิภาต ชื่อ บรรพบุรุษสืบทอดสายมาจากสมเด็จพระเจ้าทากสินมหาราช) ต่อมาทางราชการได้จัดเขตปักครองใหม่ แยกพื้นที่การปกครองออกไปโดยใช้คลองบางกอกใหญ่ เป็นแนวเขต เขตบางกอกใหญ่ ถูกจัดให้อยู่อีกฝั่งหนึ่งของอาณาเขตเดิม เมื่อ อำเภอบاغkokใหญ่ย้ายไปแล้ว จึงเกิดกิ่งอำเภอบุปผาราม ไม่มีนายอำเภอ ปกครองมีแต่ปลัดกิ่งอำเภอปกครองอยู่คือ บุนล่องบุรี (ส代理人 ใจนวิภาต)

พ่อเล่าให้ฟังว่า เมื่อท่านเป็นใหญ่ปกครองอำเภอแห่งนี้แต่ผู้เดียวคนทั่วไปมักเรียกท่านว่า นายอำเภอ ชื่อ ตำบล แต่เดิมได้ถูกเปลี่ยนไป จากตำบลปากคลองบางไส้ไก่ เป็นตำบลชุมชน เคยมีคนรุ่นหลังๆ เบียร่วมว่าชื่อ “บ้านกุน” แน่นอน เพราะเคยเห็นป้ายขนาดใหญ่ติดบนเสาซึ่มณ์ที่บ้านอยู่ริมคลองสมเด็จฯ หลังอำเภอแห่งนี้ บอกอาณาเขตทิศเหนือ ใต้ออก ตก ไว้แน่นอน เป็นตำบลอะไร มีพลเมืองมากน้อยเท่าไหร ไม่มีเอกสารบันทึกไว้ให้ค้นคว้า มีเพียงคำบอกเล่าต่อๆ กันมา”

ตำบลชุมชนขนาดนั้น บุนล่องบุรี ปกครองกิ่งอำเภอบุปผารามมาจนถึงปี พ.ศ. 2470 เมื่อยุบสถานที่ราชการบางแห่ง

ปลดข้าราชการออก กิ่งอำเภอนี้ถูกยุบไปรวมกับอำเภอบางยี่เรือ ตำบลชุมชนเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลลัดกาลยาณี ลัตนิษฐาน ว่ามาจะบุปปะรวมกับตำบลลัดกาลยาณีที่มีอยู่ก่อนแล้ว เช่นเดียวกับที่ยุบกิ่งอำเภอบุปผารามไปรวมกับอำเภอบางยี่เรือ เมื่อที่ทำการถูกยุบ ทางราชการบานยะขายให้เอกชน โดยมีเงินไข่ร่วมซื้อได้แล้ว ต้องรื้อไป เพราะที่ดินจะแวงนี้ทั้งหมดเป็นของกรมรักษาที่หลวง ปัจจุบันคือกรมอนารักษ์

บุนล่องบุรีได้ไปเจรจากับเจ้าพระยามุขมนตรี (อวน เปาโรหิต) ผู้บังคับบัญชาในขณะนั้น แจ้งกับท่านว่าอย่างได้ไว้เพราะไม่มีที่อยู่และขอซื้อโดยไม่ต้องรื้อ เจ้าพระยามุขมนตรียอมตามที่ขอ ที่ทำการแห่งนี้จึงตกเป็นของเอกชนที่ดินทั้งหมด ต้องเช่าจากกรมอนารักษ์ และกล้ายเป็นบ้านเลขที่ 1 ตำบลลัดกาลยาณี

เมื่อครั้งที่โรงเรียนบ้านลุมเด็จเจ้าพระยา ต้องขยายพื้นที่เนื่องจากมีการขยายจากโรงเรียนมณฑลเป็นโรงเรียนฝึกหัดครุภัณฑ์อยู่ด้วยพื้นที่ของบ้านเรือน ราชภารังสีต้องขยายตามมีการไล่ที่อยู่บุนล่องบุรีเห็นที่รوبرออำเภอว่างๆอยู่ จึงแบ่งสรับปันส่วนให้ผู้ที่เดือดร้อนเข้ามาอยู่อาศัยแบ่งให้แต่ละคนเป็นสิทธิ์ขาด โดยต้องไปทำสัญญาเช่ากับกรมอนารักษ์โดยตรง ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แต่ทุกบ้านยังต้องอาศัยทางเดินของตัวอาคารตึก เป็นทางเข้าออก จนกลายเป็นทางจำยอมไปในที่สุด อย่างที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ที่ทำการหลังนั้นคันเก่าๆ เรียกว่า “ศาลาอำเภอเก่า”

ต่อมาทางราชการได้จัดเขตปักครองใหม่ โดยใช้

ราห์ ใจนวิภาต

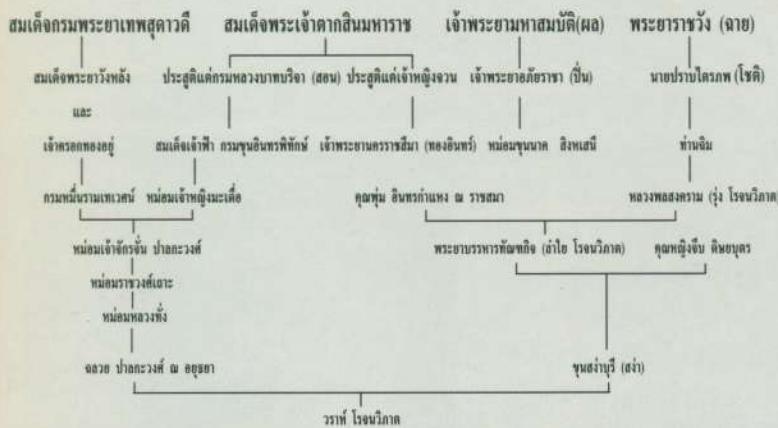
ถนนอิสราภาพเป็นแนวเขตເອາຕຳບລະບຸນກວນທີ່ເດີມທີ່ເປີຍນມາເປັນຕຳບລະວັດກໍລາຍືນມາເປັນ ຕຳບລ໌ທີ່ຮູ້ຈູ້ຈີ ແລະທີ່ທຳກຳແກ່ນີ້ກໍເປີຍນຈາກບ້ານເລຂທີ່ 1 ມາເປັນບ້ານເລຂທີ່ 210 ແຫວງທີ່ຮູ້ຈູ້ຈີ ເພດອນບູ້ ກຽງເທິມທານຄຣ ໃນປັຈຈຸບັນ

บุนล่องบุรี ມາຍວ່າຍາກວາທີ່ອໍາເກົດບາງຍື່ອຍຸ່ພັກໜີ້ ກີ່ມີໄດ້ໄປອັກເພົ່າມີຄົນທຳກຳນີ້ ເພີ້ນຍື່ອຍຸ່ແລ້ວ ຈຶ່ງໄປໝ່ວຍຮ່າຍກວາທີ່ກໍມີກຳສົ່ງໄປເປັນນາຍື່ອມາຍຸ່ພັກໜີ້ ຂະນະນັ້ນທີ່ອໍາເກົດບາງພັດມີຄົນຈະຂັ້ນເປັນນາຍື່ອມາຍຸ່ແລ້ວ ທຳກຳໃຫ້ການໄປຂອງບຸນລົງບູ້ໄປວ່າງເລັ້ນທາງການຮັບຮາຍກວາຍຄົນອື່ນ ດັ່ງນັ້ນເມື່ອເປັນນາຍື່ອມາຍຸ່

บ้านคุณราห์ ชื่อติดคือที่ว่าการอำเภอบากอกใหญ่

ลำดับสกุล นายราห์ ใจจนวิภาค

อยู่พักหนึ่งก็ข้อข่ายตัวเองเข้ากรรม อีกครั้งสุดท้ายท่านก็ถูกส่งไปเป็นนาย อำเภอเชียงอ จังหวัดราชวิวาล อยู่ได้ประมาณ 1 ปี ทางราชการได้ข้ายกท่านกลับมาเป็นนายอำเภอบางกะปี จนกระทั่ง เกษียณราชการที่อำเภอบางกะปี

ความจริงอายุของขุนส่งบุรี ในขณะนั้นยังไม่เกี่ยวน (อายุเกือบ 48 ปี) แต่เป็นช่วงที่เปลี่ยนแปลงการ ปกครอง มีระบบราชการแบบใหม่ๆ ก็เกิด ขึ้นมาอย่างมาก มีคนบีบบังคับให้หมายอำเภอ ทำงานที่ไม่ถูกต้อง เช่น ให้เรียไรเงิน รายງรไปช่วยราชการ บังคับให้ชาว มุสลิมเลิกนุงโรงรัง รวมหมู่แยก เป็นต้น บางครั้งก็ถูกเกณฑ์ไปเดินขบวนเรียก ร้องดินแดน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องพื้นความ รู้สึกของนายอำเภอรุ่นเก่าๆ เมื่อคน

รุ่นเก่าไม่สามารถสนองนโยบายของ ทางราชการในขณะนั้นได้เลยหาเหตุอา คุนเหล่านั้นออก โดยกำหนดว่าใครก็ตาม ที่ทำราชการมาเกิน 25 ปีแล้ว ให้ปลด ออกหัวหน้า

วันหนึ่งขุนส่งบุรีเข้ามาที่กรา ทรงมหาดไทย เท็นข้าราชการกลุ่ม หนึ่งที่ทำงานอย่างเคร่งเครียด ก็เข้าไปตาม จังรุ้กิงนโยบายตั้งกล่าว ขุนส่งบุรีจึง บอกให้ปลดหัวหน้าออกด้วย เพราะทำงาน มากเกินที่ราชการกำหนดไว้แล้ว ท่าน จึงได้เกียณผลไม้ใจทั้งๆ ที่ความจริงท่าน ไม่อยู่ในข่ายที่จะถูกปลด

ขุนส่งบุรี(ส่ง ใจจนวิภาค) เกิด วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2434 เป็นบุตร คนโตของพระยาบรราหารทันทกิจ (สาย ใจจนวิภาค) กับคุณหญิงจีบ(สกุล

เดิม-ดิษยบุตร) รับราชการครั้งแรก เป็น เสเมียนแผนกอัยการ จังหวัดสมุทร ปราการ แล้วเข้ากรุงเทพเป็นปลัดอำเภอ สามเสน ปลัดอำเภอบางกอกน้อย ปลัด กิ่งอำเภอปุ่มพาราม นายอำเภอบางพลัด ไปเป็นนายอำเภอเชียงอ จังหวัดราชวิวาล แล้วย้ายกลับเข้ามากรุงเทพเป็นนาย อำเภอบางกะปี รวมอายุราชการ 30 ปี กระหลวงมหาดไทยมีคำสั่งให้ออกจาก ราชการเป็นข้าราชการบำนาญเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2482 ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 รวมอายุได้ 92 ปี 5 เดือน 21 วัน

ต่อมาที่ว่าการอำเภอเชียงอเรือ ได้ย้ายมาอยู่ที่วัดเวฬุราชิณ (วัดใหม่ห้อง คุ้ง) เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภออนบุรี สุดท้าย เปลี่ยนมาเรียกชื่อว่า “สำนักงานเขต อนบุรี” ในปัจจุบัน

ภายในบ้านคุณราห์ ซึ่งรวบรวมของเก่าแก่ไว้จำนวนมาก

คุณราห์ ในอดีต

ເຕັກຫຍາຍໃນໜຸ່ງບ້ານບາງລວງ

ชาຍ ຈອນສຸຂ

ເວົ້ອນນີ້ເຮັດໃຫ້ມີປີພ.ກ.2471
ຜູ້ເຈົ້າເກີດໃນໜຸ່ງບ້ານບາງລວງ ເປັນໜຸ່ງ
ບ້ານນຸ່ງສິລິນ (ຄົນທີ່ນັບຄືອສາລັນາອີສລາມ
ເຮັດກ່າວນຸ່ງສິລິນ) ອູ້ຝຶ່ງຄລອງບາງລວງ
(ຄລອງບາງກອກໃໝ່) ຕຽບຂໍ້ມູນວັດທະນີ
ວັດທະນາຮ່າມ ແລະມັລີຍືດຕົ້ນສູນ ພື້ນທີ່ເປັນ
ເກາະມີລຳຄລອງລ້ອມຮອບສີດ້ານທີ່ເກີດ
ເປັນຄລອງໄວງສີທີ່ໄດ້ເປັນຄລອງວັດທະນີ
(ວັດບຸບຸຟ່າມາວິທາຮ) ທີ່ຕະວັນອອກ
ເປັນຄລອງຫລັງກຸໂບຣ(ຄລອງບົນມູດ) ທີ່ຕະ
ວັນຕະກົບເປັນຄລອງບາງລວງ ມີເນື້ອທີ່
ປະມານ 20 ໄສ

ໜຸ່ງບ້ານບາງລວງຕັ້ງຢູ່ຕຳບລ
ວັດກໍລາຍືນ ຂໍາເນົາບາງກອກໃໝ່ຝຶ່ງຝຶ່ງໄດ້
ຈັງຫວັດອນບຸຮຸ ມີບ້ານເຮືອນ 40 ກວ່າຫລັງ
ປະກາກປະມານ 300 ດົກ ມີຄຣອບຄຣວ
ອູ້ປະມານ 45 ຕຽບກຸລ ໃນເວລານັ້ນ
ສະພາບຂອງໜຸ່ງບ້ານ ເປັນບົນທັ້ງໄປບ່ອງ
ເມືອງໄທ ບ້ານເຮືອນຈະທຳມາແນ່ນຕົວດ
ຮົມຝຶ່ງຄລອງບາງລວງ ເລີ່ມວ່າຍເຂົາຕາມ
ຮົມຝຶ່ງຄລອງວັດທະນີໄມ້ຈັນເຖິງມຸນຄລອງ
ຫລັງກຸໂບຣ ມີບ້ານເຮືອນລຶກເຂົາມາໃນແຜ່ນ
ດີນດ້ານນັ້ນອີກ 2 - 3 ຫລັງ

ດ້ານທີ່ເກີດຂອງໜຸ່ງບ້ານ ອົມ
ຝຶ່ງຄລອງບາງລວງ ຕຽບຂໍ້ມັລີຍືດຕົ້ນສູນ
ມຸນຄລອງໄວງສີ ຫລັງວັດກໍລາຍືນມີໄວງສີ

ຂ້າວຕັ້ງຢູ່ 1 ໂຮງ ກລາງໜຸ່ງບ້ານ
ມີອາຄາມມັລີຍືດທຽບໄທກ່ອ
ອົງຮູ້ຄືປູນ ທາສີບາງ ທີ່ຕະເກີດ
ຂອງອາຄາມມັລີຍືດ ມີຄາລາ
ທຽບໄທກ່ອສ້າງຕ້ວຍໄມ້ທັ້ງຫລັງ
ເປັນຄາລາສໍາຫຼັບຈັດເລື່ອງ
ແລະເກີບເລື່ອງທີ່ຕະວັນອອກ
ມຸນຫ້າຍມັລີຍືດມີລະບົບນຳ ແລະ
ມີຮັວມໃກ້ກັນໄດ້ຮັບໃຊ້ສໍາຫຼັບ
ອານັ້ນລະໜາດ ທີ່ຕະໄດ້ ມີຫອ
ກລອງສ້າງຕ້ວຍໄມ້ ໃຊ້ຕົບອກ
ເວລາລະໜາດ,ແກ້ບັບໃນເດືອນ

ຮອນງວອນ,ຕົບອກສ່ວນງານວັນທຽບຂອງ
ຄາສານາແລະຕົບອກ ສ່ວນງານເມື່ອມີຄົນ
ຕາຍໃນໜຸ່ງບ້ານຫລັງກຸງ ເປັນສຸການຝຶ່ງຄພ
ຂອງໜຸ່ງບ້ານ(ກຸໂບຣ) ມີອານາເຂົດຕັ້ງແຕ່
ແນວໜຸ່ງມັລີຍືດຄລອງຫລັງກຸໂບຣ ມີພື້ນທີ່
ປະມານ 1 ໄສເສຍ

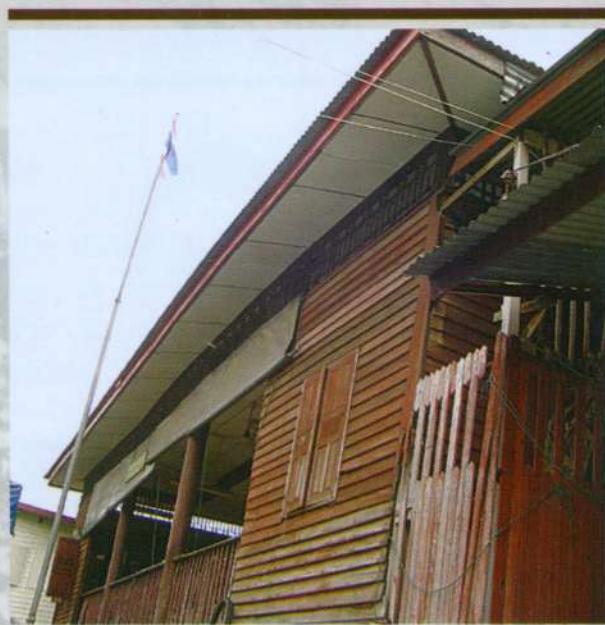
ສະພາບ້ານເຮືອນຂອງໜຸ່ງບ້ານ
ປຸງກັກສ້າງຕ້ວຍໄມ້ທັ້ງຫລັງ ທີ່ອູ້ມີຄລອງ
ຈະມີບັນໄດ້ທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງ ສ່ວນທີ່ອູ້ມີບັນກັກ
ລຶກເຂົາມາຈະເປັນເຮືອນໃຫ້ຖຸນສູນ ເນື່ອງຈາກ
ທ່ານ້າເດືອນ 12 ນ້າຈະທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງ ມີມຸນ
ທ່ານ້າຈະເປັນພື້ນຕິນເປັນຂຶ້ນ ໃຊ້ປະໄຍ່ນທັ້ງ
ເກີບຂອງ ເປັນເລົາເປັດເລົາໄກ້ ລາຍກອບ
ຄຣວມເຮືອສຳບັນໄວ້ເປັນພາຫະ ແລະ ດ້າ
ຫຍາຈົດຜູ້ໄວ້ຕາມ
ທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງ ບາງ
ຄຣອບຄຣວຈະມີ
ເຮືອບເກີບໄວ້ໄດ້
ຖຸນບ້ານ ເພື່ອໃຊ້
ເປັນເຮົາພາຍເລີນ
ໃນທ່ານ້າທ່ວມ
ທ່ານ້າຂອງໜຸ່ງບ້ານ
ມີ 2 ທ່າ ໃນຄລອງ
ບາງລວງທຽບ
ຂໍ້ມູນວັດທະນີຂໍ້ມູນ
ທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງ
ແລະທ່ານ້າສະພານ
ຍາວ ອູ້ດ້ານທີ່
ເກີດຂອງໜຸ່ງບ້ານ
ທ່ານ້າທັ້ງ 2 ແກ່ງນີ້

ชาຍ ຈອນສຸຂ

ເປັນທັ້ງທ່າຈົດເຮືອໃຊ້ໃນການຄນາຄນ
ຂັນສັງລຶງຂອງ ເປັນທີ່ອານັ້ນ ເປັນທີ່ຊັກຝ້າ
ໃນຍຸດນັ້ນ ນ້ຳສະວັດໄສແຈ່ວ ຍານົມ້າເຂັ້ນ
ເຕີມຝຶ່ງຈະມອງເຫັນຝູ່ປົກລາໄດ້ຜົວນ້ຳ ເປັນ
ຝູ່ປົກລາເຂົາ ຝູ່ປົກລາສ້ອຍ ວ່າຍ້າເປັນຝູ່າ
ແລະມີທັ້ງປົກກະທຸງເຫວົ້າ ລູກປົກລາເສື່ອດອ
ວ່າຍພື້ນ້າໄສແມ່ລັງຈັບກິນເປັນອາຫາ

ການຄນາຄນໃນຍຸດນັ້ນ ສ່ວນມາກ
ຈະໃຊ້ທ່ານ້າມີເຮືອຈັງໄປທ່າເຕີນໄປປາກ
ຄລອງທລາດແລະເຈົ້າຢູ່ພາກນີ້ ມີເຮືອຈັງ
ແຈ້ວຂໍ້ມູນພາກຮ່າງທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງ
ໄປທ່າປາກຄລອງທລາດ ສ່ວນໃນຄລອງບາງ
ລວງ ກົມເຮືອແຈ້ວຂໍ້ມູນພາກທັ້ງໆ ທັ້ງທ່ານ້າມັລີຍືດ
ໄປວັດທະນີ ແລະທ່ານ້າສະພານທັນຈັນທີ່
ວັດກໍລາຍືນໄປວັດທ່າຍທລາດ ສ່ວນທາງບກ
ມີທ່ານ້າຫຼຸກຫລັງເທົ່ານັ້ນທີ່ຕະເກີດ
ຂອງໜຸ່ງບ້ານມີສະພານຂໍ້ມູນຄລອງໄວງສີຫລັງ
ວັດກໍລາຍືນ ຕ້ອງເດີນຜ່ານຫລັງວັດກໍລາຍືນ
ຜ່ານໂກຕັ້ງເກີບຄພແລະເມື່ອຍເພັດປົກໄປ
ສະພານພຸຖອແລະໄປທ່າເຮົວວັດກໍລາຍືນ ໃນ
ໜຸ່ງບ້ານມີຍ້ອຍໃໝ່ຜ່ານກລາງໜຸ່ງບ້ານຈາກ
ສະພານຄລອງໄວງສີເຖິງທ້າຍໜຸ່ງບ້ານ ເຮັດ
ວ່າໃນຕຽບ ຂອຍນີ້ກ່າວງປະມານ 1 ເມຕຣ
ຄຣິງ ຢາວປະມານ 300 ເມຕຣ ມີຍ້ອຍ
ແຍກລົງທ່ານ້າ 2 ແກ່ງ ແລະ ມີຍ້ອຍເລັກໆ
ເຂົາຕາມບ້ານເຮືອນຕ່າງໆ ບ້ານເຮືອນ ແລະ
ຄຣອບຄຣວໃນໜຸ່ງບ້ານບາງລວງ ສ່ວນນັ້ນ
ໄນມີນ້າປະປາ ຕ້ອງອາຄັຍໃຫ້ນ້າກລອງ
ທັ້ງອານ ແລະ ຂັກເລື້ອັ້ກ ສ່ວນນັ້ນກິນໃຫ້ຮອງ
ນ້ຳພົນໄສຕຸ່ມໄຫ້ພອກນິໄດ້ທັ້ງປີ

ບ້ານເກົ່າຢ່າງຖຸງຂ່າວ ອາຍຸກວ່າ 100 ປີ ສັງປັດຈຸບັນເຫຼືອອູ້ແກ່ລອງຫລັງ

สภาพของหมู่บ้านบางหลวง ก่อนปี พ.ศ.2500 ประมาณ 20 ปีเศษเริ่มจากทิศเหนือของหมู่บ้าน จากริมฝั่งคลองบางหลวงมุ่งคลองมีโรงสีหลังวัดกัลยาณ์ตรงข้ามมีสัญลักษณ์เป็นโรงสีข้าวนาตใหญ่ เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่เศษเนื้อที่หลังโรงสีมีซอยผ่านหมู่บ้านคันอิกประมาณ 4 ไร่เศษ เป็นห้องพักคนงานและที่เท็งแกลบ เครื่องจaggerของโรงสีเป็นเครื่องจaggerไอน้ำใช้พลังเปลือกข้าวที่สี เป็นเชื้อเพลิงเวลาเดินเครื่องสั่นสะเทือนทั้งหมู่บ้าน เชื้อเพลิงที่เป็นเปลือกข้าว เมื่อไหม้แล้วจะเป็นถ้าสีดำ (เรียกว่าแกลบ) ออกจากปล่องไฟปลิวว่อนทั่วหมู่บ้านเช่นกัน

ถัดลงมาจากโรงสีแนวริมคลองตามลำดับเป็นบ้านสกุลข้างสว่าง มีท่า�้ายวะลงคลองหน้าบ้าน ส่วนหลังบ้านเป็นบ้านสกุลมูลพันธ์ ทำบ้านแบบปะนีขายสูงติดกับท่า�้ายวะพานยาวบ้านสกุลเสน่ห์สิค มีเรือสำราญขนาดใหญ่ ใช้เป็นพาหนะช้อกล้ายหักมุขจากบ้านบนบานงข้างซ้าย มาบ่ำให้ลุบแล้วขายสูงตลาดทำเตียนทุกวัน บ้านพระยา 2 พื้นห้องคนพื้นอย่างดีราวกอกพระยาราษฎร์ (บุญมากปั้นยารชุน) คนน้องคือ พระยาบีชานุสาสน์ (เลวินปั้นยารชุน) และมีสวนผลไม้เนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ อุดมลั่งบ้าน จากแนวซอย

หมู่บ้านไปจนถึงคลองข้มบูด มีบ้านพ.อ.พระยาประลิทธ์สังค河流 (ใหญ่ เกตุทัต) จบข้างจากเยรมัน ลาออกจากราชการเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นบ้าน 2 ชั้นลิ透สูงโบริเพดานสูงหลังคาปูด้วยกระเบื้องว่าว ฝ้าบ้านเป็นไม้แผ่นใหญ่เข้าลิ้น มีห้องใต้ดิน หัวบ้านทางริมคลองมีมุ่งแปดเหลี่ยมติดกับตัวบ้าน

ต่อมาเป็นบ้านสกุลทองคำวงศ์ในอดีตบ้านมีคินเจนทำโรงเต้าเจี้ยวขายสูง และหลังบ้านติดกับซอยกลาง มีเรือนยาวเป็นร้านขายของชำเล็กๆน้อยๆ และมีน้ำมะเนิดคือ น้ำหวานอัดลมขายเป็นขาดคอคอตมีลูกแก้วและยางรองอ่าย เมื่อจะกินต้องใช้มีกระทุบลูกแก้วให้หลุด จึงrinกินน้ำในขาวได้ ราชาแพงล้านสกุลคือขวดละ 5 ลataang ค. เลี้ยดายที่จำชี้ห้อมได้ แต่ลชาติจะเป็นคล้ายน้ำสไปรท์ สมัยนั้น ลataang ค. 1 ลataang ค. เป็นเหรียญกลมมีรูตรงกลาง ทำด้วยโลหะ ไม่ทราบ สีคล้ายทองแดง เมื่อขึ้นของลุงม่านเจ้าของร้านจะต้องนำเหรียญไปติดกับแม่เหล็กถ้าติดแลงดงว่าไม่ปลอมถ้าไม่ติดเป็นเหรียญปลอมໃใช้ไม่ได้มีบุหรี่ตราษ่อง 1 ช่อง มี 10 นาน ราคาดองละ 10 ลataang ค. ที่ซอยลงท่าน้ำหน้ากุฎិด้านขามีอีกบ้านสกุลหรีแสลงเมฆ และมีบ้านริมคลองปลายละพานเป็นบ้านชุม

กันกราชา ด้านข่ายของท่าน้ำเป็นโรงคราม โรงย้อมผ้าติดด้วยครามให้เป็นสีน้ำเงินขายขากา บ้านของสกุลนานะจิตต์ อาชีพค้าไม้ชุงและรับรายการทารคือ พ.ต. หลวงโพบูลย์ยนทร์กิจบ้านสกุลยิดเชิงค์ ส่วนหลังที่ติดกับซอยกลางเป็นบ้านของนายทองอยู่ หัวมีลากล ซึ่งสอนอัลกรุานแก่บุตรหลานในหมู่บ้าน ในคลองมีเรือนแพ 1 หลังเจ้าของชื่อสุงหมัด เด็กๆ ชอบว่ายน้ำไปเก็บแพเล่นอยู่เสมอ และบ้านทรงมุ่งคลองเป็นบ้านสกุลสุดจรรยา

บ้านใต้ถุนสูงที่ยังเหลืออยู่ในชุมชนกุฎិขາវា

เลี้ยวซ้ายเข้ามาในคลองริมน้ำเป็นบ้านลุ่งใหญ่ หัวมูลาก อดิททารเรือ มีเรือบทให้เข้าพำยเส้นทางลำบ้านเข้าของสกุล ศากิร 2 หลัง มีบันไดท่าน้ำอยู่ระหว่างกลางบ้านหลังสมัคร.....(ไม่ทราบรายที่นาม) และบ้านขุนจันทร...(ไม่ทราบรายที่นาม) ตัดไปเป็นบ้านสกุลสีบตรีสกุลค้ายากลวยหักมุข และบ้านเรือนไทยขนาดใหญ่มีสวนกระห่อนของสกุลวงศ์โรจนะ ภรรยาเจ้าของสวนแวนดา ชาวบ้านเรียกบ้านคุณนายสีดา ทรงมุนคลองชนมนุษย์เป็นบ้านคุณนายชาและญา

เห็นอื้นมาจากการแนวบ้านดังกล่าว มีชอยเล็กๆคัน ซ้ายมือเป็นซอยกลางขวา มือเป็นบ้านสวนของขุนอ่อง....(ไม่ทราบรายที่นาม) ติดกันเป็นบ้านลุงถึก บ้านมีนอกชานขนาดใหญ่ของสกุลพุกภิญโญ และสินสอน ติดกันเป็นบ้านละแลงและจอนสุบ ต่อจากนั้นเป็นที่ว่างของมัลยิด ไปจนถึงคลองชนมนุษย์ หน้าบ้านแวดดังกล่าวมีชอยเล็กๆ ไปออกข้างมัลยิด เห็นอื้นมา มีบ้านอีก 1 แห่ง ติดกับลานและข้างมัลยิดติดกับซอยกลางเป็นบ้านของสกุลสีทธกุล และบ้านสกุลโอลสต ต่อมาทรงมุนมาลยิดเป็นบ้านลุงหมัด ผู้ดูแลมัลยิดสุดท้ายเป็นบ้านของนายสุด ข้างบ้านคุณนายสุด เป็นชอยเล็กๆมุม ชอยเป็นหอกลอง ติดกับหอกลองเป็นบ้านลุงสีบ กันภัย เป็นผู้ดูแลสุสาน เลยไปมีคลองเล็กๆคัน เป็นบ้านลุงอึน โอลสต

หลังหอกลอง เป็นบ้านคุณนายบาง บ้านหั้งลูกพิทัย และบ้านลุงเชื่อม กะเต็ด เลยไปสุดคลองเล็กข้างสุสาน เป็นบ้านน้าผล เป็นครุส่วนอัลกรุอาน แกบุตรหวาน และมีอาชีพตกปลา

ส่วนของบ้านเรือนที่อยู่ด้านในของซอยกลางทางทิศเหนือ เริ่มตั้งแต่หลังโรงสีเป็นบ้านคุณนายchein มาตรา หลวงพิพิทาลัย (ทองใบ ไวยาทานท์) หมอยหลวงในรัชกาลที่ 6 บ้านของลุงหนี้ตันภัยนทร พนักงานกรมไปรษณีย์ เป็นครูตั้งวงกะเบีกรอบซึ่งมีบุตรหวานในหมู่บ้านเป็นลูกศิษย์ครบรอบวนอาวุธ เช่น กระปี ดาบคู่ ดาบโลห์ บัวหวาน พล่อง ไม้ลั้น อาวุธที่ใช้มี 2 แบบคือ

ท่านาสีพานຍາວຖົງຂາ

บ้านพี่เพิ่มแลดูขำ

บ้านที่มีเนื้อที่ถึงคลองชนมนุษย์ เป็นบ้านของพลเมืองทัพสกุต ในอดีตเคยเป็นบ้านมีลูกปารุจคุพอย 2 หลัง สกุป หลังใหญ่เป็นที่บรรจุพ่อท่านผู้หญิงม่วง สกุปเล็กบรรจุพ่อท่านผู้หญิงบุตร หั้งสองท่านเป็นมุสลิม และเป็นภริยาของท่านเจ้าพระยาอาทารบริรักษ์ ในรัชกาลที่ 5 ต้นคริสต์ศตวรรษ “ศิริสัมพันธ์”

สถาบันต่อลงมา ทรงสามแยกลงท่านาสีพานຍາວ เป็นบ้านลุงขำ และบ้านป้าลาย ต่อจากบ้านป้าลายเป็นบ้านของลุงถม น้อยอรุณ อดิททารเรือ และบ้านป้าพันแวงอยลังบ

ต่อมาก็ต่อว่างจากแนวซอยกลางไปจนถึงคลองชนมนุษย์ เมื่อที่ประมาน 4 ไร่เศษเป็นของนายอาทารและเป็นเรือนยาวยของสกุลแวงคำไปถึงบ้าน มุนกุโบร

เป็นบ้านคริยีนานาน ต่อจากบ้านคริยีนานเป็นห้องแถง 4 ห้องของมัลยิด

ในช่วงเวลาหนึ่ง เท่าที่จำความได้เด็กๆ มีที่ว่างเล่น ซึ่งนอกจากที่ลานและข้างๆ มัลยิดแล้ว ก็เล่นกันในกูบอร์หรือสุสาน อาคารมัลยิด ซึ่งเป็นทรงไทยก่ออิฐถือปูนทั้งหลังนั้น เราเห็นกันมาตั้งแต่เกิด รู้ว่าเป็นมัลยิด เป็นที่ลະหมาดและประกอบพิธีทางศาสนา ปีนป่ายกำแพง แก้วเล่นช่อนหากันเป็นปกติ จากความทรงจำครั้นนั้นจนถึงปัจจุบัน น่าเสียดาย ความเปลี่ยนแปลงจากการล่วงเวลาเป็นที่สุด

ต่อจากนี้ไปจะเล่าถึงความเป็นไปในหมู่บ้านเรื่องของมัลยิด และเรื่องราวของชุมชนกูบอร์ เป็นลำดับสุดท้าย

กูบอร์หรือสุสานเป็นที่ฝังศพประจำมัลยิดตั้งอยู่ด้านหน้าบ้านมัลยิดทางทิศตะวันออก (ชาวบ้านเรียกว่า หลังกูบอร์) ด้านหลังสุดของสุสาน มีคลองขนวนบูด เป็นตัวนาเล่าว่า แม้ค้านนมพายเรือนขายในคลอง มีลุงแก่ๆ เรียกชื่อและกินขนม แทนที่จะให้เงินกลับให้ข้มันชัน 1 กำมือแล้วเดินหายไป แม้ค้าโกรอนมาก หอบข้มันชันโยนทิ้งน้ำ และวันนั้นเมื่อกลับถึงบ้าน เก็บข้าวของก็เจอหงอกคำเหลืองอ่อน 1 ก้อน เป็นรูปแท่งข้มันชัน อันเป็นส่วนที่หอบทิ้งน้ำไปเมื่อหมดตอกเหลืออยู่จึงเกิดความเสียดายเป็นที่สุด วันรุ่งขึ้น จึงทำขามมากขึ้นกว่าเดิม พายเรือนมาจอดที่ลุงนั้นซึ่งขอนมเมื่อวานรอแล้วรออีก ก็ไม่เห็นลุงคนนั้น รอจนกระทั้งน้ำล้างแห้งของคลอง เรือออกไม่ได้ ต้องรอจนนาขึ้น ก็มีดีค้าขันม ใบเรือบุดเสียหมด จึงเป็นช่วงเรียกบานชื่อคลองว่า “คลองขนมบูด” ตั้งแต่บัดนั้น

ช่วงที่คลองเชื่อมกับปลายสุสานมีสภาพเป็นป่าขยะเล่นยามน้ำล้างชายเลนริมคลองจะเห็นปูปลาติน เต็มไปหมด ปูแสมก้ามแดง จะเดินออกจากริมเพื่อหาอาหาร ปลาตินจะใช้ครีบเดินໄกด้วยไปบนเลนเพื่อหาอาหารมากมาย บนต้องจะมีต้นไม้น้ำ เช่น ต้นจิกซึ่งออกดอกสีแดงสด ห้อยเป็นระยา ลูกจิกจะนำมาระล่น โดยใช้มือเดาที่ลูก แล้วนำมาผสมกับน้ำ จะเป็นพองคล้ายสบู่ มีต้น

ตีนเป็ด กอรำกำ กอห่วย กอเต้ารำบี ขึ้นเป็นแนวยาวตลอดฝั่งคลองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีต้นก้ามปู หรือ Jamie Juri ต้นใหญ่ต้นหนึ่งบนริมคลองลึกล้ำต้น เก็บลงมาในคลอง เด็กๆ ผู้ชายจะใช้เชือกผูกกับกิ่งแล้วโน่นโน้นตัวในนามน้ำเต็มคลองก็ปล่อยมือทิ้งตัวลงไปในน้ำเป็นที่สนุกสนาน และเมื่อยามน้ำลงมีแต่เลนก์ใหญ่แล้วทิ้งตัวลงไปในเลนสนุกมาก (ในสมัยนั้นโคลนเลนตามคลองยังบริสุทธิ์มากไม่มีเศษขยะตก วัสดุไม้ เพราะยังมีคนอยู่บ้านโคลนกิ่งไม้กลืนเหมือนไม่มีผืนคัน)

อยู่กันมาจนปี พ.ศ.2484 ลงครามโอลีกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากสังคม ซึ่งต้องเข้าร่วมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เกิดความขาดแคลนเครื่องอุปโภค เช่น เครื่องปุ่งห่ม ยาภัณฑ์โรค วัสดุก่อสร้าง สบู่ น้ำตาลทราย แต่ไม่ขาดแคลนอาหาร เพราะเมืองไทย ยังเป็นอุปถัมภ์ หุ้นบ้านบางหลวงเงย์ก์ไม่เดือดร้อนอะไร เพราะกุ้งปลาในคลองบางกอกใหญ่ยังมีอุดมสมบูรณ์

ช่วงหนึ่งเครื่องบินทั้งระเบิด ก่อความเสียหาย เริ่มทำให้คลองกับบ้านในชุมชนจัดทำที่บ้านกูบอร์ข้างกอกไไฟโดยขุดหลุ่ลงไปประมาณ 2 เมตร มีทางลง และใช้ไม้แผ่นหนาพร้อมกับลับด้วยดิน บรรจุคุณได้ประมาณ 20 คน เมื่อมีแจ้งอันตรายก็จะไปหลบกันอยู่ในกูบอร์ หลบตามมูลดินโคลคพ พร้อมกับมองดูไฟฉายส่องเครื่องบินสายไปมา บังครั้งส่องเห็นเครื่องบินเต็มลำปต.อ. (ปีนต่อสู้อากาศยาน) ก็จะระดมยิงขึ้นไปสักหนึ่งทีในเวลาลากาคนจะมีเครื่องบินข้าศึกมาโจมตี ทั้งระเบิดสถานีรือไฟหัวลำโพงบ้าง สถานีรือไฟบางกอกน้อยบ้าง ละพานพระราม 6 บ้าง ละพานพุทธฯ เองก์โคนหลายครั้งแต่ไม่โคนจังๆ ลังน้ำบ้าง ซึ่งผู้เล่าจะสนุกตามประสาเด็กคือเมื่อมีห่าวก็จะไปหลบในกูบอร์กระสุนปืนที่ยิงกันในเวลาลากาคนมีแสงสุก แดงเหมือนก้อนถ่านไฟ มองดูอย่างสนุกเลียงเครื่องบิน แสงไฟฉาย เสียงและกระสุนปืนนห้อฟ้า คือ การโจมตีทางอากาศ คืนที่จำได้ติดตามเป็นคืนเดือน

ต้นไม้ใหญ่ซึ่งมีจำนวนมากในกูบอร์

หายเสียงหวอดังขึ้น เข้าแอบในกูบอร์ เช่นเคย คราวนี้ได้ยินเสียงเครื่องบินดังต่ามหาก ไฟฉายเริ่มส่องคันหาเครื่องบิน แล้วดูว่าหนึ่งกิจจับได้ทำให้อึกหอยดังส่องประสารเป็นจุดเดียว เป็นเครื่องบิน

2 เครื่องยนต์สีขาวบินตามลำแม่น้ำเจ้าพระยา จากทางเมืองนนทบุรี ป.ต.อ ระดมยิงเหมือนล่ายไฟร้าพาดไปพาดมาในช่วงนั้นก็ได้ยินเสียงปืนดังสนั่นอย่างที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนจากแม่น้ำเจ้าพระยา กระสุนวิงเป็นสายสูตรเครื่องบินลำนั้น กระสุนหอยดังเดิมไป แต่กระสุนหอยดัง หายเข้าไปในตัวเครื่องบินเครื่องบินลำนั้นเลี้ยวไปทางขวาบินต่ำลงพร้อมกับเสียงเครื่องยนต์สำลักบินต่ำลง จนหายไปจากแสงไฟฉายและต่อมาก็มีเสียงระเบิดดังสนั่น จากนั้นก็เสียงเสียงไป จนเสียงหวอดปลอดภัยดังขึ้นรุ่งเข้าจึงได้ข่าวเครื่องบินถูกปืนเรือรบในแม่น้ำเจ้าพระยาหักของทัพเรือยิงตกไปตกที่สวนบางสะแก ตลาดพลู ผู้เล่าและประชาชนหลายหมื่นคนบุกไปดูกันแน่นัด ได้เห็นเจ้าหน้าที่เก็บขันส่วนเครื่องบินที่กระฉัดกระเฉย ตับໄต ใส่พุงของนักบินไปติดอยู่ท่ามยอดต้นมาก ตามต้นไม้ในสวน ต้องเก็บรวมใส่กระสอบแบบกอกอุ่นไป ปรากฏว่าเป็นเครื่องบินของอวรรคันดา

ป้ายฝังศพโบราณในกูบุรี

ไฟฉายเครื่องบินติดตั้งทั่วกรุงเทพ ทิวทั่วเรียนใหญ่ก็มี 1 ดวง เวลาหนึ่งเรียนใหญ่เป็นวงเรียนลามาแหง่ากลมๆ มีขอบลามาเป็นคอนกรีตโดยรอบ เป็นวงเรียนโล่งๆ ยังไม่มีพระบรรมราชนุสາรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีถนนประชาอธิปัตยกรรมทางพุทธฯ ถึงวงเรียนเล็ก ก่อนหนึ่งเรียนเล็กเป็นวงเรียนคอนกรีตขนาดเล็ก มีหอน้ำพิการอยู่ตรงกลางมีทางแยกที่วงเรียนเพียง 3 สายคือ ถนนจากสะพานพุทธฯ ถนนไปวงเรียนใหญ่ ถนนไปคลองลาม ถนนจากวงเรียนเล็กไปวงเรียนใหญ่ เป็นถนนลาดยางสองข้างถนนเป็นคูน้ำ ด้านขามีมีบ้านบ้างไปจนถึงแยกบ้านแยก ซึ่งมีถนนอิสระภาพไปจรัญพารค์ ด้านขามีส่วนด้านตรงข้ามยังไม่มีถนน เป็นส่วนทึ่งหมัดแยกบ้านแยกจึงเป็นเพียงสามแยกถนนตรงไปถึงวงเรียนใหญ่มีบ้านอยู่บ้าง

ถนนแยกจากวงเรียนใหญ่ เท่าที่จำได้มีเพียงถนนอินทรพิทักษ์ แยกไปบางยี่เรือ สะพานเนวงานเจียรยังไม่มีถนนอินทรพิทักษ์เลี้ยวซ้ายเข้าถนนเหตุให้ไปตลาดพหล สวนถนนจากวงเรียนใหญ่ ตรงไปดาวคนองยังไม่มี ด้านนั้นมีบ้านอยู่เต็ม

เวลาหนึ่งด้วยความหลากหลายในใหญ่ฝังใต้(อำเภอราษฎรคุห)ตั้งอยู่ที่วัดรายคุห์ เป็นเรือนไม้ 2 ชั้น อยู่ริมน้ำผู้คนในหมู่บ้านบางหลวง จะไปอ่านบทอุดต้องไปโดยเรือจ้าง แจ การแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งเข้าเรียนแจ้งทหารกองเงิน การเข้าเกณฑ์ทหาร

จึงเป็นเรื่องยุ่งยากมิให้การของชาวบ้านบางหลวง แม้กระนั้นการตั้งนามสกุลก็แล้วแต่อำเภอจะตั้งให้ เช่น สกุลจนสุขของผู้ล่าก์เกิดจากการรวมชื่อของปู่ทวดและย่าทวดปู่ทวดซึ่งตอนนี้ยังคงมีอยู่ที่บ้านนี้ ทำนั้นก็ตั้งให้เป็นชื่อสุข ทำนั้นก็ตั้งให้เป็นชื่อสุข

พ.ศ. 2488

ลงความลงบนหมู่บ้าน

เด็กๆเริ่มโตเป็นหมู่สาว เริ่มต้องการที่อยู่อาศัย และมีอาชีพหารรายได้เลี้ยงชีวิตการประกอบอาชีพดังเดิมเริ่มไม่พอเพียงที่ทำนา ทำสวนก็ไม่มีเงินออกจากหมู่บ้านไปทางงานทำภายนอกก็ทำได้เพียงอาชีพใช้แรงงาน เนื่องจากไม่มีวิชาสามัญซึ่งในขณะนั้น มีที่บุน ม.6 เพียง 2-3 คนบุน ม.8 เพียง 1 คนทำงานเป็นนายสิบห้ารับบ้าง ข้าราชการพลเรือนบ้าง ในส่วนของงานหัตถกรรมประจำหมู่บ้านซึ่งมีอยู่ประเภทหนึ่งชาวบ้านทำกันเกือบทั้งหมู่บ้านเสียดายที่ต้องล้มลายไปกับกาลเวลาและความเจริญทางเทคโนโลยีบุคคลใหม่ ลึกลับนักในการทำฟุ่มทอผ้า

อุปกรณ์ทำฟุ่มทอผ้า เช่น ม้าน้ำผูกฟุ่ม,ไม้คุ่ม,ไม้ไผ่,เชือก โดยผู้ชายทำอุปกรณ์เริ่มจากไม้คุ่ม ซึ่งมีลักษณะคล้ายต้นหวายมีหัวแข็งเนื้อในอ่อน นำมาจักตอกแล้วซักกับใบมีดปอกแห่นไม้ซักปำด เอาเนื้ออ่อนออกให้เหลือแต่ผิว ซึ่งครั้งแรกนี้เรียกว่าซักขี้แท้แล้วจักผ่าซักให้ได้ขนาดตามต้องการ ซักปำดเอาเนื้ออ่อนออกอีกครั้งหนึ่งให้ได้ความหนาที่ต้องการเรียกว่าซักขี้อ่อนแล้วตั้งใบมีด 2 ในบันแห่นไม้ ประกบคมเข้าหากันให้เหลือช่องกลางตามกำหนด แล้วนำเส้นคุ่มสอดตรงกลาง ซักปำดปีกเส้นคุ่มออกทั้ง 2 ข้าง จะได้เส้นคุ่มที่มีความกว้างตามต้องการ จากนั้นใช้มีดบูดลบเหลี่ยมด้วยมือเป็นอันเสร็จไม้คุ่มแล้วดัดเป็นกำๆ

ฝ่ายหญิง ผู้หญิงทุกทำม้าน้ำผูกฟุ่มให้เป็นไม้ท่อนแบนกว้างประมาณ 8 นิ้ว

หนาประมาณ 3 นิ้ว ยาวประมาณ 2 เมตร หัวท้ายมีเสาสูงประมาณ 1 ฟุต เจาะรูที่เสา ด้านละ 2 รู สำหรับร้อยไม้ไผ่ขนาด 1 เซนติเมตร 2 เส้นคุ่มทั้ง 2 รู กว้างประมาณ 1 ศิบ พร้อมกับไม้ไผ่ กระสอบไผ่ แล้วใช้ลิ้มหรือก้านไม้ไผ่ทั้งคู่ไว้กับเสาให้ตึงจากนั้นนำไม้คุ่มที่ทำเสร็จแล้วดึงกล่าวมาหักกับเหล็กแบบตามขนาดแล้วจึงเริ่มต้นจากการร้อยเชือกรัดแผ่นไม้ไผ่ขนาด 1 เซนติเมตรอันเป็นการเริ่มผูกหัวฟุ่ม จากนั้นจึงใช้ไม้คุ่มผูกที่เหล็กในแบบดังกล่าวไม้คุ่ม 1 แผ่น ร้อยเชือกรัด แล้วใช้ไม้กระสอบให้แน่นทำอย่างนี้เรื่อยไป จนยาวยตามต้องการเชือกรัดจะเป็นหมวดหัวแมลงวัน ผู้ใดมีฝีมือประณีต หัวแมลงวันจะเป็นแนวตรงสวยงามได้ค่าแรงดี ผู้ใดฝีมือด้อยหัวแมลงวันจะคดไปคดมาค่าแรงจะได้ลดลงไป

การผูกฟุ่ม เมื่อได้ความยาวตามต้องการแล้วจะปิดท้ายฟุ่มด้วยการผูกไม้ไผ่เชือกกับการขันตันแล้วดัดออกจากเส้าตัดหัวท้ายของก้านให้พอดีเป็นอันเสร็จ 1 อัน เรียกว่า หัว ใช้เวลาผูกประมาณ 1 หัว ต่อ 1 วันค่าแรงประมาณ 2.50 บาท แม่บ้านจะใช้เวลาว่างจากงานบ้านดูแลเด็กและคนรำนั้นผูกจนเสร็จเป็นการทำให้แต่ละบ้านมีรายได้เสริม

ส่วนผู้ชายจะทำทั้งวันค่าแรงคิดเป็นมัดๆ รึมจากผ่าซักไม้คุ่ม ได้มัดละ 50 สตางค์ ซักขี้แท้กับมัดละ 1 บาทซักขี้อ่อน มัดละ 150 บาท และเหลาลับเหลี่ยมมัดละ 250 บาท เลี้ยงรายได้งานง่ายๆ จะได้วันละประมาณ 3 บาท งานยากจะได้วันละ 5 บาท ฟุ่มทอผ้านี้ พ่อค้าคนจีนจะมาจ้างทำและรับซื้อถึงบ้านเป็นชนิดพันหยาบบ้าง พันละเอี่ยดบ้าง บางครั้งต้องการด่วนก็ให้ทุนล่วงหน้า มีบางบ้านที่ทำสิ่งโรงงานทอผ้าที่ละพานเหลืออีกด้วย ตนเองจะได้ราคาดีกว่าขายที่บ้านจนถึงประมาณปี พ.ศ.2500 มีโรงงานทอผ้าทันสมัยฟุ่มทอผ้าไม้คุ่มก็หมดความต้องการโรงงานทอผ้าใช้ฟุ่มที่ทำจากโลหะหัวหัวทัดกรรมพื้นบ้านในการทำฟุ่มทอผ้าของหมู่บ้านบางหลวงก็สูญหายไปดับแห่นนั้น

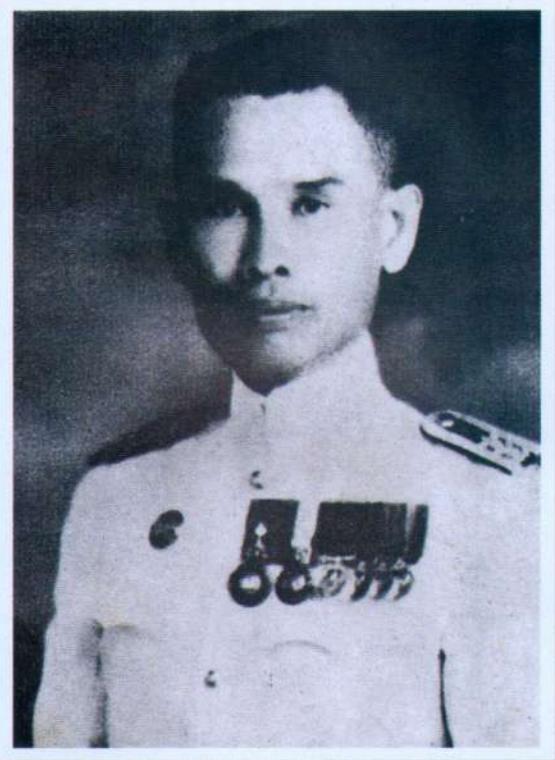

ขุนพิทักษ์บุรี นายอำเภออนบุรีคนที่ 8

ขุนพิทักษ์บุรี

ขุนพิทักษ์บุรี มีนามเดิมว่า เลี้ยม พิศพันธุ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 กันยายน พุทธศักราช 2430 ที่ตำบลนางสะแก อำเภอ บุคคล จังหวัดอ่อนบุรี เป็นบุตรคนที่ 6 ของนายพัน นางขาว พิศพันธุ์ ขณะอายุ 7 ปี สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรประถมศึกษา 2 ต่อมาทำการอุปสมบท ณ วัดอินทราราม (วัดใต้) ตำบลบางยี่เรือ จังหวัดอ่อนบุรี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2451 และเริ่มเข้ารับราชการในตำแหน่งเล่มียน กรมมหาดไทยกรุงเทพมหานครไทย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2452 ต่อมาได้สมรสกับนางสาวบุญญา ทองสว่าง ที่บ้านริมคลองสำเภา ชื่นเป็นบ้านสวน มีเนื้อที่กว้างใหญ่ ปลูกทุเรียนและมะคุด มีบุตรอิด้า รวม 8 คน ปัจจุบันลูกหลาน ของท่านยังอยู่ในบริเวณบ้านหลังนี้ซึ่งได้รับการดูแลปรับสภาพจากล้วนผลไม้ เป็นที่อยู่อาศัยที่สวยงาม ร่มรื่น ปลูก บ้านหลังใหม่แทนบ้านทรงไทยที่มีอายุ

นับร้อยปี ซึ่งชำรุด ทรุดโทรมมากเกิน กว่าจะซ่อมแซมดูแล รักษาให้อยู่ในสภาพ เดิมได้แต่ได้พยายาม อนุรักษ์แบบบ้านเดิม ไว้ให้มากที่สุด ท่านขุน รับราชการที่กรม มหาดไทยได้ไม่นาน ก็ได้รับการแต่งตั้ง เป็นปลัดอำเภอบาง ขุนเทียนในปีเดียว กันนั้น จากนั้นในปี พ.ศ. 2459 ได้ดำรง ตำแหน่งปลัดอำเภอ บางยี่เรือ ปีพ.ศ. 2478 ได้เลื่อนเป็น ข้าราชการพลเรือน ชั้นตรี และในปี พ.ศ. 2480 ได้เลื่อนชั้นเป็น ข้าราชการพลเรือน ชั้นโท ดำรงตำแหน่ง

ขุนพิทักษ์บุรี

นายอำเภอบางแพด ปฏิบัติ ราชการอยู่ได้ไม่นาน ก็ ย้ายไปดำรงตำแหน่งนาย อำเภอบางขุนเทียนในปี เดียวกัน และในปี พ.ศ. 2482 ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่ง นายอำเภออนบุรี เป็นนายอำเภอคนที่ 8 ท่าน ขุนฯได้รับพระราชทาน สัญญาบัตรเป็น “ขุนพิทักษ์ บุรี” เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2465

ขุนพิทักษ์บุรีเป็น คนมีความซื่อสัตย์ ขยัน หมั่นเพียร มีคุณธรรม จึง ทำให้ท่านมีความเจริญก้าว หน้าในชีวิตราชการของ ท่าน เมื่อครั้งที่ทางราชการ มีการตัดถนนทางผ่านอนบุรี ไปดาวคนอง และมีสาย

แยกไปยังตำบลท่าพระ ขณะนั้นเป็นเวลา ที่ขุนพิทักษ์บุรีรับราชการเป็นนายอำเภอ อนบุรีแล้วทางผู้ว่าราชการจังหวัดอ่อนบุรี จะทำถนนรายนั้นโดยขยายทางเดินเก่า ต่อจากถนนสายไปท่าพระแยกเข้าตำบล ตลาดพลู จากการที่ท่านขุนฯเป็นคนท้อง ที่มีญาติพี่น้องและคนรู้จักมักคุยอยู่ที่ไป ท่านจึงขอร้องให้เจ้าของที่ดินที่ถูก ตัดทำ ถนนยกที่ดินให้หลังแบบให้เปล่า หรือ หากจะต้องเสียค่ารื้อถอนบ้านก็ให้แนวยังที่ ลุดจัง ทำให้การลรร้างถนนเป็นไปได้ด้วยดี

ขุนพิทักษ์บุรีมีอุปภาพดีมากตลอด มีความยั่งหมั่นเพียรต่อหน้าที่การงาน มีความอุตสาหะสร้างฐานะของตนเอง และครอบครัวตามสมควรได้ถึงแก่กรรม ด้วยโรคหัวใจวายเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2514 รวมอายุได้ 84 ปี

นางชະลอักษณ์ เพชรเทศ
(บุตรสาวคนเล็ก ปัจจุบันอายุ 76 ปี) ผู้เล่า

ขุนพิทักษ์บุรี และภรรยา ที่บ้านสวนริมคลองสำเภา

ศาลเจ้ากูฎีจีน

บุณยนิรย์ สิมະເສດີຍ

อนบุรี เป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีผู้คนเชื้อสายจีนอยู่มาก มีสถาปัตยกรรมแบบจีนอยู่ในทุกๆ หลังคา ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน วัด หรือศาลา ล้วนแต่เป็นแบบจีนแท้ๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผสมผสานกับภูมิประเทศที่มีความหลากหลาย เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาจีน ทำให้เมืองนี้เป็นแหล่งอารยธรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ บุณยนิรย์ สิมະເສດີຍ ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น英雄แห่งเมืองอนบุรี ได้สนับสนุนให้ชาวจีนในเมืองรักษาภูมิปัญญาและอนุรักษ์สถาปัตยกรรมจีนไว้ให้คงอยู่ จนเป็นที่รู้จักกันในนามของ “อนบุรีจีน” ที่มีชื่อเสียงโด่งดังระดับประเทศ

เป็นคณะกรรมการคนหนึ่งในจำนวน 7 คน ด้วย

กระบวนการสร้างและหล่อรั้งกินเวลาหลายปีกว่าจะสำเร็จ รวมทั้งการสร้างหอระฆังเงินเทินเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในเมือง หอระฆังเงินที่มีความงามอลังการ ตั้งตระหง่านอยู่ใจกลางเมือง ดึงดูดผู้คนให้เดินทางมาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง บุณยนิรย์ ได้รับการยกย่องว่าเป็น英雄แห่งเมืองอนบุรี ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เมืองนี้เป็นที่รู้จักและน่าสนใจในระดับชาติและต่างประเทศ

บุณยนิรย์ สิมະເສດີຍ

หล่อรั้งใหญ่ที่วัดกัลยาณมิตร กระบวนการงานออกแบบยุ่งยาก ต้องอาศัยฝีมือเชี่ยวชาญ หม่อมนันจิง จึงได้รับการยกย่องว่าเป็น英雄แห่งเมือง หอระฆังเงินที่มีความงามอลังการ ตั้งตระหง่านอยู่ใจกลางเมือง ดึงดูดผู้คนให้เดินทางมาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง บุณยนิรย์ ได้รับการยกย่องว่าเป็น英雄แห่งเมืองอนบุรี ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เมืองนี้เป็นที่รู้จักและน่าสนใจในระดับชาติและต่างประเทศ

ศาลเจ้าเกียนอันเกง

เมื่อขึ้นไปบนยอดดีบุรพบุรุษของผู้เล่าได้เดินทางมาจากการท่องเที่ยวและมาพิสูจน์ว่า สถาปัตยกรรมจีนที่มีอยู่ในเมืองนี้ ล้วนแต่เป็นแบบจีนแท้ๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผสมผสานกับภูมิประเทศที่มีความหลากหลาย เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาจีน ทำให้เมืองนี้เป็นแหล่งอารยธรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ บุณยนิรย์ สิมະເສດີຍ ผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น英雄แห่งเมืองอนบุรี ได้สนับสนุนให้ชาวจีนในเมืองรักษาภูมิปัญญาและอนุรักษ์สถาปัตยกรรมจีนไว้ให้คงอยู่ จนเป็นที่รู้จักกันในนามของ “อนบุรีจีน” ที่มีชื่อเสียงโด่งดังระดับประเทศ

รักกาลสมเด็จพระไชยราชาอิราช เพราะฉะนั้นเมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีตั้งตนบุรีเป็นราชธานี ได้รวบรวมผู้คนที่แท้สานกรเจัดกรเจ้ายให้มายู่ที่กรุงธนบุรี จึงโปรดให้พากเจนข้าพระนครครืออยุธยา มาตั้งบ้านเรือนอยู่เหนือคลองกุฎีจีนตรงที่วัดกัลยาณมิตร..."

และจากสารสนเทศเดียวกันนี้เองที่เป็นคำอธิบายของคำว่า “กุฎีจีน” ที่หมายความสัยว่าหมายถึงสถานที่ใดที่ไม่ไปสักทางตារุสถิงเรียกว่ากุฎีจีน เพราะที่แท้จริงแล้วกุฎีจีนคือตัวศาลเจ้าเกียน อันเก็บ ศาลเจ้าที่ในอดีตมีภิกษุจีนทำนักอยู่และพื้นที่บริเวณนี้หันหน้าทิศบูรพา ที่ตั้งของวัดกัลยาณมิตรไปปัจจุบันบริเวณใบสักทางตារุสัตน์ เป็นพื้นที่ที่เรียกว่า

คืออีกหนึ่งของความภาคภูมิใจของผู้เล่าที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ “สินะເສດຍ” ตระกูลหนึ่งที่เป็นผู้ลั่ว้างและเป็นผู้จัดการปกครองศาลเจ้าแห่งนี้สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน

เมื่อยังกลับไปในวัยเด็กพื้นที่ที่อยู่อาศัยริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณนี้ มีความสงบสุข ร่มเย็น น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบ้างว่าปัจจุบันนี้มากเวลาเที่ย้น้ำลงเด็กๆ ยังเดินไปลุยน้ำ ข้อนปลาเสือปลาช่อน หรือปลากริม ที่เด็กสมัยนั้นคงจะไม่รู้จักแล้ว ส่วนการลัญจูไปมา มีเพียงทางเรือที่ขึ้นฟากจากวัดกัลยาณมิตรไปยังท่าปากคลองตลาด และที่น่าตื่นเต้นสนุกสนาน อีกเรื่องหนึ่งคือสะพานพระพุทธยอดฟ้าจะเปิดเมื่อเรือรับแล่นเข้ามายัง

ภาพหารบาลหรือเมืองซึ่งที่ประทุมน้ำใหญ่ของศาลเจ้า

ได้เหมือนเดิม ส่วนการเดินทางทางรถยนต์นั้นต้องไปเริ่มต้นกันที่ ตลาดนกกระজอก ใกล้ๆ กับโรงเรียนช่างตาครุ้สคอนแวนท์ ถนนหนทางที่จะมารับกัลยาณมิตรมีเพียงแค่ทางเดิน รถเข้าไม่ถึงทางเดินที่กล่าวถึงก็คือสะพานไม้ ยาวจากตลาดผ่านโรงเรียนแสงอรุณ มาจนถึงวัดกัลยาณมิตร เวลาถึงเทศบาลtruthyinผู้คนที่จะมากราบไหว้หลวงพ่อโตก็จะมาทางเรือเป็นหลัก โดยขึ้นจากท่าปากคลองตลาด และท่าราชวงศ์ ส่วนคนที่มาทางรถก็จะเดินมาตามสะพานไม้ เสียงเท้าที่กระแทกกับสะพานไม่รวมทั้งเสียงผู้คนที่พูดคุยกันจะดังตลอดทั้งคืน แต่ปัจจุบันมีถนนเข้ามาถึงบริเวณนี้แล้ว

ผู้เขียนเริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนแสงอรุณ โรงเรียนคาಥอลิค ที่อยู่ในชุมชนแห่งนี้ และที่โรงเรียนนี้เองที่ทำให้พากเจนหลายท่านในชุมชนของเขตตอนบูรีที่ต่าง ศาสนาได้มาร่วมกันเพื่ออนบາงคณอยู่ในมลพิດบางหลวง หรือกุฎีขาว และก็มีเพื่อนอีกหลายๆ คนที่อยู่

องค์เจ้าแม่กวนอิมปางสามอิ แกะสลักจากไม้หอม ปิดทองทั้งองค์

“บ้านกุฎีจีน” และหลักฐานที่อ้างอิงได้อีกทางหนึ่งก็คือ ในงานฉลองหอพระธรรมมนณเที่ยงเหลิงพระเกียรติที่วัดกัลยาณมิตร ให้มีพระบรมราชนิพัทธ์มาบันทุรสรุเจ้ายู่กันให้ประกาศแก่พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าูละอองอุลิพระบาท ผู้ใหญ่ผู้น้อยให้ทราบทั่วทั่วว่า “เดินที่วัดกัลยาณมิตรนี้เป็นบ้านกุฎีจีน” คำว่า “กุฎีจีน” จึงยังคงอยู่กับเขตตอนบูรีมาตราบจนทุกวันนี้

ส่วนตัวกุฎีจีนหรือศาลเจ้าเกียน อันเก็บในปัจจุบัน ผู้ที่มากราบไหว้บูชา ด้วยความศรัทธาในองค์เจ้าแม่กวนอิม นักจากจะได้สัมผัสถกับความสงบเบร์เย็น แห่งพระบรมมีเนตรตาแล้ว ยังจะได้พบความงดงามของศิลปะอันทรงคุณค่าและความสงบแห่งพุทธสถานที่จะหาบได้ยากในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน และนี่

กอบกัพเรือบริเวณพระราชวังเดิม หรือแล่นออกไปยังปากน้ำพอได้ยินเสียงหวัดเรือรับ เด็กๆ ก็จะรีบวิ่งไปที่ริมแม่น้ำเพื่อถูเรือรับแล้วก็ถูสะพานพระพุทธยอดฟ้าเปิดยกขึ้นและปิดลงมาเพื่อให้รถแล่น

บุคคลที่ร่วมสร้างหอระฆังในอดีต

บริเวณโบสถ์ซางดาครุ้ล ถึงแม้ว่าต่างคนจะต่างศาสนานั้นพุทธ คริสต์ อิสลาม แต่พวกเราจะรักใคร่ป้องดองตนนิสัยกัน

หอระฆังใบใหญ่วัดกัลยาณมิตร ชิงลรังแต่ครั้งในอดีต

ไม่เคยมีเรื่องของศาสนาแบบกัน แต่เรากลับไปมาหาสู่กันไม่ว่าจะเป็นการถานการบ้านหรือทำรายงาน หรือไปวิ่งเล่นสนุกสนานกัน ก็ทำให้เราได้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีรวมทั้งพิธีกรรมทางศาสนาของกันและกันไปโดยปริยาย และด้วยความรักใคร่ป้องดองของคนต่างศาสนานี่เองทำให้หลาภลูกบ้านการศึกษา และผู้สอนใจในศิลปวัฒนธรรมให้ความสนใจและอยาจจะศึกษาริเวณนี้จึงเป็นจุดสำคัญของเขตอนุรักษ์มีผู้คนมากหน้าหลายตา และบางครั้งยังมีชาวต่างประเทศที่ให้ความสนใจมาเยี่ยมชมชนนี้เกือบทุกสัปดาห์ ผู้เล่าเองได้มีโอกาสเป็นวิทยากรเสมอๆ

ด้านหากจะได้กล่าวถึงความงดงามและความน่าสนใจแล้วหลาภลูกบ้านก็คงจะทราบอยู่บ้างแล้ว เลยถือโอกาสแนะนำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้มาชมอาจจะไม่ทันได้สังเกตหรือเห็นความงดงาม

หรือความหมายบางอย่างที่แฝงอยู่แห่งนักล่าภลีบศาลาเจ้าเกียนอันเงา ความสวยงามและความแตกต่างที่ชัดเจนคงจะเป็นองค์เจ้าแม่กวนอิมปางลมาริgapakalok จากไม้หอมปิดทองทั้งองค์ที่มองเห็นเด่นสง่าจากภายนอก ส่วนใหญ่ที่เห็นในปัจจุบันจะเป็นองค์เจ้าแม่ท้อญี่ปางยืนหลังน้ำ แต่ก่อนที่จะเข้าไปในด้านศาลเจ้าลักษณะนี้จะเห็นหน้าเข็มมีไม้แกะลักษณะมีช่องขาดที่ล้อมรอบทั้งป้ายชื่อศาลเจ้าที่มีมังกรพันอยู่อย่างอ่อนช้อยงดงามและเติมไปด้วยความหมายที่จะพลาดไม่ได้ ก็คือ ภาพทวารบาล หรือมีงชั้งที่ประดูบานใหญ่ เพราะเวลาที่มาที่ศาลเจ้าประดูของศาลเจ้าจะเปิดอยู่แล้ว ภาพทวารบาลนี้อาจารย์เพื่อ หรือพิทักษ์ ศิลปินแห่งชาติได้กล่าวถึงไว้ว่าเป็นภาพผีมือของช่างชั้นครูที่หานยที่อื่นไม่ได้อีกแล้ว นอกจากศาลเจ้าแล้ว ขออ้อนไปที่วัดกัลยาณมิตร นอกจากวิหารองค์หลังพ่อ และระหงบในใหญ่ที่สุดในประเทศไทยแล้ว ลึกลับที่หลาภลูกบ้านอาจจะมองผ่านไป หรือไม่เข้าใจในความหมาย และหลาภลูกบ้านคงจะรู้ว่าเป็นรูปเทพบุตรรายในเรือนแก้วที่อยู่บริเวณหน้าบันของศาลาหรือบุปผา ความจริงแล้วรูปเทพบุตรที่หัตถ์ทั้งสองทรงลงมุกดอยุ่ภายในเรือนแก้วมีกล่าวกันว่าเป็นตราประจำตำแหน่งเจ้ากรมพระสุรัสวดีกัลยาณ คือเจ้าพระยานินกรบดินทร์ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเจ้ากรมพระสุรัสวดีกัลยาณ เมื่อครั้งยังเป็นที่พระราชอาญาลุกวาวดีและในขณะนั้นท่านก็ได้อุทิศที่บ้านและชื่อที่ดินเพิ่มเติมสร้างวัดกัลยาณมิตรขึ้น จึงมีตราประจำตำแหน่งเจ้ากรมพระสุรัสวดีกัลยาณอยู่ที่หน้าบันนี้ และอีกที่หนึ่งก็คือภายในพระอุโบสถซึ่งมีภาพเขียนฝาผนังด้านหน้าพระประธานเป็นรูปเรืองราษฎร์ความเป็นอยู่ของผู้คนในบริเวณนี้ ในสมัยที่มีการสร้างวัดซึ่งมีผู้คนหลายชาติต่างศาสนานี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน

แม้ว่าผู้เล่าจะอยู่ที่บ้านกุฎีจันนีมาถึง 50 ปี และเบตตอนบุรีจะมีอายุยืนยาวมาถึง 90 ปี ตามแต่ความงดงามและตำนานของบ้านกุฎีจันนี ก็จะยังคงอยู่คู่กับเบตตอนบุรีตลอดไป

ประวัติชีวิตของคุณแม่

บุญนาค ชื่นค้า

คุณแม่บุญนาค ชื่นค้า เกิด เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2449 ที่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นบุตร ของคุณตาแปล กุณยาเยา จ้อย Jin Da มีพี่น้องทั้งหมด 8 คน แม่บุญนาค เป็น บุตรคนที่ 4 ขณะนี้ยังมีชีวิตอยู่เพียง คุณแม่และน้องชายคนเล็ก 2 คนเท่านั้น

เมื่อถึงวัยออกเรียนได้สมรส กับคุณพ่อเทียบ ชื่นค้า จนมีบุตรอีกห้ารุ่น 7 คน (เสียชีวิต 1 คน) เมื่อถูกฯ โทเข็น จึงได้ย้ายบ้านจากกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2493 โดยมาพักอาศัยอยู่ กับคุณประภา คงนันท์ ซึ่งเป็นญาติ ข้างคุณพ่อเทียบในวัดใหญ่คริสต์พูรณะ ปัจจุบันหลังไปเมื่อ 56 ปีที่ผ่านมา วัดใหญ่ คริสต์พูรณะยังไม่มีความเจริญเหมือน ปัจจุบันทางเดินเป็นสะพานไม้ 5 แผ่น ล่องฟังทางเดินเป็นท้องรองปลอกตันพูล ยาวตลอด ยังไม่มีไฟฟ้าให้แสงสว่างตอน กลางคืนมีมากลางภูมิประเทศยัง เป็นสวน ทางเดินยังต้องอาศัยเดินบน คันลวนของชาวบ้าน

เมื่อคุณแม่เข้ามาอยู่ในวัดใหญ่ ก็เริ่มประกอบอาชีพสานกระจาดขาย เลี้ยงดูลูกส่งเสียให้เล่าเรียน จนกระทั่ง

โชคเข้าข้างลูกชายคนโตได้เข้า ทำงานกรรมทางหลวงได้สะพาน เนواจ่าเนียร ซึ่งตอนนี้เป็นที่วัด กระแลไฟข่องการไฟฟ้านครหลวง ทำให้ชีวิตของคุณแม่บุญนาคดีขึ้น จึงขยันฝึกมาปลูกบ้านอยู่ในชุมชน สามัคคีคริสต์พูรณะ ชีวิตในวัยเก้า สิบเก้าปีของคุณแม่เป็นความสุข ที่รายล้อมไปด้วยลูกหลานให้ความ รัก ความสนใจ ดูแลสุขภาพ คุณ แม่เป็นคนแก่ที่ไม่หลง ขอบคุณ หัวเราะ สนใจช่วยเหลือบ้านเมือง มี ลูกชายที่ประสบความสำเร็จใน ชีวิต

อดีตของวัดใหญ่คริ

สุพูรณ คุณแม่เล่าให้พวกเรารฟังอย่าง นั้นความสุขเมื่อถึงความหลัง แต่เดิม

คุณแม่บุญนาค ชื่นค้า

ยังมีอยู่และยังเรียกว่าโรงกะทะ เมื่อ ก่อนยังไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา ชาวบ้าน

คุณแม่บุญนาค ชื่นค้าและคุณอร่วม ลูกชายคนที่ 4 (ผู้เล่า)

พวกเราจะให้คลองเป็นเส้นทางหลักของ การคมนาคมใช้ทำ มาค้าขายมีโรงงาน ข้อล็อก และบูนปลาสเทอร์ (ปัจจุบันย้าย ไปที่บางขุนเทียนใช้ชื่อว่า โรงข้อล็อก ศรีอยุธยา) มีโรงหล่อกะทะ ปัจจุบัน

ส่วนใหญ่ใช้น้ำจากคลองบางไส้ไก่ตัก ขึ้นมาใช้ใส่ตุ่มและใช้สารล้มลงไปทำให้ น้ำสะอาด เมื่อสารล้มตกgonแล้วจึง นำมาใช้งานเนื่องจากน้ำในคลองบางไส้ ไก่ล้มยักษ์ก่อนจะลอกมาก ชาวบ้านส่วนใหญ่

ลูกเสือชาวบ้านรุ่น 1 คุณแม่บุญนาค ชื่นค้า

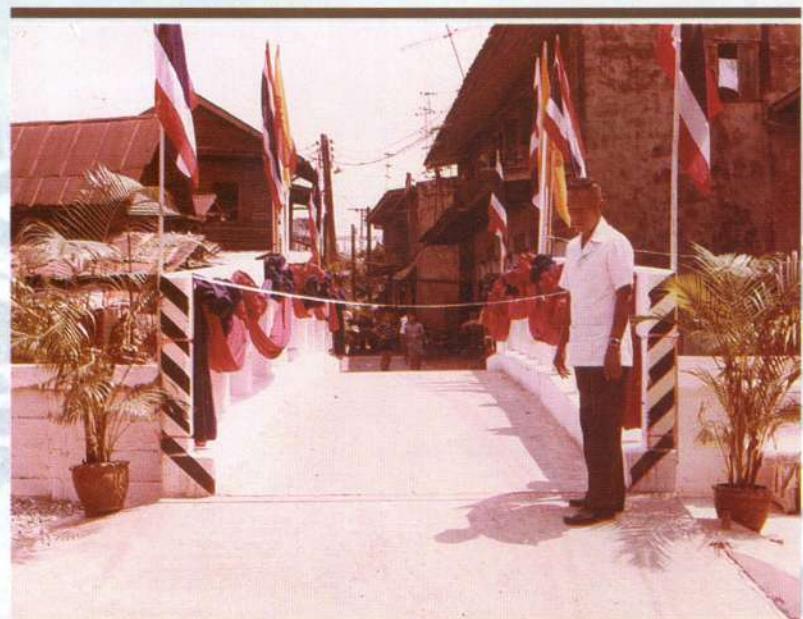
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นายเฉลิม วัชรพุก ทำพิธีเปิดสะพานวัดใหญ่ครีสตุรียน เมื่อปี พ.ศ. 2528

จะลงไปอาบน้ำในคลอง มีกุ้ง หอย, บุ้ง ปลาอุดมสมบูรณ์ คุณแม่เล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนสามารถที่จะลงไปปั่นกุ้งด้วย มือเปล่าได้ น้ำขึ้น-ลงเป็นเวลา มีเรือพายเข้ามาค้าขาย โดยเฉพาะเรือถ่านหุ้งข้าวที่ท่านน้า

วัดใหญ่ครีสตุรียนมีอดีตเดิมที่ติดต่อ กับวัดน้อย (วัดพิรัญญ์ในปัจจุบัน) วัดลาว (วัดบางไส้ໄກ) วัดมณฑล (วัดประดิษฐาราม) มีคนหลายเชื้อชาติมารวมกันอยู่ เช่น ไทย, จีน, ลาว, มอญ, แขก ทำมาค้าขาย กันอยู่อย่างมีความสุขที่คุณแม่อ่าดีอยู่ ทุกวันนี้เรียกว่าชุมชนสามคัมภีร์ครีสตุรียน บ้านอยู่ติดคลองบางไส้ໄກ ในอดีtreika ว่าหน้าวัด แต่ความเจริญมาถึงตอนนี้ด ผ่านเลิกใช้เส้นทางเรือใช้รถแทรกเรือ บ้านคุณแม่กล้ายเป็นหลังวัด ส่วนวัดใหญ่ครีสตุรียนความเจริญมาถึงจาก หลังวัดมาเป็นหน้าวัด คุณแม่เล่าอย่าง อารมณ์ดีพลาญยกผ้าขึ้นเชิดหน้ามาก แล้วมองหอด้วยตาไปข้างหน้าเห็นอน ย้อนนึกถึงความหลัง ขับตัวหันมาเล่า ต่อว่า อาชีพของคุณแม่คือสารกรจะเดิน เสียงสูง เวลาจะซื้อไม้ไผ่มาสารกรจะเดิน จะต้องเดินทางไปรัชดาฯ ประมาณที่อยู่ บางขุนเทียนแล้วลองไม้ไผ่มาทางเรือ จะร่วมกันหลายรายไปซื้อรวมกันเพื่อ

ประทัยค่าขนส่ง นำไปใช้ซื้อ米 ที่วัดใหญ่ นำมานำกระจาดพอได้กระจาด มากพอที่จะนำไปขายก็จะออกเดินตั้ง แต่ตี 4 ตี 5 เดินแบบกระจาดที่ท่าน อย่างสวยงามครั้งละประมาณ 20 ลูก หรือบางที่ไม่มีเงิน สามารถได้เท่าไหร่ ก็ต้อง รับไปขาย เพราะลูกอร่อยมาก คุณแม่รับ เดินไปทางลัด ออกจากวัดใหญ่ผ่านตลาดนก กระจะกิบุกน้ำ ลงขามเรือที่ท่ารัตน กัลยาณีไปขึ้นที่ท่าเตียนขายหมุดซื้อขันม

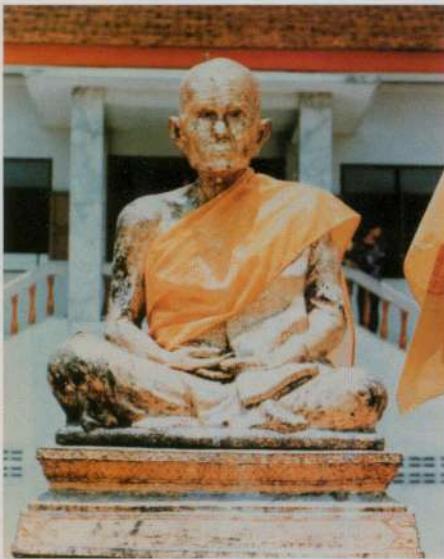
กับข้าวมาบ้าน บางทีหาซื้อไม้ไผ่ไม่ได้ คุณแม่ก็ลังมือทำข้าวต้มมัดให้ลูกไปเดิน ขาย แต่ชีวิตก็มีความสุขในเศรษฐกิจ พ่อเพียง ชีวิตผ่านมาจนอายุ 99 ปี ภัย ทั้งทุกข์และสุข แต่ลูกทุกคนไม่เคยทำ ตัวเหลวไหลให้หนักใจ ลูกหลานทุกคนให้ ความเคารพมาร่วมงานวันเกิดทุกปี ตลอดมา เรื่องที่เล่ามาเนี้ยจะท่อนชีวิต ความเป็นจริงของคุณแม่ที่ถ่ายทอดออก มาจากความทรงจำ

พิธีเปิดสะพานวัดใหญ่ครีสตุรียน

ชาวรามัญบ้านสมเด็จ

เพลินพิศ นพชาติ

หลวงปู่โต พระเกจิที่ชาวมอญนับถือ

คุณยายบัวเลื่อน สุนทรารหิน อายุ 97 ปี และคุณแม่สุขิน นพชาติ อายุ 84 ปี เล่าไว้

ชาวรามัญบ้านสมเด็จ หรือที่คนสัยก่อนเรียกว่า “**มอยบางไส้ໄກ**” มาตั้งแต่กรากอยู่บริเวณนี้ ตั้งแต่สมัย สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกราชติ จากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ในครั้งนั้นมีชาวบ้านจำนวนหนึ่ง จากหัว

ว่าวสัญลักษณ์ของชาวมอญ
ที่จัดแสดงในงานสงกรานต์

เมืองต่างๆ อพยพติดตามพระองค์ท่านมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณบ้านสมเด็จซึ่งมีคนหลายเชื้อชาติทั้งพม่า ลาว รวมทั้งชาวมอญ

ต่อมาในสมัยร้อยต่อร้อยห้าสิบปีที่ 4 กับสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 บ้านเมืองอยู่ในความดูแลของผู้สำเร็จราชการแทนคือสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ป่วง บุนนาค) คุณมอญส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนที่ดินพระราชทาน มีที่ดินเนื้อที่ดิน 2 ไร่ คือนายบังกันนายสน บิดาของนายบังคือพระยาราชเตปดุรง มีบ้านเรือนอยู่ทางด้านขวาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จในปัจจุบันทำให้ลูกหลานชาวมอญได้อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวมาจนถึงทุกวันนี้สำหรับคนชาวที่อพยพมาครั้งนั้นจะอาศัยอยู่อีกฝั่งของคลองบางหลวง

ทำเลที่ชาวมอญมาตั้งกรากจะอยู่ฝั่งวัดมอย(วัดประดิษฐาราม) ริมคลองบางหลวง สมัยก่อนใช้เส้นทางคลองบางหลวงเป็นทางสัญจร ชาวบ้านจะพาเรือไปค้าขาย เช่น นำสินค้าไปขายที่ปากคลองตลาด เป็นต้น ส่วนคนมอญบางกลุ่มนี้มีอาชีพวิชาการ ก็จะพาเรือไปทำงานที่กระหารวงกลาใหม่บ้าง ที่กรุงอุทavar เรือบ้าง

ตามประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา เมื่อข้ามอยู่ไปอาศัยอยู่ที่ใดจะนิยมสร้างวัดสำหรับใช้ประกอบพิธีกรรมของชาวมอญขึ้น โดยจะร่วมกันออกทุนสร้างกันเอง รัฐบาลอาจจะช่วยสมทบบ้าง ชาวรามัญจะมีประเพณีและวัฒนธรรมที่เคร่งครัดมาก วัดของคนมอญจะมี

เพลินพิศ นพชาติ

สัญลักษณ์ที่สำคัญคือ เสาหงส์ และในบริเวณวัดจะมีเจดีย์ใหญ่คู่กัน ภายในเจดีย์จะบรรจุพระพุทธรูปที่ชาวมอญรวบรวมมาไว้ ส่วนพระกิ่งกุ้งที่จำพรรษาในวัดมอยส่วนใหญ่จะเป็นชาวรามัญสำหรับพระเกจิที่ชาวมอญนับถือมาก คือหลวงปู่โต ที่มรณภาพไปแล้ว มีรูปสักการะอยู่ในวิหารวัดประดิษฐาราม จนถึงปัจจุบัน

คุณยายบัวเลื่อน สุนทรารหิน อติตาอาจารย์สอนดนตรีไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

“เทคโนโลยีสำราญ : วิถีชุมชนหนองบูรี”

วันเพ็ญ คชนิล

เทคโนโลยีสำราญ เป็นงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ของชุมชนชาวมอญวัดประดิษฐาราม โดยจัดขึ้นควบคู่ไปกับการเทศน์มหาติในช่วงวันออกพรรษาของทุกปี การเทศน์มหาติจะเป็นการนำเนื้อความของพระพุทธเจ้าครรังเมื่อเสวยพระชาติเป็นพระราสันดรทั้ง 13 กัณฑ์มาเทศน์ โดยนิมนต์พระขันเทียน 3 ธรรมะลั่นและมีคาถาทั้งหมด 1,000 พระคาถา ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “การเดินคาถาหัน” พระรูปแรกจะเป็นผู้เดินคาถาตั้งแต่ตนจนจบแล้วจึงจะเริ่มเทศน์เนื้อหาของแต่ละกัณฑ์ หลังจากที่พระเทศน์จบแล้วจะมีการโปรดข้าวทอกดอกไม้และประพรน้ำพระพุทธมนต์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชาวอุทุนทั่วไป

หลังจากเทศน์มหาติจบลงแล้ว ประชาชนก็จะช่วยกันจัดสร้างเรือสำราญจำลองขนาดใหญ่ไว้ที่บริเวณลานวัดจะมีการตอกแต่งเรือสำราญด้วยดอกไม้ต่างๆอย่างสวยงามและมักจะตกแต่งกันตลอดทั้งคืนจนกว่าจะแล้วเสร็จเพื่อให้ทันพิธี “บูชาสำราญ” ใน

เวลาเย็นรุ่ง (ตัวผู้เล่าเองก็เคยได้ไปช่วยจัดและตกแต่งด้วยเช่นกัน) การตอกแต่งเรือสำราญจำลองนี้มีพิธีการสำคัญคือ การตอกแต่งหัวเรือสำราญ โดยการนำดอกไม้ไทยมาตอกแต่ง เช่น ดอกหงอนไก่ ดอกดาวเรือง ดอกบานไม้รุ่งโรย ดอกสร้อยทอง หรือตอกไม้ไทยอื่น ๆ ที่สามารถหาได้ตามถูกทาง พวงมาลัย ดอกไม้สด 7 สี ยาว 7 ศอกสำหรับคล้องหัวเรือ นายศรีเทพ สำหรับวางบนหัวเรือ และผ้าแพะเยื่อไม้ สามสี (สีแดง เหลืองและเขียว) สำหรับผูกหัวเรือ นอกจากนี้ยังมีของที่ใช้บูชาหัวเรือ คือ นามาพูล ขنم ต้มขาว-แดง ไปต้ม (สำหรับเสียบยอดนายศรี) ข้าวสวย 1 ถ้วย ซึ่งได้ถามจากนาเพลินพิศ ข้าวผอง และนางสาวจินตนา อิ่มวัฒน์ (ป้าแต้ว) ถึงสาเหตุที่นิยมใช้ตอกไม้ไทย เพราะต้องการให้เป็นสิริมงคลและมีความเจริญรุ่งเรืองแก่ชีวิต หลังจากนั้นเวลาประมาณ 04.30 น. พระภิกษุสงฆ์และสามเณร จะลงมาทำวัตรเช้าแบบย่อ เมื่อทำวัตรเช้าเสร็จแล้วพระภิกษุสามเณรจะมาร่วมบูชาสำราญด้วยข้อมูล

วันเพ็ญ คชนิล

ส่วนนี้จากพระครูปริญติวราโนสิริ เจ้าอาวาสวัดประดิษฐาราม

ป้าแต้ว (นางสาวจินตนา อิ่มวัฒน์) ซึ่งเป็นคนเชื้อสายมอญของชุมชนวัดประดิษฐารามอธิบายว่าการบูชาสำราญได้มีการจัดเตรียมข้าวสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป ซึ่งข้าวนี้เรียกว่า “ข้าวมอญปายาล” โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ข้าวสวย กล้วยไข่สุกหันยันเล็ก ๆ งาคั่ว (งาดำ) ข้าวตอกเกลือ เทียนขี้ผึ้งตัดเป็นห่อนลันๆ มาก

เรือสำราญจำลองในพิธีเทศน์ให้สำราญของชาวมอญวัดประดิษฐาราม

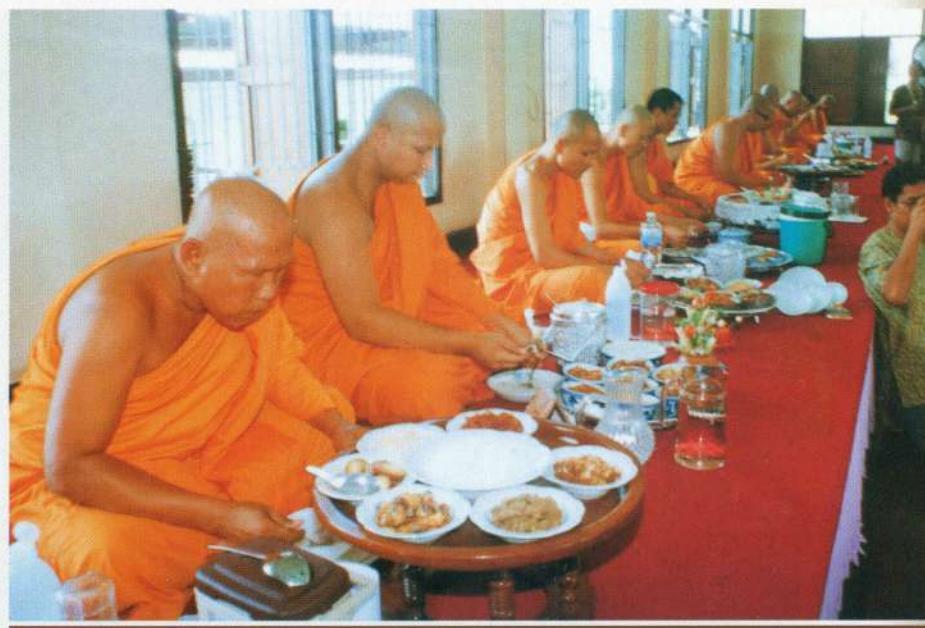
“**ԱՐԱՐԱՏԻ**” ըստ Արարատի պատմության է հայոց ազգական առաջնահարություն և առաջնահարություն է Հայության ազգական առաջնահարությունը:

ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ
ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ Ե Ե ԱԿԱՐԱՎՈՐ Ե Ե ԱԿԱՐ
ՔԱՐ Ե Ե Ե ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ
ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ
ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ
ԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐԱԿԱՐԱՎՈՐ

ได้ประทานสองกุมาร (ชาลีและกัณฑ) ให้กับบุตร เพื่อเป็นทาสรับใช้พระกุมาการทั้งสองทราบความเจ็บหนี้ไปหลบซ่อนตัวในสระน้ำ พระเวสสันดรรู้จังตัวเรียกพระกุมาการทั้งสองให้ขึ้นจากสระน้ำ โดยเปรียบสองกุมาการเป็น สำนา哥ทองที่จะพาพระองค์ เลี้ยวไปสู่พระโพธิญาณขณะที่พระเทคโนโลยีนั้นจะจุดเทียนรอบๆเรือสำเภา ซึ่งเบรียบได้กับแสงไฟที่ใช้สองเดินทางในเวลากลางคืน

ในวันรุ่งขึ้นจะจัดให้มีการตักบาตรรอบเรือสำเภา ซึ่งตรงกับวันธรรม 1 ค่ำเดือน 11 เรียกว่า “การตักบาตร เทโวโรหณะ” ในวันนี้พุทธศาสนิกชนจะจัดเตรียมอาหารที่ใช้ในการตักบาตร ซึ่ง เป็นข้าวสารอาหารแห้งจัดใส่ห่อ ออกมายืนรอบๆเรือสำเภาเพื่อเตรียมตักบาตรพระภิกษุสามเณรในเวลา 08.00 น. หลังจากตักบาตรเทโว เสร็จเรียบร้อยแล้วจะรื้อเรือสำเภา บายศรีจะถูกนำไปปล่อยน้ำ เพื่อเป็นการลอยเคราะห์ ลอยทุกข์ ลอยโศก และโรคภัยต่างๆไปกับแม่น้ำ ถ้าบุคคลใดมีเคราะห์จะใช้ด้วยตัวตัดให้หายา

พระฉันท์ข้าวยี่ เชิงเป็นอาหารในประเพณีลงกรานต์ของชาวมอญ

กว่าความสูงของคนนั้น นำไปชุมกับ จบแล้ว

เตียนไข นำไปผูกกับหัวเรือหรือท้ายเรือ ก็ได้แล้ว ใช้ไฟจุดจากปลายให้ไหมขันไป จนหมดเพื่อให้หมดเคราะห์ ซึ่งพิธีนี้จะ ทำกันในเวลากลางคืนหลังจากพระเทคโนโลยี

ปัจจุบัน การเทคโนโลยีสำอาง ทำสีบต่องๆกับป้ายในชุมชนมอญวัด ประดิษฐารามและยังคงจะอนุรักษ์และ ปฏิบัติเป็นประเพณีสืบท่อๆกันตลอดไป

การตักบาตรเทโว เชิงเป็นการทำบุญหลังออกพรรษา

ชาวลาวบ้างไส้ໄກ

จรินทร์ กลินบุปพา

ป้าผมเล่าให้ฟังว่า ชาวลาวที่อยู่ในบริเวณหมู่บ้านลาว(บางไส้ໄກ) ในปัจจุบัน ถือเป็นชุมชนเก่าแก่ในสมัยกรุงธนบุรี มีที่มาเริ่มต้นตั้งแต่ปลายสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ในช่วงนั้นได้เกิดกบฏที่เมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้แต่งตั้งตั้งสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ขึ้นนั้นเป็นแม่ทัพให้ยกทัพไปปราบกบฏ และเมื่อปราบสำเร็จได้กวาดต้อนชาวลาวพอยพนาเป็นเชลยศึกจำนวนมาก พร้อมทั้งได้อัญเชิญพระแก้วมรกต (พระพุทธมหาปฏิรดันปฐมภาร) เข้ามาด้วย ในจำนวนชาวลาวที่อพยพมายังเจ้าลาวจากนครเวียงจันทน์ที่เป็นพื้นท้องกันมาด้วยสองพระองค์คือเจ้านะเสน และเจ้าอินทะเสน ทางไทยเกรงว่าถ้าปล่อยให้ชาวลาวร่วมตัวกันจำนวนมาก อาจจะรวมกำลังก่ออุบัติเหตุ จึงแบ่งแยกให้เป็นหลายกลุ่มกระจายไปอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ เช่น ปราจีนบุรี ราชบุรี และนครปฐม ส่วนชาวลาวที่เหลืออยู่ในกรุงธนบุรี ให้ปลูกบ้านเรือนอยู่ในบริเวณย่านบ้างไส้ໄกจนเกิดเป็นชุมชนหมู่บ้านลาวยืน

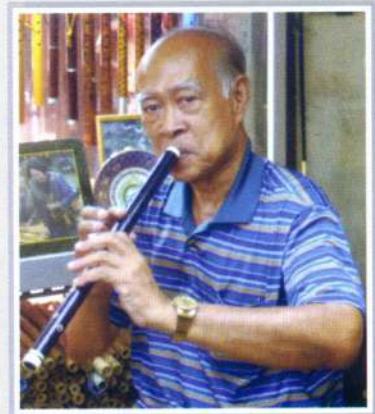
ต่อมาเจ้านะเสนได้เป็นหัวหน้าซักขวนชาวลาวที่มีจิตครรภ์好ในพระพุทธศาสนา มาช่วยกันสร้างวัดประจำหมู่บ้านขึ้น และให้ชื่อว่า “วัดลาว” ใน

บริเวณย่านนี้มีคลองดังเดิมคือ คลองสาไว่ และเปลี่ยนชื่อเรียกมาเป็นคลองบ้างไส้ໄກ พร้อมทั้งเรียกชื่อวัดตามชื่อคลองมานานถึงปัจจุบัน

ในส่วนวิถีชีวิตร่องชาวลาวที่บ้างไส้ໄກ ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญในการทำเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่ามาก มีความรู้ความสามารถดีด้วยมาในด้านการทำลุյและแคนเป็นพิเศษซึ่ง polym ได้สืบสานการทำลุยมายาวนานถึงปัจจุบันนี้ จนมีการเรียกว่า “ลุยลาว” ซึ่งมีลักษณะพิเศษและคงเอกลักษณ์ที่แตกต่างจาก การทำลุยของที่อื่นไว้

บุลุยลาว เกิดจากการที่ชาวหมู่บ้านลาว เอาไม้รากที่มีตามธรรมชาติ มาทำเป็นเครื่องดนตรี มีกรรมวิธีเฉพาะ ตรงด้านท้ายจะเป็นวงกลม เครื่องกลที่ทำให้เกิดเสียงเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านในสมัยก่อน การเทียบเสียงจะใช้หูฟัง แต่เมื่อนำมาเล่นผสมกับวงดนตรีก็จะปรับให้กลมกลืน เดิมเป็นเครื่องดนตรีเล่นกันในหมู่บ้าน ต่อมามีการแพร่หลายมากขึ้น

ผมโชคดีกว่าคนอื่นที่ได้สืบสานเรื่องการทำลุยมาได้ เพราะพอแม่บังคับให้ทำซึ่งสมัยก่อนค่า捻ไมเรื่อง การทำมาหากินกับการใช้เครื่องดนตรีไม่ค่อยนิยมกันเท่าไหร่ คราวหนึ่งก็จะถูกห้าว่าเป็นพวก

จรินทร์ กลินบุปพา

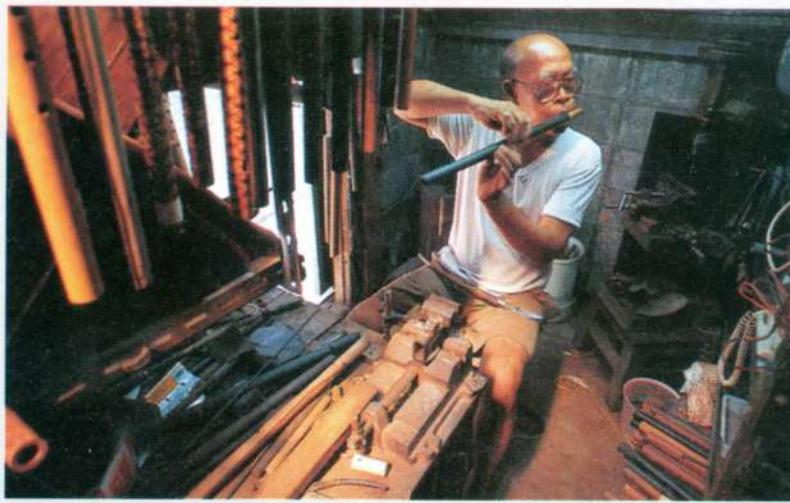
เด็กกินรำ กิน แต่ผมผ่านมาหมดแล้วทั้ง เล่นลิเก เล่นจำ bowed แต่บุคลากร เล่นผ่านทางวิทยุ ยุคหนึ่นมีการแต่งทำนอง เพลงกันด้วย ต่อมา มีการวิพัฒนาการใช้หลักวิชาการไปผลิตผลงานให้กลมกลืนกัน สมัยก่อนวงดนตรีไทยถือว่า “ลุย” เป็น ดนตรีนำทางซึ่งได้มีความพิเศษที่ทำให้ คนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อๆ กันมา แต่ยังไม่รู้จะทำได้มากน้อยแค่ไหน

สมัยก่อนชาวบ้านมีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย จับสตั๊ดน้ำ ปุ๊ ปลา หุ้ง หอยจากคลองมากิน ส่วนผักก็เป็นพืชผักข้างริ้วและจากป่าละเม้าะ ซึ่งแตกต่างจากสมัยนี้มาก

บุลุยแต่ละประเภท

วิธีการทําชุดบ้านลาว

ชุดบ้านลาว
บ้านลາວบริเวณวัดบางไส้ໄກเป็นชุมชนไทยเชื้อสายลາວที่สืบทอดความรู้ด้านการทำลุยและแคนนาจากบรรพบุรุษในอดีตมีการทำลุยเพื่อเอาไว้เป้าฟังกันในหมู่บ้าน แต่เพิ่งกลایเป็นอาชีพกัน เมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันมีทั้งชลุยไม้ราก ชลุยพลาสติก และชลุยไม้จริง เช่น ไม้มะเกลือ ไม้มะริด ไม้เต็งไม้ที่คุณภาพดีที่สุด คือไม้พญาชี้วัว เป็นไม้หายากและราคาแพงมาก

ตลาดของชลุยอยู่ที่สถานศึกษาต่างๆเนื่องจากมีการเรียนเป้าลุยในวิชาศนธ์ไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรภาคบังคับของโรงเรียนทั่วประเทศ ส่วนใหญ่นักเรียนจะใช้ชลุยพลาสติกทำจากห่อพวชีขนาด 7 หุน เพราะไม่แตกหักง่ายและมีราคาถูก ชาวบ้านลາวจึงหันมาทำชลุยพลาสติกเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน การทำชลุยพลาสติกมีขั้นตอนที่สำคัญคือการตัดชิ้นส่วนตามขนาดที่ต้องการ นำชิ้นส่วนมาประกอบกันให้เข้าทับกันแล้วนำไปเผาในเตาเผาชลุย จนกว่าจะสุก

ใช้เครื่องจักรเจาะรูชลุยได้อย่างรวดเร็ว และทำได้ครึ่งละมากๆ

สำหรับวิธีการทำลุยไม้ราก ส่วนใหญ่จะล้างไม้รากจากลำเทือก พุทโธบาน จังหวัดสระบุรี เป็นไม้ไฟที่ขึ้นตามแร่ เช่น แร่แมกนีเซียม ตามแหล่งที่มา เช่น จังหวัดสระบุรีหรือกาญจนบุรี หลังจากได้ไม้มาแล้วก็นำมาทำความสะอาดตามขั้นตอนนี้

1. นำไม้รากมาฝังแฉดให้แห้งสนิท โดยใช้เวลาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ หรือฝังค้างปี

2. นำไม้รากที่ผึ่งแห้งแล้วมาตัดตามขนาดของชลุย โดยแต่ละเลาต้องมีความยาวพอเหมาะสม ส่วนความกว้างของเส้นผ่าศูนย์กลางจะแบ่งเป็นขนาดเล็กให้เสียงสูงและขนาดใหญ่ให้เสียงต่ำ ที่ทำอยู่มีอยู่ 5 ชนิดเรียงตามลำดับคือชลุยหลิบ ชลุยกระตุก ชลุยเพียงอ้อ ชลุยรองอ้อ และชลุยอ้อ

3. นำมายัดผ้า โดยใช้อิฐมอญต่ำและเย็บต่อห่อ ก่อนนำไปเผา

4. ทำลายโดยการเทลายด้วยตะกั่วร้อนๆ แล้วนำไปเผาอีกครั้งหนึ่ง ให้หมดเปลือก ถ้าเป็นชนิดไม้ลวยข่ายได้รากติด จะทำลายอย่างประณีต เช่น ลายดอกพิกุล ลายตา แต่ถ้าเป็นไม้รูปทรงธรรมชาติ ทำลายง่ายๆ เช่น ลายกินหรือลายหลอก

5. ขั้นตอนสุดท้ายคือ การทำเสียง โดยเจาะรูบนเนื้อไม้ ถือห่างตามที่กระยะไว้ปีกชูปากแก้วที่ด้านหลัง ในตำแหน่งของน้ำหัวแม่มือช้ำย จากนั้นจึงเข้าดักหรืออุดไม้ที่ปีก โดยเว้นช่องเปิดลมไว้สำหรับเป่า

ขั้นตอนการทำเสียงชลุยผู้ทำต้องเป้าลุยเป็นและต้องมีความชำนาญในการคำนวณปริมาณลงสามารถถอดรูปแบบเสียงที่ต้องการ ใช้ไม้ที่มีรูปทรงต่างกัน รวมทั้งต้องฟังและแก้เสียงได้ด้วย

การทำลุยปัจจุบันมีอุปกรณ์ไฟฟ้าช่วยทุนแรงให้กระบวนการการทำลุยรวดเร็วขึ้นคือ เครื่องมือตัด เครื่องขัด เครื่องเจาะรู แต่ส่วนที่เป็นงานละเอียดประณีต ยังใช้อุปกรณ์เหมือนเดิม ส่วนเรื่องที่น่าเป็นห่วงก็คืออาจไม่มีผู้สืบทอดการทำลุย ในปัจจุบันเหลืออยู่เพียง 4 บ้านเท่านั้นที่ยังทำอยู่ รุ่นลูกหลานเมื่อได้รับการศึกษาสูงๆก็มักออกไปทำงานด้านอื่นเสียมากกว่า

ศิลปินแห่งชาติ

“อาจารย์วนิดา พึงสุนทร” ได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติสาขศิลปะสถาปัตยกรรม (แบบประเพณี) พุทธศักราช 2546 และได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ศิลปินแห่งชาติจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผู้เล่าเกิดวันที่ 5 อันוארค์ พ.ศ. 2480 ปัจจุบันอายุ 68 ปี เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด (ในขณะที่เกิดยังไม่มีคำว่า “กรุงเทพมหานคร”) แкарของเมือง ซอย 1 ถ้าหากบ้านวันจันทร์วัดพระนครและได้ย้ายมาอยู่บ้านวันจันทร์วัดพระนครและได้ย้ายมาลังกาวัดวิเวนดราณสูมเด็จพระเจ้าทากสิน (ไกลังวิงเวียนใหญ่) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2481 ก่อนลังครามโภคธงที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) ประมาณ 1 ปี ในระหว่างลังครามได้ย้ายไปอยู่ที่อำเภอท่าฉลอมจังหวัดสุมธรรมชาติ อยู่กับคุณย่าแต่คุณพ่อวิรชและคุณแม่ทองพูน (ต้นตำหรับยาแก้ไอ โยคิทอนพูน) ยังคงทำการค้าอยู่ในจังหวัดพระนคร เมื่อลังครามลังบัวแล้ว จึงย้ายกลับมาอยู่ที่บ้านเดิมเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนราชวิถี ถนนมหาราชน ตลอดมาจนจบมัธยมปลาย ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร (ปัจจุบันเป็นคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) เมื่อจบการศึกษาแล้วได้บรรจุเป็นข้าราชการ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลอดมาจนเกษียณอายุราชการ แต่ปัจจุบันที่ยังคงเป็นข้าราชการบำนาญ อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เหมือนเดิม และเคยได้รับการติดต่อจากมูลนิธิวัดไทยกุลินาราเณลิมราษฎร์เพื่อออกแบบพระมหาธาตุที่ประทศคอกอันเดิม ซึ่งเป็นการออกแบบโดยสืบทอดพัฒนาการของพุทธศิลป์ที่อยู่คู่กับเมืองไทย มาเป็นเวลา

ข้านานปراภูมิเป็นศิลป์แก้ແດນพุทธภูมิอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานนามว่า “พระมหาธาตุ เนลิมราษฎร์ศรัทธา” นอกเหนือจากการนำพระพุทโธศาสนากลับสู่แดนพุทธภูมิแล้วยังเป็นการเผยแพร่ศิลปะสถาปัตยกรรมไทยให้ไปปรากฏยังต่างแดนเป็นที่กล่าวขานถึง และชาวอินเดียเวียดนามมีได้ขาด ควรที่คนไทยจะได้ภาคภูมิใจในศิลปะสถาปัตยกรรมไทย และอนุโมทนาบุญในพระราชกุศลและศรัทธาของกรรมการมูลนิธิวัดไทยกุลินาราเณลิมราษฎร์โดยทั่วโลก

ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่บ้านหลังเดิมซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตหนองบุรีกรุงเทพมหานคร บริเวณพื้นที่แวงบ้านแท้เดิมส่วนใหญ่จะเป็นสวนผลไม้ มีแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นแม่น้ำเล็กน้อยไหลทิศ แทนถนนหนทางในปัจจุบันริมถนนต่างๆ เป็นบ้านไม้เรือนแก้ว ดังเช่นบ้านลมเด็จพระเจ้าทากสิน เดิมเป็นบ้านสองชั้นจราจรสักขีปันที่เขตหนองบุรีในอดีต จึงเป็นบ้านที่ตั้งตระหง่านจากสะพานพระพุทธยอดฟ้า ผ่านวงเวียนเล็กๆ วงเวียนใหญ่แล้วตรงมาถนนลมเด็จพระเจ้าทากสิน ในสมัยแรกๆ ที่ยังเป็นจังหวัดอนบุรี เล่าไหร่คือที่พื้นฐานก็มาสุดที่ถนนแห่งนี้ เลยบ้านไปประมาณไม่ถึงกิโลเมตร คือบ้านของคุณลุงปราโมทย์ พึงสุนทร

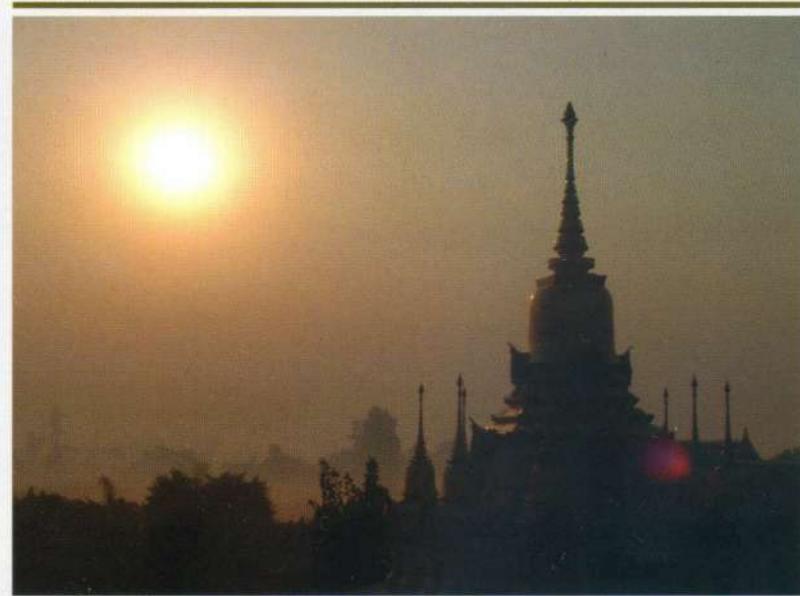
อาจารย์วนิดา พึงสุนทร

ถนนในชนบท) มีคุณลักษณะเด่นนี้ติดต่อ กับผู้ฝึกอบรมฯ โดยละเอียดพุทธศรัทธา ยอดฟ้าสะพานเดียวที่รดายน้ำจะแล่นผ่านได้ และจังหวัดอนบุรีจะเชื่อมต่อกับจังหวัดนนทบุรีโดยสะพานพระรามที่ 6 เท่านั้นดังนั้นถนนสายสำคัญในพื้นที่เขตหนองบุรีในอดีต จึงเป็นถนนที่ตั้งตระหง่านจากสะพานพระพุทธยอดฟ้า ผ่านวงเวียนเล็กๆ วงเวียนใหญ่แล้วตรงมาถนนลมเด็จพระเจ้าทากสิน ในสมัยแรกๆ ที่ยังเป็นจังหวัดอนบุรี เล่าไหร่คือที่พื้นฐานก็มาสุดที่ถนนแห่งนี้ เลยบ้านไปประมาณไม่ถึงกิโลเมตร คือบ้านของคุณลุงปราโมทย์ พึงสุนทร

สภาพบ้านเรือนริมถนนลมเด็จ พระเจ้าตากสิน ซึ่งมีคุน้ำ 2 ข้างทางและคลองก็จะต่อเนื่องไปยังสวนผลไม้ต่างๆ เป็นสวนมีอ่อนล้านเลือดที่หล่อเลี้ยงสวนเหล่านี้(ปัจจุบันกล้ายเป็นถนนตรอกซอยไปหมุดแล้ว)ที่ดินบ้านของผู้เล่าและญาติพี่น้องด้านหน้าติดถนนสวนผลไม้จะอยู่ริมรั้วไม้ ปลูกต้นล้มโอลอดแนวต่ออีกสันใจหอนมาก ดอกขาวสายผลลัมป์โอลหวานอร่อย ในสวนหลังบ้านลึกเข้าไปจะมีผลไม้นานาชนิด เช่น ก้อย มะม่วง ขุน มะพร้าว มาก ฯลฯ ตอนเด็กๆ กับพี่น้องจะเข้าไปวิ่งเล่นในสวนอย่างสนุกสนาน แต่เป็นที่นาเสียดายสักวันรั้วบ้าน เมื่อมีการถอนดินขยายถนนเป็น 4 และ 8 ช่องจราจร ดังเช่นปัจจุบันจึงตายหมัด รวมทั้งผลไม้ในสวนหลังบ้านด้วย อาจจะเป็นเพราะน้ำเสียและไม่มีน้ำเข้าไปถึงอีกด้วยไป เพราะรอบบ้านเริ่มจะมีตึกแกร่งเรือน雋แบบไม้ที่ดินของญาติ ก็ขายทำน้ำมันน้ำมันบัง ตึกแกร่งบังเหลือเพียงที่ดินของผู้เล่าซึ่งเป็นบ้านเดิมและบ้านพี่น้องปลูกเพิ่มใหม่นานแล้วในบริเวณเดียวกัน

ตอนนี้ปลดเกษย์ลงมา เกือบ 10 ปีแล้ว แต่ผู้เล่าและพี่น้องยังคงรักษาพื้นที่สีเขียวรอบๆ บริเวณบ้านไว้ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เขตอนบุรี แต่โดยรอบบ้านเป็นตึกสูงไปหมดแล้ว และยังประับกับปัญหามลภาวะเป็นพิษ แต่จำเป็นต้องรับสภาพเพื่อแลกกับความเจริญ ทางด้านวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นความ

อ.วนิดา กับคุณพ่ออิริช

สำรวจความเริ่วในการคมนาคมสื่อสาร ตลอดจนการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่

ที่ทันสมัยซึ่งแตกต่างไปจากอดีตโดยสิ้นเชิง

หน้าบ้าน ริมถนนลมเด็จพระเจ้าตากสินในอดีต (ใช้ลักษณะเดิม)

สวนลัมป์โอลในบ้าน

ไฟโรมัน โตเกค

“อุบลราชธานี”...มือดีอย่างเป็นรูปธรรม จาก “ขุมชนคนสวน” สู่พัฒนาการเมืองหน้าต่างการค้าและเคลื่อนย้ายสู่ศูนย์กลางการปกครอง ในฐานะเมือง “ราชธานี” ในยุคสมัยก่อน อย่างไรก็ตาม สังคมความจริงประการหนึ่งตามหลักพระพุทธศาสนา กล่าวไว้ว่า “สรรษสิ่งย่อมเสื่อมถอยไปตามกรรม..” ด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวอุบลราชธานีในยุคสมัยใหม่จึงมีสถานภาพที่แปรเปลี่ยนไปตามลำดับจาก “จังหวัด” สู่ “อำเภอ” ในขณะที่ราบทแห่งจิตวิญญาณของชาวอุบลรัตติลงเดินยังคงแข็งแกร่ง ยังมั่นคงยังกับองค์อิฐปัตย์ผู้กล้าอย่างองค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เสมือนหนึ่งเป็นดวงใจอันศักดิ์สิทธิ์ในวิถีชีวิตรของผู้คนชาวอุบลราชธานี

คำให้การจากคำอภิเษกในลำดับต่อไปนี้.....เป็นประสบการณ์เชิงประจักษ์ที่บุคคลหนึ่งได้ล้มผัลกับวิถีการขับเคลื่อนในพัฒนาการของอุบลราชธานี ช่วงประมาณปี พ.ศ.2510 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคหัวใจครั้งของเขตอุบลราชธานี ก่อนที่จะเคลื่อนย้าย 90 ปี ปี พ.ศ. 2548 ในปัจจุบันคำให้การดังกล่าวเป็นเพียง “ร่องรอยแห่งความทรงจำ” เชิงพรรณนา ที่มุ่งเน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจทำให้ความเป็นวิทยาศาสตร์ บกพร่องไปมากที่เดียว “...เจ้าชาลະวันตัวด้ำ มันอยู่ในถ้าตัวเดียว เจ้าชาลະวันตัวเดียว มันอยู่ตัวเดียวในถ้า...”

ผู้เล่ากล่าวว่ากลอนลิเกดังกล่าวได้รับความนิยมกันมากในสมัยยังเยาว์วัย ในฐานะมีบ้านเกิดในเมืองชาลະวัน ครั้นเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ย่านฝั่งธน กalon lige เท่าเล่าข้างกันมากไม่ต่างจากกลอนชาลະวันเห็นจะเป็นกลอนลิเกฝั่งธน ความว่า “..หม เป็นลิเกคนจนบ้านอยู่ฟังอน ท่าพระ หม เป็นลิเกนะจัง บ้านอยู่ท่าพระฝั่งธน...”

การขับกลอนลิเกดังกล่าว กือว่าเป็นการละเล่นของเด็กๆ สมัยช่วงปี พ.ศ.2510 เป็นต้นมาและในยุคหลังๆ

คงจะลดได้นำมาขยายขายกลอนกันอย่างเป็นล้ำเป็นสนและอาจเรียกว่าเป็นกลอนลิเกอมตะ เพราะร้องงานไปนานไม่รู้จบ

“..คล่องด่าน..” คล่องด่าน เป็นคล่องบุทธศาสนา ที่เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเขตอุบลราชธานีนับแต่โบราณ ตลอดแนวสองฝั่งคล่อง จะปรากฏเป็นที่ตั้งของวัดและบ้านเรือนของชาวบ้านอย่างหนาแน่น รวมทั้ง “คล่องบางหลวง” ที่เชื่อมตัดกันบริเวณใกล้ๆ วัดขุนจันทร์

สำนักในคล่องด่านและคล่องบางหลวง มีเวลาขึ้น/ลง วันละ 2 ครั้ง น้ำไหลแล่ใสสะอาดมาก แต่ดูเหมือนการจราจรสายน้ำจะหนาแน่นพอสมควร พวกเราเด็กๆ เล่นน้ำและเก้า “เรือใบ” จากท่าน้ำวัดขุนจันทร์ไปถึงปากคล่อง และย้อนกลับในเส้นทางเดียวกัน ลุก spanningมากที่เดียว

การคุณนาคมทางน้ำของชาวอุบลราชธานีจะมีเรือหางยาวประเทา นับแต่เรือแจวขามฝากจากท่าน้ำตัดคลอดพูลไปฝั่งบางกอกใหญ่ เรือตุ๊กตุ๊กจากท่าน้ำตัดคลอดพูลไปบางแก้วและวัดไทร เรือหางยาว ซึ่งพวกเราจะเรียกว่า “เรือใบ” เพราะจะมีร่องเป็นสัญลักษณ์ว่าจะไปเส้นทางใด อากิ องเขียวจะไปวัดไทร องเหลืองจะไปบางแก้ว เป็นต้น ราค่าเรือก็ถูกมากในสมัยนั้นโดยเฉพาะเรือเมล์หรือเรือหวานยืนอย่างเรือตุ๊กตุ๊ก

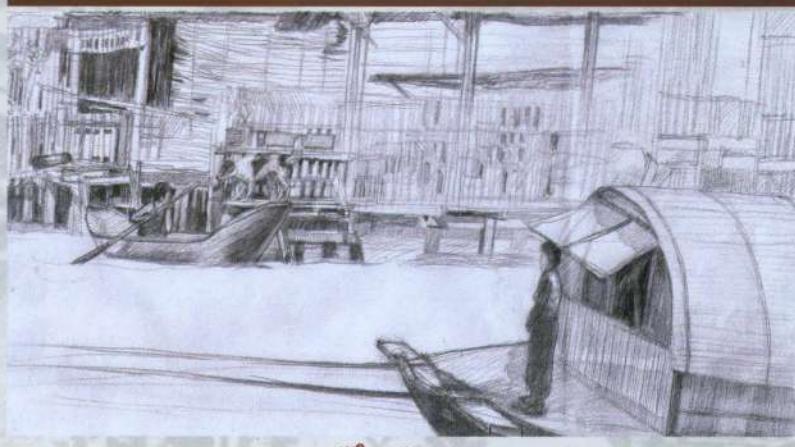

นายไฟโรมัน โตเกค
ศึกษาอิการเขต

วันเสาร์-อาทิตย์ พากเราเพลิดเพลินกับบรรยากาศเรือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาชมวัดต่างๆ ในย่านนี้ ยามทิวทัศน์ก็ง่ายตื่ยวเรือ/เรือกาแฟ/เรือไอศครีมและเรือขายสินค้าอันหลากหลาย ในยามน้ำลงจะมีกลุ่มคนนั่งลิ้งอยู่มีค่าตามลำคล่องเราเรียกว่าพากร่องพระ เพราะได้พระเครื่องเก่าๆ มาให้ชาวบ้านเข้าจำนวนมาก

“...ถนนเทอดไท..” ถนนเทอดไทเป็นเส้นทางที่พากเราคุ้นเคยมากที่สุด เพราะทั้งสองฝั่งถนนจะมีร้านค้าจำหน่ายสินค้าและอาหารมีชื่อของเขตอุบลราชธานี เราเรียกว่า “...

“ย่านตลาดพูล” จุดการค้าที่สำคัญของเมืองนับแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน

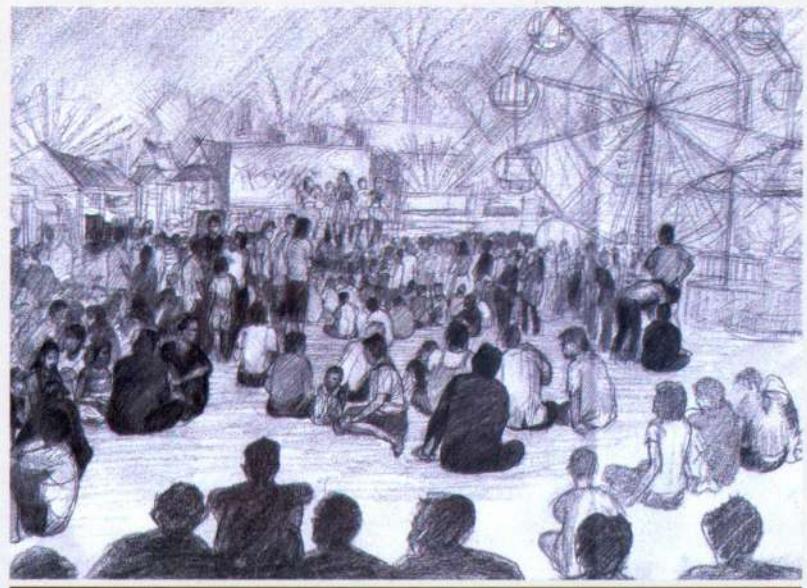
การคุณนาคมทางน้ำในอดีต บริเวณคล่องด่าน และคล่องบางหลวง

พวงเรามีรถเมล์ประจำทางที่สำคัญอยู่หลายสาย อาทิ รถเมล์รสพ.สาย 4 วิ่งไปคลองเตย รถเมล์เอกชน สิน้ำเงิน/ขาว สาย 9 วิ่งไปศรีย่าน รถเมล์เอกชนสีเขียวอ่อน สาย 66 วิ่งไปประชาชื่น และรถเมล์เอกชนสีเทา สาย 43 วิ่งไปเทเวศน์ รถเมล์ที่ได้รับความนิยมอย่างมากเห็นจะเป็นสาย 9 เพราะผ่านสนามหลวง และสาย 4 ที่ผ่านหัวลำโพง ราคา รถเมล์เพียง 50 สตางค์ เด็กๆอย่างพวงเรานั่งรถฟรีไม่เสียเงิน นอกจากรถเมล์แล้วยังพาหนะที่สำคัญสูงสุดคือ รถตุ๊กๆที่ชาวบ้านใช้สอยมากที่สุด ส่วนรถแท็กซี่จะเรียกว่า เมื่อเดินทางไกล ราคาย่อมเยา แต่ต้องกังวลเรื่องทาง ไม่มีมิเตอร์และไม่มีแอร์ ผู้คนส่วนมากก่อนจะนั่งค่อยมีรถส่วนตัวใช้ หากไม่รีบร้อนจนเกินไปมักเดินทางด้วยเท้า โดยเฉพาะการเดินตามทางรถไฟเลี้ยวทางมาซึ่งที่ย่นระยะทางได้ดีในระดับหนึ่ง

“..ไربภาพนตร์...” ในยุคสมัยพวงเรยังเด็กๆ โทรศัพท์มือถือไม่หาย/ด่า และเมื่อเอ่ยถึงราย การบันเทิงในย่านตลาดพลูดูเหมือนจะมีเพียงโรงภาพยนตร์ที่ทันสมัยเพียง 2 โรง คือ โรงภาพยนตร์ครีวิคرون กับ โรงภาพยนตร์ครีวิคลาดพลู สำหรับโรงภาพยนตร์ครีวิคرونจัดว่าเป็นโรงหนังดีเดิมที่ไม่มีแอร์ แต่ฉายภาพยนตร์เวลากลางวันได้ เราเรียกว่า “วิกฤต” มีที่นั่งทำด้วยไม้ไร้เบาะมีราค่าค่าตู้ 3 ระดับ คือ ราคา 5 บาท 10 บาท และ 15 บาท ส่วนโรงภาพยนตร์ครีวิคลาดพลูถือว่าทันสมัยมากในยุคนั้น เพราะมีแอร์และจัตราชเบียบที่นั่งดีมาก มีเบาะอย่างดี เราเรียกว่า “วิกเตี้ย” ราคาค่าตู้ค่อนข้างแพงเป็นพิเศษ พวงเรารอ ฐานะเด็กๆโอกาสที่จะดูหนังตามโรงภาพยนตร์น้อยมาก จังหวะที่คือที่สุดคือ

“..หนังกลางแปลง..” ตามงานวัดต่างๆในพื้นที่บางทีบางครั้งมีรายได้จากการขายหนังสือพิมพ์เก่า สำหรับผู้ที่ต้องการใช้เป็นเลือรอนั้นแหล่งหนังกลางแปลงในสมัยก่อนมักจะฉายตั้งแต่เวลา 21.00 น. จบลงล่วงค่ำๆ ส่วนหนังขยายมีบ้างในบางครั้งบางคราวเวลาดูชุมชนกลางแปลงพวงเรารอคุณพากษ์หนังมากกว่าเนื้อเรื่อง เพราะ

งานเทศการประจำปีมัธยกรอน

สำหรับพวงเราเด็กๆมักจะชิมรสจากอาหารจานเด็ดที่มีอาหารตามชื่อ เช่น กุ้งเผา ไข่เจียวฯลฯ

“..ตลาดร้านค้า..” ในย่านตลาดพลู มีตลาดสำหรับชาวบ้านในการจับจ่ายใช้สอยมีอยู่หลายตลาด อาทิ ตลาดใต้โรงหนังครีวิคرون ตลาดริมทางรถไฟ ตลาดมะลิทอง แต่ตลาดที่ชื่อชื่อมากที่สุดคือ ตลาดวัดกลาง พวงเรยังเป็นตลาดที่มีสร้างสินค้าอย่างหลากหลาย ทั้งข้าวปลาอาหารสด/แห้ง โดยเป็นศูนย์รวมสินค้าจากชานมเมืองน้ำจันทน์บางครึ้งเราเรียกตลาดแห่งนี้ว่า “คิดไม่ออก บอกตลาดวัดกลาง”

สำหรับร้านอาหารที่ชื่อชื่อของเขตตอนบุรีในย่านตลาดพลู มีหลากหลายจนเป็นที่จดจำของคนที่นี่ อาทิ ร้านขนมหวานริมสถานีรถไฟจากซอยคุณพระ/ร้านโจ๊กที่อร่อยที่สุดแห่งหนึ่ง โรงภาพยนตร์ครีวิคลาดพลู/ร้านข้าวขาหมู ปากทางซอยบางละแก้วอก/ร้านเนื้อตุ๋นจันทร์เพียง/ร้านก๋วยเตี๋ยวหน้าร้อน ริมสถานีรถไฟ/ร้านข้าวหน้าเป็ดหมูแดง/ร้านข้าวมันไก่ตลาดมะลิทอง/ร้านข้าวต้มหน้าวัดราชคฤห์/ร้านเล็กๆไฟวัดชุมจันทร์/ร้านอาหารป่าอุียวตื้อ ตลาดพลู/ร้านอาหารจีนรัลโลชา เป็นต้น แต่ในสมัยนั้นผู้คนนิยมที่จะซื้อรับประทานอาหารร้านทันสมัย จึงมักนัดพบกันที่ร้านหนึ่งกรอบ 4.5 และร้านไส้ไข่ไก่น้ำจัดว่าเท่ห์สุดสุด

สำหรับพวงเราเด็กๆมักจะชิมรสจากอาหารจานเด็ดที่มีอาหารตามชื่อ เช่น กุ้งเผา ไข่เจียวฯลฯ

“..เทศการและงานประจำปี..” วิถีชีวิตผู้คนในย่านเขตตอนบุรีเมื่อลีบปีที่ผ่านมาคุณเหมือนหลักการตั้งและประเพณีนิยมจะมีอิทธิพลอย่างมาก โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางดังนั้นแหล่งการบูชาสิ่งศักดิ์ของผู้คนคงมีส่วนสำคัญ...พวงเราต่างรอคอยให้ถึงวันเทศการงานประจำปีของวัดต่างๆในพื้นที่ เรายังรู้ได้จากป้ายประกาศขนาดใหญ่ที่มีลิล้าการเขียนที่เร้าใจ พร้อมกับรายละเอียดเชิงลึกจะจัดงานเป็นเวลา 7 วัน 7 คืนก่อน วันจัดงานจะมีขบวนแห่ประชาลัมพันธ์ไปทั่วในพื้นที่อย่างมหราด้วยขบวน ลิงโถ กระตัว กลองยาว แต่ละขบวน มักจะมีชาวบ้านก่อโภตกรรม โดยเฉพาะงานประจำปีของวัดชุมจันทร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในย่านนี้

งานวัดแต่ละวัดจะมีทรัพย์อย่างหลากหลาย แต่ที่ขาดไม่ได้ในยุคหนึ่งจะเป็นดนตรีลูกทุ่ง/ลีก/ภาพยนตร์/การประกวดร้องเพลง/การประกวดลีลาความสามารถและชาญชำนาญฯ สำหรับมหาราชเครื่องเคียง ในงานที่มีตามสูตรคือชิงช้าสวรรค์/ยิงปืน/สอยดาว/ล้าน้อยตอกน้ำ/และกีฬาตราชกรรโลงดบ่วงเป็นต้น

สำหรับเทศบาลตราชูจันเป็นอีกเทศบาลหนึ่งที่พากเพียรเด็กๆต่างวัยอยู่ เพราะจะได้ดูเจ้าที่ฟังไม่เข้าใจแต่เรายังไงในสิ่งการแสวงหาผลตอบแทนสุกับการได้ดูบ่มการประมูลสิ่งของเพื่อหาทุนเข้าศักดิ์เจ้าและดูหนังฟรี...แต่ที่น่าห่วงวิตกก็คือ “ไฟไหม้” เพราะหากปีจะมาไฟไหม้เป็นประจำในย่านเขตตอนบุรี จนครั้งหนึ่งในยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ใช้ท่านน้าตาลอดพสุ เป็นланยิงเป้าประหารชีวิตมือเหลือง

“โรงเรียน..” โรงเรียนในพื้นที่เขตตอนบุรีสมัยนั้น เรายังจักกันในนามโรงเรียน “ประชาบาล” และต่อมากรุงเทพศึกษาอิการได้โอนให้กับเทศบาลนครตอนบุรีจึงเรียกโรงเรียนที่รับโอนมาว่าโรงเรียนเทศบาลที่อยู่ในการดูแลของเทศบาลนครตอนบุรีก่อนที่จะมาเป็น “กรุงเทพมหานคร”

โรงเรียนในยุคนั้นจะมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน อาทิ บางโรงเรียนเปิดการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และบางโรงเรียนเปิดการสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 5-7

โรงเรียนที่พากเพียรจักกันมากเท่านี้จะเป็น “โรงเรียนวัดใหม่ ยายนุ้ย” ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ปี 5-7) ล้วนๆ ไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โรงเรียนแห่งนี้ได้ดังด้านกีฬาและกีฬาบล็อก ในระดับชาติ... โรงเรียนวัดบุณย์สันทิร์ ซึ่งเปิดการสอนในระดับชั้นประถมต้นกีฬาได้ดังที่มี “ค่ายมวยไทย” ในโรงเรียน.. โรงเรียนวัดโพธินิมิตรเก่งกาจด้านกีฬาล่ำบล็อก ก่อนที่โรงเรียนวัดใหญ่ครีสตุพาราม จะได้ดังในด้านนี้ ในยุคหลัง.. ในช่วงปี พ.ศ.2519 เป็นต้นมา ทุกโรงเรียนในพื้นที่บ่มการจัดการศึกษาเป็น 7 ปี ทำให้โรงเรียนต้องเปิดการสอนสองผลัด ซึ่งต้องสอนในวันแล้ววันเล้าด้วยเครื่องเรืองวันคล้ายฯ กับประเทศไทยเฉยในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนที่อาจกล่าวได้ว่ามีพัฒนาการที่เป็นพิเศษคือ โรงเรียนวัดบางน้ำข้นที่เดิมเป็นโรงเรียนลงเคราะห์เด็กชาวเรือ ที่ไม่มีหลักฐานแน่นอนที่เรียกว่า “โรงเรียนลงเคราะห์เคลื่อนที่” บัดนี้ เป็นโรงเรียนหนึ่งที่สำนัก

งานเขตตอนบุรีรับผิดชอบโดยตรงที่จัดการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี และ 9 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545

อนุบุรีสีทศวรรษ : ร่องรอย

แห่งความทรงจำ เป็นเหมือนตำนานของคำให้การจากผู้ล้มล้างในประสบการณ์ของชีวิตที่ไม่อาจลบออกเล่าและเข้าถึงซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยที่สุดภาพแห่งอดีตที่เลือนหายก็อาจเป็นเงื่อนไขต่อการพัฒนาบ้านเมืองในเชิงเศรษฐกิจพอเพียงความพอเพียงเป็นอุดมคติหนึ่งของมวลชนชาวไทยที่จะเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดังที่ท่านพูดอภิสูตรไว้ว่า “...อุดมคติเป็นสิ่งที่อย่างกว่าสิ่งใดกันได้ ถ้าไม่มีอุดมคติแล้ว ก็ไม่มีโครงสร้างที่จะกระเดิบขึ้นมาได้จากโครงสร้างเดิมเป็นรากแต่เดิมมา...อุดมคติ เป็นสิ่งที่ขัดกันอยู่กับการตามใจตัวเอง...” เขตตอนบุรี 90 ปี จึงเติบโตอย่างมีศักดิ์ศรี เพราะมีอุดมคติแห่งตนเอง

การคุณน้ำตามทางบกในอดีต ใช้สามล้อถีบ

“ເກົ່າທຽບຮາມ ເລີດຂອງສິເລືອໂລືນ ແຫວະນຸ້ວີ”

<p>ອັນປຸ່ວັນຕົ້ນລ້າ ຮ້ຽງໝ່ງຮົກຄານໍ້າເລີນສາ ກອປະກົດເກົວກອນນັ່ດ ກາພເກົາກຈາຍກລັບຟ້າ ທາມເລີດປະເລີງຮູ້ລ້າ ເງາມເຕັ້ນເປັນກໍາທິ່ນໄໝ ກຽງອນໆ ຂົນເຊີ້ນໜີ ປຣະເລີດເລືືດຕະບວບຄວນ ວັດວັງບໍ່ຈົງຈຳ ປັບແປຣແຜລີຍນໄປ ເບດຂອບຮອບບຸ້ ພຸ້ຫາກຫລາກໃໝ່ບຸ້ ກອໄຟ່ເທິ່ນອ່ານ້າຫວານ ປ້ອງບັນນັ້ນຄົງຮູ້ ສັດສົ່ວນສົວນເກົ່ອບສິນ ພຸກໝໍພຣາກອາກພື້ນທີ ລຳຄວາມລົ່ງເຮືອດ້າ ເຕີນທາງອຸປ່າງສູບແສນ ບັດນີ້ມີຄົດລູງເຈົ່າ ຕູາດນໍ້າໝາຮຸ່ງເຮືອງ ປາກຄວາມປ່ອງກັນທຳ ແກ້ໄນໃຫ້ປັກປ່ອງ ຖານທັນທາງທັງ ກາງລົດຕົດເພີ່ມໃຫ້ ນາກພາຍຫຼາຍທາງຄົ້ດ ແກ້ໄນໄດ້ເພີ່ມຂອຍ ກຽງເທິ່ນພຸ້ອນບຸ້ ເຫຼືອນໄວ້ໄມ້ອັດຫາງ ເຕີມມີສະພານພຸ່ກອຍ ຜ່ານການນີ້ເນີ້ນກັນວັນ ວຸງເຊີຍເປົ້າຍັນຜົນແປຣ ຕຳເລົ່າເຫັກຄ້າວັນ ສິນລົງວົງເຊີຍເຊີກ ຜ່ານດູ້ວົງ</p>	<p>ເລືອດ້າ ສອງທັງ ແນລູບ ສົງລົດ໌ແລ້ວ ຝາກຄຸລົບແລດູງຄື້ງ ອຸດືຕັ້ງຢ້າມຕະຫຼາງ ຫົ່ງໝາບອຸດືຕະຫຼາງ ເຕັ້ນອຸດືຕັ້ນຕັ້ງຜົນ ສິ່ງສ້າງສົວນີ້ອັນເກີບງໂກ ພັດນາອ່າງອໍາໄພ ປະຍົກຕິໃຫ້ປະໂຍບື້ນ ທຸກຄົນທີ່ມີພື້ນພຸດ ຄນນານີ້ອູດືຕັ້ນພຸດ ທ່າຍຫປ່ອມຢ່ານເຕີບນີ້ອູປູ ດູຫາຍາກອາກອານີ້ ອາກແກ່ນຕິເຄີ່ນອັນຫຼຸງ ຝ່າວາຕາຮັບນັ້ນເຮືອນແກນ ທ່າກນາວາມາເນື້ອງແກ່ນ ແນ້ນເຕັ້ນເລືອດຫລືລ່ວມເລື້ອງເນື້ອງ ເໜີ້ອນກ່ອນເກ່າເນາປະເທື່ອງ ເຟ້ອງພົ້ງປ້າງປາງເບດຄລອງ ປະຕູນນໍ້າຢ້າມຕະຫຼາງ ຜລູງປະຫຼາດຮາອທກກັບ ແລ້ວດັນນັກອັກແກ້ໄຂ ທາງເລືອກໃໝ່ໃນຫຼັກຫຼູບ ເຫຼືອມດ່ວດຕັ້ງຕາມຮປຣຍ ປລືລ່ອຍຮາເບີ່ຍເລື້ອຍໝາຍທາງ ນີ້ເຊົ້າພະຍານກັນຂວາງ ສິ່ງສ້າງສົວນີ້ສັນພົ້ນ ປະເລີງຮູ້ສຸດຄຸນອັນນັ່ດ ສົວນີ້ສິ່ງສ້າງມີສະພານ ຄອງເຫຼືອແຕ່ແຕ່ຕໍ່ຕໍ່ນານານ ສານເຮືອງຕ່ອຫລອນາພິກາ ຕະຫາເປັນເຕີກເຕີບຕື່ນຕາ ອນອາພາສູ່ນູ່ໄປ</p>
--	---

ราชานุสุลาริบ
 คงอุดมคุ้มชาติไทย
 ยังคงดูดเฉียนไว
 ชนให้ได้เกื้อกูล
 อุ่นใจโดยทางเปลี่ยน
 รถติดติดปะเต็น
 ประเพณีม้อบูนนั่น
 ชุมชนคล่องคุ้ง
 อ้าซีพชาดประชา
 บีดถือข้อสัตย์ดง
 ทุก Yam ความก้าวหน้า
 ตั้งเห็นเป็นอย่างเบี้ยง
 ก้าวอย่างทางทิศใหม่
 รุ้งร้านย่านขายด้า
 ศาสตร์ศิลป์อ่อนบูร
 ล่องกา罔นานเนินแล้ว
 ชุมชนคนยิ่งมาก
 ลุ้นธรรมนำมาใช้
 ยิ่งงานผ่านพื้นเมือง
 อารاملำนำสร้างสรรค์

กษัตริย์ที่ปรีชาชัย
 ตากลันโน่ไทยเทิดทูน
 ลงเรียนให้ญี่เมืองญี่ปุ่น
 เพิ่มชนชุกทุกเข้าเย็น
 เข้าองเรียนเพียรดับเช่นญี่ปุ่น
 เป็นทางแก้แลปรับปรุง
 ยังคงมั่นสรรศ์บำรุง
 มุ่งรักษาไว้ให้เป็นยัง
 ดีบหอลดมาค่าคำร่าง
 ตรงมั่นคงอิตพอดเพียง
 มุ่งพัฒนามาเต็ยบเดียว
 ทางเลี้ยงให้ม่อถือไฟฟ้า
 พบรั่งใหม่ได้พัฒนา
 หาได้ยังหลายหลากแวง
 ด้อมดักดีเครื่องเฟรดเพรด
 แนวลึบหอดดอตตอลดไป
 ความหลายหลากฝากเงือนไป
 ใต้เกิดการล้านรวมกัน
 ยิ่งประเสริฐสารพัน
 บันทึกไว้ให้แน่นาน

อะก้าวผ่านกาลใดในเชือด
 กีดูงอครุณเจ่าร่วงกล้าวขาน
 ปีศาจเก้าทศวรรษธรัศกาล
 เตือนดาวเด่นเป็นพยานอกราชรัก
 วันอุตตตราอุตต์เป็นประวัติ
 ที่แกล่แข็งดูดในรูสีก
 ผันเปลี่ยนเป็นป้อบันอันราก
 ผ่านสำนักนำเทียนให้เบรียบเบรย
 ล่องดูผ่านกาลเก่าปراภรภก
 ลุล่องดูต่อป้อบันอันปีดเผยแพร
 กาลก้าวต่อ ก่อผลต่างช่องบ่ดุนเคย
 ก้าวผ่านเผบรดหน้าอุนาคต
 ด้ำล่องหน้าค่าวัวไขวไนยั่งหยุด
 นำสู่อุดเด่นดีที่ก้าวหนด

ลมบกรุงอนบูรที่ทางดด
 แต่รักษ์กภกเกณฑ์กรอบดูราษฎรบูรพา
 ลั่งคุตต์มหากาฬากาหนาดลั่ง
 หนึ่งรักยิ่งรักกษัตริย์ชาติตีมต้า
 ครองอุดในศาสนานค่าเจิดล้า
 อุบในคำสอนประชานญ่ศาสดา
 ศรีกรุงอนกรุงไกบดูโอราษฎร
 อิตประการศูลงรักกูนราชนค่า
 ไทยเป็นไกคองชื่อให้ลือชา
 ด้อมดักดีกษัตริพราหมณ์บาน
 เติดพระคุณเกินดูราหประนามพูลน
 ให้กำหนดลุขให้ไทยทุกที่
 ลงดีตากลันราษฎร์อัลรักเสี่ยมภักดี
 บันบุรุษหาราชกาลเกรียงไกร

อะก้าปีเตือนวันที่ผันผ่าน
 แต่ลึบหนึ่งครองอุดมอุดต์ไทย

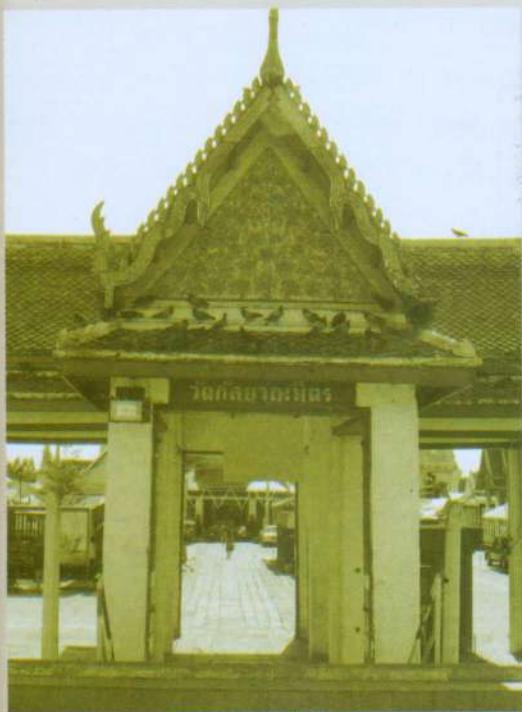
ล่องดูญาลก้าวล้ำนำลั่นพัย
 ด้อมเดดให้อุดดีตากลันป่นบูร

นายอำเภอคนปัจจุบัน

อธิบูรณ์ มนูพิรพันธ์

ในโอกาสที่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าหน่วย (ผู้อำนวยการเขต) ที่สำนักงานเขตหนองบูรี ระยะแรกมีความรู้สึกว่าเป็นภูยได้มารับใช้ประชาชนในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในอติตประจำวันกับปีพ.ศ.2548 เป็นปี

ประทูเก่าในอดีตของวัดกัลยาณมิหาราม

ครอบคลุม 90 ปีที่ก่อตั้งของวัดหนองบูรีขึ้น มาจึงมาย้อน返ลักษณะวิถีชีวิตริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและอาชญากรรมที่สำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นการค้าขาย การเดินทาง การเดินทางไปมา หรือการลักพาตัว ล้วนแล้วแต่เป็นภัย对自己และครอบครัว ทำให้ชาวบ้านต้องหันมาอพยพเข้ามาอยู่ในเมือง ที่อยู่ห่างไกลจากแม่น้ำ แม้แต่เด็กๆ ก็ต้องเดินทางไกลเพื่อไปเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ ที่อยู่ห่างไกลจากบ้าน

ผู้นำคนสำคัญที่เคยมีบทบาทสำคัญในชุมชนนี้ คือ พระสงฆ์ท่านหนึ่ง ที่ชื่อว่า พระมหาธรรมราชา ท่านเป็นผู้นำคนสำคัญที่ช่วยเหลือชาวบ้านให้สามารถอยู่รอดใน困境 ไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติ ภัยมนุษย์ หรือภัยทางการเมือง ท่านเป็นที่รักและนับถือของชาวบ้าน จนได้รับการยกย่องว่าเป็น "พระมหาธรรมราชา"

เห็นรถสามล้อถีบ เห็นรถบรรทุก (เคลื่อนย้ายและขนส่งที่ต่างๆ) เห็นรถยนต์ เพราะคุณพ่อมีรถยนต์คันหนึ่ง แต่ไม่เห็นขับรถไปทำงานเวลาไปทำงานจะนั่งสามล้อถีบ ที่ว่าจังหวัดสระบุรี-สังข์เป็นประจำ ตามเวลาที่ทำงานคุณพ่ออยู่ แวกคลองลานต่อส้ำเรื่่ ถนนเจริญนคร จังหวัดต้นบูรี คุณพ่อเคยพาไปที่ทำงานเชิงเป็นเรือนไม้อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 6-7 ชั่วโมง ตอนเข้าสามล้อถีบจะมารับคุณพ่อไปทำงาน โดยมาทางถนนเสือป่าตรงขึ้นไปที่ท่าราชวงศ์ (งี่ห้ามลัง) อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร ต่อเรือข้ามฟากไปขึ้นที่ท่าดินแดง อำเภอคลองลาน จังหวัดต้นบูรี นั่งสามล้อถีบต่อไปตามถนนเจริญนครไปที่ทำงาน ถนนเจริญนคร สมัยนั้นเป็นทางลูกรังผลไม้แอสต้า (ยางมะตอย) เป็นช่วงๆ ซึ่งสำหรับท่าราชวงศ์ ท่าดินแดง จังหวัดต้นบูรี คุณพ่อจะเดินทางต่อไปที่ท่าดินแดง ถนนนี้จะคุ้นหูกาฬ เพราะตอนนี้คุณพอกลับจากที่ทำงานจะขึ้นของขึ้น ขึ้นไปที่ท่าดินแดง เช่น เปิด-关 พระโลง ลูกหยี หมูสะเต๊ะ (โรงหนังเฉลิมบูรี สามแยกหมอมี จังหวัดพระนคร) ของเล่นต่างๆ หรือแม้แต่ของต่างประเทศ (ประเทศไทย) ก็มีมาฝากและลงให้เห็นว่า สมัยนั้นบริเวณท่าดินแดงเป็นแหล่งธุรกิจ การค้าที่ทันสมัยและหลากหลาย พลิกกันที่ ต่อเนื่องถึงปัจจุบันก็ยังเป็นแหล่งธุรกิจ ที่ผู้คนหนาแน่นบริเวณพื้นที่สำหรับมีบ้าน เรือนสองฝั่งถนนไม่มาก แต่ก็เริ่มมีโครงสร้างริมแม่น้ำเจ้าพระยาอีกแห่ง คือ สะพานกรุงเทพ วันที่สะพานกรุงเทพเริ่มเปิดให้รถข้ามแม่น้ำได้ไปเดินขึ้นสะพานชั่วโมงที่หัวคันและความมีไฟหัวอัศจรรย์ของสะพาน เพราะคุณ

นายอธิบูรณ์ มนูพิรพันธ์

แม่พ้าไปเยี่ยมญาติ ที่ทำโรงงาน อยู่ถาวร เชิงสะพานกรุงเทพ ย้อนกลับมาที่ท่าราชวงศ์ ผู้มีโอกาสได้ใช้ท่านนี้อึกหลายเหตุการณ์เวลาถึง เทศกาลtruth jin (ส่วนใหญ่) คุณพ่อ คุณแม่จะพาผมและพี่น้องๆ หลาย คนมาลังเรือข้ามฟากไปบ้านมีการหลวงพ่อจำปอก (พระพุทธไตรรัตนนายก) ที่วัดกัลยาณมิหารามมหาวิหาร อำเภอต้นบูรี จังหวัดต้นบูรีขึ้นที่ท่าเรือวัดกัลยาณมิหารามมหาวิหาร แต่สมัยนั้นค่อนข้างไม่สะอาด เนื่องจากประทูหน้า วัดและท่าเรือเล็ก (ปัจจุบันยังมีบ้านประทูที่ก่อสร้างตั้งอยู่หน้าวัดด้านติดแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอนุสรณ์อยู่) บริเวณลานหน้าทางเข้าโบสถ์-วิหาร มีพ่อค้าแม่ค้า นำอาหาร หวาน หวาน หมูจาก

ของเล่นเด็กโบราณ

กระดาษจำนำย จะซื้อมาเล่นกันทุกครั้ง (ของเหล่านี้ปัจจุบันก็ยังมีขายอยู่ แต่เฉพาะหน้าเทศกาลและน้อยลงมาก) ปีต่อๆมา แต่ละคนให้ขึ้นเงินขึ้นรถแท็กซี่ มาลงเรือลำพาน พระพุทธยอดฟ้าแล้วลงเดินเลาะเข้า ถนนเทศบาลสาย 1 ข้างวัดประยุรวงค์ศาลาสวรรภารย่านหน้าโรงเรียนช่างตากรู้สคอนแวนท์ ตลาดน้ำกระจากอก เข้าซอยตรังข้ามตลาด นกกระจากอก เดินตรงไปผ่านหน้าโรงเรียนแลงอรุณ ออกซอยข้างวัดกัลยาณมิตร รวมมหาวิหารทางเข้าวัดด้านถนนเป็นปัจจุบันยังไม่มีพระเศษถนนอรุณอันรินทร์ตัดใหม่ยังไม่ตัด หน้าเทศบาลทีทางเข้าวัดทางบกด้านข้างวัดที่กล่าวข้างต้นจะมีผู้คนสัญจรหนาแน่นตลอดทั้งวันทั้งคืน เพราะประชาชนเคราพนับถือหลวงพ่อชาปอกงมาก เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ขาดไม่ได้ของเทศบาลศรีจันทร์ อีกด้วยหนึ่งที่ใช้ทำราชวงศ์ คือลมยเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ตรังข้ามโรงพยาบาลกลางได้ร่วม กับเพื่อนๆ 6-7 คนหนึ่นเรียนช่วงบ่ายไปว่ายน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณโกรังดังบนสังข์ฯทางเรือข้าม ทำราชวงศ์ ผู้ว่ายน้ำเป็นครั้งแรกที่นี่ (เก็บไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านปัจจุบันแล้ว) หนีมาหัดว่ายน้ำที่นี่หลายครั้ง ครั้งหลังครูประจำชั้นตักจับถูกกลงโทษ กอดอก เมื่อวันกันด้วยทางปลากะรabeenได้ไปปลายแหลม จังหวัด

สะพานกรุงเทพ

หนีเรียน

ต่อเนื่องถึงตอนหนุ่มยังเรียนหนังสืออยู่แต่วันหยุดแลร์-อาทิตย์หรือวันนักขัตฤกษ์ พื้น้องจะออกขายของหารายได้จุนเจือครอบครัวทุกเดือนต้องถึงรอบมาฝั่งอนบุรี เวลานั้นสะพานพระปีนเกล้ายังไม่สร้างสะพานพระปักเกล้าฯ สะพานพระรามที่ 7 ยังไม่มีนอกราชประสงค์ พระพุทธยอดฟ้า สะพานกรุงเทพ แล้วก็จะข้ามไปมาที่ สะพานพระรามที่ 6 วิ่งรถยนต์มาทางถนนจรัญสนิทวงศ์ เรือยนาถีงสามแยกท่าพระ (เวลาันนั้นถนนรัชดาภิเษกมีโครงการจะตัดเยื่อมถึงสามแยก

ท่าพระ) เลี้ยวซ้าย เข้าถนนเพชรเกษม ช่วงต้น(อำเภอบางกอกใหญ่)ข้ามสะพานเนาวจำเนียร (ยังเป็นสะพานไม้) เลี้ยวขวาเข้าถนนเทอดไทไปตลาดพลู เลยต่อไปเข้าถนนราษฎรากาคไปอกราษฎรากาค ถนนสุขสวัสดิ์ อำเภอบางขุนเทียน (เขตจอมทองยังไม่ได้ตั้งชื่อนาม) ถนนล้มเต็จพระเจ้าตากสินกำลังจะขยายใหญ่ตอนเรียนเคยหาโอกาส หลังเลิกเรียนนั่งรถประจำทางสาย 4 (ตลาดพลู-คลองเตย) มาฝั่งอนบุรีเข้าตลาดพลูถึงสุดลายปลายทางแล้วนั่งกลับเลี้นทางเดิม เพราะอยากรู้ว่ารถเมลล์สาย 4 ไปถึงไหนบ้าง ช่วงนั้นทางฝั่งอนบุรียังไม่ค่อยสะดวกเนื่องจากถนนสายต่างๆ คับแคบทางต่อเชื่อมเพิ่มไม่โครงสร้าง

หลังจากจบการศึกษาจบมหาวิทยาลัยเข้ารับราชการที่กรุงเทพ มหานครเป็นแห่งแรกและแห่งเดียว จนถึงปัจจุบัน(เป็นลูกหน้อข้าราชการกรุงเทพ มหานครรุ่นแรกๆ) หลังจากรับราชการมาระยะหนึ่ง ก็ขอออกไปรับราชการที่สำนักงานเขตคลองเตย เป็นการปฏิบัติราชการนอกราชอาวุโสการกรุงเทพมหานครเป็นแห่งแรก ซึ่งอยู่ฝั่งอนบุรี แรกเริ่มเข้ารับราชการ นั่งรถประจำทางไปทำงาน แม้มาอยู่สี่แยกงานเขตคลองเตยชั้นกีบังอาศัยรถประจำทางจากบ้านพักแกล้วขายเครื่องยนต์เก่า เขตปทุมวัน (ย้ายมาอยู่ที่นี่ เป็นแห่งที่ 5) นั่งรถประจำ

ตลาดกระจากอก (ใกล้วัดกัลยาณมิตร)

ทางสาย 21 (จุฬา-สำเร็ช) ป้ายถนน
พระราม 4 เข้าวงเวียนโอเดียน ผ่านถนน
เยาวราช เข้าถนนจักรวรรดิ ขึ้นสะพาน
พระพุทธยอดฟ้า เข้าถนนอิสรภาพ (ปัจจุบัน
ผ่านถนนเล้นนี้จะเห็นป้ายบอกทางไปวัด
กัลยาณมิตร วัดแห่งสีจะคิดหาคำตอบอยู่
ตลอดว่าหลวงพ่อเข้าปักอง ประดิษฐรูน
อยู่วัดเข้าเขตบางกอกใหญ่ ด้านโพธิ์
สามต้น ผ่านเขตบางกอกน้อยช่วงสาม
แยกไฟฉายเข้าซอย(ถนน) บางขุนนนท์
ต่อรถล่องแควบริเวณหน้าวัดเจ้าอาม
เขตบางกอกน้อยเข้า สำนักงานเขต
คลึงชัน มีวารสารร่วมงานประเพณีซัก
พระของวัดด้านซ้าย เขตภาษีเจริญ ไปวัด
ไก่เตี้ยเขตคลึงชัน ซึ่งเริ่มจัดยิ่งใหญ่
อีกครั้งเป็นครั้งแรกใน ปีนั้นเริ่มปะงไป
ระยะเวลาหนึ่งมีโอกาสไปปฏิบัติราชการ
ที่เขตสัมพันธวงศ์ ท่าราชวงศ์ กิจกิจที่นั่น
ความทรงจำขึ้นมาอีกถึงวัดกัลยาณมิตรรวมมา
วิหาร เยื่องไปฝั่งตรงข้าม ด้านขานนิกถึง
ที่หัวด่วนน้ำด้านข้างท่า เป็นสิ่งเรียนกลับ
มาอีก เหมือนความ ผูกพันสองฝั่งแม่น้ำ
เจ้าพระยาที่มีค่าควรจดจำ

องค์พระบรมราชนูสາวรีย์
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บริเวณ
วงเวียนใหญ่ผนэмมีบุญวารา ได้เห็นและ
กราบไหว้พระองค์ท่าน ตั้งแต่ขามมา
ทำธุระฝั่งธนบุรีตอนเป็นหนุ่ม และใน
โอกาสอื่นๆ ดังนั้นวันแรกที่เข้ารับ
ตำแหน่งที่สำนักงานเขตธนบุรี ได้ไป
กราบไหว้พระองค์ท่านทันที่เพื่อขอพร

ศาลเจ้าเก่าแก่บริเวณตลาดนกราชจาก

และขอรับมีคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่
ณ พื้นที่แห่งนี้ หลังจากนั้นได้ไปกราบ
นมัสการหลวงพ่อเข้าปักองที่วัดกัลยาณ
มิตรรวมมหาวิหาร ในเวลานั้นรู้สึกถึง
ความเมตตา ความศักดิ์สิทธิ์ นับเนื่อง
ถึงองค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ลึกลักษณ์ในพื้นที่เขตธนบุรี ที่ให้
โอกาสสามารถปฏิบัติราชการที่เขตธนบุรี
เวลาผ่านไปได้ลงพื้นที่ ไปสถานที่ต่างๆ
ในเขตธนบุรี รำลึกย้อนอดีตถึง สถานที่
ต่างๆที่ก่อสร้างขึ้น ถนนหนทางที่
ต่อเนื่องกับเขตธนบุรี ไม่ว่าจะเป็นเขต
บางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขต
บางพลัด เขตคลองสาน (อยู่ในกลุ่ม กท.5)
ผนэмเคยสัมผัสมากแล้วยังมีบุญวาราอัญเชิญ
(อุ่ม) ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุสีขาว
ขึ้นลงเรื่องในงานประเพณีซักพระวัดด้านซ้าย
วัดไก่เตี้ย (ที่เคยร่วมงานที่เขต คลึงชัน)

ซึ่งบ้านผู้นำทำเรือในพื้นที่เขตธนบุรียัง
ให้ปลาบล้มเป็นอันมาก

สิ่งที่ผมได้ย้อนอดีตจากปัจจุบัน

คือบุญวารา และความผูกพันกับเขต
ธนบุรีและพื้นที่ฝั่งธนบุรี วันเวลาผ่านไป
ร่วม 50 ปี ภาพในอดีตกับปัจจุบันซ่าง
แตกต่างกันอย่างมาก ความเจริญการ
พัฒนาพื้นที่ฝั่งธนบุรี ในปัจจุบันรุกคืบ
มาในมหอย สถานที่เก่าแก่ที่เคยเจริญรุ่ง
เรืองในอดีตยังคงมีให้เห็น เช่น แหล่งธุรกิจ
ตลาดพลู เพียงแต่ไม่คึกคักเหมือนอดีต
ผนэмเคยพายามนีกหาบ้านไม้ริมแม่น้ำ
เจ้าพระยาและคลองลานต่อสำเร็จ ซึ่ง
เป็นที่ทำงานของคุณพ่อในอดีต ยังหา
จุดไม่พบอาจเป็นเพราะตอนนั้นยังเด็ก
มาก จึงไม่ได้จดจำจุดสำคัญของสถานที่
ตั้งสิบปีก่อนมาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงาน
เขตธนบุรีได้เคยมาผ่านธนบุรีแบบจำทาง

ไปจุดต่างๆที่ เคยไปตามที่
กล่าวมาแล้วไม่ได้ เพราะ
ถนนหนทาง ที่ตัดเชื่อม
สถานที่ต่างๆมีมาก many
จุดสังเกตหลายแห่ง หาย
ไปหรือถูกเปลี่ยนแปลง
ปรับรูปแบบใหม่ แต่ดู
เหมือนวิถีชีวิตของคนผู้ปั้ง
ธนบุรีแบบเดิมฯยังพอ มี
ให้เห็นอยู่นี่แหลกกรุธธนบุรี
เมืองหลวงของสมเด็จ
พระเจ้าตากสินมหาราช
ในความทรงจำและผูกพัน
ของผู้ที่ภูมิใจ

บ้านเก่าแก่นับร้อยปีบริเวณตลาดนกราชจาก

ข้ายามาตีบกราก

ณรงค์ มีประเสริฐ

ผู้เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2486 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ตอนเด็กอยู่ที่อำเภอคลองสานและบ้านมาอยู่ที่อำเภอธนบุรีเมื่อปี พ.ศ. 2493 สมัยนั้นการเดินทางไม่สะดวก ถนนสายในคือถนนเจริญนครถนนกันไม่ได้ ต้องลงข้างทางคันลั่งสองล้อจึงจะสวนกันได้ ส่วนถนนสายนอกคือถนนทางสินรถสวนกันได้

พ่อมาเข้าที่ดินอยู่ชั่วคราวที่วัดบางน้ำข้น สมัยนั้นการเดินทางไปที่

หลวงพ่อขอม ใบสร้อยตับนางน้ำข้น ต่างๆ ใช้รถสองแฉที่ต่อตัวยังถังไม้ค่า โดยสารคนละ 50 สตางค์ จากคลองสานถึงบุคคลิ ชาวบ้านสวนใหญ่ทำงาน โรงสีข้าวซึ่งใช้เครื่องจักรใบน้ำ และใช้กลบเป็นเชือเพลิง โรงสีที่ว่านี้เป็นของหัวหน้ามี 3 โรง เดียววันกล้ายเป็นโรงแรม แมริอุทและแคร์คิวโน้ปีแล้ว

บุคคลิเมื่อ 50 ปีที่แล้วสุดถนนเจริญนคร คือบริเวณสะพานกรุงเทพสองข้างทางเป็นสวนผลไม้ มะไฟ เยาะ มะม่วง มากพูล หากจะไปตลาดพูลจะเดินลัดสวนเข้าวัดสันติธรรม รามาวนไปอกรบริเวณหน้าโรงพยาบาลทหารเรือปัจจุบัน (แต่ขณะนั้นยังไม่โรงพยาบาลทหารเรือ) สมัยนั้นคลองบางน้ำข้น สำหรับ ดาวคนอง ยังสะอาด

เราหาน้ำมาใส่ตุ่มไว้ใช้น้ำที่ดีเมามาจากโรงสีเรียกว่า น้ำไอ เป็นไอน้ำจากโรงสีข้าว สะอาดแต่รสชาติไม่อร่อย สวนใหญ่ยังรองน้ำฝนกัน ก็จะหากจะเดินทางไปซื้อของนายาย เราจะใช้เรือแจวจากคลองสำหรับไปอกรวัตกลาง ซึ่งเป็นตลาดเก่าแก่มาก สมัยนั้นตลาดพูลจะมีโรงหนังสองโรงซึ่งค่อนข้างไกล จังอาศัยโดยดูหนังขายยาที่นาฉ่ายที่สีแยกบุคคลใช้เงินมาให้ดูปอย่ามากกว่า

บุคคลิอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งสมัยนั้นมีกุ้งปลาบกชุมมาก หากดำเนินตามเสาร์โรงสีพักเดียวจะได้เป็นสิบตัว นอกจากนั้นตามโรงสียังมีการตกปลากระให้ได้หนักถึงร้อยกิโลกรัม เนื่องจากน้ำในแม่น้ำลำคล่องไม่น่าเสียเหมือนปัจจุบันและที่บุคคลิยังมีของดีที่ขึ้นชื่อคือหน่อไม้ไผ่เผง โดยเอาปีบครอบหน่อไม้ไผ่แล้วเอาเด้าจากโรงสีใส่เข้าไป รสชาติของหน่อไม้มีจะอร่อยมาก หวานเป็นธรรมชาติเสียดายที่ปัจจุบันไม่มีแล้ว คุณแม่เล่าว่าบริเวณแม่น้ำที่บุคคลิจะเป็นโรงสีโรงเลือยอยู่หดลายแห่ง การคุณนาคมอาศัยเรืออี้ยมจุน บรรทุกข้าวบริเวณโรงสีจะมีล้านขันนึ่ง เอาข้าวเปลือกมาห่ำแล้วเอ้าไปหากแห้งแล้วนำมาสี สามารถส่งไปขายถึงตะวันออกกลาง โดยจะมีเรือสินค้ามารับถึงท่าคลองสานเลยทีเดียว บางครั้งเวลาไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรักต้องอาศัยเรือจ้างเรือแจว ข้ามจากท่าเรือไปขึ้นฟิตตรังข้ามคือบริษัทแห่งกรุงไทย แล้วเดินจนถึงถนนเจริญกรุงหรือใช้เรือข้ามฝั่ง(ขณะนั้นยังไม่มีสะพานกรุงเทพ) ต่อมามีรถร.ล.พ.วิ่งรับผู้โดยสารจากถนนทกดึง ทำเตียนเก็บค่าโดยสารคนละ 50 สตางค์ สมัยนั้นตลาดพูลถือว่าเจริญที่สุดในย่านนี้มากของผู้คนเดินทางมาจากทุกทิศทาง ใจกลางกรุงเทพฯ ต่อมาเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2543 ได้ทำพิธีอิษยาคชาเจ้าและเบิกเนตรองค์เจ้าแม่โดยมีนายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นประธานในพิธี

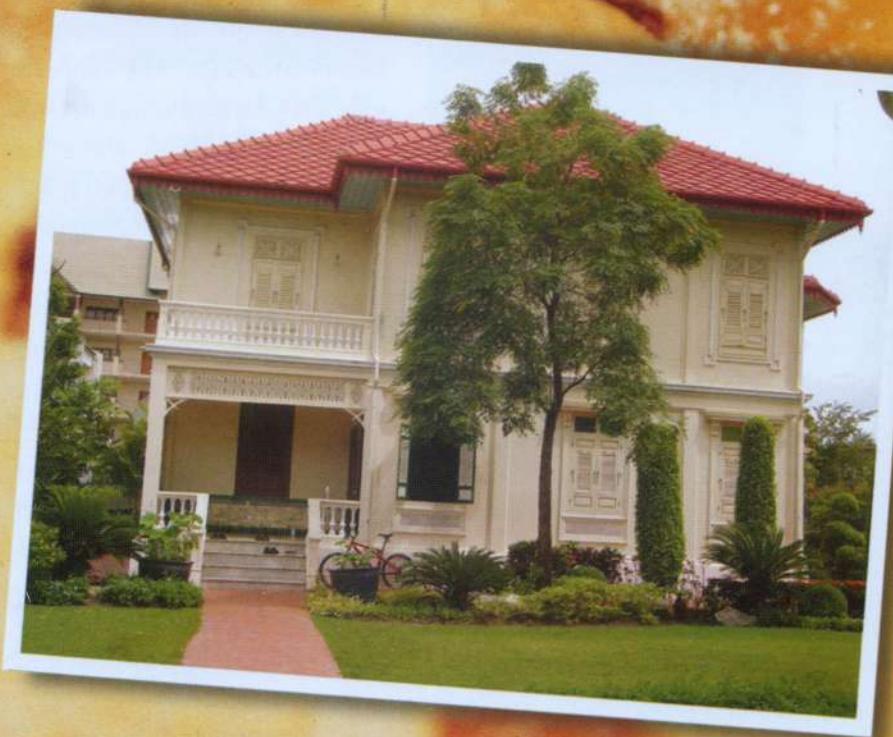

ณรงค์ มีประเสริฐ

ถนนเก็บกินกันได้ทั้งมะม่วง มะขวิด เก็บกินกันได้ไม่มีใครห่วง เพราะราคากูกແຕา ดาวคนอง (บึกปัจจุบัน) เดิมเป็นท้องร่องสวนผลไม้

ผู้คนที่อยู่บริเวณนี้แบ่งเป็นกลุ่มคือคนจีนอยู่บริเวณตลาดบุคคลิ ส่วนคนไทยอยู่โรงสีแแกนบริเวณวัดบางน้ำข้น วัดบุคคลิ วัดดาวคนอง อีกกลุ่มอยู่บริเวณต่อจากหม้อ (โรงพักสำหรับน้ำ) นับถือศาสนาคริสต์ จะรวมกันอยู่บริเวณปากคลองสำหรับ อีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่าโรงฝ่าสัตว์มีการตั้งกันป้อมมาก จนกระทั่งมีการสร้างสะพานกรุงเทพ ความเจริญทางด้านการคุณนาคมจึงละเอียดมากขึ้น ทางด้านความเชื่อถือศรัทธามีกิจกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบุคคลินับถือกันมากคือหลวงพ่อขอม วัดบางน้ำข้น ซึ่งสร้างตามศิลปะจีรึกสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นเวลาสองร้อยปีมาแล้ว อีกแห่งคือเจ้าพ่อพระเพลิง อยู่ใต้สะพานกรุงเทพ นอกจานนี้ยังมีศาลเจ้าเก่าแก่คือศาลเจ้าโภนบูร เป็นศาลเจ้าเก่าแก่สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 โดยการริเริ่มของบุคคล สลวยท่านคือ นายยิ่งอ้วนเชียง แซลิม และนายบ่วงแซ แซลิม และในปี พ.ศ. 2521 ได้มีการจดทะเบียนก่อตั้งอย่างถูกต้องตามกฎหมายต่อมาคุณทวี ล้มวิริยะเลิศ และสาธุนห้าไปร่วมกันสร้างอาคารใหม่ ต่อมาเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2543 ได้ทำพิธีอิษยาคชาเจ้าและเบิกเนตรองค์เจ้าแม่โดยมีนายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นประธานในพิธี

ແໜ່ງຮວມກຸມືປູງຄາ ວິຊີ່ສົວແລະຊຸມຊັນທ້ອງຄືນ

ພິພິຮກັນທ້ອງຄືນກຽມເທິງເທິງ
ເບຕອນບຸරີ

**“ ປະຕູກາຮ້າສູ່ຈຳກັດ
ນາມເດີມເມືອງນັບໃຈ ສົມຫາສຸກ
ຈຸດຮົມແຂກ ຈິນ ຝັ້ງ ມອນ ລາວ ໄທຍ
ສັ່ນຄົມຫາສວນແລະວິຊີ່ຫາວຄລອງ ”**

ເບຕອນບຸරີເປັນພື້ນທີ່ທີ່ມີປະວັດ
ຄາສຫວີ່ອ້ານຍາວານານນັບຕັ້ງແຕ່ເປັນເມືອງໜ້າ
ດ້ານແຫ່ງກຽມຄຣີຍຸໂຍໍາ ເມືອງຫລວງຂອງ
ສຍາມໃນສັນຍະພະເຈົ້າກຽມນັບໃຈ ແລະມີ
ການສັບທອດວິຊີ່ຊຸມຊັນເຮືອຍມາຈັນກະຮ່າງ
ປັຈຸບັນ ດັ່ງນັ້ນພື້ນທີ່ແທ່ງນີ້ຈຶ່ງເຕັມໄປດ້ວຍ
ເອກລັກຢືນທາງວັດນອຽມອັນຫລາກຫລາຍ
ຂອງກຸ່ມຊຸມຊັນຕ່າງໆ ທີ່ເຂົ້າມາໃນສຍາມແລະ

ຕັ້ງຫລັກແຫ່ງ ຄຸນບຣີເວນແທ່ງນີ້ດ້ວຍເຫດຸພລ
ທີ່ຕ່າງກັນ ພິພິຮກັນທ້ອງຄືນໆ ເບຕອນບຸරີ
ຈຶ່ງຈັດແສດກວາມແຕກຕ່າງແລະຫລາກ
ຫລາຍຂອງວັດນອຽມແລ້ວນີ້ດ້ວຍຫຼຸດ
ນິທຣຄາກແລະບຣຍາກາຄຈຳລອງ ເພື່ອໃຫ້
ຜູ້ຄົນໃນປັຈຸບັນໄດ້ຕະຫຼາກແລະກາຄກຸມໃຈ
ຮ່ວມກັນ

ພິພິຮກັນທ້ອງຄືນ ເບຕອນບຸරີ

ເປັນພິພິຮກັນທ້ອງຄືນກຽມເທິງເທິງ
ສຳນັກງານເບຕອນບຸරີ ໂດຍຄວາມເຂື້ອເພື່ອ
ສັນຕະພາບປະຫວຸງຄາວາສວງວິຫາຍ
ກ່ອດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອເປັນສັນຕະກິດຢ່າງມູນລ ແລະ
ຮ່ວມມືວິຊີ່ສົວແລະຊຸມຊັນທ້ອງຄືນ
ຈຸດຮົມແຂກ ຈິນ ຝັ້ງ ມອນ ລາວ ໄທຍ
ເຄົ້າອຸປະກອນທີ່ໃຫ້ໃນການປະກອບອາຍືພ
ດັ່ງເດີມ ປະເພີນທີ່ອູ່ຢູ່ກັບພື້ນທີ່ແທ່ງນີ້

มายawanan รวมถึงการจัดกิจกรรมร่วมกับชาวบ้านที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในท้องถิ่น อาทิเช่น การจัดงานออกร้านของดีชุมชน การสาธิตการแสตงพื้นบ้านประจำท้องถิ่น การนำสินค้าที่ผลิตจากฝีมือของชาวบ้านซึ่งหาชมได้ยากในยุคปัจจุบัน มาจัดแสดงภายในงานเพื่อให้เยาวชน และผู้ที่สนใจได้ศึกษา

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

- ✓ ภาพรวมของกรุงเทพมหานคร
- ✓ ข้อมูลเบื้องต้นของเขตอนบุรี
- ✓ อนบุรี แหล่งรวมกลุ่มชนสมสมพลาญ
- ✓ ศาสนสถานและวัฒนธรรมประเพณี
- ✓ วิถีชาวสวนดั้งเดิมของชาวอนบุรี
- ✓ สมเด็จพระเจ้ากรุงอนบุรี
- ✓ ความเปลี่ยนแปลงในเขตอนบุรี
- ✓ ศิลปวัฒนธรรมและของดีเขตอนบุรี
- ✓ แผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวเขตอนบุรี

มนต์เสน่ห์ในพิพิธภัณฑ์

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้ากรุงอนบุรี หรือสมเด็จพระเจ้ากรุงอนบุรี วีรักษัตริย์ นักรบผู้กอบกู้ชาติไทยและสถาปนากรุงอนบุรี ภายใต้พิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงพระราชประวัติที่สำคัญ และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพระองค์ ที่ชาวอนบุรีภาคภูมิใจ ไว้ในรูปแบบนิทรรศการที่ส่งงาม

การทำสวนพลู

สวนพลู เป็นอาชีพที่สำคัญของชาวฝั่งธนบุรีในอดีต จนมีตลาดใหญ่ สำหรับค้าพลูที่ซื้อวัตถุลาดพลู ซึ่งการทำสวนพลูต้องมีทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้านตลอดจนมีขั้นตอนขั้นตอนที่ซับซ้อน

ขนมฟรังกุญี่จื๊นของชุมชนบ้านกุญี่จื๊น และขนมบิดน้ำมันลือดบางหลวง เป็นขนมที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของเชื้อชาติต่างๆ ที่เข้ามาอยู่อาศัยและผสมผสานทางวัฒนธรรมกับคนพื้นถิ่นในอนบุรีจนมีเอกลักษณ์เฉพาะของดีเขตอนบุรี หัวใจ และหมุนเวียน

หัวใจจากบ้านในไทยและหมุนเวียน สีแดงสดใสของป้าเจาเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของชุมชนย่านฝั่งธนบุรีที่แสดงถึงภูมิปัญญาแห่งชาบะฝีมือและนักประดิษฐ์แห่งเมืองอนบุรี ของกินขึ้นชื่อตลาดพลู

ตลาดพลูไม่เพียง

แต่จะเป็นตลาดค้าพลูเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟตลาดพลู และเป็นแหล่งของกินอร่อยที่ขึ้นชื่อ อาทิ กุยช่ายตลาดพลู หรือโรตีข้าวมาตังแต่ล้มยังรักษาที่ 5 ขันมหวน ขنمไทยสารพัดชนิด ฯลฯ

นอกจากนี้ภายในยังรวบรวมประวัติสถานที่ท่องเที่ยวของเขตอนบุรีอย่างครบถ้วน รวมถึงประวัติศาสตร์ของบุคคลสำคัญของเขตอนบุรี ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่เขตอนบุรี ดังนั้นพิพิธภัณฑ์ได้จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตอนบุรี จึงถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับคนกรุงเทพมหานคร และผู้ที่สนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ท่องเที่ยวใหม่ โดยผู้ที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นสามารถร่วมเดินทางย้อนกลับไปศึกษาดำเนินแหล่งประวัติศาสตร์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

เนรมั่นประเพณีวัฒนธรรมเข้าใจวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ในแต่ละท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดเป็นการสัมมาร์ยาณ์ การแสดงของน้ำไปสืบทอดตำนานของกรุงเทพให้เป็นวิทยาทานสำหรับเยาวชนในรุ่นต่อๆ ไป

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตอนบุรีอยู่ที่ชั้น 3 โรงเรียนส่งเสริมพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดประยุรวงค์วารวิหาร ถนนประชาริบกเขตอนบุรี (เชิงสะพานพระพุทธยอดฟ้าผ่าฝั่งธนบุรี)

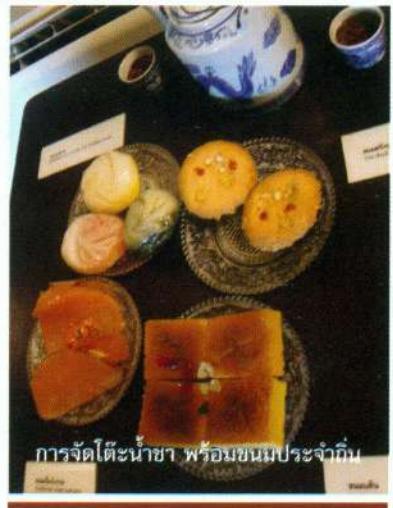
ริบกวนพระเจ้าตาก

การจัดแสดงการประกอบอาหารดั้งเดิม

แสดงของดีเขตอนบุรี

การจัดต้อนรับ พร้อมขนมประจำถิ่น

บ้านเอกนาค

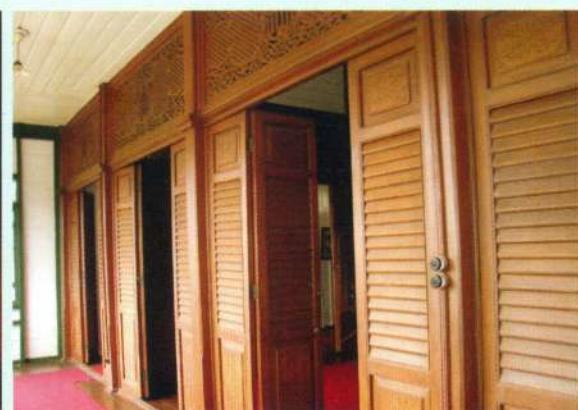

บ้านโบราณทรงปั้นหยาริมคลองบางไสໄກอายุกว่า 100 ปี นามว่า “บ้านเอกนาค” หรืออาจจะเรียกว่า บ้านพระยาประลังค์ ตามชื่อของท่านเจ้าของบ้านคนเดิม บ้านหลังนี้ในอดีต มีเพียงรั้วสังกะสีเก่าๆ ใจลักษณะพังเป็นตัวกัน不让แต่เดินระหว่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และตัวบ้านมีรั้วกำแพงสังกะสีที่ติดริมคลองที่มีประตูหันออกไปทางคลองบางไสໄກ ปกติประตูบ้านนี้มักปิดสนิทตรงประตูมีป้ายขนาดใหญ่มีตัวอักษรเขียนว่า “บ้านเอกนาค”

ก่อนที่บ้านหลังนี้จะถูกปรับปรุง

บูรณะซ่อมแซมนั้นมีสภาพที่ทรุดโทรมมาก ไม่สามารถที่จะเข้าไปอาศัยอยู่ได้ และตัวบ้านก็อยู่ในส่วนที่เรียกว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในบางครั้งก็จะเห็นผู้หญิงวัยกลางคนเดินเข้าออก และถ้ามองเข้าไปในตัวบ้านก็อาจจะเห็นหญิงสาวแต่อាជจะเห็นได้ไม่ถนัดนัก และบางทีก็เห็นคนงานเก่าแก่ของทางมหาวิทยาลัยถือถาดสำรับเข้าไปในบ้านหลังนั้น ด้วยปัจจัยเหล่านี้เป็นเหตุให้นักเรียน นักศึกษา หรือแม้แต่ครูบาอาจารย์ที่สอนหนังสือ ในบริเวณใกล้เคียงนั้น ต่างก็ร้าวลือถึงเรื่องราวที่น่ากลัวของบ้านหลังนี้ เช่น เป็นบ้านร้าง

ที่น่ากลัวบ้าง เป็นบ้านผีลิงบ้าง จากการสืบค้นทำให้ได้พบกับคุณยายจรายพร ผัวเหลือง สอบสามแล้วพบว่าหญิงสาวที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้น คือคุณยายประยูร เอกนาค เพราะเนื่องจากคุณยายประยูรไม่มีลูกหลาน จึงทำให้คุณยายประยูรอาศัยอยู่บ้านหลังนี้กับคนเก่าแก่ในบ้านเพียงสองคน สำหรับคุณยายประยูรผู้เป็นเจ้าของบ้านหลังนี้เป็นบุตรสาวของ พันตำรวจเอกพระยาประลังค์สรรพกการ ตำรวจตำแหน่งรองอธิบดีกรมตำรวจนั้น เป็นเจ้าของบ้านคนเดิม พันตำรวจเอกพระยาประลังค์สรรพกการ เดิมชื่อ ยวง

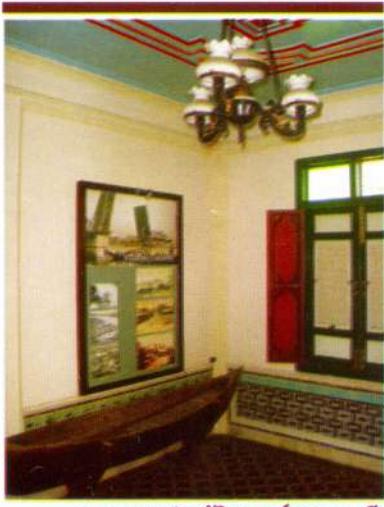

ลดด้วยการแกะสลักไม้บ้านประดุจผนังภายในบ้านเอกนาค

เอกนาค เป็นบุตรชายคนโตของหมื่น ช้านาณัจก์ (นาค เอกนาค) และคุณแพร หมื่นช้านาณัจก์มีภรรยา 3 คน คือคุณ เอม คุณแพร และคุณช้อย พระยา ประสูติที่สวรรพการเป็นบุตรชายจากภรรยา คนที่สอง สวนคุณยายจวยพรเป็นบุตร สาวของคุณช้อย ภรรยาคนที่สาม ถ้ามี ตามล่าดับญาติแล้วคุณยายจวยพรเม ศักดิ์เป็นน้องสาวคนสุดท้ายของพระยา ประสูติที่สวรรพการ พระยาประสูติที่สวรรพ การมีภรรยาชื่อ คุณหญิงเป็น มีบุตรสาว ด้วยกัน 1 คน คือคุณประยูร เอกนาค บ้านพักของหมื่นช้านาณัจก์อยู่ติดกับ บ้านหลังที่คุณยายจวยพรอาศัยอยู่ เป็นบ้านทรงไทยอายุกว่า 100 ปี ตัว บ้านมีลักษณะคล้ายกัน แต่ได้ถูกไฟ ใหม่ไปเมื่อปี พ.ศ.2535 สวนบ้านเอก นาคเป็นบ้านทรงปั้นหยาที่พระยา ประสูติที่สวรรพการไปปลูกอาศัยอยู่ ใหม่กับครอบครัวที่อยู่ไม่ไกลจากบ้าน ของพี่สาวของมากัน ต่อมาเมื่อคุณยาย ประยูรถึงแก่กรรมลง บ้านเอกนาค หลังนี้ถูกปิดตาย และบ้านหลังนี้ตัดเป็น กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยาฯพินัยกรรมที่ได้รับไว้

บ้านเอกนาค สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2462 ในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจาก ไม่มีทางสืบสกุล บ้านหลังนี้จึงกรรง ไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อย เมื่อมองลอดเข้า ไปจะเห็นตัวบ้าน ที่ยังคงร่องรอยความ สวยงาม แต่เก่าโรมนน่าใจหาย เมื่อ ได้รับการบูรณะซ่อมแซมตลอดสายages ลักษณะ รอบตัวบ้าน รวมทั้งซ่อมแซม พื้นกระเบื้องบางชิ้นที่หลุดสูญหายไป

แสดงภาพประวัติศาสตร์ของอนบุรี

ตามกาลเวลา โดยกระแสเบื้อง บานส่วน ถูกส่งไปให้ช่างผู้ เชี่ยวชาญทำเลียนแบบ เช่น เดียวกับตลาดลายปูนปั้นตาม ราบบันไดที่มีบางส่วนได้หัก พังไปสำหรับทรัพย์สินภายใน บ้านส่วนใหญ่ถูกส่งไปบริจาค ไว้ที่วัดองค์ความ

ต่อมาช่วงลังกะสีเก่าๆ กีดูกอร์ทั้งทำให้ที่ดินทั้ง 2 รวม เป็นพื้นที่ดีiyากัน แต่อย่างไรก็ตาม บ้านหลังนี้ยังคงถูกปล่อยทิ้งร้างอยู่จน ตัวบ้านค่อยๆ ตามลงพื้นดินไปทุกวัน จน ในปี พ.ศ. 2538 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อําไฟ วิทยวิโรจน์ (ผู้อำนวยการศูนย์ ศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยาในขณะนั้น) ได้ดำเนิน การเรื่องให้บ้านเอกนาคซึ่งเป็น บ้าน โบราณสถานจนโครงการนี้ได้รับ อนุมัติ แต่ติดขัดปัญหาบางประการ จึงยัง ไม่สามารถดำเนินการได้ ต่อมาในปี พ.ศ.

2541 อาจารย์สุдарัตน์ ชาญเลขา ได้ เข้ามาทำงานในสำนักศิลปวัฒนธรรม อาจารย์สุดารัตน์ ได้เป็นอีกผู้หนึ่งที่ ผลักดันให้มีโครงการบูรณะซ่อมแซม บ้าน เอกนาค ปัจจุบันทุกอย่างภายใน ตัวบ้านมีสภาพที่ใกล้เคียงบ้านหลังเดิม มากที่สุด และแม้ว่าการซ่อมแซมบ้าน ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ก็มีผู้คนจำนวนมาก ได้เข้าเยี่ยมชม ต่างกันให้ความเห็นว่าบ้าน เรือนไทยทรงปั้นหยาหลังนี้เป็นมรดก ล้ำค่าของทางมหาวิทยาลัยที่ควรเก็บ รักษาไว้และเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่ว ไปได้เข้าเยี่ยมชม

ปัจจุบันบ้านเอกนาคอยู่ใน ความดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยา โดยทางสำนักศิลป วัฒนธรรมต้องการให้สถานที่แห่งนี้เป็น ที่ตั้งของโครงการ “กรุงอนบุรีศึกษา” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ความรู้ด้าน วัฒนธรรมของกรุงอนบุรี ด้วยการเก็บ รวบรวมศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาฝั่งอนบุรี รวม ทั้งเป็นที่จัด กิจกรรมต่างๆ ที่ สอดคล้อง กัน โดยประสานงานร่วมกับบุขุชุมชน ภายในพิพิธภัณฑ์ศูนย์กรุงอนบุรีศึกษา ประกอบด้วยห้องจัดแสดงทั้งหมด 10

ห้องจัดแสดงห้าโถน

ห้อง ดังนี้

ห้องที่ 1 ประวัติศาสตร์บ้านเอกนาค

ห้องนี้จัดแสดงวัตถุลึกลับของ ต่างๆ ภายในบ้านหลังนี้ อาทิ ของที่เกี่ยว กับเจ้าของบ้านประวัติความเป็นมาของ นามสกุลเอกนาค นอกจากนี้ยังมี แจกน กระเบื้อง ระเบียง เสาไม้ และภาพถ่าย ของบ้านหลังนี้ ทั้งก่อนและหลังการ บูรณะซ่อมแซมตัวบ้าน

ห้องที่ 2 วิถีชีวิตริมนบุรี

ห้องนี้จัดแสดงถึงเรื่องราว วิถีชีวิตของชาวอนบุรี ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันทั้งวิถีชีวิตชาวเรือชาวล้วน ริมแม่น้ำ วิถีชีวิตกับศาสนา วิถีชีวิตการ ดำรงชีพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสังเกตุได้จากการ ที่บ้านหลังนี้เป็นบ้านที่อยู่ในชุมชน ที่มีความหลากหลายเชื้อชาติ ที่อยู่ ร่วมกัน ทั้งชาวไทย ชาวจีน ชาวมุสลิม ชาวพุทธ ชาวคริสต์ ชาว ชิกข์ ชาวมุลลิม เป็นต้น

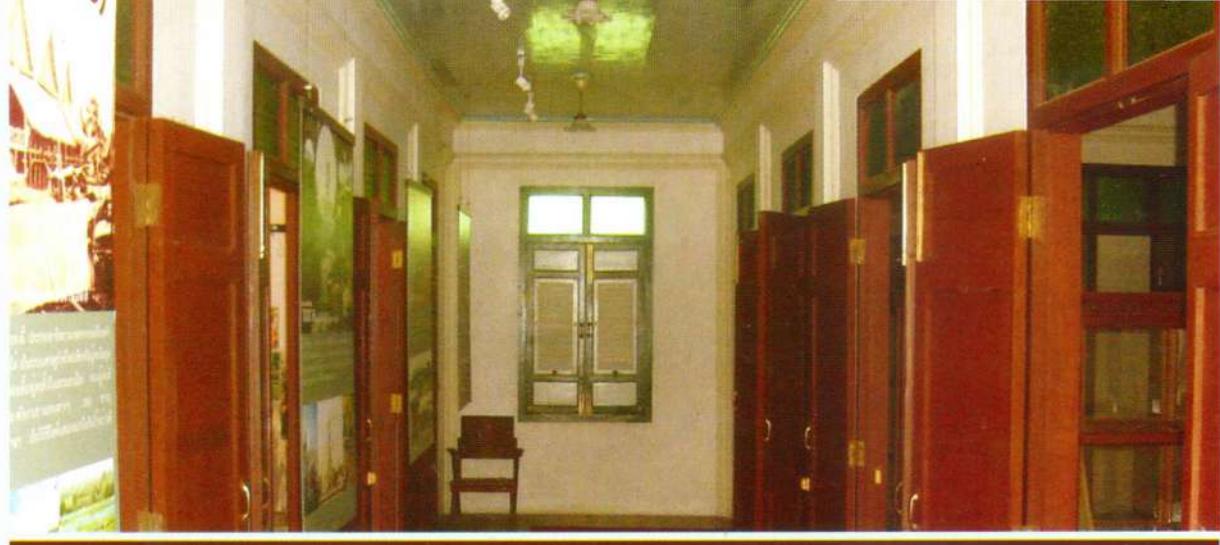
ห้องที่ 3 อาชีพของชาวอนบุรี

ห้องนี้จัดแสดงถึงอาชีพของ ชาวอนบุรีที่ถ่ายทอดกันมาหลายช่วงอายุ คุณไม่ขาดตอน อาทิ อาชีพทำยลุย อาชีพ ทำหัวโขน อาชีพช่างทำบ้านลงที่น อาชีพทำ ขนมฝรั่งภูรี แล้วชาวล้วน ชาวไร่ เป็นต้น

ห้องที่ 4 วัฒนธรรมประเพณีชาวอนบุรี

ห้องนี้จัดแสดงถึงวัฒนธรรม ประเพณีของชาวอนบุรีที่มีความหลากหลาย เช่น งานจากอนบุรีเป็นแหล่งรวม ของผู้คนจำนวนมากหลายเชื้อชาติที่ถูก หล่อรวมเป็นหนึ่งเดียว อาทิ ชาวไทย ชาวจีน ชาวมุสลิม ชาวลาว เป็นต้น นอกจาก ความหลากหลายทางเชื้อชาติแล้วยังมี ความหลากหลายทางภาษาและ ศาสนา เช่น ชาวพุทธ ชาวคริสต์ ชาว ชิกข์ ชาวมุลลิม เป็นต้น

ห้องที่ 5 อนบุรีในอดีต

ห้องนี้จัดแสดงถึงภาพในอดีตของเมืองอนบุรีที่มีฐานะเป็นเมืองขนาดหน้าด่านภัยหลังได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นราชธานีของสยามประเทศากว่า 15 ปี มีนามว่า กรุงอนบุรีศรีเมืองมหาสมุทร กาลเวลาล่วงมาถึงปัจจุบัน ภาพในอดีตเหล่านี้ยังคงมีให้เห็นอยู่

ห้องที่ 6 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ห้องนี้จัดแสดงถึงความเป็นมาและเรื่องราวพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในด้านต่างๆ เช่น พระราชประวัติของพระองค์ พระราชกรณียกิจด้านการทหาร พระราชกรณียกิจด้านศาสนา พระราชกรณียกิจด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ห้องที่ 7 ศาสนาและสถาปัตยกรรม

ห้องนี้จัดแสดงถึงเอกลักษณ์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่โดดเด่นและแตกต่าง ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม ล้วนแต่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของแต่ละศาสนา ซึ่งล้วนมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ สอนให้ทุกคนเป็นคนดีมีจิตใจอ่อนเพื่อเผื่อแผ่ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคมและ

ประเทศชาติ รวมทั้งยังขับเคลื่อนให้คนมีคุณภาพต่อไป

ห้องที่ 8 เจ้าของบ้าน

ห้องนี้จัดแสดงถึงข้าวของเครื่องใช้และห้องพักผ่อนของเจ้าของบ้านคือ พ.ต.อ.พระยาประลังค์สรรพการเมื่อครั้งที่มีชีวิตอยู่ ภายในห้องมีเตียงนอน โต๊ะเขียนหนังสือ ตู้สำหรับเก็บของ เป็นต้น

ห้องที่ 9 บุคคลสำคัญ

อนบุรี นับได้ว่าเป็นมหานครที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย มีบุคคลสำคัญประ貫ญาทุกชุด ทุกสมัย อาทิ องค์พระมหาภัชชาริยขุนนาง ข้าราชการ พระสงฆ์ 百姓 ชาวบ้าน ซึ่งมีอัตลักษณ์ประวัติที่น่าสนใจ

ห้องที่ 10 ห้องโถง

ห้องนี้จัดแสดงให้เห็นถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ลายไม้ฉลุ ลายฉลุมีความงดงาม มีเสน่ห์และมนต์ลึกลับ เป็นของที่มีมาแต่เดิมของบ้านหลังนี้ บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านเรือนไทยทั่วบ้านเมือง

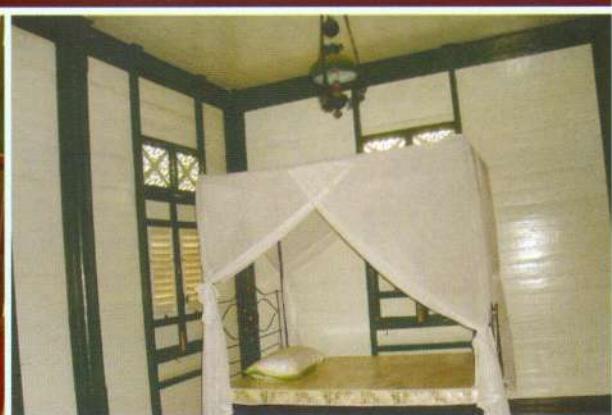
นอกเหนือไปจากการจัดแสดง

ความโ去买ภายในบ้านเอกนาค

ล้วงของภายในตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ที่บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้คนอนบุรี แล้วพิพิธภัณฑ์ศูนย์กรุงอนบุรีศึกษา ยังมีสื่อการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน นักศึกษา สามารถเข้าชมและทดลองใช้งานได้ตามอัธยาศัย

พิพิธภัณฑ์ศูนย์กรุงอนบุรีศึกษา เปิดให้เข้าชมในวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00-16.30 น. นอกจากบ้านหลังนี้จะมีคุณค่าและความงดงามทางสถาปัตยกรรมแล้วยังปรับภูมิทัศน์รอบๆ บ้านให้สวยงาม เพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย รูปแบบ ให้มีลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์เปิดที่มีชีวิต

ณ วันนี้ บ้านเอกนาคกลายเป็นสถานที่ที่ผู้คนจะได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษซึ่งประยุกต์ร่วมกับภูมิปัญญาสากลให้เหมาะสมกับบริบทและกาลสมัยสมกับเจตนาของผู้ด้วยความเชื่อมโยงท่านเจ้าของบ้านสืบท่อไป

ห้องจัดแสดงภายในบ้านเอกนาค

ดนตรีไทย วงศ์พาทยโกศล

พระกุลพาทยโกศล เป็นครอบครัวนักดนตรีไทยจากกรุงศรีอยุธยา เล่าสืบท่อ กันมาว่า ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นั้น พระกุลพาทยโกศลมีได้มีบ้านอยู่ที่วัด กัลยาณมิตรแต่oyerที่แพรมิแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนเหนือขึ้นไป เดิมบิดาของหลวง กัลยาณมิตร瓦ส (ไม่ทราบนาม) มีบ้าน และก่อสู่เครือญาติทำอาชีพเด่นตระหง่าน ใจปุ่น (ปุ่นแตงกินกับหมาก) โดย ส่งภาระปุ่นให้หลวงเป็นประจำ

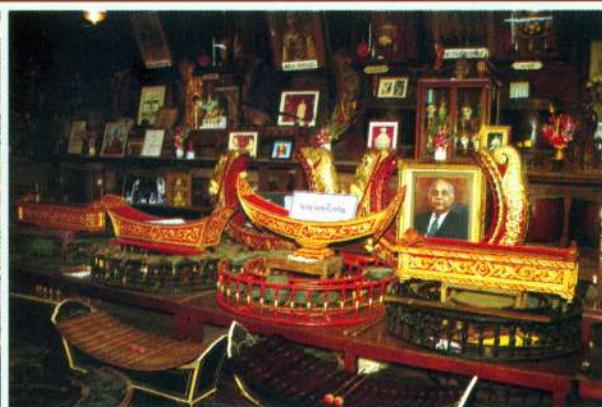
ต่อมาในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยา นิกรบดินทร์ (เจ้าสวัสดิ์ สกุลกัลยาณมิตร) เมื่อครั้งยังเป็นที่พำนยาราษฎรภาพต้องเจ้ากรรม

พระสุรัสวดีกกลาง ได้ซื้อที่ดินบริเวณใกล้ กับตำลูกภูจีน ฝั่งถนนบุรี แล้วสร้างวัดขึ้น ในปี พ.ศ.2363 ปีแรกในสมัยรัชกาลที่ 3 หลังจากสร้างพระอุโบสถเสร็จได้ไม่นาน ท่านเจ้าอาวาส (ไม่ทราบนาม) มีความสนิทสนมกับครอบครัวกุลพาทยโกศลมา ก่อน ได้ซักขวัญให้มาสร้างบ้านอยู่ในเขต ที่ดินหลังวัด ในบริเวณที่ดินของเจ้าพระยา นิกรบดินทร์ โดยมีเพื่อน้องในสายสกุลลุลลุศดย ได้ย้ายมาอยู่พร้อมกันด้วย สวนเป็นปีได้ ไม่อาจสืบได้ หลวงกัลยาณมิตร瓦สได้ สร้างบ้านเรือนอยู่ ณ บริเวณนี้ ซึ่ง ประกอบด้วยบ้าน 3 หลัง ตั้งนี้

หลังที่ 1 เป็นบ้าน 2 ชั้น สร้างด้วยไม้สักทั้งหลัง ชั้นบนเป็นที่เก็บของ

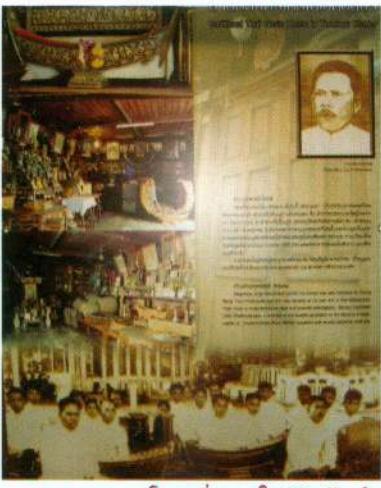
ของบรรพบุรุษพระกุลพาทยโกศล ส่วน มากจะปิดตายนานๆ จึงจะการเปิดเพื่อ ทำบุญเลี้ยงพระสักครั้งหนึ่ง ชั้นล่างมี 2 ห้องใช้เป็นที่อยู่อาศัยมีทางเดินคั่นกลาง อิฐพาห์หนึ่งเป็นเรือนชั้นเดียวมี 4 ห้อง และห้องสุดเป็นครัวขนาดใหญ่ มีเตา แบบโบราณสำหรับทำกับข้าวเลี้ยงคน หรือเลี้ยงพระ เวลามีงานไหว้ครูประจำปี

หลังที่ 2 เรียกว่าบ้านเครื่อง อยู่ ฝั่งเดียวกับบ้านชั้นเดียวของบ้านชั้นใน เป็นบ้านชั้นเดียวใต้คุนสูงพอกคนเดินได้ อยู่ติดกับคลองวัดกัลยาณมิตร เรือนชั้นเดียวหนึ่งฝาหนึง เป็นห้องโถงใหญ่ สำหรับเก็บเครื่องดนตรีทั้งหมดของ พระกุลพาทยโกศล และมีชานเรือนคั่น

เครื่องดนตรีของ พระกุลพาทยโกศล

ภาพตระกูลพาทายโกกคลอที่แสดงในพิพิธภัณฑ์กลาง อีกฝ่ายหนึ่งเป็นระเบียงกว้างอยู่ริมคลองใช้สำหรับให้คนนั่งบุชาครู เวลามีการไหว้ครูปกติ เวลากลางคืนใช้สำหรับให้ลูกศิษย์ที่มาอาศัยอยู่ด้วย กางมุ้งนอนเรียงกันเป็นตับ ถัดจากระเบียงนี้ล็งไปในคลองจะมีหลังคาเย็นออกไปสำหรับเป็นอู่เรือที่ใช้บรรทุกเครื่องด่นตระหง่านและคนไปท่องเที่ยว บ้านที่ไว้เครื่องด่นตระหง่านนี้เป็นบ้านไม้สัก 2 ชั้นเล็กๆ

หมู่ที่ 3 เรียกว่าบ้านใหม่ อยู่เคียงกับบ้านเครื่องด่น มีทางเดินคั่นกลาง เป็นบ้านที่ท่านครูຈางวางทั่วล้วงให้ครูเจริญ ท่านทั้งสองเสียชีวิตที่บ้านหลังนี้ บ้านใหม่เป็นเรือนไม้สักหลังใหญ่ มี 2

ห้อง 1 หลัง และเป็นเรือนเล็กมี 1 ห้อง 1 หลัง ทั้งหมดนี้เป็นเรือนขั้นเดียว ให้ถูกสูงคนเดินลอดได้ เชื่อมติดต่อกันด้วยชานกว้าง ท้ายสุดของหมู่เรือนที่ 3 เป็นเรือนครัวซึ่งเล็กกว่าครัวที่บ้านขันในเรือนไม้สักหลังใหญ่นั้นสร้างแบบพิสดารคือ ตัวเรือนทั้งหมดจะวางอยู่บนคานไม้สัก 4 อัน ซึ่งกว้างและหนามากยิ่งลดอุดตัวบ้าน คานนี้วางอยู่บนเสาปูนขนาดใหญ่สูงประมาณเมตรครึ่งอีกต่อหนึ่งโดยไม่มีการเชื่อมติดกันด้วยตะปูหรือลักษณะใดๆทั้งสิ้น ให้ถูกบ้านปูด้วยซีเมนต์แบบโบราณตลอด มีร้านไม้เตี้ยๆไว้ทรงกลางสำหรับเป็นที่เก็บของและเป็นที่หลับนอนได้

ด้วยความที่บ้านพาทายโกกคล เป็นบ้านเครื่องด่นตระหง่าน มีเครื่องด่นตระหง่านไว้มากมายตั้งแต่อิตจันถึงปัจจุบัน อาทิ เครื่องมือรีบุกครบทุก 1 วง เป้าทราย น้อยเครื่องใหญ่ 3 วง เป้าทรายไทย เครื่องใหญ่ 6 วง เครื่องสายไทยเครื่องคู่ 3 วง

ในกระบวนการเครื่องด่นตระหง่านนี้ที่เป็นของพิเศษได้แก่

1. “ปีท่านพระ” ปีประจำตัวของท่านครูพระประดิษฐ์ไฟเรา

2. “ขอทวดนาค” ขอสามสายคู่พระหัตถ์สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วิรพินิจ

3. กลองทัดไม้มะริด 1 คู่ ผึ้งօคุณ แม่แสง พาทายโกกคล (ภารยาหลวงกัลยาณมิตดาวาส)

4. ตะโพนไทยชื่อ “สีนวล” ท่านครูຈางวางทั้งชื่อ

5. ฝักงวง ชื่อ “สีดอ” ข้อของวงมหาปรกอบบางทั้งหมด

6. ฝักงวง ชื่อ “เขียวหวาน” อยู่ในร้านฝักงวงไทย ท่าสีเขียว โลหะเนื้อดีมาก

7. กลองทัด สัญรักษการที่ 2 เป็น

กลองเสียงไทยประจำตระกูล ชื่อ “กลองเจ่อเจอะ” สำหรับตีเสียงไทย เวลาเจ้าของบ้านเจ็บป่วยพบว่ามีปรากฏการณ์ที่แปลงประหลาด ตั้ง เช่น เมื่อหลวงกัลยาณมิตดาวาส เจ็บหนักใกล้ลิ้นแก่ กรรม หนังที่ขึ้นกลองอยู่นี้จะบุบลง เมื่อเค้าดูเสียงจะลดลงครั้นเมื่อท่านถึงแก่กรรมแล้วหนังกีกับลับตึงใหม่ เสียงกีกลับคืนมาเป็นปกติ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นซ้ำอีกคือ เมื่อท่านครูຈางวางทั้งถึงแก่กรรม ท่านเป็นผู้เคาะกลองนี้เองพบว่าเสียงลดลง จากนั้นไม่นานท่านกีดึงแก่กรรม และหนังกลองกีกับลับตึงขึ้นมาอีก

นอกจากนี้ยังมีภาพขนาดใหญ่ของนักดนตรีที่เป็นปรา佳ารย์ของท่านครูຈางวางทั้ง 2 และตระกูลพาทายโกกคล บุชา อาทิ พระรูปจอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพารสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรวิพิโน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาณริศรา努วัตติวงศ์ กรมหลวงบดินทร์ไพบูลย์ พระยาไพบูลย์ศรีพันธุ์ พระยาเสนาบดุริยวงศ์ อีกทั้งยังมีศิริราชพระพรหม พระอิศวร พระนางรายณ์ พระประโภรธรรม พระปัญจศิริ พระวิษณุธรรม พระพิราบ และพระฤทธิ์ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ศิริราชทุ่น กระบวนการจำนวนมากประมาณ 2 ตู้กระจก

หัวโขนบ้านศิลปะไทย

คุณลุงสุข เพ丕 และคุณป้าเจริญ กิจราษฎร์ ประดิษฐ์หัวโคน หัวละครมาตั้งแต่ พ.ศ.2501 ในช่วงแรกนั้นทำหัวโคนเล็กด้วยปูนปลาสเทอร์ เช่น หัวทากันฐ์ หัว瓦ซี อีกทั้งยังทำข้อง เล่นเด็ก อารี ผีเสื้อรอก ลิงトイเชือก ภายนอก หลังจึงมาทำหัวโคนขนาดใหญ่อย่าง จริงจังตั้งแต่ พ.ศ.2530

ความรู้ด้านการทำหัวโคนนั้น คุณลุงสืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งอยู่ใน แนววัฒนธรรมชาติรี ตัวคุณลุงเองเคย ครอบครุและฝึกหัดละครชาติจนสามารถ แสดงเป็นตัวประกอบได้ นอกจากนี้ยัง จบการศึกษาด้านศิลปะจากวิทยาลัย เพาะช่าง วิธีการทำหัวโคนนั้นเริ่มจาก การปั้นดินเป็นหุ่น แล้วแบ่งด้วยกระดาษ ที่ฉีกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยทากาวแป้งเปี๊ยะ ถ้าเป็นหุ่นที่ราคาแพงจะใช้กระดาษฟาง ส่วนหัวที่ขายทั่วไปใช้กระดาษห้มสือพิมพ์ เมื่อแบ่งกระดาษหัวแล้วจะตึงไว้ให้แห้ง แล้วผ่ากระดาษออกจากหัวทุน นำมา ประกับกันโดยใช้กระดาษแปะให้เข้ากัน ตกแต่งให้เรียบแล้วนำไปประเบยสีตาม ลักษณะของตัวละครที่ต้องการปิดท้าย

ด้วยการตกแต่งด้วย เครื่องประดับ เช่น 明珠 แก้ว รัดเกล้า ปิดทองคำเปลว ใส่เพชรประดับ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2534 คุณลุงสุขได้รับ เลือกจากคณะกรรมการ การวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่น ด้านวัฒนธรรมภาค กลาง (กรุงเทพฯ นคร) สาขาวิชาศิลปะ และ การช่างฝีมือ จึงทำให้ หัวโคนของคุณลุงเป็น ที่รู้จักมากขึ้น

ปัจจุบันนี้ ผลงานของบ้านศิลปะไทยเป็นฝีมือของป้าเจริญและหลานชาย อีก 2 คน เนื่องจาก คุณลุงสุขมีสุขภาพ ร่างกายไม่ค่อยจะแข็งแรงมากนัก

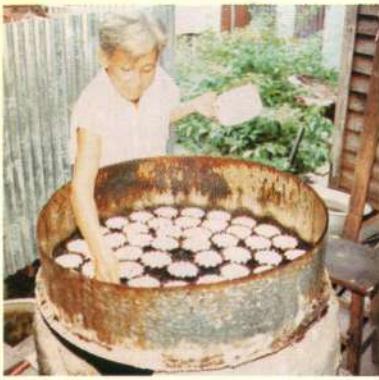

การทำหัวโคน

ขงอร่อยย่านธนบุรี

ขนมฟรังกุฎีจีน

ขนมฟรังกุฎีจีน เป็นขนมที่ขึ้นชื่อคู่กับขนมขุนกุฎีจีนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นขนมที่ได้รับการถ่ายทอดจากชาวโปรตุเกส ซึ่งอพยพมาจากการครุยญูดยา และได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณกุฎีจีน แต่เดิมเป็นขนมที่ทำเลี้ยงกันเฉพาะในงานฉลองเทศกาลตรุษลาราช ซึ่งเป็นงานบุญของชาวคริสต์เท่านั้น เช่น งานเสกป่าชา งานฉลองวัด หรือช่วงคริสต์มาส โดยทำกินกันในหมู่ญาติพื้น้องส่วนใหญ่แต่ละบ้าน

การอบขนมแบบโบราณ

จะมีเตาเล็กขนาดทำงานได้ 10 ชั้น ก่อไว้สำหรับทำขนมฟรังโดยเฉพาะ

เคล็ดลับความอร่อยในการทำขนม คือ สูตรที่ประกอบด้วยไส้เป็ด แป้ง และน้ำตาล โดยใช้กรรมวิธีในการทำแบบดั้งเดิม คือ อบด้วยเตาที่ก่อขึ้นเองแบบโบราณ และใช้พืชน้ำไม้ การบูรหรือไม้ไก่งวงเพื่อตักกลืนความจากไส้ โดยใช้อุณหภูมิที่สม่ำเสมอ ซึ่งทำให้ขนมมีกลิ่นหอม สีเหลือง ลักษณะเนื้อข้างในหวานนุ่ม แต่ข้างนอกกรอบอร่อยสามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่ต้องใส่ผงพูหรือสารกันบูด

ขนมฟรังรุ่นโบราณจะไม่มีหน้า แต่ปัจจุบันได้ประยุกต์แต่งหน้าด้วยผลไม้แห้ง เช่น ลูกเกด พลับแห้ง และขันฟักแล้วโรยหน้าด้วยน้ำตาลทรายขาวให้ฉบับติดบนเครื่องแต่งหน้า

การทำขนมลงในแม่พิมพ์เตาอบแบบโบราณ

ขนมฟรังกุฎีจีนในอดีต รับประทานกับน้ำชา

ขนมบดิน

ขนมบดิน เป็นขนมอบเมืองขนมเค้ก มีทั้งแบบกรอบร่วนและแบบนิ่ม ส่วนมากที่ขายกันนั้นมักเป็นแบบนิ่ม มีกลิ่นหอม ส่วนผสมที่ใช้ทำขนมประกอบด้วย แป้ง หมี่ 1 กิโลกรัม ไข่ 10 พอง นมขันหวาน 3-4 กระป๋อง น้ำตาลทรายขาว 2 กิโลกรัม เนยและผงฟูเล็กน้อย ส่วนวิธีทำ ให้นำส่วนผสมทั้งหมดมา混ตัวกันเหมือนໂรตี้ ถ้าต้องการ

ให้นึ่งกับน้ำ 2 ถ้วย แต่ถ้าจะทำแบบกรอบผสมน้ำเพียงถ้วยเดียว เมื่อตักขนมก้อนตัวแล้วใส่น้ำมันพืชถ้วยเล็กๆ นวดให้เข้ากันอีกครั้ง นำไปหมักไว้หนึ่งคืน ตอนเช้าจึงนำไปอบแบบขนมหม้อแกง สมัยก่อนอบด้วยเตาพืชน้ำมัน นำขนมใส่ถ้วยวางบนเตา ปิดด้านบนด้วยลังกะสี ใสไฟทึบส่องด้านทึบไว้ประมาณ 5 นาทีก็สุกถ้าขอบหน้าลูกเกดจะใส่ไปด้วยก็ได้

ปลาทูนีงวัดขุนจันทร์

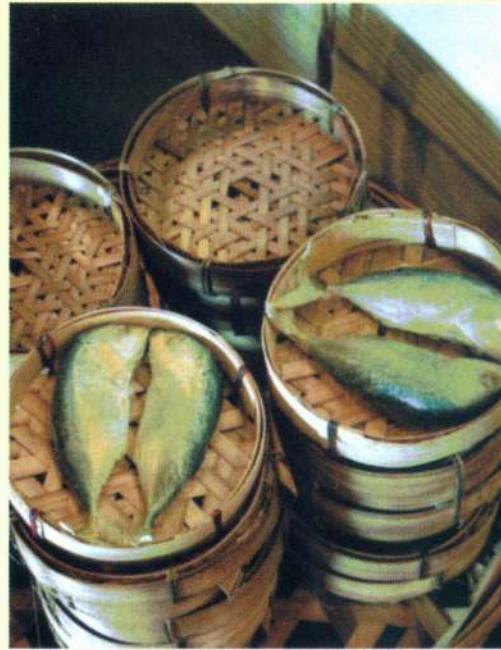
ปลาทูนีงวัดขุนจันทร์ เป็นกิจการขนาดเล็กทำกันในครอบครัวที่ดำเนินกิจการมากว่า 40 ปี ตั้งอยู่ในวัดขุนจันทร์ ริมคลองบางกอกใหญ่ แต่เดิมย่านนี้มี 2 โรงงานติดกัน ปัจจุบันเหลือเพียงแห่งเดียว

วัตถุติดส่วนใหญ่จะซื้อมาจากมหาชัย มีทั้งปลาชาร์ดิน ปลาโอ ปลาจะละเม็ด นอกเหนือไปจากปลาทูนีงวัดขุนจันทร์ ทำเป็นประจำ เพื่อสร้างความหลากหลายให้กับลินค้า

เมื่อได้ปลามาแล้วจะต้องเอาไส้ออกล้างให้สะอาด จากนั้นจึงนำไปดองในน้ำเกลือ โดยใช้เกลือเม็ดผสมกับน้ำต้มปลาทิ้งค้างคืนไว้เพื่อนำมาใช้เป็นน้ำดองปลา ระยะเวลาในการดองใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 10 นาที หรือถ้าว่าเนื้อปลาไม่ลื่นแล้ว จึงนำมาเรียงใส่เข่ง เผงละ 2-3 ตัว แล้วแต่ขนาดของปลา นำเข่งที่เรียงปลาเสร็จแล้วมาจัดใส่เตาจากนั้นจึงนำไปต้มนานประมาณ 3

นาที หรือกว่า้นั้น หากเป็นปลาตัวใหญ่เพื่อที่จะให้สุกถึงกระดูก ทำให้เก็บได้นานขึ้น จากนั้นจึงนำไปขายที่ตลาดเป็นลักษณะวันต่อวัน หากมีปลาเหลือ

เข้าวันถัดไปก็จะนำไปปรุงตื้นอีกทางโรงงานไม่ได้ทำส่งที่ไหนเนื่องจากไม่มีแรงงาน และไม่คิดจะขยายกิจการต้องการทำเพียงพออยู่พอกัน

กุยช่ายตลาดพลู

ขนมกุยช่ายตลาดพลู เป็นกิจการที่ **คุณภพนา สุวรรณสุนทร** เข้ามาช่วยครอบครัวของภรรยาคือ **คุณอุษณา แซ่เบ้** ปรับเปลี่ยนรูปแบบและ

ทำแผนการตลาดจากเดิมที่เคยผลิตกุยช่ายแบบลูกใหญ่ และมีน้ำจิ้มแบบแยกชิ้วและน้ำส้มกีเปลี่ยนรูปแบบเป็นขนาดเล็กพอดำ เน้นที่แป้งต้องบาง ไส้หนามี

ให้เลือกทั้งไส้กุยช่าย หน่อไม้ เปือกและมันแกะ มีน้ำจิ้มแบบผสมเสร็จ รสชาติกำลังดี เน้นขายตามงานและตลาดลินค้าและชุมป์ปอร์นก์ที่เป็นหนึ่งในช่องดีบอนบุรี

ข้าวมันฝอยทองของชุมชนวัดประดิษฐาราม

ข้าวมันเบื้องโบราณตลาดพลู

ข้าวมันเบื้องโบราณ

เป็นข้าวมันเบื้องสูตรชาววังที่ทำกันมานานรุ่นๆ ปัจจุบันที่ทำขายเป็นรุ่นที่ 3 แล้ว ลักษณะพิเศษที่ทำให้มันมีเอกลักษณ์แตกต่างจากว้านอื่นๆ คือ ตัวแป้งจะผลไม้ลิสงค์คั่วบด จึงมีกลิ่นหอมผสมกับกลิ่นหอมของน้ำตาลมะพร้าวที่ใส่ในตัวໄส้

ໄส์ที่ทำมีทั้งไส้เค็มซึ่งทำจากมะพร้าวและกุ้งสด ไสหวานที่ทำจากฝอยทองและมะพร้าวเคลือบน้ำตาลบางๆ แต่เดมนั้นจะใส่ลูกเกด และผลไม้แห้งด้วย แต่คนทางฝั่งธนบุรีไม่นิยมจึงเหลือเพียงฝอยทองและมะพร้าว ปัจจุบันสูตรที่ทำขายจะถ่ายทอดกันเฉพาะในครอบครัวเท่านั้น

ข้าวมันหวานตลาดพลู

ตั้งอยู่เยื้องกับร้านข้าวหมูแดงริมทางรถไฟ เป็นร้านเก่าแก่ที่เปิดมานาน ก่อนที่จะมีร้านเจ้าเก่ามาเปิดบนถนนเทอดไท เจ้าของร้านรับกิจการสืบทอดมาจากคุณแม่ที่มีความสามารถในการทำข้าวมันไทย

ทางร้านจะทำข้าวใหม่ๆ วันต่อวัน เริ่มทำกันตั้งแต่ย่างรุ่งพระมาตตี 4 ถึงตี 5 เมื่อแบ่งงานกันแล้ว ครัวมีหน้าที่อะไรก็ทำไป เตรียมส่วนผสม คั้นกะทิ นวดแป้ง กวนๆ กวนๆ อย่างจะเสร็จพร้อมขาย ก็กินเวลาไปจนเที่ยงเป็นปีกิโล ของอร่อยที่ขึ้นชื่อ คือ เม็ดขันนุน ข้าวชั้น และตะโก

หมีกรอบร.5

หมีกรอบจีนหลี (หมีกรอบสมัย ร.5)

เป็นร้านอาหารเก่าแก่กว่า 100 ปี ตั้งอยู่ที่ทำน้ำตลาดพลู ปัจจุบันดำเนินกิจการโดยคุณสุวนิษฐ์ นิติพรพิสูตร มีประวัติเล่าไว้ว่าเมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาลต้นผ่านมาทางนี้ ขบวนเสด็จได้หยุดเทียบทลึงบริเวณท่านา๊ตตลาดพลู มาหาดเล็กได้สั่งผัดหมีกรอบของจีนหลีตั้งเครื่องเสวยทรงโปรดมากถึงกับทรงสั่ว่า ผัดหมี ได้อร่อยมาก บางทีก็โปรดเกล้าฯ ให้เข้าไปผัดถaway ในวังหลวง

หมีกรอบไหหนานี้เป็นหมีขาวผัดกับน้ำมันจนกรอบ ปรุงรสด้วยซีอิ๊วขาว มะนาว ส้มตำ โรยหน้าด้วยกุ้ง เนื้อปูทะเลเต้ม หมู ไข่ กินกับกระเทียมดอง พริก ผักชี ถั่วงอกดิบ ใบกุยช่าย

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เขตธนบุรี

ปั่นจักรยาน เที่ยวธนบุรี เชิงประวัติศาสตร์

การส่งเสริมการท่องเที่ยวนับเป็นนโยบายที่สำคัญนโยบายหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ที่จะส่งเสริมให้ทุกสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานครจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่แต่ละเขต สำหรับสำนักงานเขตธนบุรีได้จัดการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการบริหารงานตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตธนบุรี “เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ชุมชนลูกค้า ปลอดภัย ประชาชนมีสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี”

ความเป็นมาของการท่องเที่ยวของเขตธนบุรี

พื้นที่เขตธนบุรีมีประวัติศาสตร์มายาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงกรุงธนบุรีเป็นราชธานีเมืองหลวงของประเทศไทย สืบทอดมาจากสมัยรัตนโกสินธ์ตอนต้น ดังนั้นพื้นที่เขตธนบุรีจึงมีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย ตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถสัมผัสถึงความงามทางสถาปัตยกรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความมั่งคั่งในอดีต

นอกจากนี้แล้ว ยังมีโบราณสถานที่สำคัญก็มีได้อยู่แห่งหนึ่ง คือ วัดบุปผารามารามาตวารามี ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยร่วมสมัยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตั้งอยู่ใจกลางเขตธนบุรี ไม่ไกลจากแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถเดินทางไปได้สะดวก สามารถสัมผัสถึงความงามทางสถาปัตยกรรม ความงามทางวัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในประเทศไทย

ลัครหั้งสองแห่งอยู่ใกล้วัดบางไส้ໄກ และมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถนนอิสรภาพ

การท่องเที่ยวโดยใช้จักรยานนั้น ได้จัดท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ใช้ชื่อว่า “โครงการปั่นจักรยานเที่ยวเขตธนบุรีเชิงประวัติศาสตร์”

เป็นการเที่ยวชมความสวยงามความงามของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในพื้นที่เขตธนบุรี

ท่องเที่ยวจักรยาน ณ วัดช้างตามครูส์

ล่องเรือกินลม ชมกรุงธนบุรี

นอกจากนี้ยังจัดท่องเที่ยวทางน้ำแบบวันเดียว ชื่อ “โครงการล่องเรือกินลม ชมกรุงธนบุรี” เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนั่นคือ การชมโบราณสถาน และรับฟังเรื่องราวต่างๆที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ นักท่องเที่ยวจะได้เห็นวิถีชีวิตของคนห้องถังรวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ตลอดจนภูมิทัศน์ ริมน้ำที่สวยงาม เนื่องจากพื้นที่ส่วนหนึ่งในเขตธนบุรีและพื้นที่เขตข้างเคียงเคยเป็นบริเวณที่เป็นราชธานีเก่ามาก่อน ย้อนด้วยมีโบราณสถานต่างๆมากมายซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การท่องเที่ยวทางน้ำเป็นอีก一群แบบหนึ่ง ที่ขณะนี้ได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมวัฒนธรรมของคนไทยที่มีวิถีชีวิตอยู่กับล้านนาฯ ตั้งแต่อดีต古老 ซึ่งปัจจุบันยังมีให้เห็นอยู่ในพื้นที่เขตธนบุรี

คลองคือเส้นชีวิตของคนไทย บางกอกในอดีตก่อนที่จะมีถนนสายแรกและสายอื่นๆตามมา ถ้าสังเกตบ้านริมคลองจะหันหน้าออกสู่สายน้ำ มีเรือเป็นพาหนะ เส้นเลือดเศรษฐกิจการค้า

ก็ขึ้นอยู่กับแม่น้ำลำคลองวัดจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนในอดีตรวมทั้งศาสนาสถานของคนในศาสนาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม ก็เป็นกัน เพราะกรุงเทพฯประกอบด้วยคนหลายชาติพันธุ์หลากหลายศาสนา

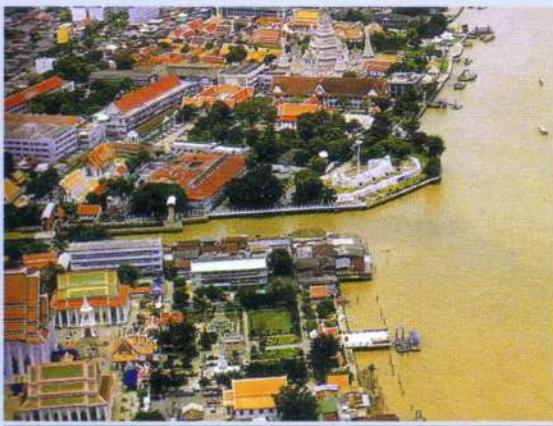
เริ่มต้นจากบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาตรงจุดที่ตั้งของป้อมวิชัยประสิทธิ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองทัพเรือภายในมีพระราชวังเดิมของพระเจ้าตากสินอยู่ ถัดไปจะสังเกตป้ายๆที่อธิบายว่า “วัดอรุณฯ กับวัดกัลยาณมิตร” มีคลองแยกเข้าไปสายหนึ่งนั่นคือคลองบางหลวงที่ทางราชการเรียกชานว่าคลองบางกอกใหญ่ ซึ่งคลองอาจเกี่ยวเนื่องกับการที่มีพระราชวังอยู่ปากคลองสมัยกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงพระเจ้าแผ่นดินคือ “หลวง” เมื่อมาประทับใกล้ปากคลองบางกอกใหญ่ จึงเรียกเป็นคลองบางหลวง ตลอดสองฝั่งคลองมีศาสนสถานมากมาย คลองบางหลวงเมื่อครั้งอดีตเป็นพื้นที่อันอดดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นหมากพู มะพร้าว ตลอดจนพืชผัก ผลไม้นานาชนิด จะเห็นได้ว่าซื้อบ้านนามเมืองแทบจะล้วนแสดงให้เห็นว่าต้นฉบับต่างๆเคยเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ การเกษตรและเป็นย่านชุมชนแบบทั้งสิ้น อาทิ ตลาดพสุ ทำพระฯ ลพบุรี ลพบุรี เป็นพาหนะ สภาพบ้านเรือนของประชาชนใน

แบบนี้ก็ยังมีทรงบันทยา ทรงเรือนไทยให้เห็นกัน

การท่องเที่ยวทางน้ำทำให้เราข้อนอดีตของล้านนาสักลับไปได้หลายครั้ง โดยมีลิ้งปลอกสร้างที่ยังหลงเหลืออยู่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวความรุ่งโรจน์เมื่อครั้งก่อน เมื่อโน้ตผู้นำไปไม่นานมีทั้งบ้านเรือน บุนนาคบุนนาคมัยก่อน วัดที่อยู่ริมฝั่งคลองสวนใหญ่จะเป็นวัดเก่าตั้งแต่สมัยอยุธยา มีการบูรณะในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ เป็นวัดแห่งรัตนาราม วัดอินทาราม วัดจันทาราม วัดราชคฤห์(มีพระอุโบสถเก่าแก่สมัยอยุธยา และพระพุทธรูปปางประชุมเพลิงที่มีแห่งเดียวในเมืองไทย)

เมื่อเข้าสู่คลองบางหลวงจากทางแม่น้ำเจ้าพระยา ทางฝั่งซ้ายมือจะเป็นบ้านไม้ริมคลองเรียงราย ชั่วโมงกันที่กีหิน “มัสยิดบางหลวง” เมื่อเอ่ยถึงมัสยิด หลายท่านคงจะนึกถึงรูปโดมที่เห็นกันอยู่จนบินตา แต่ที่นี่เป็นมัสยิดทรงไทยแห่งเดียวในโลกสร้างอาคารโดยการก่ออิฐถือปูนหลังคาบุกระเบื้องว่าวัวหน้าบันทึกแต่งด้วยปูนบ้านลายก้านแขงใบฟรังเศษ ที่แสดงธรรม (มินบาร์) เป็นชั้นชากา 3 ยอดตกแต่งด้วยลายไทย ปิดทองประดับกระจกสี มีการแกะลักษณะนี้ลักษณะนี้เป็นภาษาอาหรับ ตัวอาคารลีญาวยังคง ส่วนที่เป็นไม้ทาสีเขียวผู้คนส่วน

ปากคลองบางหลวงในปัจจุบัน

ใหญ่จึงเรียกว่า “กุฎีขาว” มีการผสมผสาน ศิลปะระหว่าง ไทย จีน ฝรั่ง ที่หาดได้ที่นี่แห่งเดียว

ฝั่งตรงข้ามกับท่าเรือขุนชัน มีสัญญาณทางหลวงเป็นวัดหลังส์รัตนาราม (เขตบางกอกใหญ่) ชาวน้ำดื่มน้ำ เรียกสันฯ ว่า “วัดหลงส์” เป็นวัดเก่าแก่ที่มีความเกี่ยวพันกับสมเด็จพระเจ้าทากสิน มหาราช กล่าวคือ หลังจากที่พระเจ้าทากูปประหารที่ป้อมวิชัยประสีห์แล้ว ทหารได้อัญเชิญพระบรมศพ เพื่อจะกลับไปbury วัดอินทาราม ระหว่างที่เชิญพระบรมศพผ่านวัดนี้พระโลหิตของพระองค์ทายดลงพื้น ชาวจีนซึ่งตามสังเสด็จ จึงได้นำตินที่เปื้อนพระโลหิตนั้นขึ้นมาบ้านเป็นพระรูปปั้นของพระองค์ และสร้างศาลไว้ภายในวัด นอกจากนี้แล้วจุดที่น้าไปช้มยังมีที่บริเวณประตูใบสถา๊ดหลงส์ แปลงไปจากที่อื่นตรงที่มีพระราษฎร์จากการของพระมหาภัทรรัช 2 ตรา ออยู่ที่บ้านประดู่แต่ละข้าง ข้างหนึ่งเป็นตราของพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนอีกข้างเป็นตราของพระบรมเดชานุภาพในพระอุปถัมภ์โดยสมเด็จพระพุทธอุปัชฌาย์ หลวงพ่อสอนประดิษฐาน้อย และยังมีภาพจิตรกรรมสีฟุ้น ซึ่งเป็นฝีมือช่างในสมัยนั้นหลงเหลือให้เราchein มากับศิลปะโบราณอยู่อีก ขุนชันบริเวณคลองบางหลวงดังกล่าว ยังแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนต่างเชื้อชาติที่มีความผสมผสานกันนานมีร้อยๆ ปี จากปากคลองบางหลวงเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยาสูงไปทางลักษณะพิเศษอยู่ด้วยท่าฟ้าลงเดิน ตามทางเดินจะพบว่า ข้ามมีน้ำ

วัดกัลยาณมิตร จะเห็นโบสถ์และวิหารแบบเกงจีนสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 มีหลวงพ่อโடอันเป็นที่เคารพบูชาของชาวไทยและชาวจีนอย่างมากประดิษฐานอยู่ในวิหารทรงไทยทรงกลาบ

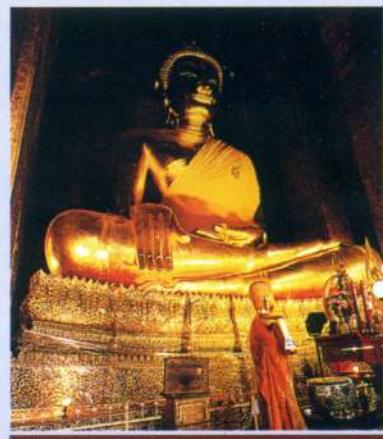
ใกล้กับวัดกัลยาณมิตร เป็นขุนชันขาว

ซึ่งจะเห็นได้จากมีศาลเจ้าเกียนอันเงก ภายในมีองค์เจ้าแม่กวนอิมแกะสลักจากไม้จันทน์หอมมาจากเมืองจีนตั้งแต่สมัยสมเด็จพระจักรพรรดิกวังสือแห่งจีน เช่นเดียวกับหลวงลายไม้แกะสลักที่ประดับด้านหน้าศาลเจ้ากีม่าจากที่เดียวกัน จากศาลเจ้าเดินลัดเลาะไปตามทางเดินในขุนชันใกล้เคียงนั้นเพียงไม่กี่นาที ก็จะมาถึงวัดช้างตาครุส ซึ่งเป็นวัดโบราณค่า ทอลิกแห่งแรก ในประเทศไทยโดยสมเด็จพระเจ้าทากสินมหาราช พระราหทานทีดินให้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2312 ล้อมรอบวัดนี้เป็นขุนชันขาวโปรตุเกสสถาปัตยกรรมของวัดเป็นแบบนีโโคลาสสิกครุ่นเดียวกับพระที่นั่งอนันตสมาคมตัวใบล็อฟ มีอายุกว่าร้อยปี

การท่องเที่ยวล่องเรือกินลมชมกรุงธนบุรีจัดเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำเชิงประวัติศาสตร์ของส่านักงานเขตธนบุรีมานานถึงปัจจุบัน

นักท่องเที่ยวมาบริเวณศาลเจ้าเกียนอันเงก

หลวงพ่อโต วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวิหาร

ประตูรายศิลปะนันหน้าวิหาร
วัดกัลยาณมิตรรวมมหาวิหาร

สะพานโค้งแบบเมืองเวนิส อิตาลี หน้าวัดบุนจันทร์ คลองดำเนิน

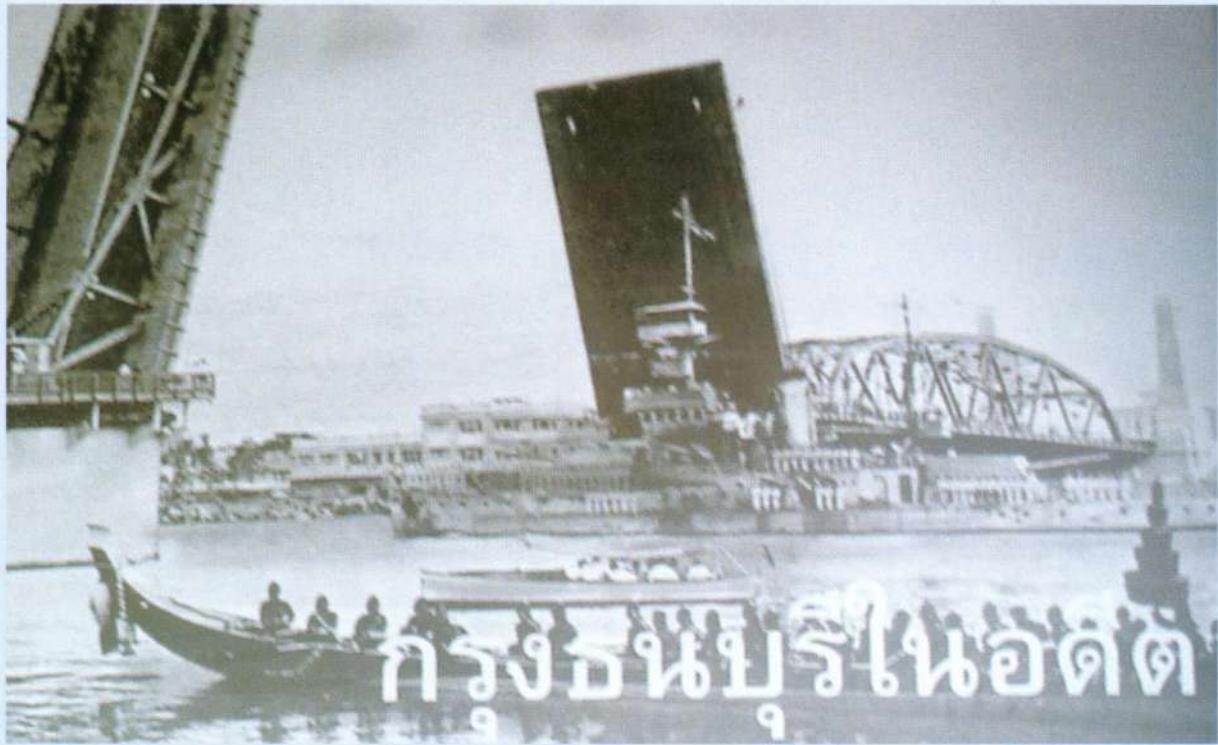

คลองบางหลวง(คลองบางกอกใหญ่)ในอดีตปี พ.ศ. 2469

ภูมิทัศน์ที่สวยงามในคลองบางหลวงปัจจุบัน

ภาพในอดีตของกรุงธนบุรี

กรุงธนบุรี แต่ครั้งอดีต...

เมืองธนบุรี หรือ บางกอกในอดีต คือฝั่งพระนครและฝั่งธนบุรีในปัจจุบันมีชื่อสัมภูรณ์ว่าคำว่า “บางกอก” นั้นอาจจะเพี้ยนจากคำว่า “บางเกา” ด้วยพื้นที่ตรงที่เป็นที่ตั้งเมืองธนบุรีเดิม เป็นพื้นที่เดียว กัน โดยแม่น้ำเจ้าพระยา เดิมที่ไหลลงมาจากเมืองนนทบุรี ถึงตรงที่ ปัจจุบันเป็นคลองบางกอกน้อย และ คลองบางกอกใหญ่ คือแม่น้ำอ้อมเป็น รูปเกือกม้ากว้างโดยเฉลี่ย 5 วา ลึก 6 ศอก ทำให้การคมนาคมทางน้ำจากอ่าวไทยไปยังกรุงศรีอยุธยา ต้องใช้เวลา นานประมาณ 12 ชั่วโมง ครั้นถึงสมัย สมเด็จพระไชยราชาอิริยา (พ.ศ. 2077-2089) โปรดเกล้าฯ ให้พระยามหาเสนา ขุดคลองลัดเชื่อมระหว่าง ปากคลอง บางกอกน้อยกับปากคลองบางกอกใหญ่ (บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ท่าราชวารดีชั้น) เมื่อขุดคลอง ลัดแล้วล้ำสำ้า เจ้าพระยาได้สามารถให้ ผ่านคลองลัดเป็นเส้นทาง ทำให้ผู้คนฝั่ง เมืองธนบุรีกล้ายเป็นเกาะใหญ่ เกาะหนึ่ง ชาวบ้าน จึงเรียกันว่า “บางเกา” ซึ่ง

หมายถึงชุมชนที่อยู่บนเกาะแล้วอาจ เพียงมาเป็นบางกอกตามคำเรียกานะ ของฝรั่งในเวลาต่อมา

ในปัจจุบัน ชื่อเมืองธนบุรี อาจ มีฐานะเป็นเพียงเขตๆหนึ่งของ กรุงเทพมหานคร แต่ในอดีตพบว่าเมือง ธนบุรีมีความสำคัญในฐานะราชธานี ของไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2310-2325 โดยมีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วีรกรหัติรย์ผู้กอบกู้เอกราชให้กับชาติไทย เป็นกษัตริย์ที่ครองราชย์เพียงพระองค์เดียว แม้ว่าจะเป็นเพียงระยะเวลาน้ำสั้นๆ

15 ปี แต่ก็นับว่ามีความสำคัญต่อ ประวัติศาสตร์ของชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยปรากฏชื่อครั้งแรกในพระราชพง- ศาวดารสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พ.ศ. 2091-2111) ว่า “**ทถนนบุรี มหาสมุทร**” แต่โดยทั่วไปนิยมเรียกัน สั้นๆ เพียง “**ธนบุรี**” ได้รับการยกฐานะ ขึ้น เป็นเมืองหน้าด่านทางทะเล ทำ หน้าที่ป้องกันศัตรูที่จะเข้ามาทางใต้ ของกรุงศรีอยุธยา พร้อมทั้งตรวจสอบ จัดเก็บภาษีลินค้าที่ผ่านเข้าออก

ธนบุรีริมมหาสมุทร

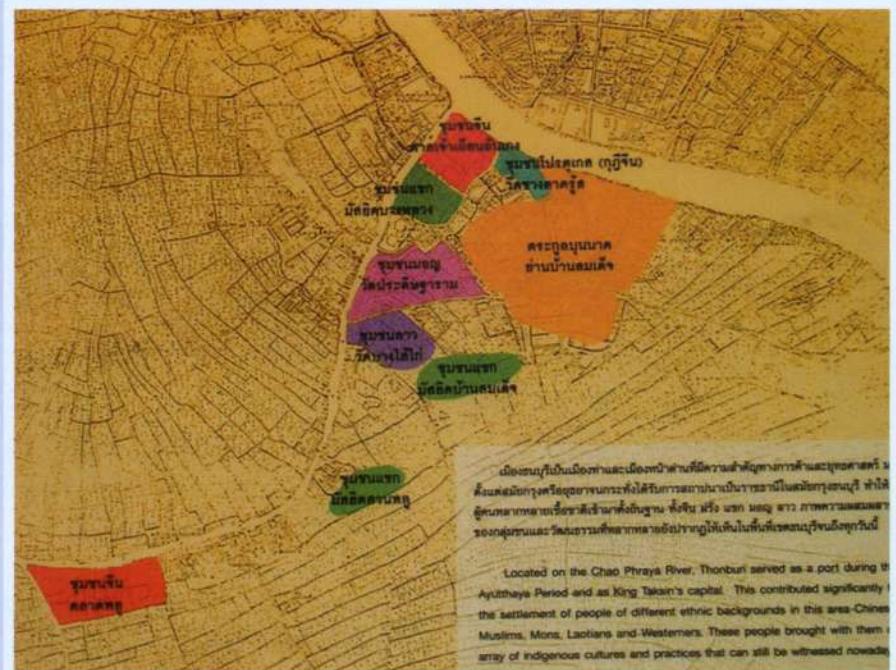

หลักหลายเชื้อชาติ..รวมอยู่ที่นี่

ด้วยความท่องบุรีเป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญทางการค้าและยุทธศาสตร์มาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา ทำให้พื้นที่เขตอนบุรีมีผู้คนหลักหลายเชื้อชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ตั้งแต่สมัยโบราณ ทั้งจีน ฝรั่ง ลาว มอญ แขก

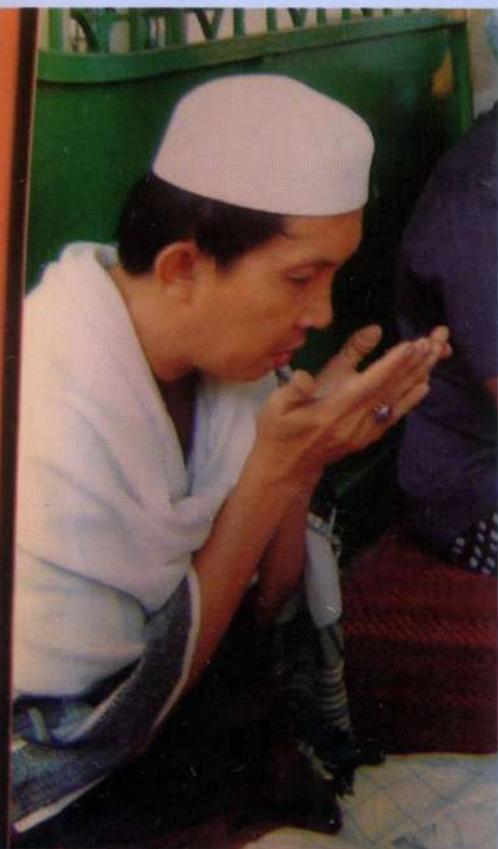
จีนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมากที่สุดที่อพยพมาอยู่ในกรุงอนบุรี กลุ่มนี้เนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและอิกกาลุ่มนี้เองพมารัชรัตน์สมเด็จพระเจ้าตากสินตั้งราชธานี ระยะต่อมาได้มีการอพยพมาอีกหลาภยครั้ง คนจีนเป็นกำลังสำคัญของกองทัพพระเจ้ากรุงอนบุรี และยังมีความสำคัญยิ่งทางเศรษฐกิจ เพราะส่วนใหญ่ทำธุรกิจการค้าบางส่วนทำการเกษตร หรือภูมิที่สำคัญของชาวจีนในกรุงอนบุรี คือ หัวหัส ไปษะยานนท์ กัลยาณมิตร พิศาลบุตร สินะเสถียร ตันทเครชร์ เป็นต้น

กูฎีจีนเป็นชุมชนชาวจีนที่อพยพจากกรุงศรีอยุธยา มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลองวัดกัลยาณ์ตั้งแต่สมัยกรุงอนบุรี ส่วนใหญ่เป็นชาวออกเกี้ยวน์ ที่เรียกว่ากูฎีจีน เพราะมีศาลาเจ้าซึ่งชาวจีนที่นี่สร้างไว้

(ปัจจุบันคือ ศาลาเจ้าเกี้ยวนันเกง) ภายหลังได้มีฝรั่งเชื้อสายโปรตุเกสย้ายมาอยู่ด้วย จึงเรียกว่า “ฝรั่งกูฎีจีน” ซึ่งกล้ายมาเป็นเชื้อ “ขมมฝรั่งกูฎีจีน” ที่ขึ้นชื่อคู่กับชุมชน กูฎีจีนมาตั้งแต่ต้นถึงปัจจุบัน

ส่วนชาวมุสลิมนั้นตั้งตระรากในกรุงอนบุรีตั้งแต่เบวงบางอ้อ แขวงบางพลัด ไปจนถึงสะพานพระรามที่ 9 และบริเวณคลองหลัก ส่วนใหญ่อพยพมาจากกรุงศรีอยุธยา ภายนอกมุสลิมเข้ามาร่วมรายการตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาในตำแหน่งสูงจำนวนมาก อาทิ พระยาราชวังสัน แม่ทัพเรือ นอกจากนี้ชาวมุสลิมยังมีมีอาชีวกรรมทางการค้าอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นนักค้าขายหรือผู้ประกอบการ ลักษณะเด่นของชาวมุสลิมคือการแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ เช่น หมวกและเสื้อผ้าสีสดใส ที่แสดงถึงความมั่งคั่งและอำนาจทางการค้า

ชาวมุสลิมในพื้นที่เขตอนบุรี

ชาวจีนในพื้นที่เขตอนบุรี

เจ้าพระยาแล้วเข้ามาอาศัยอยู่ที่กรุง
ธนบุรี บางกอกลุ่มกิ่งเปาอาศัยอยู่ที่บางกอก
น้อยและบางพลัด สวนกลุ่มที่มาตั้งรกร
ากที่คลองบางหลวงนั้น ได้อาศัยอยู่
ตั้งแต่บริเวณปากคลองบางหลวงจนถึง
บริเวณวัดเวทุราษณ์

ถ้าพูดถึงเรื่องการทำเครื่อง
ดนตรี ชนชาติที่มีเชื้อเลี้ยงมากคือชาว
ลาวในเขตตอนบุรีอยู่ที่ชุมชนบางไส้ໄກ วัด
บางไส้ໄກ เป็นชุมชนไทยเชื้อสายลาวที่
ลึกล้ำด้วยความรู้ด้านการทำลุյและแคน
มาจากบรรพบุรุษ ในอดีตมีการทำลุย
เพื่อเอาไว้ เป้าฟังกันในหมู่บ้าน แต่เพียง
กล้ายเป็นอาชีพกันเมื่อประมาณ 50 ปีที่
ผ่านมา

ปัจจุบันมีครอบครัวที่ประกอบ
อาชีพทำลุยประมาณ 20 หลังคาเรือน
ด้วยคุณภาพและความมีเชื้อเลี้ยงมาตั้ง
แต่อดีตของ “ชลุยบ้านลาว” ลูกค้าส่วน
ใหญ่จึงนิยมมาล้างทำบุญถึงในหมู่บ้าน
นอกเหนือจากการส่งขายตามร้านจำหน่าย
เครื่องดนตรีไทยที่มีเชื้อเลี้ยง

อีกชนชาติหนึ่งที่ไม่กล่าวถึง
ไม่ได้คือชนชาติมอญ ในกรุงธนบุรีตั้ง¹
กรากหนาแน่น 3 กลุ่ม คือ มอญบาง

สรงน้ำหลวงปู่โโตในวันลงกรานต์ของชาวมอญในวัดประดิษฐาราม

กระตี แขวงแสมดำ มอญแห่งท่ายাম
เขตบางขุนเทียน และมอญที่วัดประดิษ
ฐาราม แขวงหิรัญวโร�ี เขตธนบุรี ชาวมอญ
ในสมัยกรุงธนบุรี ต้นกรุงรัตนโกสินทร์
รับราชการเป็นทหารเรือ ชาวมอญและ
ชาวไทยมี วัฒนธรรมคล้ายกันมาก
ประเพณีของชาวมอญในอดีตเกี่ยวกับถูก
กล่าวถึงมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ได้แก่
ประเพณีลงกรานต์การจัดงานลงกรานต์
ของชาวมอญในเขตธนบุรีจะแตกต่าง
กับงานลงกรานต์ของที่อื่น โดยจะจัด
ในสักดาที่แรกของเดือนพฤษภาคม
กิจกรรมของประเพณีลงกรานต์ชาวรา
มัญเริ่มด้วยการถวายอาหารเพลพระ²
ลงฟ้า(อาหารหลักที่ชาวมอญนำมาราบ
พระคือข้าวแขก) การสรงน้ำพระลงฟ้า การ
สรงน้ำรูปสักการะหลวงปู่โโต การบวง

สรงบรรพนบุรุษ การละเล่นละบ้าทอย
การแสดงรำมอญ การเล่นละบ้ารำ เป็น
ต้น ที่อยู่ใหญ่ในการจัดงานลงกรานต์
ชาวมอญคือบวนแห่งประจำกบด้วย
บวนแห่หลวงปู่ บวนรองตะขาน บวน
แห่ล่างงาน การเขิดลิงโトイ และกระตัว
เป็นต้น ซึ่งเมื่อเร็วลิ้นจะมีพิธีปล่อยนก
ปล่อยปลาที่ท่าน้ำ แต่ต่อมาพิธีเช่น
ธงตะขานขึ้นเสาแหงล'

นอกจากนี้ชาวมอญยังมีประ
เพณีที่ปฏิบัติสืบท่อกันมาอีกหลายอย่าง
เช่น การรำมอญหน้าบ้านศพ การตัก
บำเพ็ญเทโหรอบเรือสำเภา พิธีโภกจุก ตัด
แรกระ การจัดงานเข้าพระราชฯ ออกพระราชฯ
(มีการจัดเทคนมหมายติ) นับว่าเป็นอีก
หนึ่งวัฒนธรรมอันหลากหลายของเขต
ธนบุรีที่ควรอนุรักษ์ไว้

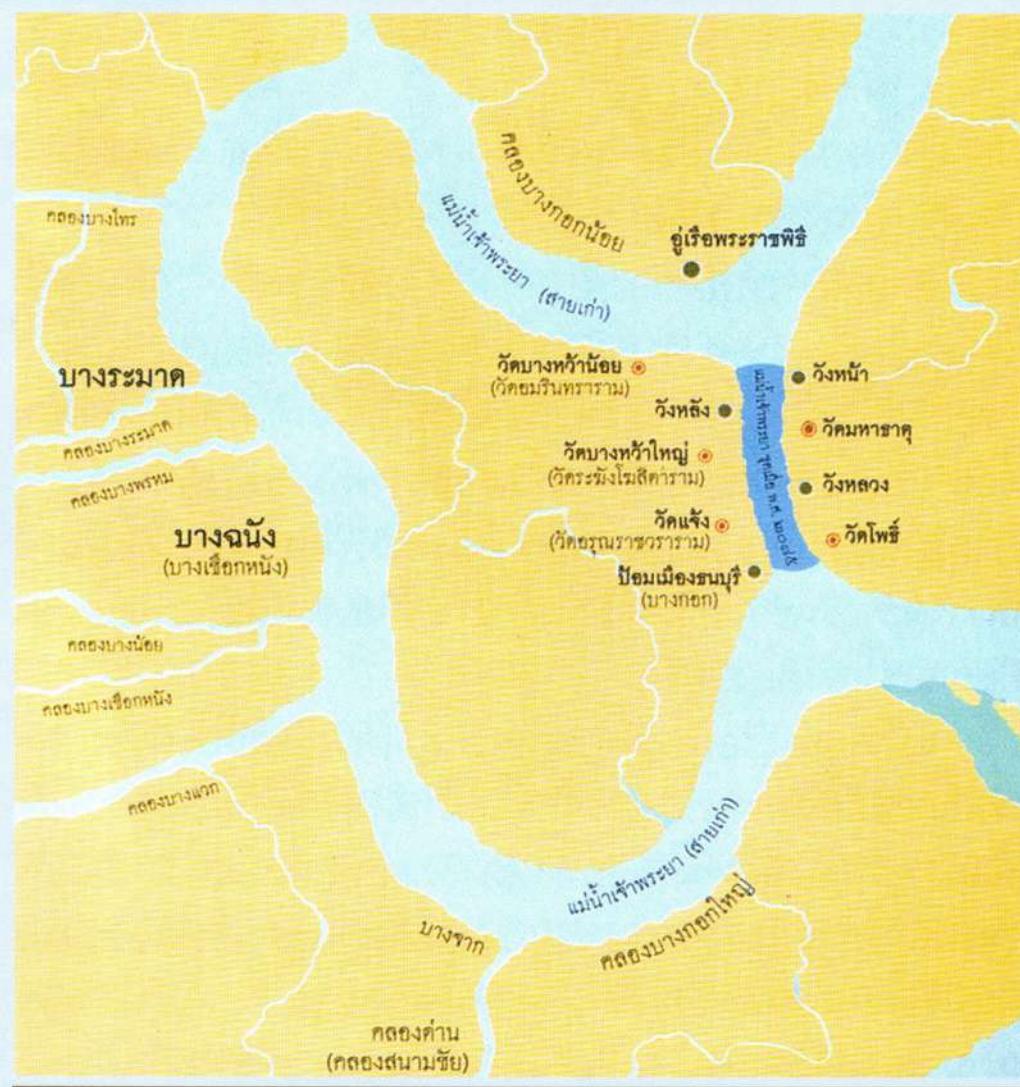
ความเป็นมา คลองบางกอกใหญ่หรือคลองบางหลวง

คลองบางกอกใหญ่ หรือคลองบางหลวง มีประวัติความเป็นมายาวนาน ปากคลองแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา ทางฝั่งขวาของป้อมวิชัยประสิทธิ์ ไปบรรจบกับคลองขุนศรีที่บริเวณปากคลองภาษีเจริญประมาณ 3.5 กิโลเมตร มีคลองเชื่อมต่อด้วย คือคลองบ้านสมเด็จ คลองบางไส้ไก่ คลองสำเภา คลองบางน้ำข้น คลองบางสะแก และคลองด่าน ส่องฝั่งคลองมีวัดสำคัญตั้งอยู่หลายวัด และคลองนี้เลยไปอุดก胥ะวะงบางช้าง จังหวัดสมุทรสงคราม

เมื่อพระเจ้าตากสินเข้าครองราชย์ และสร้างกรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง ได้โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคูเมืองอนุบุรีเป็นคลองเชื่อมระหว่างคลองบางกอกน้อย

และคลองบางกอกใหญ่ ปัจจุบันคือ คลองวัดวิเศษการ ทำในปี พ.ศ. 2316 ในอดีตปากคลองบางกอกใหญ่ เริ่มจาก วัดกัลยาณมิตร มีสภาพเหมือนตลาด เพราะมีเรือขนาดใหญ่จากสวนนอก คือ แท่นบางช้าง นำสินค้า เช่น มะพร้าว กะปิ น้ำปลาฯ ขาย และเรือเหล่านี้ชาวเรือจะใช้เป็นที่อยู่อาศัยในตัว ตลอดช่วงคลอง บางกอกใหญ่ได้ผ่านที่สำคัญๆ เช่น ตลาดพลูในอดีตจะเป็นตลาดค้าขายที่สำคัญ แล้วยังมีกิจกรรมอื่นๆ แทรกอยู่ เช่น บ่อนเล่นถ้ำไป มีโรงสีตั้งอยู่ริมคลองทับสองฟาก นอกจากเป็นที่ปลูกสร้างเรือนแล้ว สวนใหญ่ยังเป็นสวนผลไม้ สวนพญานาค ชาวน้ำที่นี่จึงเป็นพื้นที่สำคัญมากที่สุด เพราะต่างมีสวน

แทบทั้งนั้น สินค้าผลไม้ที่ขายบรรทุกเรือไปขายที่ท่าเตียน ซึ่งตรงนี้เดิมเรียกว่า “ตลาดห้องน้ำ” บุนวิจิตร มาตราภักล่าวว่า “คลองบางหลวงที่ข้าเกิด มีสวนพญานาค ล้วนมาก” ซึ่งเป็นของเดียวที่มีจากบ้านเรือนแต่โบราณซึ่งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลไม้ต่างๆ มีต่อออกไปทางคลองภาษีเจริญ มะพร้าว ทางบางช้าง ปลา กะปิ น้ำปลา ทางท่าจีน ของเหล่านี้ไปทางตลาดท้องน้ำ ส่วนของที่เป็นอาหารลงเรือขายเรือรบของจีนมีกิจกรรมเดียว ของไทย มีขมน้ำจืดกากน้ำของหวานเบ็ดเตล็ด ซึ่งมีร้านขายว่า “อ้อยจีนบางใหญ่ อ้อยไทยบางกุ้ง ข้าวหลามตัดวัดระขัง ขنمพริกกุ้งจีนฯ”

แผนที่แสดงแม่น้ำเจ้าพระยาหลังขุดคลองลัด

ทางรถไฟสายท่าจีนและทางรถไฟสายแม่กลอง

อีกหนึ่งในสิ่งที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยคือ “ทางรถไฟสายแม่กลอง” ที่สามารถนำไปใช้ได้ ใกล้ถึงตอนหอยหลอดด้วยรถดีเซลราง ธรรมดายังคงใช้งานอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่ง เมื่อรอดแล้วออกจากสถานีต้นทางไปเรื่อยๆ สองข้างทางที่มองเห็นแรกจะเป็นชุมชนเมือง บ้านเรือนให้เห็นอยู่หน้าตา เมื่อ ห่างเมื่องออกไปทีละน้อยที่คันนี้ภาพสองข้างทางก็เริ่มเปลี่ยนไปเป็นร่องผัก ป่า ต้นจากสีเขียวขี้ทั้งสองฝั่งเลื่อนอกไป เป็นนาเกลือ ประดิษฐ์เดียวที่ถูกสร้างขึ้น ปลายทางมหาชัย

รถดีเซลรางธรรมดายังคงใช้งานอยู่ในทุกวันนี้ ตามที่เป็นของสองบริษัทเอกชน คือ บริษัทรถไฟฟ้าท่าจีน จำกัด รับสัมภาระเดินรถจากสถานีคลองสาน จังหวัดอนุบาล ถึงสถานีมหาชัย จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะทาง 33.1 กิโลเมตร ตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2444 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จังหวัดมหาชัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชทานนามสถานีนี้ว่า “ท่าจีน” สำหรับการเดินรถไฟฟ้าที่นี่เปิดเดินรถไฟฟ้าที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2447 เรียกทางรถไฟสายนี้ว่า “ทางรถไฟสายท่าจีน” สำหรับบริษัทหนึ่งคือ บริษัทแม่กลองทุน จำกัด เดินรถระหว่างสถานีบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสาคร ถึงสถานีแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ระยะทาง 33.8 กิโลเมตร ตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2448 เรียกทางรถไฟสายนี้ว่า “ทางรถไฟสายแม่กลอง”

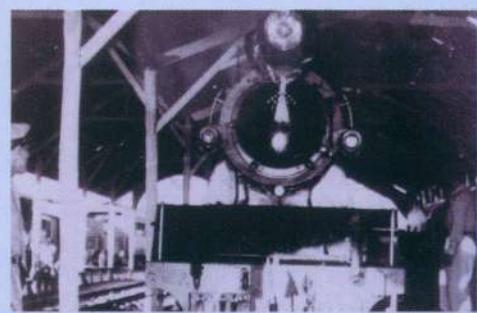
ชาวบ้านริมทางรถไฟโนดดิต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระบรมราชโองการ มุ่งตั้ง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2451 รวมบริษัททั้งสองเป็นบริษัทเดียวทันใด

สถานีรถไฟวังเวียนในปัจจุบัน

ให้เรียกชื่อว่า “บริษัท รถไฟแม่กลองทุน จำกัด” เมื่อสิ้นสุดสมัยรัชกาลจึงได้ รับชื่อกิจกรรมมาดำเนินการเองโดยสังกัด อยู่กับการรถไฟ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 โดยเปลี่ยนฐานะเป็น “องค์ การรถไฟสายแม่กลอง” เมื่อการรถไฟ เปเปลี่ยนฐานะเป็นการรถไฟแห่งประเทศไทยแล้ว กระทรวงคมนาคมได้มีคำสั่ง ให้องค์กรนี้รวมกับการรถไฟแห่งประเทศไทย เรียกว่า “สำนักงานรถไฟสาย แม่กลอง” และต่อมาได้ให้สำนักงาน รถไฟสายแม่กลองรวมกิจกรรมกับการ รถไฟ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498 จึงนับได้ว่าทางรถไฟสายนี้มีประวัติความ เป็นมาที่ยาวนานจนครบ 104 ปี ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ปัจจุบันทาง รถไฟสายแม่กลอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ระหว่างสถานีรัตนโกสินทร์-สถานีมหาชัย ระยะทาง 31 กม. มี ขบวนรถเดินวันละ 34 ขบวน และ ระหว่างสถานีบ้านแหลม-สถานีแม่กลอง ระยะทาง 33.8 กม. มีขบวนรถเดินวันละ 8 ขบวน สาเหตุที่ทางรถไฟสายนี้ยังไม่ เชื่อมต่อกัน เนื่องจากมีแนวท่าจีนกั้น ระหว่างสถานีมหาชัยและสถานีบ้านแหลม นอกจากนี้ทางรถไฟสายนี้ยังไม่เชื่อมต่อกับทางสายประอ่อนด้วย ดังนั้นการเดินทางการขนส่งผู้โดยสารและการพัฒนา

พิธีเปิดการเดินรถไฟฟ้าท่าจีน 4 มกราคม พ.ศ. 2447

ด้านนี้เจียงยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร การ รถไฟแห่งประเทศไทยมีโครงการที่จะ ให้บริษัทเอกชนเข้ามาพัฒนาทางรถไฟ จากการเดินรถไฟฟ้าที่มหาชัย-แม่กลอง- ปากท่อ-หัวหิน ในลักษณะรถไฟความ เร็วสูงอย่างไรก็ตามทางรถไฟใช้ทางเดิน ให้เรียกชื่อว่า “บริษัท รถไฟแม่กลองทุน จำกัด” เมื่อสิ้นสุดสมัยรัชกาลจึงได้ รับชื่อกิจกรรมมาดำเนินการเองโดยสังกัด อยู่กับการรถไฟ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 โดยเปลี่ยนฐานะเป็น “องค์ การรถไฟสายแม่กลอง” เมื่อการรถไฟ เปเปลี่ยนฐานะเป็นการรถไฟแห่งประเทศไทยแล้ว กระทรวงคมนาคมได้มีคำสั่ง ให้องค์กรนี้รวมกับการรถไฟแห่งประเทศไทย เรียกว่า “สำนักงานรถไฟสาย แม่กลอง” และต่อมาได้ให้สำนักงาน รถไฟสายแม่กลองรวมกิจกรรมกับการ รถไฟ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498 จึงนับได้ว่าทางรถไฟสายนี้มีประวัติความ เป็นมาที่ยาวนานจนครบ 104 ปี ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ปัจจุบันทาง รถไฟสายแม่กลอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ระหว่างสถานีรัตนโกสินทร์-สถานีมหาชัย ระยะทาง 31 กม. มี ขบวนรถเดินวันละ 34 ขบวน และ ระหว่างสถานีบ้านแหลม-สถานีแม่กลอง ระยะทาง 33.8 กม. มีขบวนรถเดินวันละ 8 ขบวน สาเหตุที่ทางรถไฟสายนี้ยังไม่ เชื่อมต่อกัน เนื่องจากมีแนวท่าจีนกั้น ระหว่างสถานีมหาชัยและสถานีบ้านแหลม นอกจากนี้ทางสายประอ่อนด้วย ดังนั้นการเดินทางการขนส่งผู้โดยสารและการพัฒนา

สถานีอยุธยา-ท่าจีน ระยะทาง 45 กม.

ร่วมแรงร่วมใจ พัฒนาเขตธนบุรีให้เข้มแข็งและน่าอยู่

กรุงเทพมหานครและรัฐบาลได้กำหนดดยุทธศาสตร์ การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ เป็นแผนการบริหารฯ การแผนติดที่ 2 ในช่วงปี พุทธศักราช 2549-2552 และมียุทธศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชาวกรุงเทพมหานคร คือการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองที่เข้มแข็งและน่าอยู่

สำนักงานเขตธนบุรีได้สนับสนุนนโยบายนี้ในสมัยของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายอภิรักษ์ไกษะไยอิน โดยนายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์ ผู้อำนวยการเขตธนบุรี ได้นำยุทธศาสตร์มาใช้ ในการที่จะผลักดันให้เขตธนบุรีมีสู่เมืองนาอยู่อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งได้แก่ การจราจร สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในเด็กและเยาวชน โดยที่ผ่านมา สำนักงานเขตธนบุรีได้จัดกิจกรรม โครงการต่างๆ ด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ส.ก., ส.ช. และข้าราชการ ลูกจ้างของสำนักงานเขตธนบุรี รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ ในการทุ่มเทแรงกายแรงใจในการพัฒนาเขต อาทิ การปรับปรุงถนนหนทาง และสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น การดูแลรักษาโบราณสถาน ศาสนสถานต่างๆ การดูแลความปลอดภัยด้านต่างๆ ในพื้นที่ เป็นต้น

นายอภิรักษ์ ไกษะไยอิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เยี่ยมชมการอยู่อาศัยของนักเรียนในงานสอยกระ邦 ประจำปี พ.ศ. 2548 ณ วัด กัลยาณมิตรวรมหาวิหาร

นายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์ ผู้อำนวยการเขตธนบุรี หุ่มภาค สักการะและพิจิราชาเจ้าก้าวสินมหาราช เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2548 ณ วัดเวียนไหสุ

นายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์ ผู้อำนวยการเขตธนบุรี นับถือประการเกียรติศักดิ์ ล้านนาประเพณี ตีเส่น งบประมาณประจำปี 2548 จาก ดร.วัฒนา อุวรรณติ รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ร่วมพิธีบวงสรวงดวงชะตา วิญญาณและพิจิราชาเจ้าก้าวสินมหาราช ณ วัดบ้านการราษฎร์

นายธีรบูรณ์ มนูพิรพันธ์ ผู้อำนวยการเขตธนบุรี ร่วมกับประชาราษฎร์ที่รุ่นเรียนริบบิชชอนดองในศิลปะน้ำตกน้ำตกวังบุรี บริเวณท่าน้ำดีเวชราษฎร์ เป็นการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

ประชาราษฎร์ที่รุ่นเรียนริบบิชชอนดอง ร่วมกิจกรรมเนาๆ ลิ้นทรัพย์ หอบลงในคลองบางได้

เจ้าหน้าที่เทศกิจปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบจราจรตามโครงการ “ดำเนินการเพื่อนรุ่มกัน”

เจ้าหน้าที่เทศกิจปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบจราจรตามโครงการ “ดำเนินการเพื่อนรุ่มกัน”

เจ้าหน้าที่เทศกิจ ปฏิบัติหน้าที่อาสาจราจรตามโครงการ “เทศกิจอาสาพาหน้องข้ามถนน”

การอบรมให้ความรู้นักเรียนเรื่องอาหารปลอดภัยตามโครงการ “มนบุรี เมืองอาหารปลอดภัย”

ชมความเจ้ากิจภัยนักเรียน “โครงการปลูกจิตอาสาอนุรักษ์น้ำตก"

เจ้าหน้าที่เทศกิจ ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจจุดดักจับศึกษาฯ จุดเสี่ยงภัยกับเด็กและเยาวชนในชุมชนและวัดที่ดิน

